

**UCHWAŁA NR XII/122/2025
RADY MIEJSKIEJ W PYZDRACH**

z dnia 22 grudnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026 – 2030 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6a, art. 10f ust. 4 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2025, poz. 1153), art. 9 pkt 5 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r., poz. 198) oraz art. 55 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 , 1881, 1940, z 2025r. poz. 1535) Rada Miejska w Pyzdrach uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030 oraz Prognozę Oddziaływania na Środowisko dla Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030 stanowiące załącznik nr 1 i nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Pyzdr.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

Justyna Sosnowska

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA PYZDRY NA LATA 2026-2030

PYZDRY 2025

WYKONAWCA: VOTER PUBLIC RELATIONS, POZNAŃ

SPIS TREŚCI:	2
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA I REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU	4
WYKAZ SKRÓTÓW STOSOWANYCH W TREŚCI OPRACOWANIA	4
I. UCHWAŁA RADY MIEJSKIEJ W PYZDRACH NR VI /74 /2025 Z 7.03.2025 R. ORAZ ZARZĄDZENIE BURMISTRZA PYZDR NR X/2025 Z 10.03.2025 R.	5/11
II.WSTĘP	12
1. Omówienie celu sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030	12
2. Charakterystyka stosowanych narzędzi planowania rozwoju w Polsce w odniesieniu do wspólnotowych, krajowych i regionalnych dokumentów	13
2.1 Omówienie dokumentów wspólnotowych	13
2.2 Przeznaczenie poszczególnych funduszy	13
2.3 Omówienie dokumentów krajowych	15
2.4 Strategia Rozwoju Gminy i Miasta i Pyzdry na lata 2016 – 2025	20
2.5 Metodologia prac nad dokumentem	21
III. Analiza SWOT oraz korelacje SWOT - TOWS	22
3.1 Metodyka	22
3.2 Mocne strony i słabe strony	23
3.3 Szanse i zagrożenia	23
3.4 Ustalenie metodologii ocen oraz korelacji	24
3.5 Wybór modelu strategii na podstawie wyników	25/39
IV. Misja, wizja, strategiczne obszary interwencji, kluczowe wyzwania oraz kierunki interwencji	40
4.1 Misja i wizja	40
4.2 Drzewo strategiczne	41
4.3 Strategiczne obszary interwencji, kluczowe wyzwania oraz kierunki interwencji	42
4.3.1 GOSPODARKA I RYNEK PRACY	44
4.3.2 DZIEDZICTWO, TURYSTYKA I OFERTA CZASU WOLNEGO	50
4.3.3 PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO	57
4.3.4 KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY	69
V. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy i Miasta Pyzdry wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	75
5.1 Model polityki funkcjonalno-przestrzennej gminy i miasta	75
5.2 Rozmieszczenie planowanych inwestycji i planowane zmiany w przestrzeni Gminy i Miasta Pyzdry	116
5.3 Najważniejsze uwarunkowania wpływające na rozwój Gminy i Miasta Pyzdry	116
5.4 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	117
VI. Obszary strategicznej interwencji	124
6.1 Obszary strategicznej interwencji określone w strategii województwa wraz z zakresem planowanych działań	124
6.2 Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla Gminy i Miasta Pyzdry wraz z zakresem planowanych działań	132
VII. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030 z wytycznymi i założeniami zawartymi w dokumentach wyższego rzędu	134
VIII. System realizacji Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030	140
8.1 System wdrażania	140
8.2 Mechanizmy i instrumenty realizacji strategii	141
8.3 Monitoring, ewaluacja i aktualizacja dokumentu na poziomie społecznym	141
8.4 Sprawozdawczość realizacji strategii	149

IX. Ramy finansowe i potencjalne źródła finansowania Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030	153
9.1 Ramy finansowe	153
9.2 Potencjalne źródła finansowania	155
X. Spis tabel i rysunków	165

PODSTAWY PRAWNE PRZYSTĄPIENIA I OPRACOWANIA STRATEGII ROZWOJU

Podstawę przystąpienia i opracowania dokumentu „Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026 – 2030” stanowi uchwała Rady Miejskiej w Pyzdrach nr VI/74/2025 r. z dnia 7 marca 2025 r. w sprawie przystąpienia do opracowania strategii oraz zarządzenie Burmistrza Pyzdr nr X/2025 z dnia 10 marca 2025 r. w sprawie powołania Zespołu Koordynacyjnego i Zespołu Programowego ds. współpracy przy opracowaniu Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030.

Uchwałę o przystąpieniu do strategii rozwoju przyjęto na podstawie: art. 10e ust. 1 i art. 10f ust. 1 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2024, poz. 1465 z późn. zm.) w związku z art. 3 i art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2024 r., poz. 324 z późn. zm.), a zarządzenie w sprawie powołania zespołu do spraw opracowania strategii na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1465 z późn. zm.).

Zmiany związane z ustawą o polityce rozwoju mają trzy cele. Po pierwsze, tworzą grunt prawny pod nowe rozdanie unijnych funduszy. Po drugie, wpisują do ustawy nowe instrumenty polityki regionalnej, które wzmacniają pozycję samorządów lokalnych. Po trzecie, ściśle wiążą planowanie społeczno-gospodarcze z przestrzennym. Nowelizacja ustawy wprowadza nowy system dokumentów strategicznych. Dokumenty, przygotowywane na krajowym, regionalnym i lokalnym poziomie zarządzania, będą ze sobą powiązane i spójne. Ich wzajemna integracja odnosić się będzie zarówno do treści, celów i obszarów strategicznej interwencji.

WYKAZ SKRÓTÓW STOSOWANYCH W STRATEGII ROZWOJU GMINY PYZDRY:

CO	-	Cel ogólny
CSz	-	Cel szczegółowy
CT	-	Cel tematyczny
EFRR	-	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	-	Europejski Fundusz Społeczny
FS	-	Fundusz Spójności
GUS	-	Główny Urząd Statystyczny
JST	-	Jednostka Samorządu Terytorialnego
KPR	-	Krajowy Program Reform
KSRR	-	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego
MPZP	-	Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego
MSP	-	Małe i Średnie Przedsiębiorstwo
NFOŚiGW	-	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
NPPDL	-	Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych
NSP	-	Narodowy Spis Powszechny
OP	-	Oś priorytetowa
OSI	-	Obszar Strategicznej Interwencji
OZE	-	Odnawialne Źródło Energii
PI	-	Priorytet Inwestycyjny (w WPRO lub PO)
POLIŚ	-	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2021 – 2027
POIR	-	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2021 – 2027
POPT	-	Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2021 – 2027
POWER	-	Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2021 – 2027
PR	-	Priorytet
SPWPR	-	Plan Strategiczny Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023 – 2027
TIK	-	Technologie Informacyjne i Komunikacyjne
UE	-	Unia Europejska
FEW	-	Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021 - 2027
ZIT	-	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

**UCHWAŁA NR VI/74/2025
RADY MIEJSKIEJ W PYZDRACH**

z dnia 7 marca 2025 r.

w sprawie przystąpienia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026 – 2030 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji

Na podstawie art. 10e ust. 1 i art. 10f ust. 1 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2024, poz. 1465, 1572, 1907, 1940) w związku z art. 3 i art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r., poz. 198) Rada Miejska w Pyzdrach uchwala, co następuje:

- § 1.** Przystępuje się do opracowania Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030.
- § 2.** Upoważnia się Burmistrza Pyzdr do powołania Grupy Koordynacyjnej ds. prac nad opracowaniem Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026 -2030 oraz Zespołu Programowego ds. oświaty i kultury, zdrowia, pomocy społecznej, sportu, rekreacji i turystyki, rolnictwa, ekologii, infrastruktury i przedsiębiorczości.
- § 3.** Określa się szczegółowy tryb opracowania projektu Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030, w tym tryb konsultacji społecznych, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszej uchwały.
- § 4.** Określa się harmonogram opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030, zgodnie z załącznikiem nr 2 do niniejszej uchwały.
- § 5.** Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Pyzdr.
- § 6.** Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

Przewodnicząca Rady

Justyna Sosnowska

Szczegółowy tryb opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030, w tym tryb konsultacji społecznych, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

1. Projekt Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030 opracowuje się zgodnie z zasadami określonymi w art. 10e ust. 2-4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.
2. Procedura dotycząca szczegółowego trybu opracowania Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030, w tym trybu konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025r. poz. 198), powinna uwzględniać wszystkie akty prawne mające wpływ na jej przebieg, w tym ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2024 r., poz. 1465, 1572, 1907, 1940)), ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, 1881, 1940).
3. Na prace związane z przygotowaniem projektu Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030 składają się w szczególności:
 - a) opracowanie wniosków z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy przygotowanej na potrzeby strategii;
 - b) wypracowanie założeń programowych strategii, w tym określenia celów i kierunków działań oraz oczekiwanych rezultatów i wskaźników;
 - c) wypracowanie założeń funkcjonalno-przestrzennych strategii:
 - ❖ określenie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie i mieście,
 - ❖ charakterystyka obszarów strategicznej interwencji zawartych w strategii rozwoju województwa i fakultatywnie określenie obszarów strategicznej interwencji gminy i miasta, wraz z zakresem planowanych działań.
4. Wypracowanie założeń wdrożeniowych strategii:
 - a) określenie systemu realizacji strategii, w tym wytycznych do sporządzenia dokumentów wykonawczych;
 - b) określenie ram finansowych i źródeł finansowania.
5. Opracowanie projektu Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030, zgodnego z przepisami, standardem i spójnego z wytycznymi dokumentów nadrzędnych.
6. Projekt Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030 podlega konsultacjom w szczególności z: sąsiednimi gminami i ich związkami, lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi, mieszkańcami gminy, a także z właściwym Dyrektorem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie:
 - a) ogłoszenie przy pomocy środków masowego przekazu, w tym strony internetowej gminy informacji o konsultacjach, terminie i sposobie przekazywania uwag do projektu strategii oraz terminie i miejscu spotkań konsultacyjnych;
 - b) przeprowadzenie konsultacji z wykorzystaniem co najmniej dwóch z wymienionych form: pisemnej – ankiety internetowej i spotkań konsultacyjnych realizowanych w trybie stacjonarnym lub on-line.
 - c) przygotowanie sprawozdania z przebiegu i wyników konsultacji zawierającego w szczególności ustosunkowanie się do zgłoszonych uwag wraz z uzasadnieniem oraz jego publikacja co najmniej na stronie internetowej gminy.

7. Opiniowanie projektu Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030: przekazanie projektu strategii Zarządowi Województwa Wielkopolskiego w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie, określonych w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku.
8. Przygotowanie korekty Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030 po uwzględnieniu ewentualnych zmian wynikających z przeprowadzonych konsultacji i opinii wydanej przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego.
9. Przeprowadzenie uprzedniej ewaluacji trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030.
10. Przygotowanie projektu Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030 po uwzględnieniu ewentualnych zmian wynikających z przeprowadzonej uprzednio ewaluacji.
11. Przeprowadzenie lub odstąpienie od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030 zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.
12. Przyjęcie Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030 przez Radę Miejską w Pyzdrach w drodze uchwały.

Harmonogram opracowania Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030

WYSZCZEGÓLNIENIE	TERMIN
Przystąpienie do opracowania Strategii: 1. Podjęcie Uchwały Rady Miejskiej w Pyzdrach w sprawie przystąpienia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030.	I kw. 2025
Zdiagnozowanie sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy, określenie wyzwań rozwojowych: 1. Zebranie danych i ich analiza (przeprowadzenie ankiety wśród mieszkańców, instytucji, stowarzyszeń itp.). 2. Opracowanie diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej. 3. Opracowanie wniosków z diagnozy.	I/II kw. 2025
Przyjęcie propozycji misji, wizji, celów strategicznych, kierunków i działań oraz projektów strategicznych.	II kw. 2025
Opracowanie projektu Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030.	II/III kw. 2025
Przeprowadzenie konsultacji społecznych oraz opiniowanie projektu Strategii z podmiotami zewnętrznymi.	II/III kw. 2025
Opracowanie projektu Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030, przy uwzględnieniu ewentualnych uwag i uzyskaniu opinii.	III kw. 2025
Weryfikacja konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania projektu Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030 na środowisko oraz przeprowadzenie tejże oceny (w przypadku zaistnienia takiej konieczności).	III kw. 2025
Uchwalenie Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030 przez Radę Miejską w Pyzdrach.	IV kw. 2025

w sprawie przystąpienia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji.

Głównym celem opracowania Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030 jest wykonanie nowego opracowania, które będzie uwzględniać znowelizowane przepisy prawa, a zwłaszcza Ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, obowiązującej od 24 września 2023 r. oraz nowe wyzwania rozwojowe.

Strategia jest dokumentem nadrzędnym i stanowi podstawę do sporządzenia Planu Ogólnego Gminy i Miasta. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego zostanie zastąpione Planem Ogólnym, które określać będzie zasady zabudowy na terenie gminy, wynikające z uwarunkowań rozwojowych określonych w strategii rozwoju, a szczególnie z modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz ustaleń w zakresie kształtowania polityki przestrzennej gminy. Podjęcie uchwały pozwoli przystąpić do opracowania dokumentu spełniającego wymogi umożliwiające pozyskanie środków zewnętrznych na realizację zadań własnych Gminy i Miasta Pyzdry.

Strategia jest też podstawą do opracowania innych obowiązkowych lub fakultatywnych programów obowiązujących w gminie i mieście. Mając powyższe na uwadze, konieczne jest opracowanie Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030, aby odzwierciedlała najbardziej aktualny stan Gminy i Miasta. W związku z tym podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne zarówno z przyczyn formalnych jak i rozwojowych.

Przewodnicząca Rady

Justyna Sosnowska

**Zarządzenie Nr X/2025
z dnia 10.03.2025 r.
Burmistrza Pyzdr**

**w sprawie powołania zespołu do spraw współpracy w opracowaniu
Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdr na lata 2026-2030**

Na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1465 z późn. zm.) oraz § 2 ust. 1 uchwały nr VI/74/2025 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 07.03.2025 r. w sprawie przystąpienia do opracowania „Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdr na lata 2026-2030” zarządzam, co następuje:

§ 1

W związku z przystąpieniem do opracowania Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdr na lata 2026-2030 powołuje się Grupę Koordynacyjną oraz Zespół ds. współpracy w opracowaniu strategii rozwoju w następującym składzie:

1. Wioletta Topór-Mench
2. Grażyna Juszczyk
3. Robert Klimczak

Zespół do spraw: oświaty, kultury, zdrowia, pomocy społecznej, sportu i turystyki, infrastruktury, przedsiębiorczości, rolnictwa, ekologii:

1. Joanna Frankiewicz
2. Anna Pecelerowicz
3. Honorata Koszarek
4. Iwona Bakowska
5. Anna Wojciechowska
6. Marta Zielińska
7. Beata Kruszka
8. Sylwia Kaźmierska
9. Marta Ciesielska
10. Robert Czerniak
11. Aleksandra Sylwestrzak.

§ 2

1. Zadaniem Grupy Koordynacyjnej oraz Zespołu ds. opracowania Strategii rozwoju jest współpraca w przygotowaniu projektu dokumentu, a w szczególności udział w spotkaniach i warsztatach mających na celu określenie:
 - a) problemów rozwoju,
 - b) misji, wizji, obszarów oraz kierunków strategicznej interwencji, wyzwań oraz celów strategicznych,
 - c) celów operacyjnych oraz działań strategicznych, zadań, programów,
 - d) systemu realizacji oraz ram finansowych,
 - e) systemu monitorowania, ewaluacji oraz aktualizacji realizacji założonych celów.

2. Zadaniem Grupy Koordynacyjnej oraz Zespołu ds. współpracy w opracowaniu strategii jest zatwierdzenie rozstrzygnięć zawartych w dokumencie – Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdr na lata 2026-2030.

§ 3

Zobowiązuje się pozostałych pracowników Urzędu Miejskiego i jednostek podległych do współpracy z Grupą Koordynacyjną oraz Zespołem ds. współpracy w opracowaniu Strategii Rozwoju, a w szczególności do przekazywania niezbędnych do prac nad opracowaniem Strategii Rozwoju informacji i materiałów.

§ 4

W czasie prac Zespołu ds. współpracy w opracowaniu strategii mogą brać w niej udział niezbędni eksperci i specjaliści oraz osoby spoza składu, w szczególności reprezentujące istotnych dla rozwoju gminy partnerów społeczno-gospodarczych.

§ 5

Opracowany projekt Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdr na lata 2026-2030 podlegać będzie zatwierdzeniu w drodze uchwały Rady Miejskiej w Pyzdrach. Z dniem uchwalenia strategii, Grupa Koordynacyjna oraz Zespół ds. opracowania strategii rozwoju ulega rozwiązaniu.

§ 6

Wykonanie Zarządzenia powierza się Kierownikowi Referatu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Pyzdrach.

§ 7

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Burmistrz Pyzdr
/-/ Przemysław Dębski**

I. WSTĘP

1. OMÓWIENIE CELU SPORZĄDZENIA STRATEGII ROZWOJU GMINY I MIASTA PYZDRY

Strategia jest odpowiedzią na stojące przed Gminą i Miastem Pyzdry wyzwania, które wiążą się z globalizacją i rewolucją gospodarczo – technologiczną, ponieważ zmieniają one sposób funkcjonowania gospodarki lokalnej i społeczeństwa. Dzięki nowoczesnym technologiom wzrasta wydajność i produktywność gospodarki lokalnej, ale pojawiają się nowe formy wykluczeń lub marginalizacji, takie jak wykluczenia cyfrowe, „bezrobocie technologiczne”. Wyzwaniem jest podnoszenie jakości i efektywne wykorzystanie kapitału ludzkiego.

Kluczowe staje się także przeciwdziałanie negatywnym skutkom procesów demograficznych i dezintegracji społecznej, konieczność wzmacniania tożsamości i dążenie do większej spójności społecznej. Proces starzenia się społeczeństwa lokalnego wpływa na stabilność systemów zabezpieczenia społecznego, popytu i wydatków na świadczenia zdrowotne, których niezaspokojenie nasila napięcia i osłabia spójność społeczną. Potencjalne zagrożenie niedoboru mieszkańców aktywnych zawodowo może skłonić do podjęcia przemyślanej polityki migracyjnej. Wyzwaniem jest także poprawa warunków życia mieszkańców oraz warunków dla rozwoju gospodarki lokalnej. Działania te muszą przebiegać z poszanowaniem środowiska przyrodniczego.

W uzasadnieniu przystąpienia do opracowania „Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026 – 2030” stwierdzono, że opracowanie tego dokumentu uwzględni aktualne uwarunkowania ekonomiczne, przepisy prawa oraz zmieniające się potrzeby mieszkańców. Pozwoli również spełnić wymogi umożliwiające pozyskanie środków zewnętrznych na realizację zadań własnych gminy.

Strategia jest szansą na stworzenie długofalowej wizji rozwoju gminy oraz koordynacji i hierarchizacji działań, które pozwolą dodatkowo na właściwe i w odpowiedniej kolejności rozwiązywanie i przewidywanie problemów. Dokument ten zwiększy wiarygodność gminy wobec partnerów zewnętrznych oraz przygotuje lokalną społeczność do nadchodzących zmian.

Przy opracowywaniu „Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026 – 2030” wzięto pod uwagę zmiany ustaw: o samorządzie gminnym oraz o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, wprowadzających obowiązek przygotowania zintegrowanego dokumentu strategicznego, zawierającego zarówno problematykę społeczno-gospodarczą, jak i przestrzenną.

Treść „Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026 – 2030” uwzględnia ustalenia dokumentów wyższego rzędu, w szczególności zapisy Strategii Wielkopolska 2030, które odnoszą się do projektów dokumentów wspólnotowych dotyczących polityki spójności po 2020 roku, strategii krajowych, takich jak Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (SOR), Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) oraz Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK).

Polityka spójności Unii Europejskiej jest najważniejszą płaszczyzną, obok polityk krajowych, regionalnych, do których odnoszą się zapisy Strategii Wielkopolska 2030, w tym także „Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026 – 2030”, przy zachowaniu zgodności wertykalnej i horyzontalnej podczas jej tworzenia. Wynika to z faktu, iż jest to najskuteczniejszy instrument zwiększenia globalnej konkurencyjności UE, a jednocześnie podstawowy instrument wyrównywania różnic rozwojowych i uruchamiania potencjałów wewnętrznych na lokalnych obszarach wymagających wsparcia.

W dyskusji nad kształtem polityki spójności po 2020 r., wskazuje się, że powinna ona koncentrować się na innowacyjności i inteligentnej transformacji gospodarczej (cel polityki spójności UE: „Europa bardziej inteligentna”), promocji czystej i sprawiedliwej transformacji energetyki, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, przystosowania się do zmian klimatu oraz zapobieganiu ryzyku i zarządzania ryzykiem (cel: „niskoemisyjna Europa bardziej przyjazna dla środowiska”), zwiększeniu mobilności i doskonaleniu regionalnych połączeń teleinformatycznych (cel: „Europa lepiej połączona”), wdrażaniu europejskiego filaru praw socjalnych (cel: „Europa o silnym wymiarze społecznym”) oraz wspieraniu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, wiejskich i przybrzeżnych w ramach inicjatyw lokalnych (cel: „Europa bliżej obywateli”).

Realizacja programów i projektów przyszłego dokumentu „Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026 – 2030” będzie odbywać się w ramach nowej perspektywy finansowej UE 2021 – 2027.

2. CHARAKTERYSTYKA STOSOWANYCH NARZĘDZI PLANOWANIA ROZWOJU W POLSCE W ODNIESIENIU DO WSPÓLNOTOWYCH, KRAJOWYCH I REGIONALNYCH DOKUMENTÓW

2.1 OMÓWIENIE DOKUMENTÓW WSPÓLNOTOWYCH

Unia Europejska od wielu lat realizuje politykę regionalną, która opiera się na kluczowych dla jej rozwoju dokumentach strategicznych. Wpływ na opracowanie tych dokumentów miały poszczególne kraje wchodzące w strukturę UE oraz postępujące zmiany społeczno-gospodarcze. Celem opracowania Strategii Unii Europejskiej – Europa 2020 była poprawa konkurencyjności Europy pod względem gospodarczym, społecznym i przestrzennym, przy uwzględnieniu poprawy standardów życia jej mieszkańców. Dokument ten skupia się na wzajemnie powiązanych ze sobą trzech priorytetach dotyczących rozwoju:

- ❖ Inteligentnego, czyli rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i innowacji,
- ❖ Zrównoważonego, czyli wspieraniu gospodarki efektywnej korzystającej z zasobów w sposób bardziej przyjazny dla środowiska oraz bardziej konkurencyjny,
- ❖ Sprzyjającego włączeniu społecznemu, poprzez wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Z treści tego dokumentu wynika, że określone w nim kierunki rozwoju preferują wzmocnienie pozycji obywateli poprzez zapewnienie zatrudnienia, inwestowanie w podnoszenie kwalifikacji, modernizację rynku pracy, a wszystko po to, aby tworzyć spójne społeczeństwo obywatelskie, uczestniczące w procesie rozwiązywania różnych problemów.

Komisja Europejska na okres programowa 2021–2027 przyjęła, w stosunku do poprzedniego okresu programowania 2014–2020, szereg nowych założeń, które przyczynią się do lepszej realizacji polityki spójności Unii Europejskiej. Zmiany dotyczą między innymi stosowania wielorakich instrumentów finansowych dla skuteczniejszej realizacji projektów, z udziałem wkładu własnego. Unia Europejska wybór instrumentów finansowych, takich jak partnerstwo publiczno-prywatne, czy instrumenty korekcyjne pozostawia do wyboru państwom członkowskim.

Poza tym, wzrost efektywności wykorzystania środków unijnych ma zagwarantować roczna kontrola rozliczeń z państwami członkowskimi, ponieważ w dokumencie określono coroczną 90% wypłatę kwot należnych państwu – członkowi UE, a pozostałą po dokonaniu kontroli i uzyskaniu całkowitej pewności, co do prawidłowości dokonania wydatków zgodnie z założonymi celami rozwojowymi.

2.2 PRZEZNACZENIE POSZCZEGÓLNYCH FUNDUSZY

O wielkości wsparcia z funduszy Unii Europejskiej decyduje wskaźnik poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego regionu, który jest obliczany dla każdej jednostki terytorialnej, z reguły, przy użyciu metod taksometrycznych. Dla dokonywania diagnozy regionu w celu określenia granic obszaru wsparcia stosuje się kryteria zawarte w art. 47 Rozporządzenia (WE) 1828/2006.

Stosowanie tej metodologii umożliwia obliczenie terytorialnych miar rozwoju (TMR) za pomocą wskaźników syntetycznych dla każdego obszaru, a w przypadku gminy nawet dla jej jednostek pomocniczych, co znacznie ułatwia władzy lokalnej i radnym ich współpracę z mieszkańcami.

Fundusze Unii Europejskiej przeznaczone są dla regionów mniej rozwiniętych w skali UE. Wielkopolska, w tym także Gmina i Miasto Pyzdry mają możliwość uzyskania wsparcia finansowego dla wielu projektów inwestycyjnych, których realizacja odpowiada potrzebom społecznym. Zgodnie z zapisami wykorzystania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Wielkopolska 50% funduszy musi przeznaczyć na zapewnienie efektywności energetycznej i inwestycje w odnawialne źródła energii oraz na wdrożenie innowacji i wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP).

Z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) około 20% przeznacza się na zwalczanie ubóstwa i budowę partnerstwa społecznego, w tym z udziałem partnerów społecznych i organizacji pozarządowych.

Działania realizowane przez gminę w ramach nowej polityki regionalnej muszą być wzajemnie powiązane z celami powiatu oraz regionu, a więc uwzględniać przede wszystkim:

- ❖ wybór takiej interwencji publicznej, która będzie wzmacniać konkurencyjność lokalną, a docelowo regionu,
- ❖ większe niż dotąd wykorzystanie przewag konkurencyjnych i potencjałów rozwojowych gminy, które przyczyni się do lepszego wykorzystania przewag konkurencyjnych i potencjałów rozwojowych regionu,
- ❖ wspieranie tworzenia wieloletnich, lokalnych polityk rozwojowych gminy, odpowiadające potrzebom społecznym, poprzez zdefiniowanie programów strategicznych, planów lokalnego rozwoju, a także w zakresie innych planów sektorowych gminy,
- ❖ wybór skoncentrowanych inwestycji, szczególnie dla lokalnych obszarów wsparcia, poprzez odejście od rozproszonych inwestycji, które z reguły nie są w pełni uzasadnione pod względem ekonomicznym i społecznym.

2.3 OMÓWIENIE DOKUMENTÓW KRAJOWYCH

Polska jako członek Unii Europejskiej jest zobligowana do uczestnictwa w tworzeniu polityki unijnej, głównie poprzez tworzenie polityki na szczeblu krajowym oraz regionalnym, w oparciu o własne opracowania strategiczne i średniookresowe. Jednym z tych dokumentów jest **Koncepcja Rozwoju Kraju 2050 (KRK2050)**.

Proces opracowania wizji rozwoju Polski do roku 2050 – Koncepcji Rozwoju Kraju (KRK 2050) – jest odpowiedzią na to wyzwanie. Zmiany klimatyczne, społeczne, gospodarcze i polityczne powodują, że planowanie przyszłości musi być elastyczne, by skutecznie reagować na zmieniającą się rzeczywistość.

Znaczenia nabiera proaktywna postawa, która polega na świadomym, opartym na rzetelnych danych planowaniu możliwych ścieżek rozwoju. W tym kontekście niezwykle ważne jest przygotowanie długookresowego dokumentu wizyjnego, opartego na eksperckich badaniach, który będzie:

- ❖ identyfikował kluczowe światowe trendy kształtujące przyszłość w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzennej;
- ❖ wskazywał zestaw najważniejszych wyzwań rozwojowych, z jakimi mierzy i mierzyć się będzie Polska;
- ❖ formułował możliwe scenariusze rozwojowe;
- ❖ rekomendował strategiczne wybory w ramach polityk publicznych.

KRK 2050 jest jednym z elementów integracji systemu zarządzania polityką rozwoju Polski. Na mocy ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, koncepcja ma stać się dokumentem łączącym planowanie społeczno-gospodarcze z przestrzennym. W przestrzeni zachodzi większość procesów rozwojowych, które bezpośrednio lub pośrednio kształtują nasze środowisko życia. Różne obszary Polski potrzebują odmiennego spojrzenia i własnych ścieżek rozwoju. Naszym celem jest zachowanie różnorodności wszystkich obszarów przy jednoczesnym wzmacnianiu spójności terytorialnej i zrównoważonym wykorzystaniu zasobów naturalnych.

Głównym celem Koncepcji Rozwoju Kraju 2050 jest:

- ❖ Identyfikacja trendów i wyzwań: KRK 2050 ma identyfikować trendy i wyzwania rozwojowe, z jakimi Polska będzie się zmagać w przyszłości.
- ❖ Zarysowanie scenariuszy przyszłości: Dokument ma dostarczyć scenariuszy przyszłości, które pozwolą na „symulację” warunków, w jakich administracja publiczna będzie podejmować decyzje.
- ❖ Wyznaczenie wizji Polski 2050: KRK 2050 ma zarysować wyidealizowaną wizję Polski w 2050 r., która będzie wyznaczać poziom ambicji dla przyszłych polityk publicznych.
- ❖ Wskazanie kluczowych wniosków: Dokument ma wskazywać kluczowe wnioski wynikające z analizy trendów i scenariuszy, które będą służyć do podejmowania decyzji strategicznych.

Nowy dokument **Koncepcja Rozwoju Kraju 2050** rozwija i modyfikuje model polaryzacyjno-dyfuzyjny równoważenia rozwoju Polski, zastępując go modelem terytorialnego rozwoju (dyfuzji), który ściśle koresponduje z Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 oraz Średniookresową Strategią Rozwoju Kraju 2030.

Innym ważnym dokumentem jest **Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030 – Trzecia fala nowoczesności, która wynika z raportu „Polska 2030 Wyzwania Rozwojowe”**.

Głównym celem Strategii Rozwoju Kraju 2030 jest poprawa jakości życia mieszkańców, której wyrazem będzie poprawa wskaźników jakości życia oraz wartości i tempa wzrostu PKB.

Strategia ta zakłada wzmocnienie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój.

Cele strategiczne tej strategii wskazano w rozdziale VII w części dotyczącej wytycznych i założeń zawartych w dokumentach wyższego rzędu, gdzie w zakresie realizacji celów szczegółowych zakłada ona w:

Obszarze II – Konkurencyjna gospodarka

- ❖ wzmocnienie stabilności makroekonomicznej,
- ❖ wzrost wydajności gospodarki,
- ❖ zwiększenie innowacyjności gospodarki,
- ❖ rozwój kapitału ludzkiego,
- ❖ zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych,
- ❖ efektywność energetyczną i poprawę stanu środowiska,
- ❖ zwiększenie efektywności transportu.

Obszarze III – Spójność społeczna i przestrzenna

- ❖ integrację społeczną,
- ❖ zapewnienie dostępu oraz standardów usług publicznych,
- ❖ wzmocnienie mechanizmów dyfuzji oraz integracji przestrzennej dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.

Nowy dokument **Strategia Rozwoju Kraju 2030** rozwija i modyfikuje model polaryzacyjno-dyfuzyjny równoważenia rozwoju Polski, zastępując go modelem terytorialnego rozwoju (dyfuzji), który ściśle koresponduje z Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 oraz Średniookresową Strategią Rozwoju Kraju 2030.

Jeszcze Innym ważnym dokumentem jest **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030**: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie, w której określono trzy podstawowe cele polityki regionalnej:

- ❖ wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów,
- ❖ budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych,
- ❖ tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

W dokumencie tym jest mowa o tzw. obszarach interwencji (OSI), które są szczególnie ważne dla gmin położonych blisko ośrodków miejskich z punktu widzenia realizacji procesów rozwoju społeczno-gospodarczego, poprzez wzmocnienie potencjałów oraz warunków do wdrażania rozwiązań integrujących przestrzeń funkcjonalną w zakresie zagospodarowania przestrzennego, infrastruktury drogowej, usług komunalnych i rynku pracy.

Krajowe ramy dla zagospodarowania przestrzennego, które są również ważne dla gmin powiatu wrzesińskiego, w tym dla Gminy i Miasta Pyzdry określa **Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030**. Koncepcja ta jako dokument strategiczny największy nacisk kładzie na działania wprowadzające ład przestrzenny. Celem strategicznym jest takie wykorzystanie przestrzeni, aby doprowadziło to do zwiększenia konkurencyjności, zatrudnienia, sprawności państwa oraz spójności społeczno-gospodarczej kraju.

KPZK 2030 wskazuje zalecenia odnoszące się do subregionów w ogólnym zakresie, bez wskazywania konkretnych przypadków. Zakreśla również zasady oraz kierunki działań planistycznych, odnoszących się do obszarów wiejskich, co wyraźnie określono przy realizacji:

- **Kierunku 2.1.5.** Wspomaganie restrukturyzacji obszarów wiejskich, gdzie przewiduje się działania mające na celu wspieranie wielofunkcyjnego rozwoju wsi z jednoczesnym wykorzystaniem ich wewnętrznego potencjału. Dostosowanie do zmian powinno odbywać się w oparciu o lokalną specjalizację, wykorzystanie unikalnych walorów.

- **Kierunku 2.2.3.** Integracja przestrzenna i funkcjonalna obszarów wiejskich stwarzająca konieczność wzmocnienia procesów dyfuzji rozwojowych z miasta na obszary otaczające, poprzez rozwój sieci komunikacyjnych, zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej terenów wiejskich czy poprawę jakości usług publicznych.

Dokumentem, który zasługuje na szczególną uwagę jest **Umowa Partnerska**, która określa kierunki interwencji w latach 2021-2027 trzech polityk unijnych w Polsce: Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybołówstwa.

Została ona wypracowana w oparciu o doświadczenia zdobyte w trakcie wdrażania perspektywy 2004-2006, 2007-2013 oraz 2014-2020. Krajowe programy operacyjne, regionalne programy operacyjne oraz fundusze europejskie dla regionów z nową perspektywę finansową 2021-2027, to instrumenty realizacji Umowy Partnerskiej.

Dokumentem łączącym polityki krajowe ze wspólnotowymi jest **Krajowy Program Reform 2030** na rzecz realizacji strategii Europa 2030, której cele ukierunkowane są na odrabianie zaległości rozwojowych oraz budowanie nowych przewag konkurencyjnych w następujących trzech obszarach priorytetowych:

- ❖ infrastruktura dla wzrostu zrównoważonego,
- ❖ innowacyjność dla wzrostu inteligentnego,
- ❖ aktywność dla wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu.

Innym ważnym dokumentem szczególnie dla gmin, w których głównym źródłem utrzymania mieszkańców stanowi rolnictwo jest **Plan Strategiczny Wspólnej Polityki Rolnej 2023-2027**, w zakresie wszystkich celów, które obejmują następujące priorytety:

1. Ułatwienie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich,
2. Poprawa konkurencyjności wszystkich sektorów rolnictwa i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych,
3. Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie,
4. Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa,
5. Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenie na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym,
6. Zwiększenie włączenia społecznego, ograniczania ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

Innym niezmiennie istotnym dokumentem dla realizacji rozwoju samorządowych jednostek terytorialnych w kolejnych latach jest **Fundusz Europejski dla Wielkopolski 2021-2027**, który jest strategią dotyczącą wkładu programu operacyjnego Wielkopolski w realizację unijnej Strategii na rzecz inteligentnego zrównoważonego wzrostu, sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz osiągnięciu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

Wspomniana wcześniej Umowa Partnerska wyznacza ramy interwencji FEW 2021-2027 w następujących obszarach:

GOSPODARKA – CELE:

1. Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii;
2. Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych;
3. Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MSP, w tym przez inwestycje produkcyjne;
4. Rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości;

ŚRODOWISKO I ENERGIA – CELE:

1. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych;
2. Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą UE 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju;
3. Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego;

4. Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej;
5. Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki oszczędzającej zasoby;
6. Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym dla obszarów miejskich, oraz ograniczenie wszelkich rodzajów zanieczyszczeń;

ZRÓWNOWAŻONA MOBILNOŚĆ MIEJSKA – CELE:

1. Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zero emisyjnej;

TRANSPORT – CELE:

1. Rozwój i udoskonalenie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej;

INFRASTRUKTURA DLA SPOŁECZEŃSTWA (EFRR) – CELE:

1. Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie, przez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym przez wspieranie odporności w zakresie kształcenia na odległość oraz online;
2. Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup o niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe oraz usługi społeczne;
3. Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej u wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej;
4. Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych;

SPOŁECZEŃSTWO (EFS+) – CELE:

1. Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także przez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej;
2. Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspierania aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia;
3. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwienie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami;
4. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwienie zmian ścieżki zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej;
5. Zwiększenie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług , które wspierają dostęp do mieszkań i opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym

uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej;

6. Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci;

SPRAWIEDLIWA TRANSFORMACJA – CELE:

1. Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii do roku 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050, w oparciu o porozumienie paryskie.

2.4 STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA PYZDRY NA LATA 2021 – 2025

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025 została przyjęta do realizacji uchwałą nr XXV/218/2021 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 28 października 2021 r. W ramach tego dokumentu zdefiniowano misję, wizję, obszary problemowe oraz cele strategiczne.

WIZJA GMINY I MIASTA PYZDRY:

Gmina i Miasto Pyzdry – miejscem, gdzie warto mieszkać, wypoczywać, a także inwestować.

MISJA GMINY I MIASTA PYZDRY:

Misją Gminy i Miasta Pyzdry jest tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju osadnictwa, aktywnych form spędzania wolnego czasu oraz działalności gospodarczej. W tym celu podejmowane są różnorodne inicjatywy z poszanowaniem dziedzictwa historycznego oraz przyrodniczego gminy.

W „Strategii” zdefiniowano dwa cele strategiczne, którym przyporządkowano następujące cele operacyjne oraz działania:

Cel strategiczny 1. Rozwój funkcji mieszkaniowej i turystycznej gminy Pyzdry

Cel operacyjny 1.1: Rozwój lokalnego układu drogowego

Cel operacyjny 1.2: Wzrost poziomu skanalizowania gminy Pyzdry

Cel operacyjny 1.3: Rozwój i modernizacja infrastruktury wpływającej na jakość życia

Powyższe cele będą realizowane poprzez następujące działania:

- ❖ uzbrajanie terenów mieszkaniowych,
- ❖ rozbudowa dostępnej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej,
- ❖ przebudowa, rozbudowa dróg i chodników,
- ❖ rozbudowa sieci szerokopasmowego Internetu,
- ❖ rozbudowa sieci gazowej,
- ❖ poszerzenie oferty usług zdrowotnych i około zdrowotnych,
- ❖ likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej,
- ❖ poszerzenie oferty zagospodarowania wolnego czasu dla dzieci i seniorów,
- ❖ doposażenie jednostek OSP w sprzęt ratowniczo-gaśniczy,
- ❖ dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- ❖ termomodernizację obiektów użyteczności publicznej,
- ❖ elektroniczną usług publicznych.

Cel strategiczny 2. Wzrost konkurencyjności gospodarczej i atrakcyjności inwestycyjnej gminy Pyzdry

Cel operacyjny 2.1: Tworzenie i promocja lokalnych stref aktywności gospodarczej

Cel operacyjny 2.2: Poprawa infrastruktury gazowej, energetycznej i telekomunikacyjnej

Powyższe cele będą realizowane poprzez następujące działania:

- ❖ wytyczanie nowych terenów pod aktywizację gospodarczą, ujęcie ich w dokumentach planistycznych oraz aktualizacja dokumentów planistycznych,
- ❖ rozbudowa sieci gazowej,
- ❖ modernizacja sieci energetycznej,
- ❖ rozbudowa sieci telekomunikacyjnej,
- ❖ uzbrajanie terenów inwestycyjnych i pod aktywizację gospodarczą.

Najważniejsze kierunki w latach 2021-2025

- ❖ Komunikacja
- ❖ Ochrona środowiska
- ❖ Kultura, turystyka, zabytki
- ❖ Bezpieczeństwo
- ❖ Jakość życia

2.5 METODOLOGIA PRAC NAD DOKUMENTEM

W ramach prac nad dokumentem, proces planowania strategicznego i średniookresowego oparto na metodzie ośmiu etapów w ramach czterech faz procesu: przygotowania, diagnozowania, planowania i realizacji Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030. W metodyce prac nad tym dokumentem zostanie uwzględnionych pięć zasadniczych kwestii:

- ❖ rozwój lokalny – to proces, działanie, a nie stan,
- ❖ podmiotem rozwoju lokalnego nie są władze lokalne, ale lokalna wspólnota mieszkańców gminy (jeśli nawet dokument ten inicjuje władza samorządowa – robi to w interesie wspólnoty),
- ❖ motorem rozwoju są (głównie) siły i czynniki endogenne - wewnętrzne,
- ❖ gospodarka jest wprawdzie kluczem rozwoju lokalnego, ale rozwój lokalny, to coś więcej niż lokalny rozwój gospodarczy,
- ❖ kryterium rozwoju jest zadowolenie mieszkańców, zaspokojenie ich aspiracji, ich odczucie „poprawy warunków” i „podniesienia standardu”.

Diagnozę stanu społeczno-gospodarczego Gminy i Miasta Pyzdry postanowiono uzupełnić wnikliwą oceną stopnia realizacji Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025. Wnioski z szerokiej dyskusji z grupą koordynacyjną oraz z sektorowymi zespołami roboczymi, dotyczące stopnia realizacji poprzedniego dokumentu w odniesieniu do prac nad nowym dokumentem, stanowiły bogaty materiał uzupełniający o istotne dane porównawcze na temat stanu Gminy i Miasta Pyzdry uzyskane z różnych źródeł.

Dodatkowo, wśród mieszkańców Gminy i Miasta Pyzdry przeprowadzono ankietę w celu uzyskania opinii na temat zaspokojenia ich aspiracji, odczuć „poprawy warunków”, „podniesienia standardu życia” oraz ich oczekiwań na przyszłość, w związku z opracowywaniem nowego dokumentu Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030.

Tego typu diagnoza została przeprowadzona zarówno w ujęciu statystycznym (dotyczyła przeszłości na podstawie danych statystycznych), jak również w ujęciu dynamicznym, które uwzględniało możliwe do uzyskania zmiany w stanie społeczno-gospodarczym Gminy i Miasta Pyzdry, zaprezentowane w dokumentach strategicznych i średniookresowych powiatu wrzesińskiego oraz województwa wielkopolskiego. Głównym źródłem danych o stanie Gminy i Miasta Pyzdry i podstawą ich wykorzystania poniżej w syntetycznej części raportu oraz w kolejnej części (bardziej szczegółowej obejmującej lata 2019 – 2023) stanowiły:

- ❖ **Bank Danych Lokalnych GUS (BDL),**
- ❖ **Strona Internetowa https://www.polskawliczbach.pl/gmina_pyzdry,**
- ❖ **GUS, 31 XII 2023, 2022, 2021, 2020, 2019, 2010 r. – demografia w pigułce,**
- ❖ **Statystyczne Vademecum Samorządowca (SVS, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023),**
- ❖ **Raport o stanie Gminy Pyzdry 2023 r. (maj 2024 r.),**
- ❖ **Raport o stanie Gminy Pyzdry 2022 r. (maj 2023 r.),**
- ❖ **Raport o stanie Gminy Pyzdry 2021 r. (maj 2022 r.),**
- ❖ **Raport o stanie Gminy Pyzdry 2020 r. (maj 2021 r.),**
- ❖ **Raport o stanie Gminy Pyzdry 2019 r. (maj 2020 r.),**
- ❖ **Dane z roku 2023 pozyskane z Urzędu Miejskiego w Pyzdrach.**

Dane statystyczne publikowane w okresie od 2019 do 2023 r. przez GUS, czy też Urząd Statystyczny w Poznaniu w zakresie województwa Wielkopolskiego z podziałem na Podregiony, Powiaty i Gminy, w tym dotyczące Gminy i Miasta Pyzdry oraz powiatu wrzesińskiego odnoszą się odpowiednio do roku 2019, 2020, 2021, 2022, 2023 oraz jeśli to było możliwe pozyskiwane z Urzędu Miejskiego w Pyzdrach za rok 2023.

Generalnie uzgodniono, iż w przypadku braku danych za rok 2023, diagnoza stanu Gminy i Miasta Pyzdry będzie prezentowała dane za okres od 2018 do 2022 r. i bazować głównie na danych GUS, Urzędu Statystycznego w Poznaniu (w celu uniknięcia chaosu diagnostycznego) lub innych źródłach z ewentualnym odniesieniem do tendencji z dowolnie przyjętego roku np. 2010 lub innego, jeśli będzie to utrudnione.

III. ANALIZA SWOT ORAZ KORELACJE SWOT - TOWS

3.1 METODYKA

Podstawowym narzędziem stosowanym w analizie strategicznej jest zestawienie mocnych i słabych stron analizowanego podmiotu, czyli w tym przypadku Gminy i Miasta Pyzdry oraz określenie jej szans i zagrożeń rozwojowych. Nazwa SWOT to skrót z języka angielskiego, który oznacza:

- ❖ **S** – Strengths (silne strony), czyli wszystko to, co stanowi przewagę, atut, zaletę analizowanej gminy
- ❖ **W** – Weaknesses (słabości), czyli wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę gminy
- ❖ **O** – Opportunities (okazje), czyli wszystko to, co stwarza dla gminy szansę korzystnej zmiany
- ❖ **T** – Threats (zagrożenia), czyli wszystko to, co stwarza dla gminy niebezpieczeństwo niekorzystnej zmiany.

Zastosowanie tej metody umożliwia zebranie szeregu istotnych danych o potencjale rozwojowym gminy oraz o jej słabościach, z jednoczesnym określeniem zewnętrznych szans i zagrożeń.

Warsztat strategiczny związany z analizą SWOT został przeprowadzony metodą zdalną w marcu 2025 roku – brali w nim udział członkowie zespołu koordynacyjnego oraz cały zespół programowy, którzy wspólnie określili wartości liczbowe wag do elementów SWOT-a według ich ważności dla rozwoju gminy (mocne strony; szanse) oraz hamowania tego rozwoju (słabe strony; zagrożenia) Gminy i Miasta Pyzdry w okresie 2026-2030

Uczestnicy zespołów przesłali indywidualnie wypełnione tabele SWOT, z których następnie zostały wyliczone średnie dla poszczególnych wartości i po zaokrągleniu (w górę lub w dół) zostały wpisane do tabel: 1 i 2.

Wszystkie elementy analizy SWOT dotyczące mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń rozwojowych gminy zawiera Tabela 1 (mocne i słabe strony) oraz Tabela 2 (szanse i zagrożenia rozwojowe).

Tab.1 MOCNE STRONY [SKALA:0,01-0,10; WAGI:0,02MIN-0,07MAX] I SŁABE STRONY [SKALA:0,01-0,10; WAGI:0,02MIN-0,08MAX] GMINY I MIASTA PYZDRY - ZESTAWIENIE

Lp.	MOCNE STRONY	WAGA: 0,02-0,07	SŁABE STRONY	WAGA: 0,02-0,08
1.	Dobre warunki do tworzenia bazy usług turystycznych i rekreacyjnych w gminie	0,06	Niekorzystna prognoza demograficzna w gminie	0,06
2.	Wysoki poziom zwodociągowania oraz skanalizowania gminy	0,06	Słabo rozwinięta sieć dróg pieszo-rowerowych	0,05
3.	Dobrze rozwinięta sieć gazowa	0,05	Niski poziom dochodów własnych gminy	0,06
4.	Dobrze rozwinięta infrastruktura Internetu szerokopasmowego	0,07	Słaba dostępność do bazy noclegowej w gminie	0,04
5.	Dobra dostępność i jakość edukacji na poziomie podstawowym i przedszkolnym	0,06	Duże rozproszenie gospodarstw na znaczącym obszarze gminy	0,05
6.	Dobrze rozwinięte sadownictwo	0,06	Objęcie ochroną przyrody i ochroną konserwatorską dużego obszaru gminy	0,05
7.	Dobry poziom aktywności środowisk lokalnych w gminie	0,05	Uboga oferta miejsc pracy dla osób z wykształceniem wyższym	0,07
8.	Bogata oferta wydarzeń kulturalnych w gminie	0,05	Uboga oferta terenów inwestycyjnych	0,06
9.	Wysoki poziom pokrycia gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	0,05	Znaczne rozdrobnienie gospodarstw rolnych	0,05
10.	Przystępne ceny gruntów	0,05	Zanieczyszczenie powietrza	0,04

Tab.2 SZANSE [SKALA:0,01-0,10; WAGI:0,02MIN-0,07MAX] I ZAGROŻENIA [SKALA:0,01-0,10; WAGI:0,02MIN-0,08MAX] GMINY I MIASTA PYZDRY - ZESTAWIENIE

Lp.	SZANSE	WAGA: 0,02-0,07	ZAGROŻENIA	WAGA: 0,02-0,08
1.	Perspektywa finansowa UE 2021-2027	0,05	Zmniejszenie poziomu interwencji Polityki Spójności na poziomie wojewódzkim i krajowym	0,06
2.	Upowszechnienie pracy zdalnej i rozwój społeczeństwa informacyjnego	0,05	Migracja młodych ludzi do dużych ośrodków miejskich	0,07
3.	Poprawa środowiska przyrodniczego poprzez inwestycje proekologiczne	0,05	Zaostrzanie przepisów dotyczących funkcjonowania obszarów chronionych na terenie gminy	0,06
4.	Wzrost popytu na żywność ekologiczną	0,05	Dociążanie samorządu zadaniami rządowymi bez zabezpieczenia finansowego	0,07
5.	Tendencje do rozwoju infrastruktury związanej z OZE	0,04	Rosnąca konkurencja między samorządami o środki pozabudżetowe	0,06
6.	Zwiększone zainteresowanie prowincją jako miejscem do osiedlania się	0,06	Ryzyko konfliktów zbrojnych ze względu na sytuację międzynarodową	0,06
7.	Rozwój podstawowej infrastruktury podnoszącej jakość życia będącej własnością zewnętrznych podmiotów	0,05	Konieczność ponoszenia środków finansowych na infrastrukturę obronną	0,07
8.	Dynamiczny rozwój rynku pracy w okolicznych ośrodkach	0,05	Niewystarczające finansowanie samorządu z poziomu centralnego	0,07
9.	Moda na aktywny i zdrowy tryb życia	0,06	Wzrost wydatków na opiekę starzejącego się społeczeństwa	0,07
10.	Rozwój gospodarczy kraju stymulujący rozwój lokalnej przedsiębiorczości	0,05	Wypieranie małej lokalnej przedsiębiorczości przez duże sieci szczególnie w branży spożywczej	0,06

3.4 USTALENIE METODOLOGII OCEN ORAZ KORELACJI SWOT - TOWS

Wykorzystując skalę oraz wagi punktowe przypisane do poszczególnych wskazań analizy SWOT/TOWS obliczono korelację: **mocne strony – szanse, szanse – mocne strony** (Tabela 3/1 i 3/2), **słabe strony – szanse, szanse – słabe strony** (Tabela 4/1 i 4/2), **mocne strony – zagrożenia, zagrożenia – mocne strony** (Tabela 5/1 i 5/2), **słabe strony – zagrożenia, zagrożenia – słabe strony** (Tabela 6/1 i 6/2).

TABELE KORELACJI SWOT – TOWS:

STRATEGIA AGRESYWNA

Tab. 3/1 SWOT / Mocne strony – Szanse / Czy zidentyfikowane mocne strony pozwolą wykorzystać nadarzające się szanse?

Tab. 3/2 TOWS / Szanse – Mocne strony / Czy szanse spotęgują mocne strony?

STRATEGIA KONKURENCYJNA

Tab. 4/1 SWOT / Słabe strony – Szanse / Czy zidentyfikowane słabe strony nie pozwolą wykorzystać nadarzających się szans?

Tab. 4/2 TOWS / Szanse – Słabe strony / Czy szanse pozwolą przezwyciężyć słabe strony?

STRATEGIA KONSERWATYWNA

Tab. 5/1 SWOT / Mocne strony – Zagrożenia / Czy zidentyfikowane mocne strony pozwolą przezwyciężyć zagrożenia?

Tab. 5/2 TOWS / Zagrożenia – Mocne strony / Czy zagrożenia osłabiają mocne strony?

STRATEGIA DEFENSYWNA

Tab. 6/1 SWOT / Słabe strony – Zagrożenia / Czy zidentyfikowane słabe strony wzmocnią siłę oddziaływania zagrożeń?

Tab. 6/2 TOWS / Zagrożenia – Słabe strony / Czy zagrożenia spotęgują słabe strony?

ISTNIENIE KORELACJI W TABELACH ZAZNACZNO WE WŁAŚCIWYM MIEJSCU CYFRĄ [1] JEJ BRAK BEZ CYFRY

Tab.3/1 **Strategia agresywna** / korelacje SWOT: **mocne strony** – **szanse**/ Czy zidentyfikowane **mocne strony** pozwolą wykorzystać nadarzające się **szanse**?

SZANSE	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10				
MOCNE STRONY											Wagi	Liczba Interakcji	Iloczyn Wag i Interakcji	Ranga
1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	0,06	9	0,54	1
2	1		1	1		1				1	0,06	5	0,30	5
3	1	1	1	1		1				1	0,05	6	0,30	5
4	1	1				1	1	1		1	0,07	6	0,42	2
5	1		1	1					1		0,06	4	0,24	7
6	1		1	1			1	1		1	0,06	6	0,36	3
7	1					1	1	1		1	0,05	5	0,25	6
8	1					1	1		1	1	0,05	5	0,25	6
9	1		1		1	1	1	1		1	0,05	7	0,35	4
10	1		1		1	1	1	1		1	0,05	7	0,35	4
Wagi:	0,05	0,05	0,05	0,05	0,04	0,06	0,05	0,05	0,06	0,05		60	3,36	
Liczba Interakcji	10	3	7	5	2	8	7	6	3	9		60		
Iloczyn Wag i Interakcji	0,50	0,15	0,35	0,30	0,08	0,48	0,35	0,30	0,18	0,45			3,14	
Ranga	1	7	4	5	8	2	4	5	6	3				
Suma Interakcji												120		
Suma iloczynów Interakcji													6,50	

Tab.3/2 **Strategia agresywna / Korelacje TOWS: szanse – mocne strony/ Czy szanse spotęgują mocne strony ?**

SZANSE	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10				
MOCNE STRONY											Wagi	Liczba Interakcji	Iloczyn Wagi i Interakcji	Ranga
1	1	1	1	1	1		1	1			0,06	7	0,42	1
2				1	1		1				0,06	3	0,18	5
3	1	1	1			1				1	0,05	5	0,25	4
4	1	1		1		1		1			0,07	5	0,35	3
5	1								1		0,06	2	0,12	7
6	1	1	1	1	1		1	1			0,06	7	0,42	1
7	1	1	1	1	1	1		1	1		0,05	8	0,40	2
8	1						1	1			0,05	3	0,15	6
9	1						1	1			0,05	3	0,15	6
10	1	1	1	1	1	1	1				0,05	7	0,35	3
Wagi:	0,05	0,05	0,05	0,05	0,04	0,06	0,05	0,05	0,06	0,05		50	2,79	
Liczba Interakcji	9	6	5	6	5	4	6	6	2	1		50		
Iloczyn Wagi Interakcji	0,45	0,30	0,25	0,30	0,20	0,24	0,30	0,30	0,12	0,05			2,51	
Ranga	1	2	3	2	5	4	2	2	6	7				
Suma Interakcji												100		
Suma iloczynów interakcji													5,30	

Zbiorcze zestawienie wyników analizy SWOT / TOWS dla macierzy strategii agresywnej

Kombinacja	Wyniki analizy SWOT		Wyniki analizy TOWS		Zbiorcze zestawienie SWOT/TOWS	
	Suma interakcji	Suma iloczynów	Suma interakcji	Suma iloczynów	Suma interakcji	Suma iloczynów
Mocne strony / Szanse	120	6,50	100	5,30	220	11,80

ZESTAWIENIE 5 MOCNYCH STRON I SZANS KORELACJI SWOT – TOWS W MODELU STRATEGII AGRESYWNEJ MOCNE STRONY

RANGA	MOCNE STRONY SWOT	IŁO CZYN WAG I INTERAKCJI	MOCNE STRONY TOWS	IŁO CZYN WAG I INTERAKCJI
1	Dobre warunki do tworzenia bazy usług turystycznych i rekreacyjnych w gminie	0,54	Dobre warunki do tworzenia bazy usług turystycznych i rekreacyjnych w gminie	0,42
1			Dobrze rozwinięte sadownictwo	0,42
2	Dobrze rozwinięta infrastruktura Internetu szerokopasmowego	0,42	Dobry poziom aktywności środowisk lokalnych w gminie	0,35
3	Dobrze rozwinięte sadownictwo	0,36	Dobrze rozwinięta infrastruktura Internetu szerokopasmowego	0,35
3			Przystępne ceny gruntów	
4	Dobrze rozwinięta sieć gazowa	0,35	Dobrze rozwinięta sieć gazowa	0,25
4	Dobry poziom aktywności środowisk lokalnych w gminie	0,35		
5	Dobrze rozwinięta infrastruktura Internetu szerokopasmowego	0,30	Dobra dostępność i jakość edukacji na poziomie podstawowym i przedszkolnym	0,18
5	Bogata oferta wydarzeń kulturalnych w gminie	0,30		

SZANSE

RANGA	SZANSE SWOT	IŁO CZYN WAG I INTERAKCJI	SZANSE TOWS	IŁO CZYN WAG I INTERAKCJI
1	Perspektywa finansowa UE 2021-2027	0,50	Perspektywa finansowa UE 2021-2027	0,45
2	Zwiększone zainteresowanie prowincją jako miejscem do osiedlania się	0,48	Upowszechnienie pracy zdalnej i rozwój społeczeństwa informacyjnego	0,30
2			Rozwój podstawowej infrastruktury podnoszącej jakość życia będącej	0,30
2			Dynamiczny rozwój rynku pracy w okolicznych ośrodkach	0,30
3	Rozwój gospodarczy kraju stymulujący rozwój lokalnej przedsiębiorczości	0,45	Poprawa środowiska przyrodniczego poprzez inwestycje proekologiczne	0,25
4	Poprawa środowiska przyrodniczego poprzez inwestycje proekologiczne	0,35	Zwiększone zainteresowanie prowincją jako miejscem do osiedlania się	0,24
4	Rozwój podstawowej infrastruktury podnoszącej jakość życia będącej własnością zewnętrznych podmiotów	0,35		
5	Wzrost popytu na żywność ekologiczną	0,30	Tendencje do rozwoju infrastruktury związanej z OZE	0,20
5	Dynamiczny rozwój rynku pracy w okolicznych ośrodkach	0,30		

Tab.4/1 **Strategia konkurencyjna** / Korelacje SWOT: **słabe strony** – **szanse**/ Czy zidentyfikowane **słabe strony** nie pozwolą wykorzystać nadarzające się **szanse**?

SZANSE	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10				
SŁABE STRONY											Wagi	Liczba Interakcji	Iloczyn Wag i Interakcji	Ranga
1						1	1			1	0,06	3	0,18	5
2	1		1				1				0,05	3	0,15	6
3	1				1		1			1	0,06	4	0,24	3
4	1						1	1			0,04	3	0,12	7
5	1		1	1						1	0,05	4	0,20	4
6	1		1	1	1	1	1		1	1	0,05	8	0,40	1
7		1						1	1	1	0,07	4	0,28	2
8	1			1		1	1				0,06	4	0,24	3
9	1			1						1	0,05	3	0,15	6
10	1		1		1						0,04	3	0,12	7
Wagi:	0,05	0,05	0,05	0,05	0,04	0,06	0,05	0,05	0,06	0,05		39	2,08	
Liczba Interakcji	8	1	4	4	3	3	6	2	2	6		39		
Iloczyn Wag i Interakcji	0,40	0,05	0,20	0,20	0,12	0,18	0,30	0,10	0,12	0,30			1,97	
Ranga	1	7	3	3	5	4	2	6	5	2				
Suma Interakcji												78		
Suma iloczynów Interakcji													19,62	

Tab.4/2 **Strategia konkurencyjna / Korelacje TOWS: szanse – słabe strony / Czy szanse pozwolą przewyciężyć słabe strony?**

SZANSE	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10				
SŁABE STRONY											Wagi	Liczba Interakcji	Iloczyn Wag i Interakcji	Ranga
1		1	1	1	1	1	1	1	1		0,06	8	0,48	1
2							1				0,05	1	0,05	9
3		1	1	1			1			1	0,06	5	0,30	3
4			1						1		0,04	2	0,08	7
5			1							1	0,05	2	0,10	6
6	1	1	1	1			1	1	1		0,05	7	0,35	2
7	1	1	1	1			1				0,07	5	0,35	2
8	1						1				0,06	1	0,06	8
9		1		1	1					1	0,05	4	0,20	5
10	1	1	1	1	1	1	1				0,04	7	0,28	4
Wagi:	0,05	0,05	0,05	0,05	0,04	0,06	0,05	0,05	0,06	0,05		42	2,25	
Liczba Interakcji	4	6	7	6	3	2	7	2	3	3		42		
Iloczyn Wag i Interakcji	0,20	0,30	0,35	0,30	0,12	0,12	0,35	0,10	0,18	0,15			2,17	
Ranga	3	2	1	2	6	6	1	7	4	5				
Suma Interakcji												84		
Suma iloczynów Interakcji													4,42	

Zbiorcze zestawienie wyników analizy SWOT / TOWS dla macierzy strategii konkurencyjnej

Kombinacja	Wyniki analizy SWOT		Wyniki analizy TOWS		Zbiorcze zestawienie SWOT/TOWS	
	Suma interakcji	Suma iloczynów	Suma interakcji	Suma iloczynów	Suma interakcji	Suma iloczynów
Słabe strony / Szanse	78	4,05	84	4,42	162	8,47

ZESTAWIENIE 5 SŁABYCH STRON I SZANS KORELACJI SWOT – TOWS W MODELU STRATEGII KONKURENCYJNEJ
SŁABE STRONY

RANGA	SŁABE STRONY SWOT	ILOCZYN WAG I INTERAKCJI	SŁABE STRONY TOWS	ILOCZYN WAG I INTERAKCJI
1	Objęcie ochroną przyrody i ochroną konserwatorską dużego obszaru gminy	0,40	Niekorzystna prognoza demograficzna w gminie	0,48
2	Uboga oferta miejsc pracy dla osób z wykształceniem wyższym	0,28	Objęcie ochroną przyrody i ochroną konserwatorską dużego obszaru gminy	0,35
2			Uboga oferta miejsc pracy dla osób z wykształceniem wyższym	0,35
3	Niski poziom dochodów własnych gminy	0,24	Niski poziom dochodów własnych gminy	0,30
3	Uboga oferta terenów inwestycyjnych	0,24		
4	Duże rozproszenie gospodarstw na znaczącym obszarze gminy	0,20	Zanieczyszczenie powietrza	0,28
5	Niekorzystna prognoza demograficzna w gminie	0,18	Znaczne rozdrobnienie gospodarstw rolnych	0,20

SZANSE

RANGA	SZANSE SWOT	ILOCZYN WAG I INTERAKCJI	SZANSE TOWS	ILOCZYN WAG I INTERAKCJI
1	Perspektywa finansowa UE 2021-2027	0,40	Poprawa środowiska przyrodniczego poprzez inwestycje proekologiczne	0,35
1			Rozwój podstawowej infrastruktury podnoszącej jakość życia będącej własnością zewnętrznych podmiotów	0,35
2	Zwiększone zainteresowanie prowincją jako miejscem do osiedlania się	0,30	Upowszechnienie pracy zdalnej i rozwój społeczeństwa informacyjnego	0,30
2	Rozwój podstawowej infrastruktury podnoszącej jakość życia będącej własnością zewnętrznych podmiotów	0,30	Wzrost popytu na żywność ekologiczną	0,30
3	Poprawa środowiska przyrodniczego poprzez inwestycje proekologiczne	0,20	Poprawa środowiska przyrodniczego poprzez inwestycje proekologiczne	0,20
3	Wzrost popytu na żywność ekologiczną	0,20		
4	Zwiększone zainteresowanie prowincją jako miejscem do osiedlania się	0,18	Wzrost popytu na żywność ekologiczną	0,18
5	Tendencje do rozwoju infrastruktury związanej z OZE	0,12	Tendencje do rozwoju infrastruktury związanej z OZE	0,15
5	Moda na aktywny i zdrowy tryb życia	0,12		

Tab. 5/1 **Strategia konserwatywna** / Korelacje SWOT: **mocne strony** – **zagrożenia**/ Czy zidentyfikowane **mocne strony** pozwolą przewyciężyć **zagrożenia**?

ZAGROŻENIA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10				
MOCNE STRONY											Wagi	Liczba Interakcji	Iloczyn Wag i Interakcji	Ranga
1		1			1						0,06	2	0,12	4
2		1									0,06	1	0,06	6
3		1									0,05	1	0,05	7
4		1									0,07	1	0,07	5
5		1									0,06	1	0,06	6
6									1		0,06	1	0,06	2
7	1				1			1	1		0,05	4	0,20	3
8		1		1				1	1	1	0,05	5	0,25	2
9	1		1			1	1		1	1	0,05	6	0,30	1
10		1								1	0,05	2	0,12	4
Wagi:	0,06	0,07	0,06	0,07	0,06	0,06	0,07	0,07	0,07	0,06		24	1,29	
Liczba Interakcji	2	7	1	1	2	1	1	3	4	3		24		
Iloczyn Wag i Interakcji	0,12	0,49	0,06	0,07	0,12	0,06	0,07	0,21	0,28	0,18			1,66	
Ranga	5	1	8	7	5	8	6	3	2	4				
Suma Interakcji												48		
Suma iloczynów Interakcji													2,95	

Tab.5/2 Strategia konserwatywna / Korelacje TOWS: zagrożenia – mocne strony/ Czy zagrożenia osłabiają mocne strony?

ZAGROŻENIA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10				
MOCNE STRONY											Wagi	Liczba Interakcji	Iloczyn Wag i Interakcji	Ranga
1	1	1	1	1	1	1	1	1			0,06	8	0,48	1
2	1				1		1	1		1	0,06	5	0,30	4
3	1								1	1	0,05	3	0,15	6
4	1	1	1	1	1				1		0,07	6	0,42	2
5	1	1	1	1	1			1	1		0,06	7	0,42	2
6	1		1	1		1				1	0,06	5	0,30	4
7		1	1	1			1				0,05	4	0,20	5
8	1	1	1	1	1			1	1		0,05	7	0,35	3
9							1	1			0,05	2	0,10	7
10	1					1				1	0,05	3	0,15	6
Wagi:	0,06	0,07	0,06	0,07	0,06	0,06	0,07	0,07	0,07	0,06		50	2,87	
Liczba Interakcji	8	5	6	6	5	3	4	5	4	4		50		
Iloczyn Wag i Interakcji	0,48	0,35	0,36	0,42	0,30	0,18	0,28	0,35	0,28	0,24			3,24	
Ranga	1	4	3	2	5	8	6	4	6	7				
Suma Interakcji												100		
Suma iloczynów Interakcji													6,11	

Zbiorcze zestawienie wyników analizy SWOT / TOWS dla macierzy strategii konserwatywnej

Kombinacja	Wyniki analizy SWOT		Wyniki analizy TOWS		Zbiorcze zestawienie SWOT/TOWS	
	Suma interakcji	Suma iloczynów	Suma interakcji	Suma iloczynów	Suma interakcji	Suma iloczynów
Mocne strony / Zagrożenia	48	2,95	100	6,11	148	9,06

ZESTAWIENIE 5 MOCNYCH STRON I ZAGROŻEŃ KORELACJI SWOT – TOWS W MODELU STRATEGII KONSERWATYWNEJ
MOCNE STRONY

RAN GA	MOCNE STRONY SWOT	ILOCZY N WAG I INTERA KCJI	MOCNE STRONY TOWS	ILOCZY N WAG I INTERA KCJI
1	Wysoki poziom pokrycia gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	0,30	Dobre warunki do tworzenia bazy usług turystycznych i rekreacyjnych w gminie	0,48
2	Bogata oferta wydarzeń kulturalnych w gminie	0,25	Dobrze rozwinięta infrastruktura Internetu szerokopasmowego	0,42
2			Dobra dostępność i jakość edukacji na poziomie podstawowym i przedszkolnym	0,42
3	Dobry poziom aktywności środowisk lokalnych w gminie	0,20	Bogata oferta wydarzeń kulturalnych w gminie	0,35
4	Dobrze rozwinięta infrastruktura Internetu szerokopasmowego	0,12	Wysoki poziom zwodociągowania oraz skanalizowania gminy	0,3
4			Dobrze rozwinięte sadownictwo	0,30
5	Dobra dostępność i jakość edukacji na poziomie podstawowym i przedszkolnym	0,07	Dobry poziom aktywności środowisk lokalnych w gminie	0,20

ZAGROŻENIA

RAN GA	ZAGROŻENIA SWOT	ILOCZY N WAG I INTERA KCJI	ZAGROŻENIA TOWS	ILOCZY N WAG I INTERA KCJI
1	Migracja młodych ludzi do dużych ośrodków miejskich	0,49	Zmniejszenie poziomu interwencji Polityki Spójności na poziomie wojewódzkim i krajowym	0,48
2	Wzrost wydatków na opiekę starzejącego się społeczeństwa	0,28	Dociążanie samorządu zadaniami rządowymi bez zabezpieczenia finansowego	0,42
3	Niewystarczające finansowanie samorządu z poziomu centralnego	0,21	Zaostrzanie przepisów dotyczących funkcjonowania obszarów chronionych na terenie gminy	0,36
4	Wypieranie małej lokalnej przedsiębiorczości przez duże sieci szczególnie w branży spożywczej	0,18	Migracja młodych ludzi do dużych ośrodków miejskich	0,35
4			Niewystarczające finansowanie samorządu z poziomu centralnego	0,35
5	Rosnąca konkurencja między samorządami o środki pozabudżetowe	0,12	Rosnąca konkurencja między samorządami o środki pozabudżetowe	0,30

Tab. 6/1 **Strategia defensywna** / Korelacje SWOT: **słabe strony – zagrożenia**/ Czy **słabe strony** wzmocnią siłę oddziaływań **zagrożeń**?

ZAGROŻENIA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10				
SŁABE STRONY											Wagi	Liczba Interakcji	Iloczyn Wag i Interakcji	Ranga
1	1	1						1	1		0,06	4	0,24	3
2	1				1			1			0,05	3	0,15	5
3	1	1		1	1			1	1		0,06	6	0,36	2
4	1				1			1			0,04	3	0,12	6
5			1								0,05	1	0,05	8
6			1	1	1			1			0,05	4	0,20	4
7		1									0,07	1	0,07	7
8	1	1	1	1	1			1		1	0,06	7	0,42	1
9		1									0,05	1	0,05	8
10	1		1	1		1	1	1			0,04	6	0,24	3
Wagi:	0,06	0,07	0,06	0,07	0,06	0,06	0,07	0,07	0,07	0,06		36	1,90	
Liczba Interakcji	6	5	4	4	5	1	1	7	2	1		36		
Iloczyn Wag i Interakcji	0,36	0,35	0,24	0,28	0,30	0,06	0,07	0,49	0,14	0,06			2,35	
Ranga	2	3	6	5	4	9	8	1	7	9				
Suma Interakcji												72		
Suma iloczynów Interakcji													4,25	

Tab.6/2 **Strategia defensywna / Korelacje TOWS: zagrożenia – słabe strony / Czy zagrożenia spotęgują słabe strony?**

ZAGROŻENIA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10				
SŁABE STRONY											Wagi	Liczba Interakcji	Iloczyn Wag i Interakcji	Ranga
1		1	1	1			1	1		1	0,06	6	0,36	1
2	1		1				1	1			0,05	4	0,20	4
3		1		1		1		1			0,06	4	0,24	3
4		1	1	1				1			0,04	4	0,16	5
5		1	1	1			1	1		1	0,05	6	0,24	3
6			1		1						0,05	2	0,10	7
7		1	1				1	1			0,07	4	0,28	2
8	1	1	1				1	1	1		0,06	6	0,36	1
9	1		1				1				0,05	3	0,15	6
10			1			1	1	1			0,04	4	0,16	5
Wagi:	0,06	0,07	0,06	0,07	0,06	0,06	0,07	0,07	0,07	0,06		43	2,25	
Liczba Interakcji	3	6	9	4	1	2	7	8	1	2		43		
Iloczyn Wag i Interakcji	0,18	0,42	0,54	0,28	0,06	0,12	0,49	0,56	0,07	0,12			2,84	
Ranga	6	4	2	5	9	7	3	1	8	7				
Suma Interakcji												86		
Suma iloczynów Interakcji													5,09	

Zbiorcze zestawienie wyników analizy SWOT / TOWS dla macierzy strategii defensywnej

Kombinacja	Wyniki analizy SWOT		Wyniki analizy TOWS		Zbiorcze zestawienie SWOT/TOWS	
	Suma interakcji	Suma iloczynów	Suma interakcji	Suma iloczynów	Suma interakcji	Suma iloczynów
Słabe strony / zagrożenia	72	4,25	86	5,09	158	9,34

ZESTAWIENIE 5 SŁABYCH STRON I ZAGROŻEŃ KORELACJI SWOT – TOWS W MODELU STRATEGII DEFENSYWNEJ
SŁABE STRONY

RANGA	SŁABE STRONY SWOT	ILOCZYN WAG I INTERAKCJI	SŁABE STRONY TOWS	ILOCZYN WAG I INTERAKCJI
1	Uboga oferta terenów inwestycyjnych	0,42	Niekorzystna prognoza demograficzna w gminie	0,36
1			Uboga oferta terenów inwestycyjnych	0,36
2	Niski poziom dochodów własnych gminy	0,36	Uboga oferta miejsc pracy dla osób z wykształceniem wyższym	0,28
3	Niekorzystna prognoza demograficzna w gminie	0,24	Niski poziom dochodów własnych gminy	0,24
3	Zanieczyszczenie powietrza	0,24	Duże rozproszenie gospodarstw na znaczącym obszarze gminy	0,24
4	Objęcie ochroną przyrody i ochroną konserwatorską dużego obszaru gminy	0,20	Słabo rozwinięta sieć dróg pieszo-rowerowych	0,20
5	Słabo rozwinięta sieć dróg pieszo-rowerowych	0,15	Zanieczyszczenie powietrza	0,16

ZESTAWIENIE 5 SŁABYCH STRON I ZAGROŻEŃ KORELACJI SWOT – TOWS W MODELU STRATEGII DEFENSYWNEJ
ZAGROŻENIA

RANGA	ZAGROŻENIA SWOT	ILOCZYN WAG I INTERAKCJI	ZAGROŻENIA TOWS	ILOCZYN WAG I INTERAKCJI
1	Niewystarczające finansowanie samorządu z poziomu centralnego	0,49	Niewystarczające finansowanie samorządu z poziomu centralnego	0,56
2	Zmniejszenie poziomu interwencji Polityki Spójności na poziomie wojewódzkim i krajowym	0,36	Zaostrzenie przepisów dotyczących funkcjonowania obszarów chronionych na terenie gminy	0,54
3	Migracja młodych ludzi do dużych ośrodków miejskich	0,35	Konieczność ponoszenia środków finansowych na infrastrukturę obronną	0,49
4	Rosnąca konkurencja między samorządami o środki pozabudżetowe	0,30	Migracja młodych ludzi do dużych ośrodków miejskich	0,42
5	Dociążanie samorządu zadaniami rządowymi bez zabezpieczenia finansowego	0,28	Dociążanie samorządu zadaniami rządowymi bez zabezpieczenia finansowego	0,28
5		0,42		

O wyborze właściwej i docelowej struktury modelu strategii rozwoju dla Gminy i Miasta Pyzdry decydują zbiorcze zestawienie wyników analizy SWOT - TOWS dokonane dla wytypowanych niżej określonych modeli strategii rozwoju. Macierz strategii uwzględnia założone wcześniej korelacje i wyliczone sumy interakcji oraz sumy ich iloczynów z przypisanymi do nich wagami (stopni ważności dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy według opinii komisji i zespołów roboczych dokonanych w trakcie konsultacji warsztatowych).

SZANSE	STRATEGIA AGRESYWNA	STRATEGIA KONKURENCYJNA
ZAGROŻENIA	STRATEGIA KONSERWATYWNA	STRATEGIA DEFENSYWNA

ZBIORCZE ZESTAWIENIE WYNIKÓW ANALIZY SWOT – TOWS DLA MACIERZY STRATEGII
PRZEDZIAŁ WAG: 0,02 – 0,07/ 0,03 – 0,08/ 0,02–0,08 / 0,03-0,08

KOMBINACJA	WYNIKI ANALIZY SWOT		WYNIKI ANALIZY TOWS		ZESTAWIENIE ZBIORCZE SWOT/TOWS	
	SUMA INTERAKCJI	SUMA ILOCZYNÓW	SUMA INTERAKCJI	SUMA ILOCZYNÓW	SUMA INTERAKCJI	SUMA ILOCZYNÓW
MOCNE STRONY / SZANSE STRATEGIA AGRESYWNA	120	6,50	100	5,30	220	11,80
SŁABE STRONY / SZANSE STRATEGIA KONKURENCYJNA	78	4,05	84	4,42	162	8,47
MOCNE STRONY/ ZAGROŻENIA KONSERWATYWNA	48	2,95	100	6,11	148	9,06
SŁABE STRONY / ZAGROŻENIA STRATEGIA DEFENSYWNA	72	4,25	86	5,09	158	9,34
SUMA:	318	17,75	370	20,92	688	38,67

Z czterech rozpatrywanych modeli strategii wszystkie z nich wskazują wyraźnie na przewagę trzech modeli strategii: agresywnej, konkurencyjnej i defensywnej. Różnice między wskazaniami mieszczą się w przedziale od -0,72% do 30,52% i są oparte na silnych związkach o różnym charakterze występujących między nimi. Nieuwzględnienie tych związków w strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry może niekorzystnie wpłynąć na jej rozwój. Uwzględnienie ich w dalszym procesie definiowania kolejnych elementów tego dokumentu planistycznego stwarza możliwość wyboru dla tej gminy modelu strategii zintegrowanej.

STRUKTURA MODELU STRATEGII ZINTEGROWANEJ GMINY I MIASTA PYZDRY

STRUKTURA MODELU STRATEGII ZINTEGROWANEJ GMINY I MIASTA PYZDRY		RÓŻNICE MIĘDZY WSKAZANIAMİ MODELU STRATEGII W %					
MODEL STRATEGII	UDZIAŁ %	1-2	1-3	1-4	2-3	2-4	3-4
1. AGRESYWNA	30,52	8,62	7,09	6,37	-1,53	-2,25	-0,72
2. KONKURENCYJNA	21,90						
3. KONSERWATYWNA	23,43						
4. DEFENSYWNA	24,15						
	100,00						

STRUKTURĘ STRATEGII ZINTEGROWANEJ TWORZĄ MODELE STRATEGII:

1. **AGRESYWNA** - tak, aby mocne strony przyczyniły się do zwiększenia szans **[30,52%]**
2. **KONKURENCYJNA** - tak, aby szanse pozwoliły przezwyciężyć słabe strony **[21,90%]**
3. **KONSERWATYWNA** - tak, aby mocne strony pozwoliły przezwyciężyć zagrożenia **[23,%]**
4. **DEFENSYWNA** - tak, aby zagrożenia nie przyczyniły się do spotęgowania słabych stron **[24,15%]**

MODEL STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY I MIASTA PYZDRY

Strategia Agresywna oraz **Strategia Konkurencyjna** – stanowią główną oś działania Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry

Mocne strony ↔ Szanse

ATAK 11,80 %

WZMOCNIENIE

Słabe strony ↔ Szanse

9,06 %

$$11,80\% + 9,06\% = 20,86\%$$

Strategia Konserwatywna oraz **Strategia Defensywna** – stanowią zachowawczą oś działania Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry

Mocne strony ↔ Zagrożenia

OBRONA 8,47 %

WYCOFANIE

Słabe strony ↔ Zagrożenia

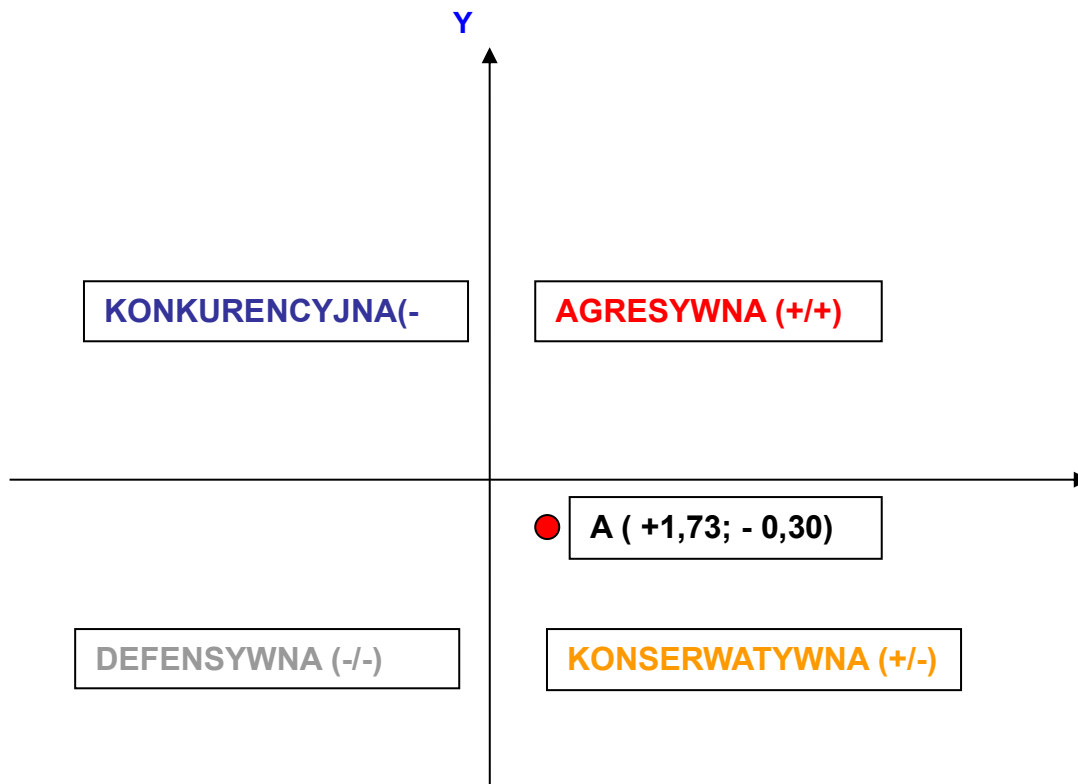
9,34 %

$$8,47\% + 9,34\% = 17,81\%$$

**Tab.7 POZYCJA STRATEGICZNA GMINY I MIASTA PYZDRY WYNIKAJĄCA Z KORELACJI
SWOT – TOWS**

Lp.	Model strategii	SWOT	TOWS	SUMA
1.	Agresywna:			
	Mocne strony	3,36	2,79	6,15
2.	Konserwatywna:			
	Mocne strony	1,29	2,87	4,16
3.	Suma (1 + 2)	4,65	5,66	10,31
4.	Konkurencyjna:			
	Słabe strony	2,08	2,25	4,43
5.	Defensywna:			
	Słabe strony	1,90	2,25	4,15
6.	SUMA (4 + 5)	3,98	4,50	8,58
7.	Parametr „X” (3 – 6)	10,31 – 8,58 = 1,73		
8.	Agresywna:			
	Szanse	3,14	2,51	5,65
9.	Konkurencyjna:			
	Szanse	1,97	2,17	4,14
10.	Suma (8 + 9)	5,11	4,68	9,79
11.	Konserwatywna:			
	Zagrożenia	1,66	3,24	4,90
12.	Defensywna:			
	Zagrożenia	2,35	2,84	5,19
13.	SUMA (11 + 12)	4,01	6,08	10,09
14.	Parametr „Y” (10 – 13)	9,79 – 10,09 = -0,30		

POZYCJA STRATEGICZNA GMINY I MIASTA PYZDRY W UKŁADZIE KARTEZJAŃSKIM

„X” = / Mocne strony / - / Słabe strony /

„X” $10,31 - 8,587 = 1,73$

„Y” = / Szanse / - / Zagrożenia /

„Y” $9,79 - 10,09 = - 0,30$

Wniosek:

Gmina Pyzdry ma więcej mocnych stron niż słabych, a w jej otoczeniu znajduje się więcej szans niż zagrożeń. Oznacza to, że Gmina i Miasto Pyzdry znajdują się w trzeciej ćwiartce układu kartezjańskiego, co też wynika bezpośrednio z analizy korelacji SWOT – TOWS, a to wskazuje na wybór preferowanego dla Gminy i Miasta Pyzdry modelu strategii konserwatywnej. Wybór ten jest rezultatem wysokich wskazań wag głównie dotyczących współczesnych zagrożeń.

IV. MISJA, WIZJA, STRATEGICZNE OBSZARY INTERWENCJI, KLUCZOWE WYZWANIA ORAZ KIERUNKI INTERWENCJI

4.1 MISJA I WIZJA

Osią prezentowanej Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry jest jej misja – pierwszy konkretny rezultat przeprowadzonego procesu planowania strategicznego.

Misja jest syntetyczną, najczęściej jedno lub dwuzdaniową deklaracją określającą cel i powód oraz główne obszary działania gminy i miasta. Stan opisany w misji ma charakter idealny, którego osiągnięcie powinno być zasadniczym celem wszystkich działań podejmowanych przez lokalną społeczność i władze.

Wizja to obraz przyszłości gminy i miasta, którą za pomocą działań zawartych w strategii chcemy wykreować.

Warsztat strategiczny przeprowadzony został zdalnie w kwietniu 2025 roku. Materiały dotyczące tego warsztatu przesłano członkom grupy koordynacyjnej oraz zespołu programowego. Uczestnikom przedstawiono projekty zdefiniowanej nowej misji i wizji, które uwzględniały wyniki merytorycznej analizy diagnozy stanu Gminy i Miasta Pyzdry oraz rezultaty ankiety społecznej, przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy w okresie od 14 kwietnia do 8 maja 2025 roku.

W wyniku wspólnych prac i uzgodnień zdefiniowano nową misję i wizję w Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026 – 2030.

Misja

Gmina i Miasta Pyzdry jest zapewnienie wzrostu jakości życia mieszkańców poprzez rozwój przedsiębiorczości, infrastruktury, edukacji, ochrony zdrowia, opieki społecznej, turystyki i sportu z wykorzystaniem współpracy i lokalnych zasobów, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

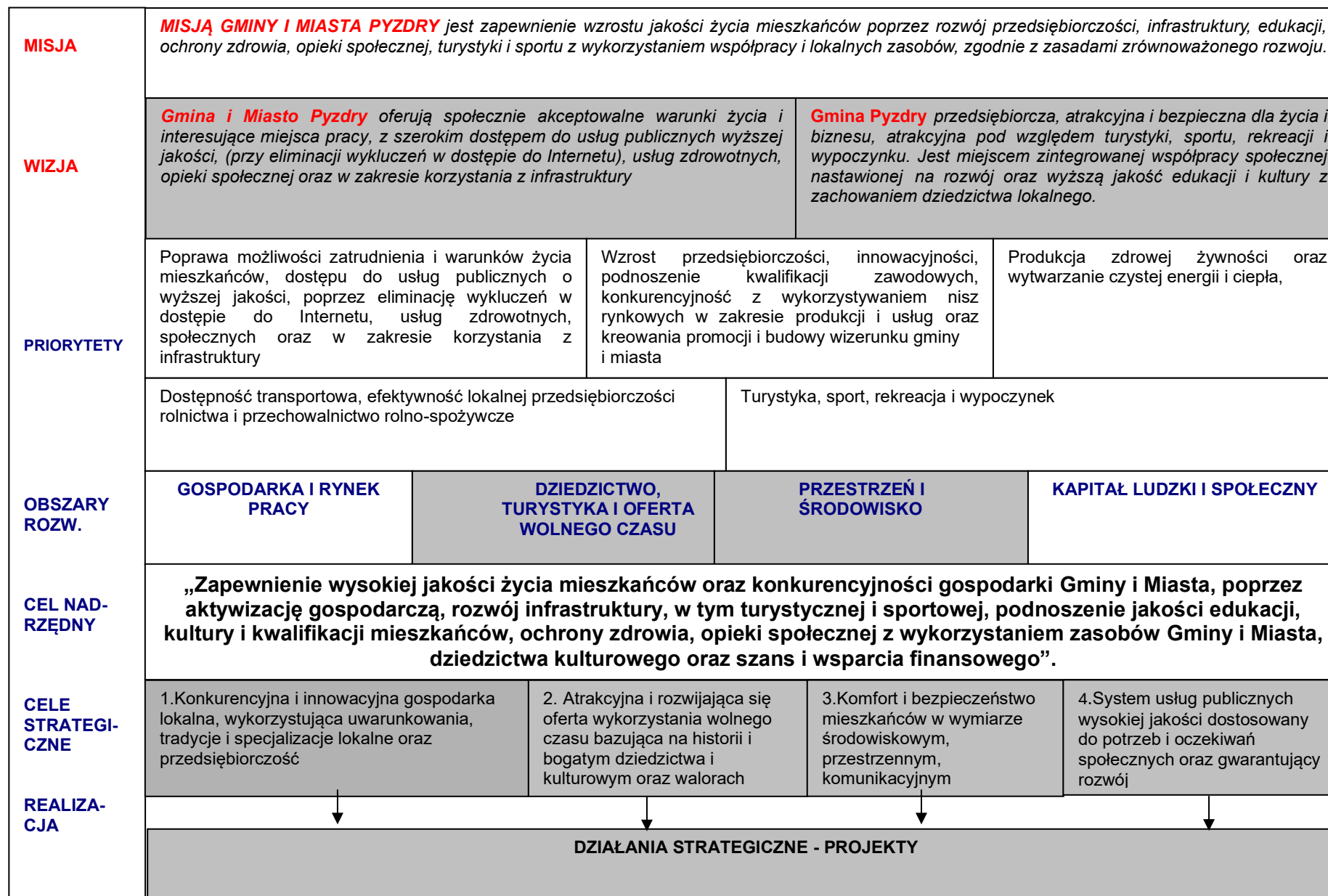
Wizja:

Gmina Pyzdry oferuje społecznie akceptowalne warunki życia i interesujące miejsca pracy z dostępem do usług publicznych wyższej jakości, (przy eliminacji wykluczeń w dostępie do Internetu), usług zdrowotnych, opieki społecznej oraz w zakresie korzystania z infrastruktury.

Gmina Pyzdry przedsiębiorcza, atrakcyjna i bezpieczna dla życia i biznesu, atrakcyjna pod względem turystyki, sportu, rekreacji i wypoczynku. Jest miejscem zintegrowanej współpracy społecznej nastawionej na rozwój oraz wyższą jakość edukacji i kultury z zachowaniem dziedzictwa lokalnego.

W czasie warsztatu zdefiniowano także: priorytety, obszary rozwojowe, cel nadrzędny, cele strategiczne oraz szczegółowe, które są ważne dla rozwoju Gminy Pyzdry. Wszystko to przedstawiono graficznie w „Drzewie Strategicznym”.

Tab.8 DRZEWO STRATEGICZNE

4.3 OBSZARY, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ STRATEGII ROZWOJU GMINY I MIASTA PYZDRY NA LATA 2026-2030

Wieloaspektowość zmian zachodzących w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym wymaga od samorządu lokalnego opracowania zintegrowanej interwencji publicznej, która będzie stanowić skuteczną odpowiedź na wyzwania będące ich następstwem. Znalazło to swoje odzwierciedlenie w strukturze strategii, której podstawę stanowią 4 obszary strategiczne, w ramach, których dokonano koncentracji różnych działań wokół wyznaczonych celów. Schemat 1. Obszary strategicznego rozwoju Gminy i Miasta Pызdry do roku 2030

W ramach każdego z obszarów zdefiniowano cele rozwojowe w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Cele strategiczne mają charakter długofalowy, wskazują generalny kierunek postępowania w realizacji założonej wizji rozwoju gminy i miasta.

Cele operacyjne dotyczą średniego horyzontu czasowego, określają narzędzia i sposoby realizacji celów strategicznych. Następnie określono kierunki działań, które wskazują przyjętą strategię postępowania, służą realizacji założonych celów, a tym samym stanowią podstawę wdrażania strategii.

Kierunki działań oznaczają kierunki koncentracji wspólnych wysiłków (aktywności programowej, finansowe i organizacyjnej) podejmowanych przez samorząd oraz jego partnerów publicznych, społecznych i gospodarczych.

Część z nich to konkretne przedsięwzięcia rozwojowe (projekty), najczęściej o charakterze inwestycyjnym, których realizacja będzie miała kluczowe znaczenie dla powodzenia prowadzonej polityki rozwoju Gminy i Miasta Pызdry w perspektywie do roku 2030. Strategia określa również oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia. Interwencje planowane w ramach poszczególnych obszarów nie są rozłączne, lecz wzajemnie się przenikają i uzupełniają, dzięki czemu możliwe będzie uzyskanie efektu synergii, kluczowego dla ich powodzenia.

Tab.9 Drzewo Celów Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026 – 2030

GOSPODARKA	DZIEDZICTWO	PRZESTRZEŃ	KAPITAŁ LUDZKI
Cel strategiczny 1 Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka lokalna, wykorzystująca uwarunkowania, tradycje i specjalizacje lokalne oraz przedsiębiorczość mieszkańców.	Cel strategiczny 2 Atrakcyjna i rozwijająca się oferta wykorzystania wolnego czasu, bazująca na historii i bogatym dziedzictwie kulturowym oraz walorach przyrodniczo-krajobrazowych gminy	Cel strategiczny 3 Komfort i bezpieczeństwo mieszkańców w wymiarze środowiskowym, przestrzennym i komunikacyjnym	Cel strategiczny 4 System usług publicznych wysokiej jakości, dostosowany do potrzeb i oczekiwań społecznych, odpowiadający wyzwaniom współczesności, gwarantujący rozwój wspólnoty samorządowej gminy.
Cel operacyjny 1.1 Rozwój i kształtowanie nowych obszarów inwestycyjnych w przestrzeni gminy i miasta	Cel operacyjny 2.1 Ochrona dziedzictwa historycznego oraz wzmocnienie roli kultury w procesach rozwoju społecznego	Cel operacyjny 3.1 Zapewnienie powszechnego dostępu do systemów infrastruktury technicznej	Cel operacyjny 4.1 Skuteczna i efektywna polityka oświatowa
Cel operacyjny 1.2 Rozwój i promocja lokalnej przedsiębiorczości, handlu i usług	Cel operacyjny 2.2 Rozwój infrastruktury oraz kreowanie spójnej oferty w zakresie sportu, rekreacji i wypoczynku	Cel operacyjny 3.2 Ochrona zasobów środowiskowych i adaptacja do zmian klimatu	Cel operacyjny 4.2 Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych
Cel operacyjny 1.3 Rozwój obszarów wiejskich i branż powiązanych		Cel operacyjny 3.3 Ochrona i kształtowanie krajobrazu oraz funkcjonalne zarządzanie przestrzenią	Cel operacyjny 4.3 Strategiczne zarządzanie rozwojem gminy i miasta, służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu oraz gospodarczemu
Cel operacyjny 1.4 Wspieranie aktywności zawodowej mieszkańców		Cel operacyjny 3.4 Zwiększenie dostępności komunikacyjnej oraz mobilności mieszkańców	
		Cel operacyjny 3.5 Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym	

Obszary, cele i kierunki działań zostały zidentyfikowane na bazie wniosków z pogłębionej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy, a także uzgodnień poczynionych w ramach szerokiej konsultacji społecznej, w kontekście przyjętej wizji rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry w perspektywie 2030 r.

OBSZAR STRATEGICZNY 1

4.3.1 GOSPODARKA I RYNEK PRACY

Cel strategiczny 1

Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka lokalna, wykorzystująca uwarunkowania, tradycje i specjalizacje lokalne oraz przedsiębiorczość mieszkańców.

Cele operacyjne:

1.1 Rozwój i kształtowanie nowych obszarów inwestycyjnych w przestrzeni gminy i miasta

1.2 Rozwój i promocja lokalnej przedsiębiorczości, handlu i usług

1.3 Rozwój obszarów wiejskich, rolnictwa i branż powiązanych

1.4 Wspieranie aktywności zawodowej mieszkańców

**KARTY PROGRAMÓW OPERACYJNYCH ORAZ PAKIETY DZIAŁAŃ / PROJEKTÓW OPERACYJNYCH
STRATEGII ROZWOJU GMINY I MIASTA PYZDRY 2026-2030**

STRATEGICZNY OBSZAR INTERWENCJI	1. GOSPODARKA I RYNEK PRACY
Cel strategiczny 1	Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka lokalna, wykorzystująca uwarunkowania, tradycje i specjalizacje lokalne oraz przedsiębiorczość mieszkańców
Cel operacyjny 1.1	Rozwój i kształtowanie obszarów inwestycyjnych w przestrzeni gminy i miasta
Program operacyjny 1.1	Rozwój obszarów aktywności gospodarczej i inwestycyjnej (tworzenie i aktualizowanie dokumentów planistycznych, pozyskiwanie i scalanie terenów, uzbrojenie oraz zagospodarowanie).
Działanie / projekt 1.1.1	Zwiększenie areалу terenów inwestycyjnych w mieście i gminie na podstawie planu ogólnego. Pozyskanie nowych inwestorów
Opis Działania / projektu	Projekt ma zwiększyć areal dostępnych terenów inwestycyjnych w gminie i mieście na podstawie planu ogólnego, a tym samym atrakcyjności inwestycyjnej, co bezpośrednio przyczyni się do zdynamizowania gminy i miasta, lokalnej gospodarki, pozyskania nowych inwestorów, zmniejszenia skali problemów związanych ze znalezieniem pracy, poprawą warunków życia mieszkańców. Kompleksowo określi ofertę, przeanalizowanie terenów oraz ich promocje.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Termin realizacji	2026-2030
Koordynator	Urząd Miejski w Pyzdrach – Referat Inwestycyjny, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska
Partnerzy	Poznański Park Naukowo-Technologiczny, Poznański Park Technologiczno-Przemysłowy, Wielkopolskie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości, Wielkopolska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, instytucje otoczenia biznesu, administracja rządowa, samorząd wojewódzki, powiatowy, właściciele terenów.
Działanie / projekt 1.1.2	Wzrost zainteresowania inwestorów ofertą gminy i miasta
Opis Działania / projektu	Projekt ma przyczynić się do wzrostu zainteresowania inwestorów ofertą gminy i miasta poprzez stworzenie oferty dla inwestorów oraz rozwój i promocję gospodarczą gminy i miasta

Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Liczba zapytań inwestorów w sprawie oferty inwestycyjnej gminy i miasta. Liczba ofert przedstawionych zainteresowanym potencjalnym inwestorom
Termin realizacji	2026-2030
Koordynator	Urząd Miejski w Pyzdrach – Referat Organizacyjny
Partnerzy	Poznański Park Naukowo-Technologiczny, Poznański Park Technologiczno-Przemysłowy, Wielkopolskie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości, Wielkopolska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, instytucje otoczenia biznesu, administracja rządowa, samorząd wojewódzki oraz powiatowy, właściciele terenów.
Cel operacyjny 1.2	Rozwój i promocja lokalnej przedsiębiorczości, handlu i usług
Program operacyjny 1.2	Rozwój lokalnej przedsiębiorczości, handlu i usług z wykorzystaniem promocji.
Działanie / projekt 1.2.1	Wzrost integracji lokalnego środowiska biznesowego i zyskanie partnera dla samorządu do projektów gospodarczych
Opis Działania / projektu	Projekt ma przyczynić się do inicjowania i wspierania działań na rzecz integracji lokalnego środowiska biznesowego, współpracy, wymiany doświadczeń, dobrych praktyk
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Liczba przedsięwzięć biznesowych w skali roku w zakresie realizacji projektów gospodarczych w gminie
Termin realizacji	2026-2030
Koordynator	Urząd Miejski w Pyzdrach - Referat Organizacyjny
Partnerzy	Poznański Park Naukowo-Technologiczny, Poznański Park Technologiczno-Przemysłowy, Wielkopolskie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości, Wielkopolska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, inne instytucje otoczenia biznesu, banki i instytucje finansowe, administracja rządowa, samorząd wojewódzki i powiatowy, Powiatowy Urząd Pracy we Wrześni, LGD w Pyzdrach

Cel operacyjny 1.3	Rozwój obszarów wiejskich, rolnictwa i branż powiązanych.
Program operacyjny 1.3	Inicjowanie i wspieranie projektów z zakresu poprawy struktury obszarowej gospodarstw rolnych oraz rozwój rolnictwa branż powiązanych.
Działanie / projekt 1.3.1	Wzrost zainteresowania ofertą produktów lokalnych. Wzrost obrotów lokalnych producentów, hodowców, sprzedawców i przedsiębiorców
Opis Działania / projektu	Projekt przyczyni się do wsparcia promocji, pozyskiwania rynku zbytu produktów lokalnych i ich dystrybucji (miejsca sprzedaży bezpośredniej, dedykowane targi, festiwale i imprezy). Ogólnie projekt spowoduje wzrost zainteresowania ofertą produktów lokalnych, co przełoży się na wzrost obrotów wszystkich interesariuszy.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Liczba producentów, których produkty promowane są podczas lokalnych targów i wydarzeń. Wysokość dochodów gminy pochodzących z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych na jej obszarze
Termin realizacji	2026-2030
Koordynator	Urząd Miejski w Pyzdrach – Referat Inwestycyjny, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska oraz Referat Organizacyjny
Partnerzy	Centrum Kultury, Sportu i Promocji, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Pyzdrach, administracja rządowa, samorząd wojewódzki i powiatowy, Wielkopolska Izba Rozlicza w Poznaniu, Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, LGD w Pyzdrach.
Cel operacyjny 1.4	Wspieranie aktywności zawodowej mieszkańców
Program operacyjny 1.4	Współpraca międzysektorowa i międzyinstytucjonalna wspieranie aktywności zawodowej mieszkanców na terenie gminy i miasta.

Działanie / projekt 1.4.1	Zwiększenie odporności lokalnej przedsiębiorczości na kryzys. Minimalizacja strat dla budżetu gminy
Opis Działania / projektu	Projekt przyczyni się do zwiększenia współpracy międzysektorowej i międzyinstytucjonalnej w mieście i gminie w zakresie wsparcia lokalnego biznesu w sytuacji różnego rodzaju zagrożeń
Miernik oceny	Liczba przedsiębiorstw utrzymujących się na rynku od 3 lat. Wysokość dochodów gminy i miasta pochodzących z tytułu udziału z podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych na jej obszarze
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Termin realizacji	2026-2030
Koordynator	Władze samorządowe Gminy i Miasta Pyzdry, Urząd Miejski w Pyzdrach
Partnerzy	Administracja rządowa, Powiatowy Urząd Pracy we Wrześni, instytucje otoczenia biznesu, banki, Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, samorząd wojewódzki, organizacje pozarządowe, LGD w Pyzdrach
Działanie / projekt 1.4.2	Wzrost przedsiębiorczości lokalnej
Opis Działania / projektu	Projekt przyczyni się do stymulowania powstawania mikroprzedsiębiorstw oraz wspierania tworzenia nowych miejsc pracy, szczególnie dla bezrobotnych. Proces ten wspomagany będzie promocją przedsiębiorczości, samozatrudnienia oraz usługami doradczymi.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na terenie gminy. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1 tysiąc mieszkańców
Termin realizacji	2025-2030
Koordynator	Urząd Miejski w Pyzdrach - Referat Organizacyjny
Partnerzy	Powiatowy Urząd Pracy we Wrześni, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pyzdrach, instytucje otoczenia biznesu, administracja rządowa, Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, samorząd wojewódzki i powiatowy, LGD w Pyzdrach, organizacje pozarządowe, podmioty szkoleniowe i doradcze

Działanie / projekt 1.4.3	Wzrost aktywności edukacyjnej osób dorosłych. System podnoszenia kompetencji mieszkańców w różnych specjalnościach
Opis Działania / projektu	Projekt przyczyni się do wsparcia i promocji kształcenia ustawicznego, a tym samym do wzrostu aktywności edukacyjnej osób dorosłych.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Liczba osób dorosłych, które skorzystały ze szkoleń i kursów MGOP, PUP, LGD. Odsetek osób w wieku 25 – 64 lat uczących się i doksztalających się w ogólnej liczbie ludności w tej samej grupie wiekowej
Termin realizacji	2026-2030
Koordynator	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy w Pyzdrach, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, w tym senioralne
Partnerzy	Urząd Miejski w Pyzdrach, Centrum Kultury, Sportu i Promocji (CKSP), Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Pyzdrach, administracja rządowa, samorząd wojewódzki i powiatowy, Powiatowy Urząd Pracy we Wrześni, przedsiębiorcy, LGD w Pyzdrach, podmioty szkoleniowe i doradcze

OBSZAR STRATEGICZNY 2

4.3.2 DZIEDZICTWO, TURYSTYKA I OFERTA WOLNEGO CZASU

Cel strategiczny 2

Atrakcyjna i rozwijająca oferta wykorzystania wolnego czasu, bazująca na historii i bogatym dziedzictwie kulturowym oraz walorach przyrodniczo – krajobrazowych gminy i miasta.

Cele operacyjne:

2.1 Ochrona dziedzictwa historycznego oraz wzmocnienie roli kultury w procesach rozwoju społecznego

2.2 Rozwój infrastruktury oraz kreowanie spójnej oferty w zakresie sportu, rekreacji i wypoczynku

STRATEGICZNY OBSZAR INTERWFNC.II	2. DZIEDZICTWO, TURYSTYKA I OFERTA WOLNEGO CZASU
Cel strategiczny 2	Atrakcyjna i rozwijająca oferta wykorzystania wolnego czasu, bazująca na bogatym dziedzictwie kulturowym oraz walorach przyrodniczo – krajobrazowych gminy i miasta
Cel operacyjny 2.1	Ochrona dziedzictwa historycznego oraz wzmocnienie roli kultury w procesach rozwoju społecznego
Program operacyjny 2.1	Działania na rzecz ochrony dziedzictwa historycznego poprzez wzmacnianie roli kultury w procesach rozwoju społecznego i gospodarczego gminy i jej mieszkańców.
Działanie / projekt 2.1.1	Zwiększenie oferty kulturalnej i rozrywkowej skierowanej do różnych grup mieszkańców na terenach wiejskich (światlice). Poprawa jakości oferty kulturalnej i rozrywkowej skierowanej do różnych grup mieszkańców. Wzrost aktywności kulturalnej mieszkańców.
Opis Działania / projektu	Projekt ma zwiększyć ofertę kulturalną i rozrywkową dla różnych grup mieszkańców w celu poprawy jej jakości oraz wzrostu aktywności mieszkańców gminy i miasta poprzez wprowadzanie nowych zajęć i warsztatów, wydarzeń o charakterze lokalnym i ponadlokalnym, wykorzystanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych, cyfryzacja instytucji kultury i oferty w gminie i mieście, głównie na wsiach.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Liczba zajęć stałych i czasowych w ofercie CKSP i MGBP w ciągu roku. Liczba imprez organizowanych przez CKSP i MGBP w ciągu roku. Poziom zadowolenia mieszkańców z oferty kulturalnej i rozrywkowej na terenie gminy i miasta. Liczba uczestników zajęć stałych i czasowych w ofercie CKSP i MGBP. Liczba uczestników imprez organizowanych przez CKSP i MGBP.
Termin realizacji	2025-2030
Koordynator	Centrum Kultury, Sportu i Promocji [CKSP], Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Pyzdrach [MGBP], Muzeum Regionalne Ziemi Pyzdrskiej

Partnerzy	Urząd Miejski w Pyzdrach, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, administracja rządowa, samorząd wojewódzki oraz powiatowy, przedsiębiorcy, LGD w Pyzdrach, zespoły i artyści lokalni, kluby i organizacje sportowe.
Działanie / projekt 2.1.2	Modernizacja i rozbudowa bazy społeczno-kulturalnej. Zmniejszenie kosztów utrzymania (energia) budynków infrastruktury społeczno-kulturalnej. Profesjonalizacja obsługi ruchu turystycznego.
Opis Działania / projektu	Projekt ma przyczynić się do modernizacji i rozbudowy bazy społeczno-kulturalnej w gminie i mieście, która spowoduje poprawę dostępności miejsc z ofertą kulturalną dla wszystkich mieszkańców. Spowoduje to także zmniejszenie kosztów utrzymania budynków infrastruktury społeczno-kulturalnej oraz wzrostu profesjonalizacji obsługi ruchu turystycznego.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Roczne koszty utrzymania budynków infrastruktury społeczno-kulturalnej. Liczba turystów odwiedzających gminę, korzystających z oferty turystycznej.
Termin realizacji	2026 - 2030
Koordynator	Urząd Miejski w Pyzdrach – Referat Inwestycyjny, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska, Centrum Kultury, Sportu i Promocji oraz Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Pyzdrach
Partnerzy	Administracja rządowa, samorząd wojewódzki oraz powiatowy, LGD w Pyzdrach, rady sołeckie
Działanie / projekt 2.1.3	Ochrona krajobrazu kulturowego gminy i miasta. Poprawa stanu technicznego obiektów zabytkowych.
Opis Działania / projektu	Projekt ma przyczynić się do ochrony krajobrazu kulturowego gminy i miasta, w tym do poprawy stanu technicznego obiektów zabytkowych oraz ich dostępności dla mieszkańców, turystów i gości.

Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Liczba zabytków pozostających w złym stanie technicznym. Liczba odnowionych zabytków, które udostępniono do zwiedzania lub w których zorganizowano wydarzenia kulturalne.
Termin realizacji	2025-2030
Koordynator	Centrum Kultury, Sportu i Promocji, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna, Referat Inwestycyjny, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska, organizacje pozarządowe, Muzeum Regionalne Ziemi Pyzdrowskiej
Partnerzy	Urząd Miejski w Pyzdrach, placówki oświatowe, administracja rządowa, samorząd wojewódzki oraz powiatowy, Przedsiębiorcy, Rolnicy, LGD w Pyzdrach, Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, zespoły i artyści lokalni, organizacje pozarządowe, media.
Cel operacyjny 2.2	Rozwój infrastruktury oraz kreowanie spójnej oferty w zakresie sportu, rekreacji i wypoczynku
Program operacyjny 2.2	Działania w zakresie rozwoju infrastruktury sportu, rekreacji i wypoczynku w powiązaniu z wzmacnianiem atrakcyjności osadniczej i turystycznej gminy i miasta.
Działanie / projekt 2.2.1	Wzrost aktywności ruchowej mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży
Opis Działania / projektu	Projekt ma zwiększyć aktywność ruchową mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży poprzez promowanie, kampanie społeczne, programy aktywizacyjne i animacyjne oraz edukację sportową.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Liczba uczniów biorących udział w pozalekcyjnych zajęciach sportowych w szkołach w stosunku do ogólnej liczby uczniów. Liczba członków lokalnych klubów sportowych prowadzonych przez nie sekcji oraz ćwiczących w ramach poszczególnych sekcji. Liczba uczestników zawodów, imprez i innych wydarzeń sportowych organizowanych przez lokalne kluby.
Termin realizacji	2026-2030

Koordynator	Urząd Miejski w Pyzdrach – Centrum Kultury, Sportu i Promocji, Referat Inwestycyjny, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska, placówki oświatowe
Partnerzy	Kluby i organizacje sportowe w Pyzdrach, placówki oświatowe, instytucje kultury, administracja rządowa, samorząd wojewódzki oraz powiatowy, inne JST, podmioty prywatne, LGD w Pyzdrach, media
Działanie / projekt 2.2.2	Modernizacja i rozbudowa bazy sportowej. Stworzenie oferty sportowej w gminie dla różnych grup odbiorców
Opis Działania / projektu	Projekt ma przyczynić się do modernizacji i rozbudowy bazy sportowej w gminie, która spowoduje stworzenie oferty sportowej w mieście i gminie dla różnych grup odbiorców. Nastąpi to poprzez dywersyfikację oferty sportowej.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Liczba obiektów sportowych w gminie i mieście. Poziom zadowolenia mieszkańców z oferty sportowej oraz dostępu do miejsc rekreacji. Odsetek kobiet oraz poszczególnych grup wiekowych wśród członków lokalnych klubów sportowych
Termin realizacji	2026-2030
Koordynator	Urząd Miejski w Pyzdrach – Referat Inwestycyjny, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska, Centrum Kultury, Sportu i Promocji
Partnerzy	Administracja rządowa, samorząd wojewódzki oraz powiatowy, LGD w Pyzdrach, kluby i organizacje sportowe w Gminie i Mieście Pyzdry, podmioty prywatne
Działanie / projekt 2.2.3	Modernizacja i rozbudowa bazy rekreacyjnej. Poszerzenie oferty aktywnego spędzania wolnego czasu.
Opis Działania / projektu	Projekt ma przyczynić się do modernizacji i rozbudowy bazy rekreacyjnej o siłownię na wolnym powietrzu, skateparki, miejsca biwakowe itp., co poszerzy ofertę aktywnego spędzania czasu dla mieszkańców gminy i miasta

Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Poziom zadowolenia mieszkańców z oferty sportowej oraz dostępu do miejsc rekreacji
Termin realizacji	2026-2030
Koordynator	Urząd Miejski w Pyzdrach – Referat Inwestycyjny, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska, Centrum Kultury, Sportu i Promocji, Referat Organizacyjny
Partnerzy	Administracja rządowa, samorząd wojewódzki oraz powiatowy, LGD w Pyzdrach, kluby i organizacje sportowe w gminie i mieście Pyzdry, podmioty prywatne
Działanie / projekt 2.2.4	Rozwój infrastruktury rowerowej i pieszo rowerowej na terenie gminy i miasta. Poszerzenie oferty aktywnego spędzania czasu wolnego
Opis Działania / projektu	Projekt ma przyczynić się do rozwoju infrastruktury rowerowej i pieszo-rowerowej wraz z zapleczem, oznakowaniem tras oraz punktów obsługi na terenie gminy i miasta.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Długość nowo wybudowanych tras rowerowych i pieszo-rowerowych [w km].
Termin realizacji	2026-2030
Koordynator	Urząd Miejski w Pyzdrach – Referat Inwestycji, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska, Centrum Kultury, Sportu i Promocji.
Partnerzy	Samorząd wojewódzki oraz powiatowy, administracja rządowa, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe
Działanie / projekt 2.2.5	Poszerzenie oferty spędzania wolnego czasu. Wzmacnianie potencjału turystycznego gminy i miasta.

Opis Działania / projektu	Projekt ma przyczynić się do poszerzenia oferty spędzania wolnego czasu, szczególnie poprzez promowanie szczególnie atrakcyjnych miejsca do wypoczynku, rekreacji oraz rozwoju duchowego (dedykowane inwestycje, koncerty np. piosenki turystycznej)
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Liczba imprez organizowanych na terenach poszczególnych miejscowości Gminy Pyzdry, liczba uczestników
Termin realizacji	2026-2030
Koordinator	Urząd Miejski w Pyzdrach – Centrum Kultury, Sportu i Promocji,
Partnerzy	Samorząd wojewódzki oraz powiatowy oraz inne JST, Lasy Państwowe, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i turystyczne, Wielkopolska Organizacja Turystyczna, PTTK, LGD w Pyzdrach

OBSZAR STRATEGICZNY 3

4.3.3 PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

Cel strategiczny 3

Komfort i bezpieczeństwo mieszkańców w wymiarze środowiskowym, przestrzennym i komunikacyjnym.

Cele operacyjne:

3.1 Zapewnienie powszechnego dostępu do systemu infrastruktury technicznej

3.2 Ochrona zasobów środowiskowych i adaptacja do zmian klimatu

3.3 Ochrona i kształtowanie krajobrazu oraz funkcjonalne zarządzanie przestrzenią

3.4 Zwiększenie dostępności komunikacyjnej oraz mobilności mieszkańców

3.5 Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym

STRATEGICZNY OBSZAR	3. PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO
Cel strategiczny 3	Komfort i bezpieczeństwo mieszkańców w wymiarze środowiskowym, przestrzennym i komunikacyjnym
Cel operacyjny 3.1	Zapewnienie powszechnego dostępu do systemu infrastruktury technicznej
Program operacyjny 3.1	Działania w zakresie zapewnienia powszechnego dostępu do systemu infrastruktury technicznej z zastosowaniem technologii dostosowanej do warunków osadniczych i przyrodniczych.
Działanie / projekt 3.1.1	Zwiększenie dostępności usług kanalizacyjnych i wodociągowych w gminie i mieście
Opis Działania / projektu	Projekt ma przyczynić się do rozwoju i modernizacji urządzeń do odprowadzania i oczyszczania ścieków, w tym sieci kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków, a także do rozwoju i modernizacji sieci wodociągowej w gminie i mieście.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Odsetek mieszkańców posiadających dostęp do sieci kanalizacji sanitarnej, wodociągowej, deszczowej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.
Termin realizacji	2026-2030
Koordynator	Urząd Miejski w Pyzdrach - Referat Inwestycyjny, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska, Zakład Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej i Usług Wodno-Kanalizacyjnych w Pyzdrach.
Partnerzy	Administracja rządowa, samorząd wojewódzki, przedsiębiorcy, mieszkańcy
Działanie / projekt 3.1.2	Poprawa systemów odprowadzania i zagospodarowania wód deszczowych w gminie

Opis Działania / projektu	Projekt ma za zadanie zabezpieczenie terenów przed negatywnym wpływem wód deszczowych poprzez m.in. budowę obszarów bioretencyjnych, polderów zalewowych, budowę nowej i modernizację istniejącej sieci kanalizacji deszczowej wraz z elementami towarzyszącymi, budowę zbiorników retencyjnych z instalacjami do wykorzystania wód deszczowych, zwiększanie powierzchni przepuszczalnych w gminie.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Liczba nowych obiektów. Długość nowej i zmodernizowanej kanalizacji deszczowej.
Termin realizacji	2026-2030
Koordynator	Urząd Miejski w Pyzdrach - Referat Inwestycyjny, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska, Zakład Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej i Usług Wodno-Kanalizacyjnych w Pyzdrach.
Partnerzy	Administracja rządowa, samorząd wojewódzki, przedsiębiorcy mieszkańcy
Działanie / projekt 3.1.3	Zwiększenie dostępności usług w zakresie zbiorowego dostarczania wody i odprowadzania ścieków z uwzględnieniem sytuacji kryzysowych.
Opis Działania / projektu	Projekt ma przyczynić się do budowy sieci wodociągowych i kanalizacyjnych na nowych terenach budowlanych gminy i miasta.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Odsetek mieszkańców posiadających dostęp do sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej.
Termin realizacji	2026-2030
Koordynator	Urząd Miejski w Pyzdrach - Referat Inwestycyjny, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska, Zakład Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej i Usług Wodno-Kanalizacyjnych w Pyzdrach.

Partnerzy	Zakład Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej i Usług Wodno-Kanalizacyjnych w Pyzdrach. Administracja rządowa, samorząd wojewódzki, przedsiębiorcy mieszkańcy
Działanie / projekt 3.1.4	Zwiększenie dostępności usług w zakresie dostarczania wody – modernizacja studni głębinowych, zbiorowych ujęć wody i sieci.
Opis Działania / projektu	Projekt ma przyczynić się do zwiększenia dostępności usług w zakresie dostarczania wody poprzez budowę w gminie studni głębinowych i zbiorowych ujęć wody.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Odsetek mieszkańców korzystających ze studni głębinowych.
Termin realizacji	2026-2030
Koordynator	Urząd Miejski w Pyzdrach - Referat Inwestycyjny, Zakład Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej i Usług Wodno-Kanalizacyjnych w Pyzdrach.
Partnerzy	Zakład Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej i Usług Wodno-Kanalizacyjnych w Pyzdrach. Administracja rządowa, samorząd wojewódzki, przedsiębiorcy, mieszkańcy
Cel operacyjny 3.2	Ochrona zasobów środowiskowych i adaptacja do zmian klimatu
Program operacyjny 3.2	Działania w zakresie ochrony zasobów środowiskowych gminy i miasta połączone z adaptacją do zmian klimatu.
Działanie / projekt 3.2.1	Poprawa retencji. Poprawa warunków aerosanitarnych powietrza
Opis Działania / projektu	Projekt ma zwiększyć zakres inwestycji służących retencji publicznej oraz gromadzeniu i wykorzystywaniu wody opadowej w gospodarstwach domowych, a także kształtowanie systemu terenów zieleni publicznej oraz o charakterze naturalnym i półnaturalnym

Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Pojemność obiektów retencji, w tym małej retencji. Powierzchnia terenów zieleni publicznej.
Termin realizacji	2026-2030
Koordynator	Urząd Miejski w Pyzdrach - Referat Inwestycyjny, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska, Zakład Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej i Usług Wodno-Kanalizacyjnych w Pyzdrach.
Partnerzy	PGW Wody Polskie, administracja rządowa, samorząd wojewódzki, mieszkańcy, organizacje pozarządowe
Działanie / projekt 3.2.2	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej. Dywersyfikacja źródeł ciepła.
Opis Działania / projektu	Projekt ma przyczynić się do poprawy efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, a tym samym do dywersyfikacji ciepła.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Wskaźniki straty ciepła. Wytworzona energia odnawialna ogółem.
Termin realizacji	2026-2030
Koordynator	Urząd Miejski w Pyzdrach - Referat Inwestycyjny, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska, Zakład Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej i Usług Wodno-Kanalizacyjnych w Pyzdrach.
Partnerzy	Gminne jednostki organizacyjne
Działanie / projekt 3.2.3	Likwidacja nieekologicznych źródeł ciepła na terenie gminy i miasta. Poprawa jakości powietrza poprzez dotacje dla mieszkańców i pomoc w programie „Czyste powietrze”.

Opis Działania / projektu	Projekt ma przyczynić się do wspierania wymiany źródeł ciepła na ekologiczne, co poprawi jakość powietrza na terenie Gminy i Miasta.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Liczba gospodarstw domowych korzystających z nieekologicznych źródeł ciepła. Poziom zanieczyszczenia powietrza.
Termin realizacji	2026-2030
Koordynator	Urząd Miejski w Pyzdrach - Referat Inwestycyjny, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska, Zakład Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej i Usług Wodno-Kanalizacyjnych w Pyzdrach.
Partnerzy	Administracja rządowa, samorząd wojewódzki, przedsiębiorcy, mieszkańcy, organizacje pozarządowe,
Działanie / projekt 3.2.4	Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców.
Opis Działania / projektu	Projekt ma przyczynić się do wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez edukację ekologiczną (m.in. w zakresie ograniczania niskiej emisji, wykorzystania OZE, zmniejszania wytwarzania odpadów i ich segregacji, zasad gospodarki o obiegu zamkniętym, podłączenia do kanalizacji,
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Liczba projektów na rzecz ochrony środowiska, zdrowia publicznego i limitacji zmian klimatycznych realizowanych przez szkoły. Liczba lokalnych organizacji działających na rzecz szeroko pojętej ekologii. Odsetek odpadów zbieranych selektywnie.
Termin realizacji	2026 - 2030
Koordynator	Urząd Miejski w Pyzdrach - Centrum Kultury, Sportu i Promocji, instytucje oświaty, mieszkańcy
Partnerzy	Placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, instytucje kultury, administracja rządowa, samorząd wojewódzki i powiatowy i inne JST, media

Działanie / projekt 3.2.5	Wzrost poziomu czystości środowiska. Wzmocnienie kondycji środowiska naturalnego na terenie Gminy i Miasta.
Opis Działania / projektu	Projekt ma przyczynić się do wzrostu ilości działań na terenie gminy i miasta na rzecz zachowania, ochrony i wzbogacania bioróżnorodności przyrodniczej, co wpłynie na wzrost poziomu czystości
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Termin realizacji	2026-2030
Miernik oceny	Liczba zagrożonych gatunków flory i fauny na terenie gminy i miasta. Liczba zagospodarowanych terenów zielonych.
Koordynator	Urząd Miejski w Pyzdrach - Referat Inwestycji, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska, Zakład Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej i Usług Wodno-Kanalizacyjnych w Pyzdrach, Centrum Kultury, Sportu i Promocji w Pyzdrach
Partnerzy	Nadleśnictwa, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, instytucje kultury, administracja rządowa, samorząd wojewódzki i powiatowy i inne JST, media
Działanie / projekt 3.2.6	Rozwój ratownictwa oraz systemów prognozowania ostrzegania środowiska
Opis Działania / projektu	Projekt ma za zadanie działania infrastrukturalne i doposażenie służb ratownictwa oraz podnoszenia kwalifikacji
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Termin realizacji	2026-2030
Miernik oceny	Liczba nowych i doposażonych obiektów. Liczba osób objętych szkoleniami.

Koordynator	Urząd Miejski w Pyzdrach
Partnerzy	Służby ratownicze, w tym jednostki ochotniczych straży pożarnych
Cel operacyjny 3.3	Ochrona i kształtowanie krajobrazu oraz funkcjonalne zarządzanie przestrzenią
Program operacyjny 3.3	Działania w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu oraz funkcjonalnego zarządzania przestrzenią gminy i miasta.
Działanie / projekt 3.3.1	Opracowanie audytu krajobrazowego Gminy i Miasta Pyzdry w ścisłym powiązaniu z audytem krajobrazowym dla Wielkopolski
Opis Działania / projektu	Audyt krajobrazowy jest narzędziem polityki przestrzennej w zakresie krajobrazu ukierunkowanym na jego ochronę, gospodarkę i planowanie. Służy także identyfikacji, charakterystyce i ocenie wszystkich krajobrazów występujących na terenie gminy i jest jednocześnie nowym narzędziem diagnostycznym pozwalającym uzyskać wiedzę o walorach krajobrazowych poszczególnych obszarów.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Ilość typów krajobrazu na terenie Gminy Pyzdry o wysokich wartościach kulturowych i krajobrazowych związanych z kulturą i tradycją
Termin realizacji	2026-2030
Koordynator	Urząd Miejski w Pyzdrach
Partnerzy	Administracja rządowa, samorząd wojewódzki i powiatowy i inne JSP, biura projektowe
Działanie / projekt 3.3.2	Funkcjonalne zarządzanie przestrzenią Gminy i Miasta Pyzdry z uwzględnieniem audytu krajobrazowego dla tego terenu.

Opis Działania / projektu	Celem tego projektu jest stworzenie kompleksowego systemu zarządzania przestrzenią miejską i wiejską w granicach administracyjnych gminy, z uwzględnieniem wyników audytu krajobrazowego. Projekt przyczyni się do poprawy ładu przestrzennego, estetyki krajobrazu, zrównoważonego rozwoju oraz zwiększenia transparentności procesów planistycznych. Przewidywane działania: integracja danych przestrzennych, rozwój systemu informacji przestrzennej GIS, wprowadzenie procedur zgodności decyzji planistycznych z zaleceniami audytu krajobrazowego.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Ilość typów krajobrazu na terenie Gminy Pызdry o wysokich wartościach kulturowych i krajobrazowych związanych z kulturą i tradycją
Termin realizacji	2026-2030
Koordynator	Urząd Miejski w Pызdrach
Partnerzy	Administracja rządowa, samorząd wojewódzki i powiatowy i inne JSP, biura projektowe
Cel operacyjny 3.4	Zwiększenie dostępności komunikacyjnej oraz mobilności mieszkańców
Program operacyjny 3.4	Działania w zakresie zwiększenia dostępności komunikacyjnej oraz mobilności mieszkańców gminy i miasta.
Działanie / projekt 3.4.1	Poprawa wewnętrznej dostępności komunikacyjnej.
Opis Działania / projektu	Projekt ma przyczynić się do poprawy wewnętrznej dostępności komunikacyjnej poprzez budowę nowej i modernizację istniejącej infrastruktury drogowej towarzyszącej na terenie gminy i miasta, w szczególności w kontekście zapewnienia dostępności terenów osadniczych, miejsc świadczenia usług publicznych oraz stref aktywności gospodarczej i innych terenów inwestycyjnych.

Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Długość wybudowanej i zmodernizowanej infrastruktury drogowej. Liczba terenów inwestycyjnych, do których zmodernizowano dojazd.
Termin realizacji	2026-2030
Koordynator	Urząd Miejski w Pyzdrach - Referat Inwestycyjny, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska, Zakład Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej i Usług Wodno-Kanalizacyjnych w Pyzdrach, Centrum Kultury, Sportu i Promocji w Pyzdrach.
Partnerzy	Rady sołeckie, administracja rządowa, samorząd wojewódzki i powiatowy, właściciele i zarządcy dróg
Działanie / projekt 3.4.2	Wzrost liczby użytkowników transportu publicznego. Wzrost liczby użytkowników rowerów.
Opis Działania / projektu	Projekt ma przyczynić się do wzrostu liczby użytkowników transportu publicznego poprzez wzrost liczby rowerów w wyniku promowania nowej kultury mobilności, opartej w szczególności o transport zbiorowy, pojazdy elektryczne
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Roczna liczba pasażerów transportu publicznego. Liczba użytkowników rowerów.
Termin realizacji	2026-2030
Koordynator	Urząd Miejski w Pyzdrach - Referat Inwestycyjny, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska, Centrum Kultury, Sportu i Promocji w Pyzdrach, instytucje oświaty
Partnerzy	Administracja rządowa, samorząd wojewódzki i powiatowy oraz inne JST, publiczni i prywatni przewoźnicy, organizacje pozarządowe, media
Cel operacyjny 3.5	Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym

Program operacyjny 3.5	Działania w zakresie wsparcia systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym.
Działanie / projekt 3.5.1	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie unikania zagrożeń i reagowania w sytuacji zagrożeń oraz realizacja zadań związanych z obroną cywilną.
Opis Działania / projektu	Projekt ma przyczynić się do wzrostu świadomości mieszkańców w zakresie unikania zagrożeń i reagowania w sytuacji zagrożeń poprzez prewencję, edukację i profilaktykę wśród mieszkańców w szczególności dzieci i młodzieży – bezpieczeństwo na drodze, cyberprzemoc, unikanie zagrożeń, zachowanie w sytuacjach kryzysowych, pierwsza pomoc itp. Projekt przyczyni się do realizacji zadań związanych z obroną cywilną
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Liczba dzieci, które w szkołach przeszły kursy i szkolenia z zakresu szeroko pojętego bezpieczeństwa. Liczba dzieci, które otrzymały pomoc psychologiczną. Liczba zadań z obrony cywilnej
Termin realizacji	2026-2030
Koordynator	Urząd Miejski w Pyzdrach, instytucje oświaty i kultury, Komenda Powiatowej Policji we Wrześni
Partnerzy	Pełnomocnik do spraw uzależnień, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy w Pyzdrach, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, instytucje kultury, administracja rządowa, samorząd wojewódzki i powiatowy oraz inne JST, Policja, Straż Pożarna, inne służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo, media
Działanie / projekt 3.5.2	Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Realizacja zadań w obszarze bezpieczeństwa ludności
Opis Działania / projektu	Projekt ma przyczynić się do poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym poprzez m.in. modernizację/budowę chodników, oświetlenia drogowego, infrastruktury rowerowej i towarzyszącej, a także dotyczącej ochrony ludności.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne

Termin realizacji	2026 - 2030
Koordinator	Policja, Straż Pożarna, Pogotowie Ratunkowe i inne służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo, administracja rządowa, samorząd wojewódzki i powiatowy oraz inne JST,
Partnerzy	Policja i inne służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo, administracja rządowa, samorząd wojewódzki i powiatowy, właściciele i zarządcy dróg

OBSZAR STRATEGICZNY 4

4.3.4 KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY

Cel strategiczny 4

System usług publicznych wysokiej jakości, dostosowany do potrzeb i oczekiwań społecznych, odpowiadający wyzwaniom współczesności, gwarantujący rozwój wspólnoty samorządowej gminy i miasta.

Cele operacyjne:

4.1 Skuteczna i efektywna polityka oświatowa

4.2 Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych

4.3 Strategiczne zarządzanie rozwojem gminy i miasta, służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu

STRATEGICZNY OBSZAR	4. KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY
Cel strategiczny 4	System usług publicznych wysokiej jakości, dostosowany do potrzeb i oczekiwań, odpowiadający wyzwaniom współczesności, gwarantujący rozwój wspólnoty samorządowej.
Cel operacyjny 4.1	Skuteczna i efektywna polityka oświatowa
Program operacyjny 4.1	Działania w zakresie uzyskania w gminie skutecznej i efektywnej polityki oświatowej.
Działanie / projekt 4.1.1	Poprawa warunków nauki. Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej. Dywersyfikacja źródeł ciepła w kierunku bardziej ekologicznych.
Opis Działania / projektu	Projekt przyczyni się do poprawy warunków nauki, w tym dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej poprzez rozwój bazy oświatowej, przedszkoli oraz doposażenia tych placówek. Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. Dywersyfikacja źródeł ciepła w kierunku bardziej ekologicznych.
Potencjalne źródło	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Poziom zadowolenia rodziców z bazy oświatowej. Wskaźniki straty ciepła. Wytworzona energia odnawialna ogółem
Termin realizacji	2026-2030
Koordynator	Urząd Miejski w Pyzdrach - Referat Organizacyjny, Referat Inwestycyjny, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska, Zakład Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej i Usług Wodno-Kanalizacyjnych w Pyzdrach, Centrum Kultury, Sportu i Promocji w Pyzdrach, placówki oświatowe
Partnerzy	Administracja rządowa, samorząd wojewódzki.
Działanie / projekt 4.1.2	Rozwój przyszkolnej infrastruktury rekreacyjnej i sportowej. Poszerzenie oferty aktywnego spędzania czasu dla dzieci i młodzieży szkolnej.

Opis Działania / projektu	Projekt ma przyczynić się zagospodarowanie otoczenia placówek oświatowych, w tym tworzenie przyszkolnej infrastruktury rekreacyjnej i sportowej.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Liczba nowych i wyremontowanych boisk sportowych przy szkołach. Poziom zadowolenia rodziców z przyszkolnej infrastruktury rekreacyjnej i sportowej oraz oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży szkolne.
Termin realizacji	2026-2030
Koordynator	Urząd Miejski w Pyzdrach - Referat Organizacyjny, Referat Inwestycyjny, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska, Zakład Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej i Usług Wodno-Kanalizacyjnych w Pyzdrach, Centrum Kultury, Sportu i Promocji w Pyzdrach.
Partnerzy	Administracja rządowa, samorząd wojewódzki
Działanie / projekt 4.1.3	Wzrost aktywności ruchowej dzieci i młodzieży szkolnej. Poprawa zdrowia i kondycji fizycznej dzieci i młodzieży szkolnej
Opis Działania / projektu	Projekt ma przyczynić się do wzrostu aktywności ruchowej dzieci i młodzieży szkolnej. Poprawa zdrowia i kondycji fizycznej dzieci i młodzieży szkolnej poprzez dodatkowe zajęcia ruchowe i wspierające
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Liczba uczniów biorących udział w pozalekcyjnych zajęciach sportowych w szkołach w stosunku do liczby uczniów ogółem. Liczba zwolnień z zajęć wychowania fizycznego
Termin realizacji	2026-2030
Koordinator	Placówki oświatowe oraz kluby i organizacje sportowe
Partnerzy	Urząd Miejski w Pyzdrach, administracja rządowa, samorząd wojewódzki, organizacje pozarządowe, placówki służby zdrowia, podmioty prywatne

Cel operacyjny 4.2	Zapewnienie dostępności i wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych
Program operacyjny 4.2	Działania w zakresie zapewnienia w gminie dla mieszkańców dostępności do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych.
Działanie / projekt 4.2.1	Zwiększenie dostępności i jakości usług z zakresu ochrony zdrowia.
Opis Działania / projektu	Projekt ma przyczynić się do poprawy kompleksowej oferty usług opieki zdrowotnej, zapewnienia opieki całodobowej i specjalistycznej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci, a także osób starszych oraz z niepełnosprawności, w tym przyczyni się do realizacji projektów telemedycznych.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Poziom zadowolenia mieszkańców z działalności ośrodków ochrony zdrowia oraz dostępu do lekarzy specjalistów.
Termin realizacji	2026-2030
Koordynator	Placówki ochrony zdrowia
Partnerzy	Urząd Miejski w Pyzdrach, administracja rządowa, samorząd wojewódzki, podmioty prywatne
Działanie / projekt 4.2.2	Poprawa stanu technicznego gminnych zasobów mieszkaniowych. Optymalizacja kosztów utrzymania gminnych zasobów mieszkaniowych, w tym zwiększenie wydajności energetycznej. Poprawa warunków mieszkaniowych osób korzystających z lokali komunalnych.
Opis Działania / projektu	Projekt ma przyczynić się do działań inwestycyjnych mających na celu poprawę stanu technicznego i funkcjonalności budynków w ramach gminnych zasobów mieszkaniowych, do optymalizacji kosztów utrzymania oraz wdrożenie rozwiązań proekologicznych, a także ukierunkowane na polepszenie
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne

Miernik oceny	Koszty utrzymania zasobów mieszkaniowych w gminie i mieście, w tym koszty energii.
Termin realizacji	2026-2030
Koordynator	Urząd Miejski w Pyzdrach - Referat Organizacyjny, Referat Inwestycyjny, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska, Zakład Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej i Usług Wodno-Kanalizacyjnych w Pyzdrach.
Partnerzy	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pyzdrach, administracja rządowa, samorząd wojewódzki
Cel operacyjny 4.3	Strategiczne zarządzanie rozwojem gminy i miasta, służące wzrostowi i włączeniu społecznemu i gospodarczemu
Program operacyjny 4.3	Działania służące wzrostowi i włączeniu społecznemu i gospodarczemu ściśle powiązane ze strategicznym zarządzaniem rozwojem gminy i miasta.
Działanie / projekt 4.3.1	Doskonalenie administracji i zarządzania. Podniesienie jakości usług publicznych.
Opis Działania / projektu	Projekt ma przyczynić się do systematycznego podnoszenia kompetencji pracowników urzędu i gminnych jednostek organizacyjnych oraz do wdrażania usprawnień i innowacyjnych instrumentów zarządzania. Ogólnie te działania przyczynią się do podniesienia jakości usług publicznych.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Poziom zadowolenia mieszkańców z pracy urzędu. Liczba uchylonych przez wojewodę decyzji.
Termin realizacji	2026-2030
Koordynator	Urząd Miejski w Pyzdrach - Referat Organizacyjny
Partnerzy	Gminne jednostki organizacyjne, administracja rządowa, samorząd wojewódzki i powiatowy, podmioty doradcze i szkoleniowe,

Działanie / projekt 4.3.2	Wzrost atrakcyjności osadniczej i turystycznej gminy i miasta. Zwiększenie liczby mieszkańców gminy i miasta. Zwiększenie liczby turystów odwiedzających gminę.
Opis Działania / projektu	Projekt ma przyczynić się do kształtowanie atrakcyjnego wizerunku gminy i miasta, opartego o ideę Smart Village, spokojne tempo życia, w przyjaznym, bezpiecznym i zdrowym środowisku, a także tradycje handlowe, dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe oraz bogatą ofertę wykorzystania czasu wolnego. Wspólna promocja w ramach Mikroregionu Ziemi Wrzesińskiej.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, pozabudżetowe, w tym unijne
Miernik oceny	Liczba mieszkańców. Saldo migracji. Liczba turystów odwiedzających gminę
Termin realizacji	2026-2030
Koordynator	Urząd Miejski w Pyzdrach – Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna i Centrum Kultury, Sportu i Promocji, Muzeum Regionalne Ziemi Pyzdrskiej
Partnerzy	Administracja rządowa, samorząd wojewódzki i powiatowy, LGD w Pyzdrach, organizacje pozarządowe, kluby i organizacje sportowe, media

V. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNEJ GMINY PYZDRY WRAZ Z USTALENIAMI I REKOMENDACJAMI W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE PYZDRY

5.1 MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY PYZDRY

WPROWADZENIE DO MODELU

Model docelowej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy jest zobrazowaniem spodziewanych i zaplanowanych w strategii gminy i miasta procesów rozwoju i ich wpływu na kształtowanie się struktur przestrzennych.

W Gminie Pyzdry, z jednej strony, ze względu na ukształtowanie terenu, występują obszary cenne przyrodniczo, a także obszary potencjalnych zagrożeń, a z drugiej strony występuje historycznie ugruntowane użytkowanie przestrzeni, w tym sieć osadnicza, która powiązana jest infrastrukturalnie i komunikacyjnie. Istnieją tutaj także inne uwarunkowania zastane, zdefiniowane na podstawie zdiagnozowanych w strategii problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych. W ramach modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej dla Gminy i Miasta Pyzdry, można przedstawić w tym opracowaniu różne funkcje terenów w gminie, a także obszary szczególnej koncentracji działalności inwestycyjnej oraz planowane zmiany w przestrzeni gminy.

OGÓLNE UWARUNKOWANIA MODELU

Gmina Pyzdry jest gminą miejsko-wiejską, położoną w powiecie wrzesińskim, we wschodniej części województwa wielkopolskiego. Gmina sąsiaduje z pięcioma jednostkami samorządowymi: Kołaczkowo (powiat wrzesiński), Żerków (powiat jarociński), Gizałki (powiat pleszewski), Łądek (powiat słupecki) i Zagórów (powiat słupecki), wchodzącymi w skład województwa wielkopolskiego. Gmina Pyzdry zajmuje 13 782 ha (138 km², w tym miasto 12 km²), co stanowi 0,46% powierzchni województwa i 19,57% powierzchni powiatu wrzesińskiego.

Na obszarze Gminy Pyzdry nie ma dróg krajowych oraz nie ma układu kolejowego. Podstawowe zadania w zakresie połączeń z drogowym układem krajowym oraz z ośrodkami wyższego rzędu (Poznań, Września, Słupca, Kalisz, Konin), jak również w zakresie obsługi komunikacyjnej stanowią drogi wojewódzkie i powiatowe. Pyzdry znajdują się ok. 72 km od Poznania oraz ok. 40 km od Konina. Z gminy do węzła Autostrady A2 w Słupcy jest 20,4 km, a do Wrześni 20,6 km.

Najbliższy port lotniczy znajduje się w Poznaniu, skąd bardzo szybko można dostać się do wielu miast w Polsce i Europie.

Administracyjnie Gmina Pyzdry dzieli się na 20 sołectw i 35 miejscowości, w tym: Białobrzeg, Ciemierów, Ciemierów Kolonia, Dłusk, Dolne Grądy, Górne Grądy, Kruszyny, Ksawerów, Lisewo, Pietrzyków, Pietrzyków-Kolonia, Rataje, Ruda Komorska, Tarnowa, Trzcianki, Walga, Wrąbczynek, Wrąbczynkowskie Holendry, Zamość, Zapowiednia oraz miasto Pyzdry.

Według danych z 2023 r. Gmina Pyzdry liczyła 6491 mieszkańców, [w tym 3297 (50,8%) kobiet], z czego 2895 (44,60%) stanowią mieszkańcy miasta. Liczba mieszkańców gminy stanowi 8,3% mieszkańców powiatu wrzesińskiego. Najwięcej ludności mieszka na obszarze wiejskim Gminy Pyzdry - 3 596 mieszkańców, co stanowi 55,4% ogółu ludności gminy.

W Pyzdrach koncentrują się usługi administracji, szkolnictwa, ochrony zdrowia i opieki społecznej, kultury, handlu oraz ochrony bezpieczeństwa publicznego. Obok funkcji mieszkalnych i usługowych miasto pełni także rolę ważnego ośrodka działalności produkcyjno-budowlanej, a także rekreacji i obsługi ruchu turystycznego. Podstawowymi funkcjami terenów wiejskich są mieszkalnictwo, rolnictwo i działalność gospodarcza, w tym turystyka.

Gmina Pyzdry położona jest w atrakcyjnym regionie turystycznym Wielkopolski Wschodniej i powiatu wrzesińskiego w skład, którego wchodzi cenne przyrodniczo i krajobrazowo obszary takie jak: rzeka Warta wraz z jej dopływami Prosną i Wrześnicą, która dzieli obszar gminy na dwie części: mniejszą północą z Wrześnicą i Flisą oraz zasobną w wody powierzchniowe część południową ze zlewnią rzeki Prosną i jej dopływami: Bartosz i Rów Mąkowski.

Bogate walory przyrodniczo – krajobrazowe gminy (30,4% kompleksy leśne) stanowią podstawę jej istniejącego zagospodarowania turystycznego. Walory te uzupełniają także wartości historyczno-kulturowe tego obszaru, w tym istnienie takich obiektów jak:

Muzeum Regionalne Ziemi Pyzdrowskiej, które zarządza trzema filialnymi obiektami i znajdującymi się w nich ekspozycjami:

- ❖ dom podcieniowy w Pyzdrach - „Piastowie w Pyzdrach”; wnętrze izby Pyzdrzanina; galeria obrazów,
- ❖ wiatrak holenderski - ekspozycja wnętrza wiatraka; ekspozycja etnograficzna,
- ❖ klasztor pofranciszkański – siedziba muzeum (pradzieje; dzieje miasta; franciszkanie, krużganki).

O ładzie przestrzennym terenów Gminy i Miasta Pyzdry decyduje troska o utrzymanie jej historycznie ukształtowanej struktury przestrzennej oraz dopasowanie do niej skali i charakteru nowej zabudowy, wprowadzanej w istniejące układy osadnicze. Na terenie miasta oraz (zwłaszcza w obszarze niektórych jednostek wiejskich) wystąpiły odstępstwa od tych zasad, co wiąże się z realizacją szeregu obiektów mieszkaniowych (w formie typowych modernistycznych bloków w zabudowie wielorodzinnej), usługowych i produkcyjnych o gabarytach znacznie przekraczających historycznie ukształtowaną skalę zabudowy, powstające także na terenach otwartych i w oddaleniu od ciągów istniejącej zabudowy. Brakuje często w otoczeniu tych obiektów wkomponowanej zieleni, która mogłaby złagodzić pojawiające się dysonanse w zagospodarowaniu przestrzennym niektórych części gminy.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego [Wielkopolska 2020+], na podstawie przeprowadzonej delimitacji wyznaczono **cztery podstawowe typy obszarów funkcjonalnych**, obejmujące łącznie wszystkie gminy położone w granicach województwa wielkopolskiego:

Gmina Pyzdry w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego [Wielkopolska 2020+] załącznik nr 1.0 do Uchwały nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r. znalazły się w granicach Wiejskiego Obszaru Funkcjonalnego [WOF], wśród 59 gmin miejsko-wiejskich, w tym: Września, Nekla, Miłosław oraz wśród 71 gmin wiejskich, w tym: Kołaczkowo.

Terytorializacja polityki rozwoju oznacza przestrzenne adresowanie wyznaczonych celów, kierunków i działań do określonych terytoriów. Powiat wrzesiński stanowi przestrzeń obszaru, w skład którego wchodzi 5 jednostek samorządowych: 4 gminy miejsko – wiejskie: Września, Nekla, Miłosław i Pyzdry oraz gmina wiejska – Kołaczkowo.

Dla Gminy Pyzdry w zakresie polityki rozwoju zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego [Wielkopolska 2020+] załącznik nr 1.0 do Uchwały nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r. przewidziano niżej wymienione obszary terytorializacji:

Tab.10 Obszary terytorializacji polityki rozwoju określone dla gminy Pyzdry

Obszar	III	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII
Gmina i Miasto Pyzdry	Wiejskie Obszary Funkcjonalne	Wiejskie Obszary wymagające wsparcia procesów rozwojowych	Obszary ochrony gleb w celu produkcji rolnej	Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy	Obszary cenne przyrodniczo	Obszary ochrony i krajobrazu kulturowego	Obszary o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektyw rozwojowych	Obszary o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach

Potrzeba określenia wymiaru przestrzennego prowadzenia polityki rozwoju służyć ma przede wszystkim wdrażaniu zindywidualizowanego podejścia do różnych terytoriów wyznaczonych na podstawie cech społeczno-gospodarczych i przestrzennych w ujęciu dynamicznym, w celu wykorzystania wewnętrznych potencjałów i czynników rozwoju oraz intensyfikacji zachodzących procesów integracji funkcjonalnej.

CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ DLA WIEJSKIEGO OBSZARU FUNKcjONALNEGO

Kluczowym celem rozwoju przestrzennego wiejskiego obszaru funkcjonalnego będzie kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej ukierunkowane na podnoszenie jakości życia mieszkańców, poprawę dostępności do usług oraz osiągnięcie wysokiego poziomu konkurencyjności i dostępności obszaru.

Dla realizacji celu kluczowego zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

- ❖ *Cel 1. Poprawa jakości przestrzeni osadniczej miast i wsi*
- ❖ *Cel 2. Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej*
- ❖ *Cel 3. Ochrona dziedzictwa kulturowego*
- ❖ *Cel 4. Wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego*
- ❖ *Cel 5. Poprawa dostępności komunikacyjnej*
- ❖ *Cel 6. Rozbudowa systemów infrastruktury technicznej*

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego identyfikuje różnego rodzaju typy obszarów interwencji, przypisując im część celów operacyjnych, zgodnie z założeniami KPZK 2030.

Poszczególne cele operacyjne dotyczą całego województwa, wskazują preferencje na określonych typach obszarów lub adresowane są wyłącznie do określonych typów obszarów, wymienionych w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie, jako „Obszary Strategicznej Interwencji” (OSI) oraz Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, jako „obszary funkcjonalne”.

Określenie polityki przestrzennej oraz kierunków zagospodarowania przestrzennego wymaga sformułowania modelu rozwoju przestrzennego. Jego celem jest wskazanie optymalnej formy organizacji przestrzeni dla Gminy i Miasta Pyzdry.

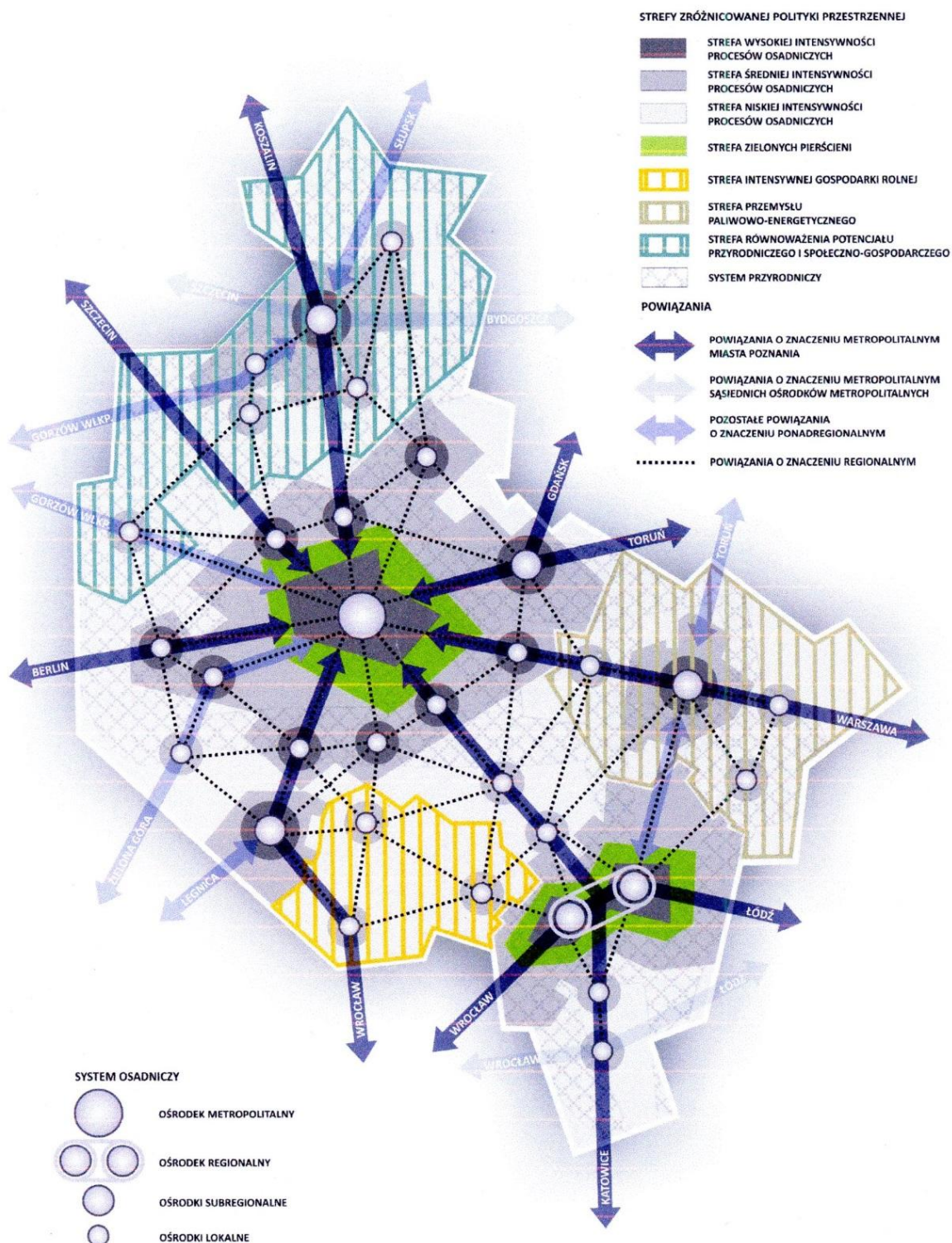
Gmina Pyzdry jest także ośrodkiem, który w realizacji kierunków zagospodarowania przestrzennego jednostek pomocniczych pełni określoną rolę dla poprawy ich obsługi poprzez:

- ❖ stymulowanie rozwoju gospodarczego opartego na lokalnym potencjale istniejących firm oraz na inteligentnych specjalizacjach Wielkopolski – wyznaczenie terenów inwestycyjnych z pełną obsługą komunikacyjną i wyposażeniem w infrastrukturę techniczną
- ❖ zwiększenie dostępności komunikacyjnej w relacjach ze stolicą województwa – modernizacja dróg wojewódzkich i powiatowych
- ❖ poprawa funkcjonowania systemu komunikacji zbiorowej zapewniającego dostępność sołectw lokalnych oraz ich powiązania z największymi miastami województwa
- ❖ poprawę warunków mieszkaniowych – rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz wyznaczanie nowych terenów dla lokalizacji zabudowy mieszkaniowej, w tym mieszkalnictwa społecznego i komunalnego, z zapewnieniem dobrej dostępności komunikacyjnej, z preferencją obsługi komunikacją zbiorową, wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz inne usługi publiczne, a także dostępności do terenów rekreacyjnych i sportowych
- ❖ poprawę wyposażenia w infrastrukturę społeczną służącą mieszkańcom poszczególnych powiatów – modernizacja i rozbudowa istniejących obiektów oraz wyznaczanie nowych lokalizacji inwestycji z zakresu usług społecznych, w tym przede wszystkim szpitali, domów opieki, szkół oraz instytucji kultury, z uwzględnieniem obsługi komunikacyjnej i niezbędnym wyposażeniem w infrastrukturę techniczną,
- ❖ poprawa jakości przestrzeni publicznych – wyznaczanie, urządzenie i poprawa estetyki obszarów o istotnym znaczeniu dla mieszkańców, z uwzględnieniem potrzeb wszystkich użytkowników, w tym osób o ograniczonej mobilności i percepcji
- ❖ wzmacnianie funkcji ośrodków sportowych o randze regionalnej i lokalnej – rozbudowa i modernizacja bazy sportowo-rekreacyjnej,
- ❖ ochronę terenów cennych przyrodniczo i kulturowo – zachowanie i poprawa zagospodarowania terenów zieleni urządzonej, wyznaczenie nowych terenów oraz zachowanie i rewitalizacja obszarów i obiektów zabytkowych;

Model przyjęty dla województwa wielkopolskiego do roku 2030 opiera się na koncepcji rozwoju dyfuzyjno-absorbacyjnego, zakładającej wspieranie biegunów wzrostu, czyli obszarów o najwyższym potencjale społeczno-gospodarczym, które stanowić mają źródło czynników rozwoju, wraz z równoczesnym wzmacnianiem obszarów otaczających.

W myśl przyjętych założeń województwo rozwijać się będzie w wyniku dyfuzji rozwoju z biegunów wzrostu na otoczenie.

MODEL ROZWOJU PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Źródło: PZPWW19.pdfWlkp

Dla realizacji modelu rozwoju przestrzennego województwa wielkopolskiego określa się osiem celów polityki przestrzennej, które pozostają spójne z celami strategicznymi Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego, Wielkopolska 2020.

OSIEM CELÓW POLITYKI PRZESTRZENNEJ WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO DO 2020 ROKU, WIELKOPOLSKA 2020		PZPW 2020+	
CELE STRATEGICZNE		CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ	
1.	POPRAWA DOSTĘPNOŚCI I SPÓJNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ REGIONU	1.	4. 6. 7.
2.	POPRAWA STANU ŚRODOWISKA I RACJONALNE GOSPODAROWANIE JEGO ZASOBAMI	1.	2. 3. 4. 5. 8.
3.	LEPSZE ZARZĄDZANIE ENERGIĄ	3.	5. 7. 8.
4.	ZWIĘKSZENIE KONKURENCYJNOŚCI METROPOLII POZNAŃSKIEJ I INNYCH OŚRODKÓW WZROSTU W WOJEWÓDZTWIE	1.	4. 6.
5.	ZWIĘKSZENIE SPÓJNOŚCI WOJEWÓDZTWA	1.	4. 5. 6. 7.
6.	WZMOCNIENIE POTENCJAŁU GOSPODARCZEGO REGIONU	1.	5. 6. 7.
7.	WZROST KOMPETENCJI MIESZKAŃCÓW I ZATRUDNIENIA	1.	
8.	ZWIĘKSZENIE ZASOBÓW ORAZ WYRÓWNANIE POTENCJAŁÓW SPOŁECZNYCH WOJEWÓDZTWA	1.	4. 6.
9.	WZROST BEZPIECZEŃSTWA I SPRAWNOŚCI ZARZĄDZANIA REGIONEM	1.	4. 6. 7. 8.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO, WIELKOPOLSKA 2020+		SRWW 2020+	
CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ		CELE STRATEGICZNE	
1.	KSZTAŁTOWANIE SPÓJNEJ PRZESTRZENI OSADNICZEJ	1.	2. 4. 5. 6. 7. 8. 9.
2.	OCHRONA WALORÓW PRZYRODNICZYCH	2.	
3.	KSZTAŁTOWANIE I RACJONALNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	2.	3.
4.	OCHRONA POTENCJAŁU KULTUROWEGO I KRAJOBRAZU ORAZ ROZWOJ KONKURENCYJNYCH FORM TURYSTYKI I REKREACJI	1.	2. 4. 5. 8. 9.
5.	ZRÓWNOWAŻONY ROZWOJ ROLNICTWA	2.	3. 5. 6.
6.	POPRAWA DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ WOJEWÓDZTWA	1.	4. 5. 6. 8. 9.
7.	ROZWOJ EFEKTYWNEJ I INNOWACYJNEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	1.	3. 5. 6. 9.
8.	ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO I PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM	2.	3. 9.

Źródło: PZPWW19.pdfWlkp

Dla przyjętych celów polityki przestrzennej określone zostały kierunki zagospodarowania przestrzennego oraz działania służące osiągnięciu docelowej struktury funkcjonalno-przestrzennej, w tym inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego Wielkopolska 2020+ określona została ponadto specjalna polityka przestrzenna w odniesieniu do obszarów funkcjonalnych. Stanowi ona uszczegółowienie celów polityki przestrzennej i kierunków zagospodarowania przestrzennego określonych dla całego województwa wielkopolskiego z uwzględnieniem specyficznych cech poszczególnych obszarów.

Obszar Gminy Pyzdry wymaga wsparcia procesów rozwojowych w ramach powiatu wrzesińskiego dla zwiększenia z nim spójności poprzez eliminację dysproporcji rozwojowych oraz barier wynikających z: niskiej dostępności do usług publicznych, zdekaptalizowania tkanki osadniczej i zagrożeń walorów przyrodniczych.

Nowym dokumentem na szczeblu regionalnym jest Audyt krajobrazowy województwa wielkopolskiego, zatwierdzony Uchwałą nr LI/1000/23 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 marca 2023 r.

Audyt krajobrazowy stanowi podstawę do podejmowania działań w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu poprzez uwzględnienie wniosków i rekomendacji w dokumentach planistycznych szczebla regionalnego i lokalnego.

Zapisy audytu krajobrazowego mają na celu także wzmocnienie ochrony krajobrazu na obszarach objętych ochroną prawną. W granicach Gminy Pyzdry ustalone zostały następujące krajobrazy priorytetowe:

- ❖ Rejon Śmiełowa (ID 2007, podtyp: 6c) – powierzchnia krajobrazu na terenie gminy 2,36 ha (0,05%),
- ❖ Dolina Warty granica województwa – Konin (ID 841, podtyp: 1b) – powierzchnia na terenie gminy 223,07 ha (3,92%),
- ❖ Dolina Warty Konin-Pyzdzy (ID 2321, podtyp 1b) – powierzchnia na terenie gminy 1778,62 (12,48%),
- ❖ Pyzdry (ID 893, podtyp: 9a) – powierzchnia na terenie gminy 172,38 ha (100,00%)

Dla poziomu lokalnego w dokumencie określono:

- ❖ wytyczne w zakresie kierunków zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów lub zasad ich zagospodarowania określających dopuszczalny zakres i ograniczenia tych zmian, w tym wytycznych odnośnie nakazów, zakazów, dopuszczeń i ograniczeń w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów,
- ❖ parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu, maksymalna i minimalna intensywność zabudowy jako wskaźnik powierzchni całkowitej zabudowy w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej, minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej,
- ❖ kształtowanie linii zabudowy, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy,
- ❖ zasady kompozycji przestrzennej nowej zabudowy i harmonizowania planowanej zabudowy z zabudową istniejącą, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy, zasady kształtowania form budynków, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy,
- ❖ zasady stosowania i eksponowania elementów konstrukcyjnych i zdobniczych, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy,
- ❖ rodzaje i standardy jakościowe stosowanych materiałów wykończeniowych, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych,
- ❖ charakterystyczne cechy elewacji budynków, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy,
- ❖ zasady i warunki dotyczące sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzaje materiałów budowlanych, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych, w tym dla przestrzeni dostępnych publicznie,
- ❖ zasady dotyczące zagospodarowania i wyposażenia terenów przestrzeni dostępnych publicznie,
- ❖ określanie warunków działalności usługowej, w tym handlowej, w szczególności maksymalnej powierzchni sprzedaży obiektów handlowych, obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o maksymalnej powierzchni sprzedaży i ich dopuszczalnej liczby,
- ❖ wytyczne odnośnie określenia walorów ekspozycji, w szczególności elementów takich jak przedpola ekspozycji, osie widokowe i punkty widokowe oraz zasad ich ochrony i kształtowania, w tym nakazów, zakazów, dopuszczeń i ograniczeń w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów.

Obszary wiejskie uczestniczące w procesach rozwojowych mają szczególne znaczenie dla rozwoju całej Wielkopolski oraz najważniejszych miast w sieci osadniczej województwa.

Zgodnie z ustaleniami Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku, Wielkopolska 2030, ośrodki lokalne takie jak gmina Pyzdry zostały określone jako obszary realizacji celu operacyjnego 5.1.2. Rozwój obszarów wiejskich. Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez następujące kierunki działań:

- ❖ wzmocnienie kapitału ludzkiego i rozwój edukacji,
- ❖ wsparcie sektorów pozarolniczych oraz wzmocnienie endogenicznej bazy ekonomicznej,

- ❖ rozwój turystyki, w tym turystyki wiejskiej i agroturystyki,
- ❖ przeciwdziałanie procesom migracyjnym,
- ❖ zwiększenie możliwości zatrudnienia przez zwiększenie mobilności zawodowej,
- ❖ budowa infrastruktury związanej z odnawialnymi źródłami energii,
- ❖ budowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,
- ❖ zapewnienie efektywnej infrastruktury transportowej i poprawa transportu zbiorowego,
- ❖ tworzenie instytucjonalnych warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczych.
- ❖ stymulowanie rozwoju lokalnego oraz inicjatyw lokalnych,
- ❖ propagowanie i wdrażanie idei odnowy wsi,
- ❖ promocja i ochrona dziedzictwa kulturowego wsi,
- ❖ rozwój organizacji pozarządowych działających na wsi.

Rys. 2 Mapa powiatu wrzesińskiego

Źródło: Powiat wrzesiński

Obszar Gminy Pyzdry leży w obrębie jednostki geologicznej zwanej Niecką Łódzko-Szczecińską, stanowiącej południowo-zachodnie obniżenie Wału Kujawsko-Pomorskiego. Nieckę tę budują kredowe wapienie i margle oraz utwory ilaste. Są one słabo rozpoznane. Znacznie lepiej rozpoznane są utwory trzeciorzędowe. Utwory mioceńskie wykształcone są w postaci piasków z domieszką żwirów, ilów oraz węgla brunatnych. Węgle brunatne występują w postaci wkładek o miąższości od kilkudziesięciu centymetrów do kilku metrów. W Kotlinie Pyzdrowskiej stwierdzono występowanie pstrych ilów plioceńskich.

Całą powierzchnię gminy pokrywają utwory czwartorzędowe. Część północną gminy stanowi obszar wysoczyzny zbudowany z glin morenowych oraz osadów piaszczystych. Środkową i południową część gminy zajmuje Pradolina Warszawsko-Berlińska, ze swoimi terasami, zbudowanymi z piasków i żwirów. Dno pradoliny wypełniają piaski, w obniżeniach występują torfy. Podobne osady czwartorzędowe stwierdzono w dolinie Prosn.

Ukształtowanie terenu gminy nie stwarza problemów w zagospodarowywaniu obszaru, a rzeźba terenu sprzyja rozwojowi rolnictwa oraz osadnictwa. Rozmieszczenie jednostek osadniczych nie jest równomierne na całym obszarze. Widoczna jest większa koncentracja osadnictwa we wschodniej i środkowo, południowo-wschodniej części terenu gminy.

Przyczyną takiej sytuacji jest z jednej strony zróżnicowanie powierzchni gminy, a z drugiej występowanie na jej terenie wód powierzchniowych i lasów, które ograniczają rozwój osadnictwa w tym rejonie.

ELEMENTY OBSZARU STRUKTURY OSADNICZEJ WRAZ Z LOKALNĄ INFRASTRUKTURĄ TECHNICZNĄ GMINY PYZDRY

Tab. 11 LICZBA MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCIACH GMINY PYZDRY W 2023 R.

Pyzdry 3009	Baraniec 22	Benewicze 9	Ciemierów 145	Ciemierów Kolonia 109	Dłusk 215	Dolne Grądy 110	Glinianki 25
Górne Grądy 92	Kolonia Janowska 49	Kolonia Lisewo 69	Królewiny 32	Kruszyny 98	Ksawerów 127	Lisewo 458	Łupice 28
Modlica 37	Olsz 4	Pietrzyków 179	Pietrzyków Kolonia 174	Rataje 337	Ruda Komorska 273	Tarnowa 154	Tłoczyna 75
Trzcianki 59	Walga 91	Wrąbczynek 300	Wrąbczynkowskie Holendry 148	Zamość 44	Zapowiednia 137	Zimochowiec 4	Żdźary 22
Razem: 3692							

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Pyzdrach z 2023 roku – Stan ludności Gminy i Miasta Pyzdry na dzień 31.12.2023 r.

Przebieg procesów demograficznych na terenie gminy cechuje nierównomierna dynamika, co wiąże się z różną skalą rozwoju urbanizacji oraz różnym stopniem przyrostu naturalnego i migracją ludności.

Tab.12 Powierzchnia, ludność, zmiany zaludnienia Gminy Pyzdry w latach 2019-2023 na tle powiatu wrzesińskiego

Jednostka terytorialna	Powierzchnia	faktyczne miejsce zamieszkania stan na 31 XII					Zmiana na 2023/2019	gęstość zaludnienia 2023
	2023	2019	2020	2021	2022	2023		
	km ²	os.	os.	os.	os.	os.	%	os./ km ²
Gmina Pyzdry	137,8	6937	6650	6554	6531	6491	-6,43	46,80
Powiat wrzesiński	704,2	77994	78269	78080	78176	78223	1,00	111,08

Źródło: <https://svs.stat.gov.pl/3635> Gmina Pyzdry <https://svs.stat.gov.pl/431> powiat wrzesiński

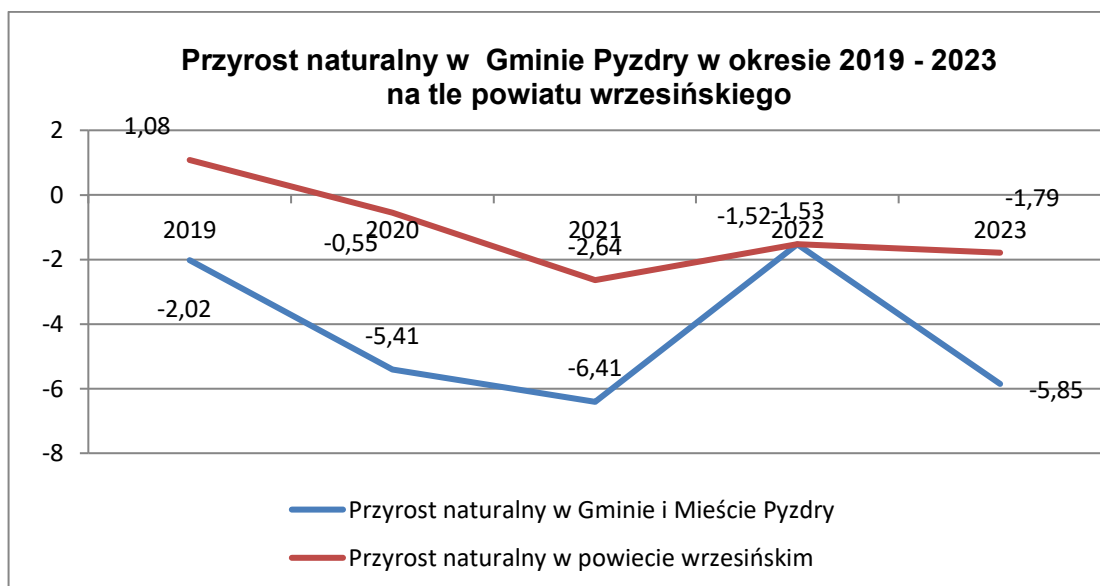
Gmina Pyzdry charakteryzuje się zmniejszającą się liczbą mieszkańców, co na tle powiatu wrzesińskiego w okresie 2019-2023 wypada bardzo niekorzystnie. Przeciętnie w jednej miejscowości, których jest 35 w gminie, mieszka średnio 185 osób, a gęstość zaludnienia na 1 km² wynosi 46,80 osób/km². W badanym okresie w gminie zaobserwowano spadek liczby mieszkańców o 446 osoby.

W Gminie Pyzdry średni wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców w całym okresie 2019-2023 r. wyniósł (-4,24), i jest dużo wyższy niż w powiecie wrzesińskim (-1,08). W 2019 i 2023 roku odnotowano w gminie Pyzdry znaczny przyrost tego wskaźnika (-2,02 i -4,24).

Wskaźnik przyrostu naturalnego w powiat wrzesiński tylko w 2019 roku miał wartość dodatnią (1,08%). W Gminie Pyzdry podobnie jak w powiecie wrzesińskim wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców w pozostałych okresach miał wartość ujemną, co przedstawia powyższa tabela. W Gminie Pyzdry najmniejszy przyrost naturalny na 1000 mieszkańców wystąpił w 2021 roku (-6,41), podobnie jak w powiecie wrzesińskim (-2,64). Bezpośrednim skutkiem takiej sytuacji w tych jednostkach samorządowych była pandemia COVID-19. Doskonale to obrazuje wykres „Przyrostu naturalnego w Gminie Pyzdry w okresie 2019 – 2023, który przedstawia rys.3 poniżej.

Biorąc pod uwagę średnią obliczoną z danych z okresu 2019-2023 wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców w powiecie wrzesińskim jest dużo wyższy (-1,08) niż w Gminie Pyzdry (-4,24).

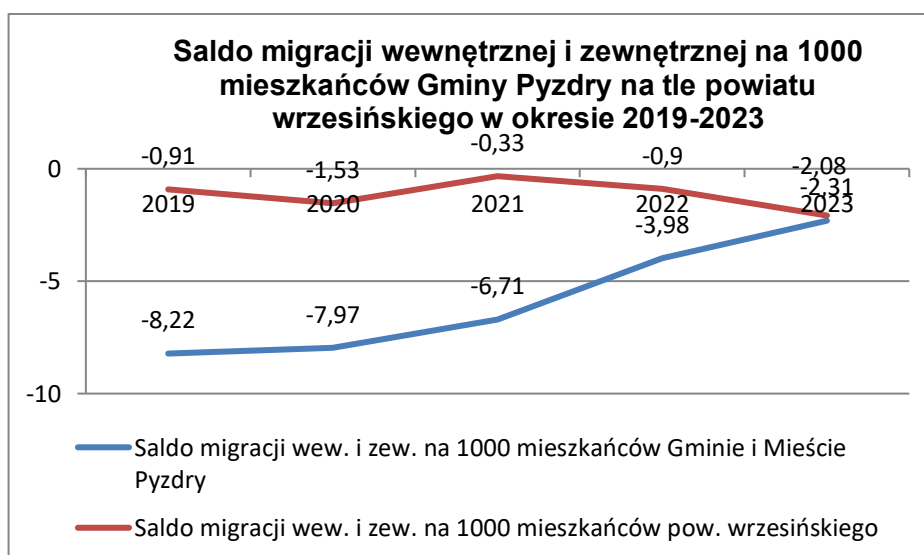
Rys.3 Przyrost naturalny w Gminie Pyzdry w okresie 2019-2023 na tle powiatu wrzesińskiego

Źródło: <https://svs.stat.gov.pl/3635> Gmina Pyzdry <https://svs.stat.gov.pl/431> powiat wrzesiński

W Gminie Pyzdry w okresie 2019-2023 przez cały czas występowały ujemne salda migracji mieszkańców z różnym nasileniem, średnio - 5,84. Powiat wrzesiński w całym okresie 2019-2023, w porównaniu do gminy odnotowywał średnio dodatnie salda migracji wewnętrznej i zewnętrznej (jednak znacznie wyższe) na poziomie 1,67.

Rys.4 Migracje ludności Gminy Pyzdry w okresie 2019-2023 na tle powiatu wrzesińskiego

Źródło: <https://svs.stat.gov.pl/3635> Gmina Pyzdry <https://svs.stat.gov.pl/431> powiat wrzesiński

W Gminie Pyzdry podobnie jak w powiecie wrzesińskim w okresie 2019-2023 przez cały czas występowały ujemne salda migracji mieszkańców z różnym nasileniem, średnio - 1,18. Powiat wrzesiński w całym okresie 2019-2023, w porównaniu do Gminy Pyzdry odnotowywał średnio również ujemne salda migracji wewnętrznej i zewnętrznej (jednak nieco mniejsze) na poziomie -1,15.

Tab.13 Struktura ekonomiczna ludności w Gminie Pyzdry na tle powiatu wrzesińskiego w latach 2019-2023

Jednostka terytorialna	w wieku przedprodukcyjnym - %/ogółem					w wieku produkcyjnym - %/ogółem				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Pyzdry	18,59	19,02	19,30	18,99	18,70	61,06	60,08	59,05	58,75	58,59
Powiat wrzesiński	19,89	20,12	20,25	20,32	20,11	60,46	59,94	59,50	59,01	58,77

Jednostka terytorialna	w wieku poprodukcyjnym - %/ogółem				
	2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Pyzdry	20,35	20,90	21,65	22,26	22,71
Powiat wrzesiński	19,65	19,94	20,25	20,67	21,12

Źródło: <https://svs.stat.gov.pl/3635> Gmina Pyzdry <https://svs.stat.gov.pl/431> powiat wrzesiński

Wskaźnik udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w Gminie Pyzdry w roku 2023 wyniósł (22,71%) był wyższy od tego w powiecie wrzesińskim (21,12%), co świadczy o relatywnie szybszym procesie starzenia się mieszkańców Gminy Pyzdry.

Na uwagę zasługuje fakt przyspieszenia procesu „starzenia” się mieszkańców w powiecie wrzesińskim w okresie 2019 – 2023 z 19,65% do 21,12%.

Struktura mieszkańców Gminy Pyzdry analizowana według ekonomicznych grup wieku wykazywała mniej korzystną sytuację we wszystkich ekonomicznych grupach ludności: przedprodukcyjnej, produkcyjnej i poprodukcyjnej w stosunku do powiatu wrzesińskiego w analizowanym okresie 2019-2023.

Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w gminie wynosił w 2023 r. (18,70%) był niższy niż w powiecie wrzesińskim (20,11%), co było efektem niższego od powiatu wskaźnika przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców.

SIEĆ WODOCIĄGOWA, KANALIZACYJNA I GAZOWA GMINY I MIASTA PYZDRY:

Działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego oczyszczania ścieków na terenie gminy zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej i Usług Wodno-Kanalizacyjnych w Pyzdrach sp. z o.o.

Głównymi klientami są mieszkańcy gminy, tj. klienci indywidualni, a także instytucje i firmy mające swoje siedziby w granicach administracyjnych gminy.

Łączna długość sieci wodociągowej obsługiwanej przez ZGKMiUWK spółkę (bez przyłączy) to 132,5 km. Sieć kanalizacyjną spółki tworzy układ o długości (bez przyłączy) 34,8 km.

Tab.14 Sieć wodociągowa w Gminie i Mieście Pyzdry w 2023 r.

Lp.	Wodociąg	2023 r.
1	Liczba przyłączy w szt.	2168
2	Produkcja wody w m ³ /d	425.283,00
3	Koszty związane z produkcją i dostarczaniem wody w zł.	923.282,94
4	Wpływy z tytułu dostarczania wody odbiorcom w zł z dopłatą z budżetu gminy	902.036,67
5	Wpływ z tytułu opłaty abonamentowej	9.618,20

6	Cena za 1 m ³ wody na cele socjalno-bytowe w zł netto z dopłatą	Od 01.01.2023 do 13.10.2023 - dla osób fizycznych – 3,47 zł - dla osób prawnych – 3,53 zł Od 14.10.2023 do 31.12.2023 - dla osób fizycznych – 3,49 zł - dla osób prawnych – 3,54 zł
7	Dopłaty z budżetu gminy do 1 m ³ wody na cele Socjalno-bytowe w zł netto	0,00
8	Straty w sieci wodociągowej w %	0,33
9	Liczba awarii sieci wodociągowej w szt.	31

Opracowano na podstawie danych ZGKMiUWK w Pyzdrach sp. z o.o.

W 2023 r. zostało wykonanych 15 szt. przyłączy wodociągowych.

Na terenie gminy istnieją 4 stacje uzdatniania wody wraz z ujęciami. W eksploatowanych ujęciach ujmowane są wody z poziomu trzeciorzędowego i czwartorzędowego.

Woda dostarczana jest do około 2168 przyłączy domowych przy pomocy jednego wodociągu grupowego i dwóch wodociągów lokalnych obsługujących poszczególne miejscowości w oparciu o następujące ujęcia i stacje uzdatniania wody:

- ❖ Pyzdry ul. Nadrzeczna – wyłączona z eksploatacji przez ZGKMiUWK w Pyzdrach,
- ❖ Pyzdry ul. Wrocławska – dwie studnie głębinowe, studnia nr 1 o wydajności 60,8 m³/h, studnia nr 2 60,0 m³/h wraz ze stacją uzdatniania wody, obsługuje miejscowość Tarnowa i część miasta Pyzdry, stan techniczny dobry, w 2021 roku wymieniono złoża filtracyjne w 2 zbiornikach
- ❖ Pietrzyków – dwie studnie głębinowe każda o wydajności 55 m³/h wraz ze stacją uzdatniania wody, obsługuje miejscowości: Pietrzyków, Pietrzyków Kolonia, Rataje, Ksawerów, Dłusk i część miasta Pyzdry, stan techniczny dobry, wymaga modernizacji,
- ❖ Wrąbczynek – dwie studnie głębinowe każda o wydajności 60 m³/h wraz ze stacją uzdatniania wody, obsługuje miejscowości: Wrąbczynek, Białobrzeg, Wrąbczynkowskie Holendry, Zapowiednia, Trzcianki, Królewiny i Walga, stan techniczny dobry po modernizacji, w 2022 r. wybudowano studnię głębinową nr 2, w 2023 r. wymieniono 3 zbiorniki filtracyjne, kompleksowy osprzęt i orurowanie, nową tablicą rozdzielczą, położono nowy dach i wykonano elewację
- ❖ Lisewo – dwie studnie głębinowe każda o wydajności 60 m³/h wraz ze stacją uzdatniania, obsługuje miejscowości: Lisewo, Ciemierów, Ruda Komorska, Zamość, Modlica, Górne Grądy, Kolonia Ciemierów, Dolne Grądy, Kruszyny, Benewicze, stan techniczny dobry.

Sieć wodociągowa zlokalizowana na terenie Gminy i Miasta Pyzdry wykonana jest głównie z: rur PCV oraz PE. Gmina Pyzdry prowadzi inwestycje modernizacyjne sieci wodociągowej oraz jej rozbudowę.

Tab.15 Sieć kanalizacji w gminie Pyzdry w 2023 r.

Lp.	Kanalizacja	2023 r.
1	Liczba przyłączy w szt.	1094
2	Ilość ścieków komunalnych odprowadzanych zbiorczym systemem kanalizacyjnym do oczyszczalni ścieków w tys. m ³ /r	121.951
3	Ilość ścieków komunalnych powstających w Gminie i Mieście Pyzdry w tys. m ³ /r	129.198,50
4	Ilość ścieków komunalnych oczyszczonych w tys. m ³ /r	140.982
5	Przepustowość oczyszczalni ścieków w m ³ /d	500
6	Koszt utrzymania i funkcjonowania sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków w zł	665.245,86
7	Wpływy z tytułu odprowadzania i funkcjonowania sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków w zł z dopłatą z budżetu gminy	603.007,55
8	Cena za 1 m ³ ścieku socjalno-bytowego w zł netto z dopłatą	5,19
9	Dopłaty z budżetu gminy do 1 m ³ ścieku socjalno-bytowego w zł netto	0,35
10	Liczba awarii sieci kanalizacyjnej w szt.	25

Opracowano na podstawie danych ZGKMiUWK w Pyzdrach sp. z o.o.

Długość czynnej sieci wodociągowej w 2023 r. wynosi 132,5 km. Długość czynnej sieci sanitarnej w 2023 r. wynosi 34,97 km.

Dostęp do sieci wodociągowej w gminie posiada 2098 budynków, a w przypadku sieci kanalizacyjnej 1180 budynków.

W 2023 r. przybyło 54 szt. przyłączy do sieci wodociągowej, co dało na dzień 31.12.2023 r. 2168 szt. Liczba przyłączy do sieci kanalizacji sanitarnej wzrosła o 51 szt. i wyniosła na koniec roku 1094 szt.

Na terenie gminy zlokalizowanych jest 20 przepompowni ścieków oraz 1 oczyszczalnia ścieków w m. Tarnowa.

Według Statystycznego Vademecum Samorządowca Urzędu Statystycznego w Poznaniu za 2022 rok, w zakresie instalacji techniczno-sanitarnych na terenie gminy Pyzdry - 95,00% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 92,9% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 89,3% mieszkań posiada łazienkę, 83,9% korzysta z centralnego ogrzewania, a 1,29% z gazu sieciowego.

Wśród innych instalacji i urządzeń gromadzenia i wywozu nieczystości w Gminie Pyzdry było 494 zbiorników bezodpływowych i 118 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Na terenie Gminy Pyzdry istnieje sieć gazowa średniego ciśnienia. Na terenie Gminy Pyzdry w latach 2019 - 2020 roku prowadzono dystrybucję gazu ziemnego w miejscowości Ruda Komorska. Wybudowano sieć o długości 4 km.

W miejscowościach: Pyzdry, Dłusk, Tarnowa sieć gazowa wybudowana została w 2024 roku przez gminę. Sieć gazowa średniego ciśnienia o ciśnieniu MOP=0,5 MPa została wykonana z rur polietylenowych 100RC:

- ❖ - gazociąg PE dn 180 mm L= 1,78 m,
- ❖ - gazociąg PE dn 160 mm L= 4099,83 m,
- ❖ - gazociąg PE dn 90 mm L= 2710,45 m,
- ❖ - gazociąg PE dn 63 mm L= 8426,77 m,

co w sumie stanowi łącznie 15 238,83 m.

Systemem elektroenergetycznym na terenie Gminy Pyzdry zajmuje się ENERGA – OPERATOR SA.

Przez teren gminy Pyzdry nie przebiega żadna linia wysokiego napięcia WN 110kV. Ponadto na terenie gminy nie jest zlokalizowana żadna stacja transformatorowa – rozdzielcza WN/SN 110/15 kV. Odbiorcy z terenu Gminy i Miasta Pyzdry zasilani są z GPZ-tów: Słupca, Zagórów oraz Ludwinów.

Długość linii kablowej i napowietrznej średniego i niskiego napięcia przedstawiono w tabeli poniżej:

Tab.16 Sieć rozdzielcza średniego napięcia SN 15kV

Rodzaj linii	Długość linii w km
Napowietrzne	86,650
Kablowe	3,511

Źródło: ENERGA - OPERATOR

Tab.17 Sieć niskiego napięcia nn 0,4 kV

Rodzaj linii	Długość linii w km
Napowietrzne	157,304
Kablowe	21,709

Źródło: ENERGA - OPERATOR

Na terenie Gminy Pyzdry występują łącznie 750 sztuk oświetlenia ulicznego. Gmina jest właścicielem 17 wysokoprężnych lamp sodowych. W posiadaniu spółki Oświetlenie Uliczne i Drogowe sp. z o.o. w Kaliszu jest 733 sztuk opraw ledowych wymienionych w większości przez gminę w 2024 r. i 1 oprawa sodowa. Oprawy ręciowe nie występują. W najbliższych latach konieczna jest wymiana lamp sodowych na ledowe.

Zaopatrzenie w ciepło obiektów w Gminie Pyzdry pokrywane jest przez:

- ❖ Miejski system ciepłowniczy – Energetyka Ciepła Opolszczyzny S.A
- ❖ Wykorzystanie urządzeń przetwarzających energię elektryczną dostarczaną systemem sieci elektroenergetycznych,
- ❖ Wykorzystanie węgla brunatnego spalanego w kotłowniach lokalnych,
- ❖ Wykorzystanie węgla spalanego w piecach i kotłowniach indywidualnych,
- ❖ Wykorzystanie urządzeń spalających inne paliwa niż wyżej wymienione.

Głównym odbiorcą ciepła sieciowego w Gminie Pyzdry są spółdzielnie mieszkaniowe. W 2020 ilość ciepła sieciowego dostarczonego do spółdzielni mieszkaniowych wynosiła 24 790,2 GJ, co odpowiada 78% całkowitej ilości dostarczonego ciepła z sieci ciepłowniczej na cele grzewcze. Drugą pod względem ilości dostarczonego ciepła na cele grzewcze grupą odbiorców są jednostki urzędu miejskiego.

Całkowite zapotrzebowanie na ciepło wynosi 1155,1 TJ/rok i zgodnie z prognozami uwzględniającymi progresywny, stabilny i pasywny wariant rozwoju do roku 2037 zapotrzebowanie wzrośnie kolejno o ok. 152,0; 102,9 bądź 62,0 TJ/rok.

Elementy obszaru struktury osadniczej wraz z lokalną infrastrukturą techniczną Gminy Pyzdry przedstawione powyżej będą podlegać systematycznemu rozwojowi na bazie realizacji określonych programów, projektów i celów w okresie obowiązywania dokumentu strategicznego do roku 2030.

OBSZARY XI TERYTORIALIZACJI ROZWOJU NA TERENIE GMINY I MIASTA PYZDRY WYMAGAJĄCE WSPARCIA PROCESÓW ROZWOJOWYCH

Wsparcie procesów rozwojowych Gminy i Miasta Pyzdry jest niezwykle istotne z punktu widzenia działań zwiększających spójność, szczególnie powiatu wrzesińskiego i Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego. Jedną z przyczyn mniejszych możliwości rozwoju Gminy Pyzdry jest emigracja jej mieszkańców na tereny bardziej atrakcyjne pod względem gospodarczym i społecznym, głównie w poszukiwaniu pracy.

W koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 za istotną barierę rozwoju takich obszarów jak Gmina Pyzdry wskazano: przeciętną dostępność do usług publicznych, zdekapitalizowanie tkanki osadniczej i zagrożenie walorów przyrodniczych, co związane jest między innymi z jakością infrastruktury technicznej, szczególnie dróg.

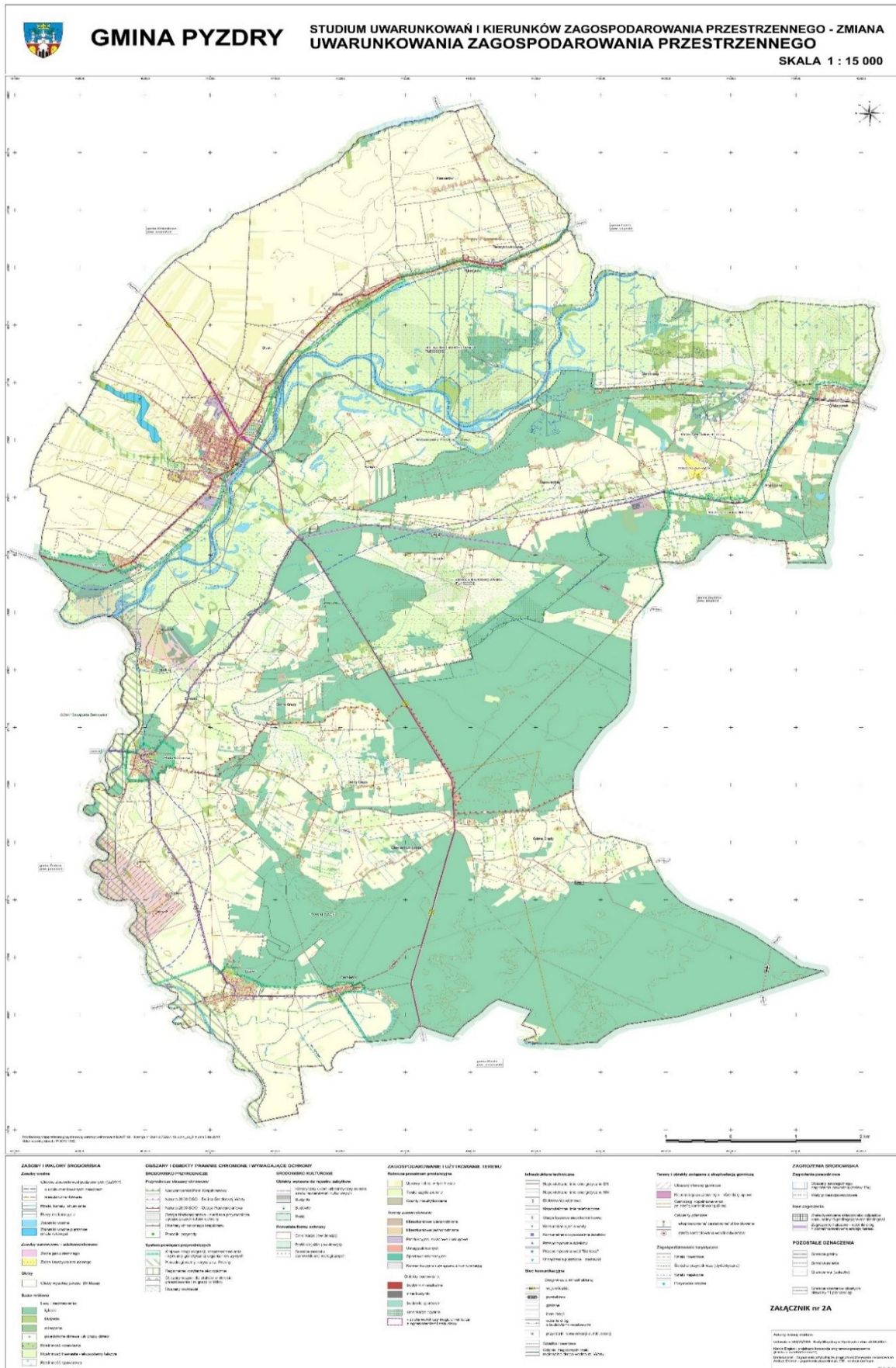
Obszar wiejski Gminy Pyzdry ulega przeobrażeniom funkcjonalnym, co powoduje, że rozwój gminy nierozzerwalnie związany jest z koncepcją rozwoju wielofunkcyjnego.

Koncepcja ta uwypukla jednocześnie funkcje rolnicze i pozarolnicze i mieści się w nurcie zrównoważonego rozwoju tego obszaru. Istotne w tym aspekcie jest powiązanie przestrzenno-funkcjonalne z ośrodkiem miejskim, takim jak Września czy Poznań, które stanowią lokalne bieguny wzrostu, co potencjalnie wpływa na poprawę jakości i dostępności świadczonych usług, aktywizację oraz na absorpcję czynników rozwojowych.

Rolnictwo jest obok lokalnej przedsiębiorczości jednym z ważniejszych działów gospodarki Gminy Pyzdry. Działalność rolnicza, prowadzona jest na ponad 7,3 tys. ha powierzchni gminy, co wyznacza główne funkcje rozwojowe, kształtuje środowisko przyrodnicze i krajobraz wiejski gminy.

Rosnąca świadomość ekologiczna mieszkańców, powiązana ze wzrostem zainteresowania żywnością wysokiej jakości, żywnością funkcjonalną, tradycyjną, produkowaną z poszanowaniem środowiska i klimatu, wpływa na rozwój działalności rolniczej o zróżnicowanym charakterze.

Rys.5 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Pyzdry

Źródło: Urząd Miejski w Pyzdry

Świadomość ta, z jednej strony jest ona reprezentowana przez prowadzących wielkoobszarowe gospodarstwa wysoko-produktywne, z charakterystycznymi dużymi powierzchniami pól uprawnych, z drugiej małoobszarowe gospodarstwa ekologiczne i agroturystyczne, o mozaikowym układzie pól i wielokierunkowym charakterze produkcji. Do różnicowania gospodarki rolnej gminy Pyzdry przyczynia się także rosnąca presja na wykorzystywanie ekologicznych technologii w rolnictwie i produkcję energii odnawialnej, wdrażanie nowych modeli gospodarowania (np. gospodarka o obiegu zamkniętym, zielona gospodarka, biogospodarka, inteligentne rolnictwo – ang. smart farming).

Zjawiska te są szansą rozwojową – odpowiednio stymulowane i wykorzystywane mogą zatrzymać potencjał ludzki na wsi i tendencję wyludniania się gminy, kształtować rynek pracy (powstawanie atrakcyjnych miejsc pracy), podnosić innowacyjność gospodarki miasta i gminy, przyczyniać się do pozytywnych efektów środowiskowych.

Istotnym wsparciem procesów rozwojowych stanowi cała procedura związana z planowaniem przestrzennym i zagospodarowaniem terenów gminy, w tym obowiązujące SUKZ (od 2026 roku Plan Ogólny) oraz wszystkie MPZP.

Zagadnienia planowania przestrzennego (sporządzania studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) oraz powiązane z nim decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu należą do zadań własnych gminy.

W dokumencie KPZK 2030 dla Polski jako naczelną zasadę wskazuje się konieczność dążenia do uzyskania ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju. Powiązanie systemu planowania przestrzennego z planowaniem strategicznym oraz średniookresowym miasta i gminy jest bardzo ważne, ponieważ w aktualnie obowiązujących dokumentach Unii Europejskiej w perspektywie 2021-2027 oraz dokumentach krajowych i regionalnych jest mowa o wymiarze terytorialnym szeregu inwestycji rozwojowych.

W gminy Pyzdry, w roku 2023, obowiązywało Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Pyzdry (Rys.5) z ostatnią zmianą, podjętą Uchwałą Nr VIII/74/2015 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dn. 23.09.2015 r.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Pyzdry jest dokumentem koordynacyjnym, określającym politykę w zakresie gospodarki przestrzennej oraz określającym działania na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego.

W 2023 roku, w granicach administracyjnych gminy Pyzdry obowiązywało 17 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, sporządzonych na podstawie obowiązującej ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (12 mpzp dotyczy wsi: Białobrzeg, Ciemierów, Dłusk, Lisewo – 2 plany, Pietrzyków, Rataje, Ruda Komorska – 2 plany, Tarnowa – 2 plany, Wrąbczynek; na terenie miasta Pyzdry obowiązuje 5 planów). Wszystkie uchwały zostały opublikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego oraz zaewidencjonowane na portalu gminy <http://portal.gison.pl/pyzdry/>.

W roku 2023 powierzchnia objęta planem wynosiła 378 ha, w tym pod zabudowę mieszkaniową przeznaczono 20,9% powierzchni, zabudowę usługową 16,3%, powierzchnię użytkowaną rolniczo 29,5%, zabudowę techniczno-produkcyjną 6,4%, teren zieleni i wód 13,7%, komunikacji 12,7%, infrastruktura techniczna 0,5%.

W roku 2023 wydano:

- ❖ 43 decyzji o warunkach zabudowy, w tym 10 dotyczące zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
- ❖ 7 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego,
- ❖ 22 wypisy i wyrisy z planów obowiązujących na terenie Gminy Pyzdry.

W roku 2023 został uchwalony nowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Ruda Komorska – zastąpił on poprzedni plan, w przeważającej części.

Jednego przeznaczenia ze starego planu wsi Ruda Komorska nie zmieniono, dlatego dla miejscowości Ruda Komorska obowiązują dwa miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

W roku 2023 kontynuowano procedurę zamiany Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego wsi Wrąbczynek.

Na obszarze gminy Pyzdry obowiązują obecnie następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

1. Uchwała Nr XXXI/263/06 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 19 października 2006 r. w sprawie uchwalenia „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Białobrzeg” Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego z dnia 7 marca 2007 r., Nr 30, poz. 795
2. Uchwała Nr XXXI/264/06 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 19 października 2006 r. w sprawie uchwalenia „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Ciemierów” Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego z dnia 7 marca 2007 r. Nr 30, poz. 796
3. Uchwała Nr XXXI/265/06 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 19 października 2006 r. w sprawie uchwalenia „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Dłusk” Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego z dnia 7 marca 2007 r. Nr 30, poz. 797
4. Uchwała Nr XXXI/266/06 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 19 października 2006 r. w sprawie uchwalenia „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Lisewo” Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego z dnia 7 marca 2007 r. Nr 30, poz. 798
5. Uchwała Nr XXXI/267/06 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 19 października 2006 r. w sprawie Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi uchwalenia Pietrzyków” Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego z dnia 7 marca 2007 r. Nr 30, poz. 799
6. Uchwała Nr XXXI/269/06 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 19 października 2006 r. w sprawie uchwalenia „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Ruda Komorska” Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego z dnia 7 marca 2007 r. Nr 30, poz. 801
7. Uchwała Nr XXXI/270/06 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 19 października 2006 r. w sprawie uchwalenia „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Tarnowa” Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego z dnia 7 marca 2007 r. Nr 30, poz. 802
8. Uchwała Nr XXXI/271/06 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 19 października 2006 r. w sprawie uchwalenia „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Wrąbczynek” Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego z dnia 7 marca 2007 r. Nr 30, poz. 803
9. Uchwała Nr XXIV/195/2013 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dn. 28.06.2013 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego działek oznaczonych numerami ewidencyjnymi 1709, 1710, 1711 obręb Pyzdry
10. Uchwała nr XV/141/2016 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu miasta Pyzdry.
11. Uchwała nr XVII/164/16 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 3 listopada 2016 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu miasta Pyzdry
12. Uchwała nr XVII/163/16 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 3 listopada 2016 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu miejscowości Tarnowa
13. Uchwała nr XXXIII/297/18 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 8 października 2018 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego działek położonych w obrębie geodezyjnym Lisewo
14. Uchwała nr III/27/18 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie: miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu miasta Pyzdry
15. Uchwała nr XII/102/19 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w obrębie geodezyjnym Pyzdry
16. Uchwała nr XXXII/270/2022 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 29 czerwca 2022 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Rataje (etap I)
17. Uchwała nr XLI/332/2023 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 30.06.2023 w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Ruda Komorska (etap I)

Stopień pokrycia obszaru gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego **jest bardzo niski** i wynosi **ok. 2,74 % obszaru całej gminy** (łącznie 378 ha – po odjęciu planów, które zostały zastąpione nowymi planami). Dla porównania pokrycie planistyczne powierzchni gmin w Polsce wynosi średnio około 30%.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego Gminy Pyzdry są aktualne i nie wymagają dostosowania do obowiązujących przepisów prawnych, gdyż zachowują one, zgodnie z brzmieniem przepisów, ważność i stanowią nadal podstawę do wydawania na ich podstawie decyzji administracyjnych (pozwolenia na budowę. Zaleca się jednak bieżącą analizę i dostosowanie miejscowych planów do zmieniających się uwarunkowań przestrzennych). Zasadnym jest jednak sukcesywne przystępowanie do opracowania miejscowych planów dla tych sołectw lub ich części, w których występuje najintensywniejszy ruch budowlany, a także do opracowania miejscowych planów z zakazem zabudowy dla cennych kompleksów rolnych oraz terenów o nieprzeciętnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych.

Liczbę, powierzchnię oraz strukturę i cechy charakterystyczne tych planów dla gminy do roku 2022 przedstawiono w Tab.18 i Tab. 19.

Tab.18 Liczba i powierzchnia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w Gminie Pyzdry do roku 2023, w tym uchwalonych na podstawie ustawy z 2003 i do 2023 roku.

Jednostka terytorialna	Liczba mpzp		Powierzchnia gminy objęta obowiązującymi				
	ogółem	ust.	Ogółem				ust.
	2019	2019	2019	2020	2021	2022	2023
	szt.	szt.	ha	ha	ha	ha	ha
Gmina Pyzdry	15	15	368	378	378	378	378

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego

Tab.19 Struktura i cechy charakterystyczne planowania miejscowego w Gminie Pyzdry do roku 2023.

Jednostka terytorialna	śr. pow. planu		udział powierzchni objętej				łączna pow. zmian	
	ogółem	ust. 2003	Ogółem				nierol.	nieleśn.
	2019	2019	2020	2021	2022	2023	2023	2023
	ha	ha	%	%	%	%	ha	ha
Gmina Pyzdry	24,5	24,5	2,7	2,7	2,7	2,7	bd	bd

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego

Zgodnie z tym „Studium” ogólnym celem polityki przestrzennej Gminy i Miasta Pyzdry jest ukierunkowanie procesu podnoszenia standardu warunków życia mieszkańców gminy, podnoszenie atrakcyjności gminy – poprzez wykorzystanie terytorialnych warunków rozwoju oraz przeciwdziałanie degradacji walorów przyrodniczych gminy. Jednocześnie uznano, że konkretyzacja celu generalnego będzie następowała przez dążenie do osiągnięcia celów pośrednich, m.in. poprzez określenie predysponowanych do rozwoju podstawowych funkcji gminy i miasta.

Poza tym układ funkcjonalno-przestrzenny określony w studium ma wyrażać dążenie do:

- ❖ Przeobrażenia struktury gospodarczej gminy z rolniczej na wielofunkcyjną,
- ❖ Stworzenia warunków dla zwiększenia zasobności gminy jako organizacji samorządowej oraz dochodów jej mieszkańców,
- ❖ Ochrony oraz racjonalnego wykorzystania walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego,
- ❖ Polepszenia poziomu cywilizacyjnych warunków zamieszkania,
- ❖ Respektowania generalnej zasady zrównoważonego rozwoju.

W Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego oraz w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego obowiązujących w granicach Gminy Pyzdry wyodrębniono tereny, na których przewidywany jest rozwój zabudowy w oparciu o dominujące funkcje: mieszkaniowe, którym mogą towarzyszyć tereny o funkcji usługowej, wraz z wyszczególnieniem terenów rolniczych, przemysłowych, rekreacji i wypoczynku, według poniższych opisów funkcji terenu przypisanych do poszczególnych miejscowości Gminy Pyzdry:

Tereny rozwoju zagospodarowania przestrzennego to:

❖ **Tereny planowanej zabudowy mieszkaniowej na terenie miasta Pyzdry**

Dla planowanych terenów zabudowy mieszkaniowej należy przyjąć zasadę możliwości współlokalizacji zabudowy jednorodzinnej i usług nieuciążliwych o charakterze podstawowym. Istotne jest również zapewnienie optymalnych warunków życia przez dostarczenie niezbędnych mediów infrastruktury, w tym szczególnie wodociągu i kanalizacji oraz odpowiedniego dostępu z drogi publicznej lub dróg wewnętrznych. Zabudowa wielorodzinna nie powinna stać się dominującą formą realizacji powierzchni mieszkalnych. Jej wysokość należy ograniczać do wysokości istniejących obiektów zabudowy wielorodzinnej. Architektura nowych obiektów mieszkalnych powinna nawiązywać do istniejącej zabudowy i tworzyć naturalną kontynuację zabytkowego układu urbanistycznego. Szczególnej uwagi wymaga obszar ścisłego centrum miasta, dla którego obowiązują szczególne ustalenia konserwatorskie. Za oczywisty uznaje się fakt potrzeby szczególnej dbałości o zachowanie zabytkowych form architektonicznych, widokowych tym zachowania osi widokowych oraz określenie zasad rewaloryzacji i rewitalizacji istniejącej substancji mieszkaniowej.

❖ **Tereny planowanej zabudowy usługowej**

Tereny planowanej zabudowy usługowej to szczególne tereny, dla których ograniczono możliwość zabudowy mieszkaniowej, tak by podkreślić specyficzną formę zagospodarowania. W wyjątkowy sposób potraktowano tereny usług sportu i rekreacji. Te obszary, ze względu na występujące tu szczególne uwarunkowania przyrodnicze i techniczne, powinny być zagospodarowywane bardzo rozważnie. Zaleca się dla terenów UR sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, który określi warunki realizacji inwestycji, przy jednoczesnym zachowaniu walorów środowiska przyrodniczego.

❖ **Tereny planowanej zabudowy zagrodowej na terenach wiejskich gminy**

Obszary wyznaczone w studium jako planowane tereny zabudowy zagrodowej to tereny, które poza miastem pełnią rolę koncentracji funkcji mieszkaniowej i produkcji rolniczej. Dla tych terenów dopuszcza się realizację zarówno zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej lub bliźniaczej, jak i zabudowy zagrodowej z obiektami i urządzeniami przeznaczonymi dla produkcji rolniczej.

Realizacja zabudowy na terenach RM nie może ograniczać form produkcji rolniczej ze względu na jej uciążliwość. Należy łączyć maksymalne dążenie do zachowania wiejskich form architektonicznych i urbanistycznych, z wyjątkową dbałością o zachowanie warunków krajobrazowych.

Dopuszcza się realizację funkcji usługowej w obiektach zlokalizowanych na terenie RM na zasadzie uzupełnienia funkcji wiodącej, jednak powierzchnia obiektów do prowadzenia działalności usługowej nie może przekraczać 50% powierzchni gospodarstwa lub domu jednorodzinnego. Szczegółowe zasady określania lokalizacji obiektów służących realizacji jedynie funkcji usługowej na terenach RM musi określić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

W przypadku konieczności lokalizacji siedliska rolniczego wraz z obiektami służącymi do produkcji rolniczej poza wyznaczonymi obszarami planowanej zwartej zabudowy RM, lokalizacja taka musi spełniać następujące warunki:

- ❖ powierzchnia gruntów rolnych gospodarstwa rolniczego na terenie gminy przekracza średnią dla gminy,
- ❖ lokalizacja posiada dostęp do drogi publicznej (również poprzez drogi wewnętrzne),
- ❖ istnieje techniczna możliwość doprowadzenia infrastruktury technicznej.

Dowolność takiej lokalizacji wymaga starannej analizy lokalizacyjnej oraz ogranicza się do terenów, dla których przepisy prawa nie nakładają zakazów dotyczących lokalizacji zabudowy. Zaleca się więc sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych wsi, które określą szczegółowe zasady zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów.

❖ **Tereny planowanej zabudowy przemysłowej**

Obszary przeznaczone pod działalność przemysłową, składy i magazyny mogą być wykorzystane dla każdego rodzaju działalności, o ile mieści się ona w ograniczeniach, jakie niesie ze sobą bogactwo środowiska przyrodniczego gminy. Planowaną zabudowę przemysłową zlokalizowano głównie na północ od miasta Pyzdry, wzdłuż ulicy Szybskiej i ulicy Wrzesińskiej (droga wojewódzka nr 442) i tam w pierwszej kolejności powinna rozwinąć się działalność gospodarcza.

❖ **Tereny zabudowy lotniskowej**

Tereny pod budownictwo lotniskowe są terenami, które ze względu na lokalizację w obszarach cennych przyrodniczo, wymagają wyjątkowych ograniczeń i zasad realizacji. Postuluje się, aby zabudowa lotniskowa spełniała następujące warunki:

- ❖ powierzchnia działek wynosić musi minimum 1000 m²,
- ❖ powierzchnia działek na terenie Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego wynosić musi minimum 2000 m²,
- ❖ należy zapewnić zorganizowany system odprowadzania ścieków, gromadzenia i wywozu śmieci,
- ❖ należy dostosować układ komunikacyjny dla potrzeb obsługi turystów, w tym szczególnie podczas budowy obiektów lotniskowych.

Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów

Rada Miejska w Pyzdrach w dniu 5 września 2024 roku podjęła uchwałę nr III/35/2024 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Planu Ogólnego Gminy Pyzdry.

PLAN OGÓLNY GMINY PYZDRY

- ❖ Zastąpi od 1 lipca 2026 r. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy uchwalony dla obszaru całej gminy
- ❖ Może określać obszary uzupełnienia zabudowy oraz obszary zabudowy śródmiejskiej
- ❖ Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego i decyzje o warunkach zabudowy będą musiały być zgodne z Planem ogólnym gminy
- ❖ Plan ogólny powinien być spójny ze strategią rozwoju gminy, uzupełniając cele i kierunki rozwoju przestrzennego
- ❖ Struktura Planu ogólnego będzie uproszczona w porównaniu do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

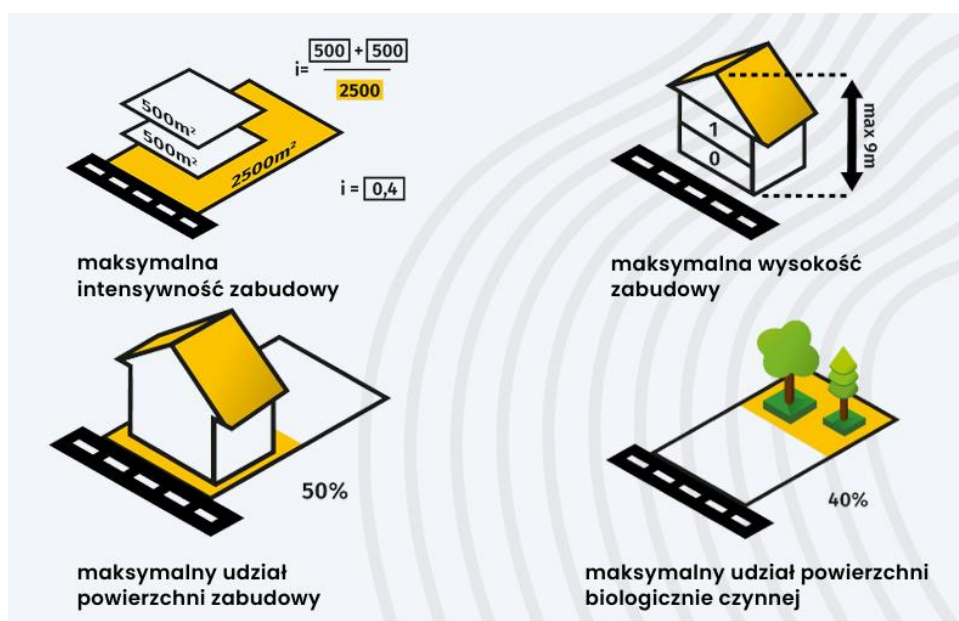
DO 30 CZERWCA 2026 ROKU

OD 1 LIPCA 2026 ROKU

Źródło: GIZ052025/plan-ogolny-gminy-broszura-informacyjna-ongeo.pdf

GMINNE STANDARDY URBANISTYCZNE

Źródło: GIZ052025/plan-ogolny-gminy-broszura-informacyjna-ongeo.pdf

DODATKOWE ELEMENTY, KTÓRE MOGĄ ZOSTAĆ OKREŚLONE W PLANIE OGÓLNYM GMINY

GINNE STANDARDY DOSTĘPNOŚCI SPOŁECZNEJ	OBSZAR UZUPEŁNIENIA ZABUDOWY	OBSZAR ZABUDOWY ŚRÓDMIEJSKIEJ
Zasady zapewnienia dostępu do: • szkoły podstawowej, • obszarów zieleni publicznej, • innych obiektów infrastruktury społecznej (np. przedszkola, żłobka, ambulatorium podstawowej opieki zdrowotnej, biblioteki itp.).	• wyznaczony geometrycznie obszar, określony zgodnie z rozporządzeniem, • ograniczenie przestrzenne wydawania decyzji o warunkach zabudowy, • priorytet przy wyznaczaniu stref planistycznych z zabudową mieszkaniową. 	• obszar, na którym obowiązują warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie jak dla zabudowy śródmiejskiej, • ustalając minimalny udział PBC w planie miejscowym i decyzji o WZ można go określić na poziomie nie mniejszym niż 2/3 wartości tego parametru dla strefy w planie ogólnym.

Źródło: [GIZ052025/plan-ogolny-gminy-broszura-informacyjna-ongeo.pdf](#)

Tab.20 Strefy planistyczne w Planie Ogólnym Gminy Pyzdry

Źródło: GIZ052025/plan-ogolny-gminy-broszura-informacyjna-ongeo.pdf

Tab.21 Charakterystyka stref planistycznych w Planie Ogólnym Gminy Pyzdry

Lp.	Symbol literowy	Nazwa strefy planistycznej	Profil funkcjonalny strefy planistycznej		Mini. udział pow. biol. czynnej [%]
			podstawowy	dodatkowy	
1	SW	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną	teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren handlu wielkopowierzchniowego, teren zieleni naturalnej, teren ogrodów działkowych, teren lasu, teren wód	30
2	SJ	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodziną	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej	teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren ogrodów działkowych, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30
3	SZ	strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową	teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej	teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren biogazowni, teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30
4	SU	strefa usługowa	teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej	teren składów i magazynów, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30
5	SH	strefa handlu wielkopowierzchniowego	teren handlu wielkopowierzchniowego, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej	teren usług, teren składów i magazynów, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30
6	SP	strefa gospodarcza	teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej	teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	20
7	SR	strefa produkcji rolnej	teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren biogazowni, teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni wodnej, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30
8	SI	strefa infrastrukturalna	teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji	teren usług, teren produkcji, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	20
9	SN	strefa zieleni i rekreacji	teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej	teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, teren ogrodów działkowych, teren zieleni naturalnej, teren lasu	50
10	SC	strefa cmentarzy	teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej	teren usług kultu religijnego, teren usług handlu detalicznego, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30
11	SG	strefa górnictwa	teren górnictwa i wydobywania, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej	teren produkcji, teren usług handlu, teren usług rzemieślniczych, teren usług gastronomii, teren usług biurowych i administracji, teren usług nauki, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	-
12	SO	strefa otwarta	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej	teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni geotermalnej, teren elektrowni wodnej, teren biogazowni, teren zieleni urządzonej	-
13	SK	strefa komunikacyjna	teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren infrastruktury technicznej	teren drogi zbiorczej, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren zieleni urządzonej, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód	-

Źródło: GIZ052025/plan-ogolny-gminy-broszura-informacyjna-ongeo.pdf

Rys. 6 Mapa obszaru glebowo-rolniczego gminy Pyzdry

Legenda: obszar glebowo-rolniczy

Ukształtowanie terenu gminy nie stwarza problemów w zagospodarowywaniu obszaru, a rzeźba terenu sprzyja rozwojowi rolnictwa oraz osadnictwa. Pokrywą glebową gminy tworzą przede wszystkim gleby piaskowe różnych typów genetycznych: rdzawe, bielcowe, płowe i brunatne, powstałe na ubogich skałach macierzystych, a także gliny i pyły. Są to gleby o średniej i słabej przepuszczalności dla wód opadowych, wrażliwe na warunki klimatyczne i skłonne do przesuszeń.

Pod względem bonitacji gleb, na terenie Gminy Pyzdry przeważają niskie klasy bonitacyjne V, VI i VIRZ, których udział w ogólnej strukturze gruntów ornych wynosi łącznie 68%, natomiast grunty IV klasy bonitacyjnej stanowią jedynie 30%. Gleby słabe V i VI klasy bonitacyjnej występują głównie w południowej części gminy. W obniżonych partiach terenu oraz w dolinie rzeki Warty występują gleby pochodzenia organicznego, wśród nich mady, torfy i mursze, użytkowane w większości jako użytki zielone średniej wartości III i IV klasy lub pod słabe użytki zielone V i VI klasy.

Ogółem gmina posiada 8504 ha użytków rolnych, które stanowią 61,67 % ogólnej powierzchni gminy z tego: gruntów ornych 5330 ha (co stanowi 62,68 % udziału w użytkach rolnych), sady 254 ha (2,99 % udziału w użytkach rolnych), łąki 1525 ha (17,93 % udziału w użytkach rolnych), pastwiska 1395 ha (16,40 % udziału w użytkach rolnych). Użytki rolne w Gminie Pyzdry stanowią 0,45 % udziału ogólnej powierzchni użytków rolnych województwa wielkopolskiego. Grunty orne w zwartych kompleksach występują w zachodniej i północno-zachodniej części gminy, natomiast łąki i pastwiska najliczniej występują w dolinie Warty (szczególnie na południe od wsi Rataje i Pietrzyków) oraz w rejonie wsi Tłoczyna i Trzcianki (tzw. Łąki Pyzdurskie).

Generalnie na terenie gminy dominują gleby o średniej i niskiej jakości. Gleby klasy IIIb stanowią zaledwie 2%, gleby IVa i IVb stanowią łącznie 30% natomiast aż 66% gruntów ornych stanowią gleby V i VI klasy bonitacyjnej.

Na terenie gminy w 2023 r. znajdowało się 722 indywidualnych gospodarstw rolnych. Czynnikiem ekonomicznym to zasadniczy kierunek zmian dokonujący się w strukturze ilości gospodarstw rolnych, a wynikający z faktu wejścia Polski do wspólnoty europejskiej i funkcjonowania funduszy strukturalnych, wspomagające polskie rolnictwo w zakresie zwiększania ekonomiki dochodu.

Tab.22 Struktura wielkości gospodarstw i użytkowania ziemi w Gminy Pyzdry w/g. PSR 2020

Jednostka terytorialna	wszystkie prowadzące działalność rolniczą					
	ogółem	do 1 ha	1-5 ha	5-10 ha	10-15 ha	15+ ha
	Szt/ha	Szt/ha	Szt/ha	Szt/ha	Szt/ha	Szt/ha
Gmina Pyzdry	722	7	309	183	98	125
Gmina Pyzdry	7348,98	6,42	938,03	1467,70	1350,73	3586,10

Źródło: GUS Powszechny Spis Rolny 2020

W strukturze wielkości gospodarstw w Gminie Pyzdry, porównując 2020 rok z 2010 rokiem, ilość gospodarstw ogólnie zmalała o 276, najwięcej w grupie gospodarstw do 1 ha o 198 oraz od 5 -10 ha o 41. Zmalała także ogólna powierzchnia gospodarstw rolnych o 666,06 ha porównując rok 2010 roku do 2020 roku.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 określiła, że obszar ochrony gleb dla celów produkcji rolnej dotyczy gleb wysokiej jakości, niezbędnych do zachowania ich w użytkowaniu rolniczym jako elementu bezpieczeństwa żywnościowego kraju. Istotne są również wymogi ochrony funkcji towarzyszących produkcji żywności, takich jak:

- ❖ zachowanie powiązanych z ekstensywnym rolnictwem walorów środowiska przyrodniczego, krajobrazu rolniczego, a także kształtowania zielonych pierścieni wokół miast wojewódzkich i regionalnych.

Działania związane z niniejszym obszarem mają dotyczyć również zachowania ciągłości użytków zielonych. Istota obszaru ochrony gleb dla celów produkcji rolnej nie odnosi się wyłącznie do ochrony gleb, ale dotyczy szeregu innych funkcji powiązanych z szeroko rozumianym rolnictwem.

Głównymi przesłankami do wydzielenia obszaru ochrony gleb dla produkcji rolnej na terenie Gminy Pyzdry jest zapewnienie i zachowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej niezbędnej dla rozwoju rolnictwa, będącego głównym źródłem utrzymania i miejscem pracy dla znacznej grupy jej mieszkańców.

Otwarte tereny rolnicze w Gminie Pyzdry niezbędne są również dla właściwego funkcjonowania środowiska, szczególnie systemu przyrodniczego. Zachowanie w użytkowaniu rolniczym, np. ekosystemów łąkowych, jest niezbędne dla utrzymania stabilności systemu przyrodniczego, a także wartości przyrodniczych form ochrony przyrody. Wspieranie działań służących ochronie gleb będzie sprzyjać racjonalnemu gospodarowaniu przestrzenią, ale także będzie narzędziem ochrony innych walorów, np. krajobrazowych, rekreacyjnych, istotnych w tej gminie.

Zgodnie z ustaleniami Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku, Wielkopolska 2020 ośrodki lokalne, w tym Gmina Pyzdry zostały określone jako obszary realizacji celu operacyjnego 2.9. Poprawa przyrodniczych warunków dla rolnictwa. Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez następujące kierunki działań:

- ❖ promocja programów rolno-środowiskowych.
- ❖ wsparcie ekologicznej produkcji rolnej oraz odnowy tradycyjnych, regionalnych tras zwierząt i odmian roślin,
- ❖ ograniczanie erozji gleb,
- ❖ wprowadzanie zadrzewień do przestrzeni rolniczej, zwłaszcza wzdłuż jezior i rzek, mających na celu zabezpieczenie antyerozyjne dla gleb rolniczych i zabezpieczenie przed spływem do wód powierzchniowych substancji biogennych oraz jako refugia dla zwierząt,
- ❖ budowa i konserwacja oraz właściwa eksploatacja urządzeń melioracyjnych,
- ❖ wsparcie edukacji rolniczej i promocja wysokiej jakości żywności oraz produktów tradycyjnych i regionalnych.

W 2020 roku w strukturze zasiewów gospodarstw rolnych w Gminie Pyzdry dominowały zboża – 4031,26 ha i mieszanki zbożowe 3241,82 ha. Dużą pozycję stanowiły pszenżyto ozime 888,80 ha oraz kukurydza 400,00 ha. Wysoka produkcja żyta, który był i jest podstawowym zbożem w piekarnictwie - jest szansą na rozwój produkcji zdrowej żywności w lokalnej działalności gospodarczej. W produkcji zwierzęcej gospodarstwa te nastawione są na hodowlę trzody chlewnej, bydła oraz produkcję drobiarską. W gminie rozwija się uprawy sadownicze głównie czereśni, borówek, malin, jabłek, śliwek i wiśni.

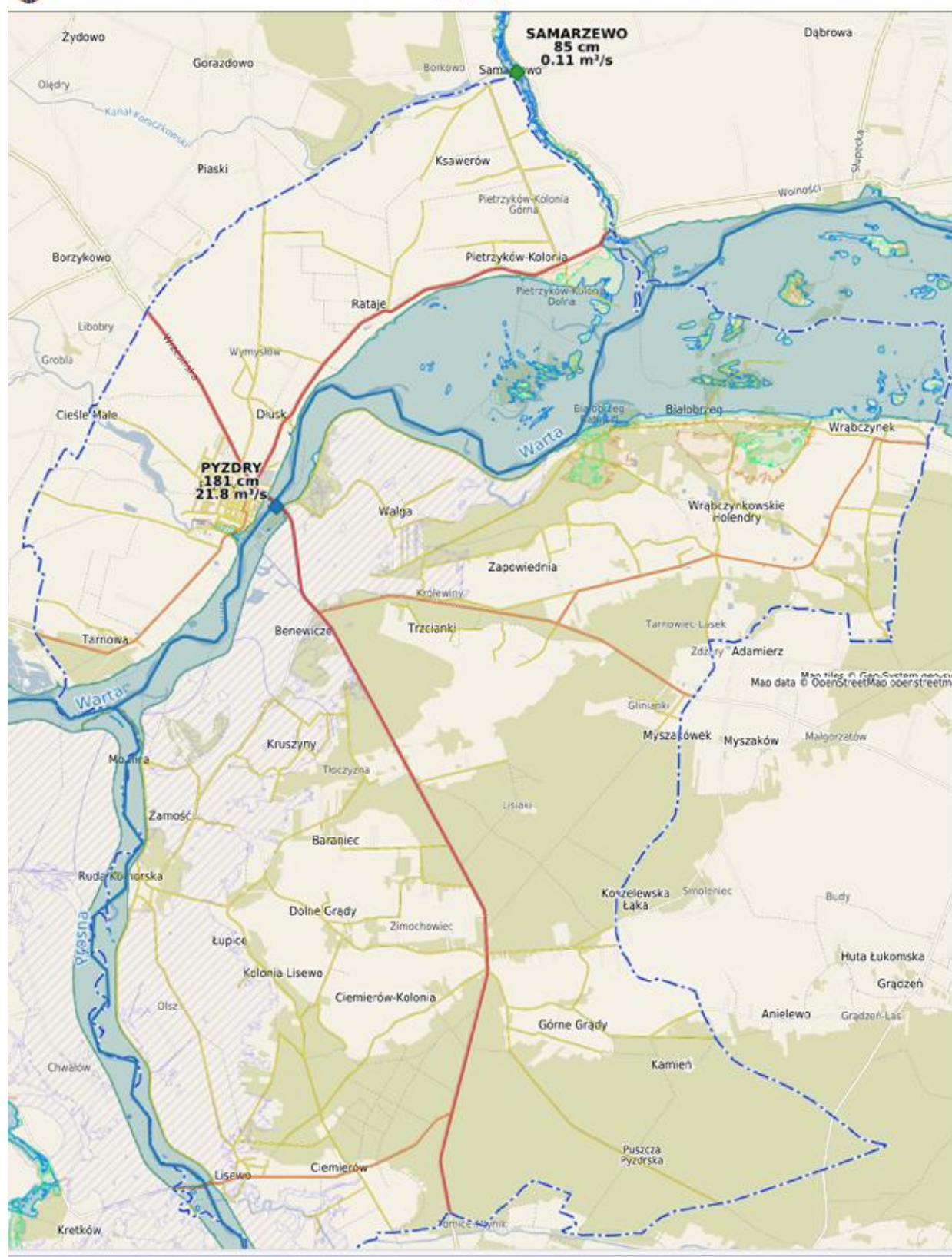
W rolnictwie coraz większą rolę odgrywa produkcja i rolnictwo ekologiczne, która stanowi najbardziej przyjazną dla środowiska metodę produkcji. Można śmiało podkreślić, że produkcja ekologiczna jest trendem światowym – wyraźnie zaznaczyła to Komisja Europejska zarówno w strategii na rzecz bioróżnorodności, jak i w strategii „Od pola do stołu” (Farm to Fork). Bardzo często podkreśla się wielofunkcyjną naturę produkcji ekologicznej, ponieważ z jednej strony jest to system wpływający pozytywnie na środowisko naturalne, co z kolei przyczynia się do osiągnięcia szeroko rozumianych korzyści rolno środowiskowych, z drugiej jednak strony, produkcja ekologiczna jest odpowiedzią na zmieniającą się strukturę popytu na rynku i rosnącą świadomość konsumentów. Zauważono, że po wielkiej fascynacji świata produkcją żywności w warunkach przemysłowych - konsument coraz częściej poszukuje żywności powstałej w warunkach jak najbardziej zbliżonych do naturalnych.

W związku z tym, sektory rolnictwa ekologicznego i przetwórstwa ekologicznego to bardzo ważne obszary, które będą wymagać stałego wsparcia i ciągłych zmian ukierunkowanych na zwiększanie udziału zarówno ekologicznej produkcji rolnej, jak i produktów ekologicznych na rynku.

W 2023 r. działalność w sektorze produkcji ekologicznej prowadziło 23 995 producentów ekologicznych. Powierzchnia ekologicznych użytków rolnych wynosiła 636 021,41 ha. Największą powierzchnię ekologicznych użytków rolnych zajmowały uprawy zbóż. Na drugim miejscu znajdowały się rośliny okopowe, przemysłowe, dalej warzywa, owoce i orzechy. W 2023 r. względem 2022 r. w obszarze ekologicznej produkcji zwierzęcej znacząco zwiększyła się produkcja mleka krowiego oraz wzrosło pogłowie zwierząt, szczególnie drobiu.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi dąży do tego, aby w Polsce odbywała się nie tylko produkcja pierwotna żywności ekologicznej, ale również, aby dynamicznie rozwijała się produkcja ekologicznej żywności przetworzonej. Przetwórstwo produktów ekologicznych daje rolnikom możliwość osiągnięcia wyższych dochodów poprzez skracanie łańcuchów dostaw, wpływa pozytywnie na budowanie relacji handlowych oraz zwiększenie liczby miejsc pracy na obszarach wiejskich.

Pyzdry - System Informacji Przestrzennej
skala 1 : 50000

104

Zasoby wodne Gminy Pyzdry stanowią 20,9 % powierzchni jednostki. Gmina położona jest w obrębie następujących jednolitych części wód powierzchniowych⁶ (JCW rzecznych):

- ❖ RW60001718389 – Wrześnica – naturalna część wód, zły zagrożona
- ❖ RW60002318392 – Dopływ spod Wszemborza – naturalna część wód,
- ❖ RW60002118399 – Warta od Powy do Prosny – sztuczna część wód,
- ❖ RW600023184996 – Bartosz – naturalna część wód,
- ❖ RW600017184992 – Rów Mąkowski – naturalna część wód (niewielki fragment w południowej części gminy),
- ❖ RW600019184999 – Prosna od Dopływu z Piątka Małego do ujścia – naturalna część wód (niewielki fragment w południowo-zachodniej części gminy),
- ❖ RW60002118519 – Warta od Prosny do Lutyni – sztuczna część wód (niewielki fragment w zachodniej części gminy).

Przez teren gminy przepływa rzeka Warta wraz z jej dopływami Prosną i Wrześnicą. Warta dzieli obszar gminy na dwie części: mniejszą północą z Wrześnicą i Flisą oraz zasobną w wody powierzchniowe część południową ze zlewnią rzeki Prosny i jej dopływami: Bartosz i Rów Mąkowski.

Sieć rzeczna Gminy Pyzdry charakteryzuje śnieżno-deszczowy system zasilania, z dwoma wysokimi stanami wody w ciągu roku oraz jednym minimum. Po osiągnięciu wiosennego maksimum (w okresie pomiędzy styczniem a kwietniem), stany wody i przepływy rzek zmniejszają się (największe znaczenie ma to przede wszystkim w przypadku Prosny). Wezbrania letnie (lipiec, sierpień) są zdecydowanie mniejsze od wiosennych. Minimum przypada generalnie pomiędzy lipcem i październikiem.

Należy zaznaczyć, że na stany wód w rzece Warcie ma wpływ zbiornik retencyjny Jeziorsko, dzięki któremu można w pewnym stopniu regulować wielkość przepływów. Na terenie Gminy Pyzdry nie występują większe jeziora. Do zbiorników wodnych można zaliczyć jedynie 4 stawy rybne o łącznej powierzchni 19,31 ha zlokalizowane wzdłuż cieku Flisa w zachodniej części miasta. Gmina Pyzdry posiada teren pod zbiornik retencyjny na kanale Flisa. Aktualnie opracowano dokumentację na budowę zbiornika. Celem budowy będzie zwiększenie zdolności retencyjnych kanału.

Gmina Pyzdry położona jest w granicach dwóch jednolitych części wód podziemnych: JCWPd 81 (obejmuje większą część jednostki) oraz 61 (obejmuje mniejszą część gminy w jej północnych krańcach).

Teren Gminy Pyzdry zgodnie z hydrogeologicznym podziałem kraju znajduje się w makroregionie zachodnim Niżu Polskiego – regionie wielkopolskim i charakteryzuje się korzystnymi warunkami wodnymi. Na jego obszarze zbiorniki wód podziemnych o znaczeniu użytkowym występują w utworach czwartorzędowych, trzeciorzędowych i kredowych. Utwory czwarto i trzeciorzędowe rozdzielone są warstwami iłów poznańskich i glin zwałowych.

Zasoby wodne poziomu czwartorzędowego w zdecydowanej większości zlokalizowane są w piaskach, żwirach rzecznych i wodnolodowcowych. Wody te mają układ piętrowy. Wody gruntowe I poziomu na obszarach równinnych występują na ogół na głębokościach poniżej 1,5 m ppt. Płytszym występowaniem wód gruntowych charakteryzuje się dolina Warty 1,0 m ppt. Miąższość tych warstw waha się od kilku do 60 m, przy czym średnio wynosi ona 10-25 m. Są one eksploatowane na terenie całej gminy, należą jednak do wód o średniej i niskiej jakości.

Poziom wód trzeciorzędowych należy zaliczyć do stosunkowo zasobnych. Tworzą go ilaste utwory plicenu oraz mioceńskie piaski drobno i średnioziarniste. Cechą charakterystyczną tego poziomu jest częste zanieczyszczanie domieszkami węgla brunatnego.

W obrębie Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej zasoby wód trzeciorzędowych są ułożone w dwóch warstwach zawierających się pomiędzy głębokościami 30 – 50, a 250 – 280 m. Poziom ten jest użytkowany na terenie całej gminy.

Wody kredowe znajdują się w szczelinach i spękaniach wśród utworów marglistowapiennych. Występują najczęściej na głębokości 50-100 m. Wody w utworach kredowych mają charakter napięty z wyjątkiem obszarów w pradolinie Warty.

Obszar gminy położony jest w środkowym biegu rzeki Warty i dolnym rzeki Prosny. Obie rzeki mają wpływ na występowanie zagrożenia powodziowego. Zgodnie z art. 82 ust. 2 ustawy Prawo wodne Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu wykonał dla rzeki Warty i Prosny studium określające w szczególności granice bezpośredniego zagrożenia powodzią.

Obszary zagrożone występowaniem powodzi zabezpieczane są obwałowaniami. Na terenie Gminy Pyzdry wały przeciwpowodziowe mają łącznie 18,36 km i zabezpieczają przed zalaniem miejscowości: Białobrzeg, Zamość, Rudę Komorską Lisewo, Górne Grądy, Kruszyny, Zapowiednię oraz Modlicę. Miejscowości te położone są na obszarze potencjalnego zagrożenia powodzią zagrożonym występowaniem powodzi i planowanie rozwiązań przestrzennych na tym obszarze powinno uwzględniać zagrożenie powodziowe. Wały istnieją wzdłuż rzeki Prosny i częściowo rzeki Warty, a ich stan można określić jako dobry:

- ❖ prawobrzeżne obwałowania o długości 9,56 km na odcinku od Modlicy do Górki Tomickiej,
- ❖ lewobrzeżne obwałowania rzeki Warty o długości 3,0 km na odcinku od Modlicy do Pyzdr,
- ❖ lewobrzeżne obwałowania o długości 5,8 km na odcinku od Pyzdr do Białobrzegu.

Wody powodziowe rzeki Prosny ograniczają się do międzywala. Natomiast dolina Warty stanowi tu zachodni fragment nieobwałowanego odcinka pradoliny (całość odcinka rozciąga się od Sławska do Nowej Wsi). Teren ten jest naturalnym zbiornikiem retencyjnym o pojemności zbliżonej do zbiornika Jeziorsko. Okresowo podtapiane są łąki nadwarciańskie.

Starorzecza, zagłębienia erozyjne pełnią funkcję lokalnych zbiorników retencyjnych. W czasie wysokich stanów wód przechwytyują ich nadmiar. W mniejszych ciekach występuje niewielkie zagrożenie powodziowe

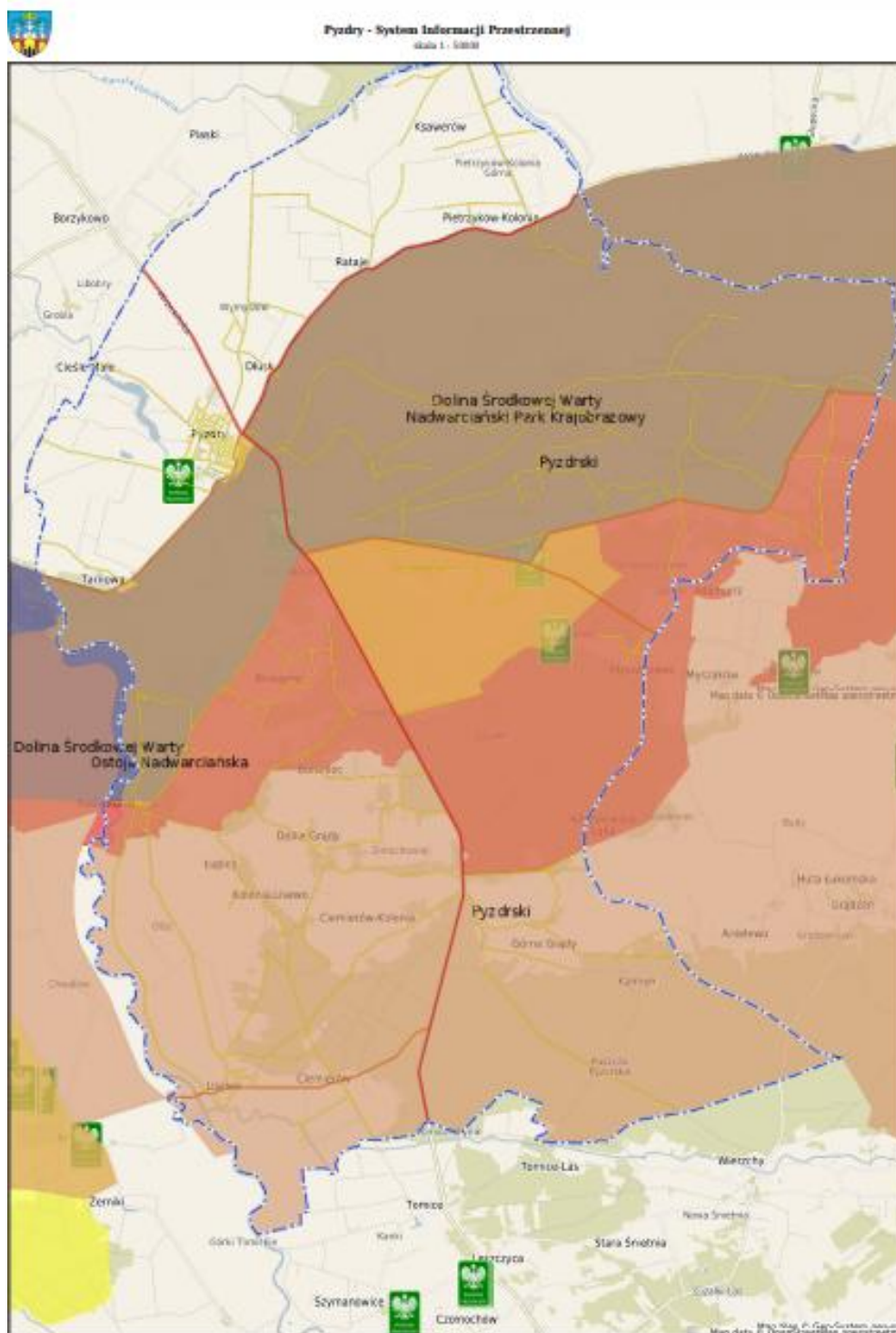
Na terenie gminy Pyzdry obszary zagrożenia powodziowego dotyczą doliny Warty i Prosny. W zasięgu wody 1% znajdują się fragmenty jednostek osadniczych: Pyzdry (część ul. Flisa, Miłosławskiej, Nadrzecznej, Wrocławskiej), Białobrzeg, Lisewo, Pietrzyków, Pietrzyków - Kolonia, Wrączynek.

OBSZARY XIV TERYTORIALIZACJI ROZWOJU CENNE PRZYRODNICZO GMINY PYZDRY

Ustawa z dn. 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627) przedstawia poszczególne formy ochrony przyrody, z których na terenie gminy występują:

- ❖ obszar Natura 2000,
- ❖ obszar chronionego krajobrazu,
- ❖ rezerwat przyrody, użytki ekologiczne oraz
- ❖ pomniki przyrody.

Rys.8 Mapa obszarów cennych przyrodniczo w Gminie Pyzdry

Źródło: geoportal Pyzdry Główny Inspektor Ochrony Środowiska; Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska 1:50000

Legenda: obszar parków na terenie gminy Pyzdry

Ustawa z dnia 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity: Dz. U. 2016 r. poz. 2134 ze zm.) przedstawia poszczególne formy ochrony przyrody, z których na terenie Gminy Pyzdry można zaliczyć: obszary Natura 2000, park krajobrazowy, obszar chronionego krajobrazu oraz pomniki przyrody.

Dla niektórych form ochrony przyrody sporządza się plany ochrony oraz plany zadań ochronnych, które jako akty prawa miejscowego stanowią podstawę do ochrony i zagospodarowania obszarów cennych pod względem przyrodniczym. Dla obszaru specjalnej ochrony ptaków Dolina Środkowej Warty PLB3000002 obowiązuje zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 22 lutego 2022 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru NATURA 2000 Dolina Środkowej Warty PLB3000002, (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2022 r. poz. 1567), natomiast dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Nadwarciańska PLH300009 obowiązuje zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 14 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadwarciańska PLH300009 (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2014 r. poz. 1819, późn. zm.).

Największymi wartościami środowiska przyrodniczego warunkującymi stabilność całego systemu są obszary o małym stopniu przekształcenia zarówno roślinności, sieci rzecznej i morfologii. Stanowią je obszary i obiekty o dużej wartości przyrodniczej poddane ochronie prawnej na podstawie ustawy o ochronie przyrody.

Nadwarciański Park Krajobrazowy

Został utworzony na mocy rozporządzenia nr 60 Wojewody Konińskiego z dnia 19 października 1995 r. Rozciąga się pomiędzy autostradą A-2 a ujściem Prosną poniżej Pyzdry. Całkowita powierzchnia Parku wynosi 13 428 ha, w tym na terenie Gminy Pyzdry znajduje się 5049 ha, tj. 37,6% powierzchni Parku.

Park utworzony został w celu ochrony krajobrazu polodowcowego szerokiej Pradoliny Warszawsko – Berlińskiej oraz licznych miejsc lęgowych ptaków wodno-błotnych. Na terenie Parku naliczono, łącznie z ptakami przelotowymi, 233 gatunki ptaków, z czego 153, czyli 67% wszystkich gatunków lęgowych w Polsce ma tu miejsce swego gniazdowania.

Najcenniejsze są tu ptaki wodne i błotne – perkozy, a także bąk, bączek i bardzo rzadki w Polsce ślepowron. Różnorodna jest także szata roślinna. Występuje tu ponad 1000 gatunków roślin naczyniowych, z czego około 100 znajduje się na czerwonych listach Polski i Wielkopolski.

Pyzdrowski Obszar Chronionego Krajobrazu

Został powołany na mocy Uchwały nr 53 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Koninie z dnia 29 sierpnia 1986 roku. Powierzchnia całkowita obszaru wynosi 30 000 ha. Obszar chronionego krajobrazu utworzono w celu ochrony obszarów o cechach środowiska zbliżonego do stanu naturalnego oraz konieczności zapewnienia społeczeństwu warunków niezbędnych dla regeneracji sił w środowisku reprezentującym korzystne właściwości dla rozwoju turystyki i wypoczynku. Na terenie Gminy Pyzdry obszar chronionego krajobrazu położony jest pomiędzy krawędzią Pradoliny a południową granicą gminy.

Obszar Natura 2000 – obszar specjalnej ochrony ptaków „Dolina Środkowej Warty” (PLB300002).

Został powołany na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Całkowita powierzchnia obszaru wynosi 60133,9 ha, w tym na terenie Gminy Pyzdry 6069,5 ha (tj. 10% powierzchni obszaru). Cały obszar obejmuje dolinę Warty pomiędzy wsią Babin (gm. Uniejów) i Dębno n. Wartą (gm. Nowe Miasto n. Wartą). W Dolinie Konińsko – Pyzdrowskiej, dolina zachowała bardziej naturalny charakter. Teren zajęty jest przez mozaikę ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk, zadrzewień lęgowych oraz zarastających szuwarem starorzeczy. Obszar zawiera ostoję ptaszą o randze europejskiej E 36 (Dolina Środkowej Warty). Występują tu, co najmniej 42 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej i 18 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi⁵.

Obszar Natura 2000 – specjalny obszar ochrony siedlisk „Ostoja Nadwarciańska” (PLH300009)6 nie jest projektowany

Obszar podlega ochronie prawnej na podstawie ustawy o ochronie przyrody do czasu wyznaczenia go przez ministra właściwego do spraw ochrony środowiska po uzgodnieniu z Komisją Europejską. Cały obszar obejmuje fragment doliny Środkowej Warty, o powierzchni 26971,2 ha, położony pomiędzy miastem Koninem a granicą Żerkowsko – Czeszewskiego Parku Krajobrazowego.

Obszar obejmuje co najmniej 24 rodzaje wyjątkowo zróżnicowanych siedlisk wymienione w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej. Są to siedliska od bagiennych i torfowiskowych do suchych i wydmych. Na terenie Gminy Pyzdry, pomiędzy miejscowościami Tłoczyna i Trzcianki, występują siedliska priorytetowe – łąki halofilne z bogatymi populacjami ginących gatunków słonorośli. Razem z występującym tu, zagrożonym w Polsce storczykiem błotnym stanowią osobiliwość w skali europejskiej. Stwierdzono tu także występowanie 12 gatunków z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej.

5 Na podstawie Standardowego Formularza Danych Natura 2000 (OSO) „Dolina Środkowej Warty”

6 Na podstawie Standardowego Formularza Danych natura 2000 (SOO) „Ostoja Nadwarciańska”

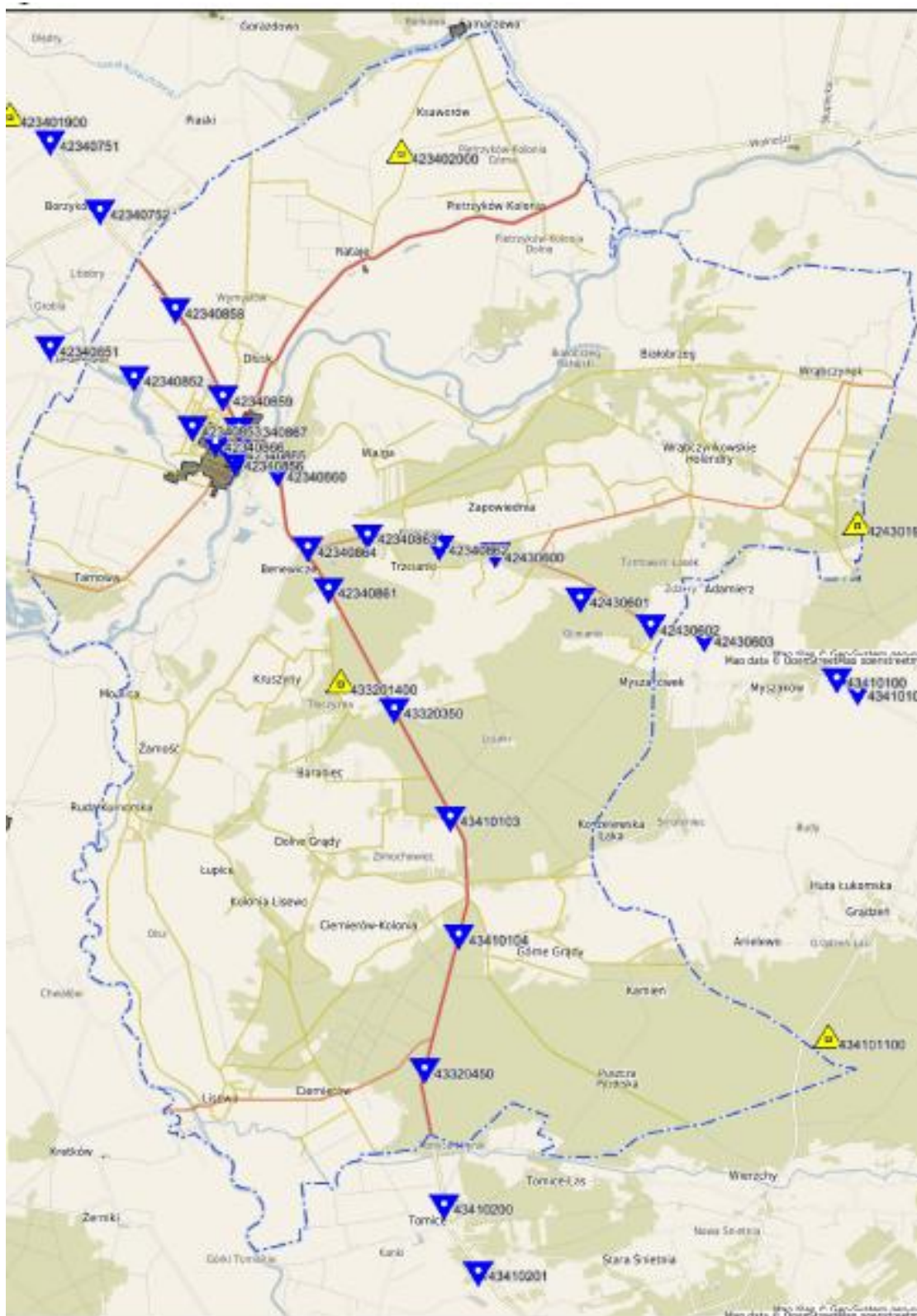
Pomniki przyrody

Celem ochrony pomników przyrody jest zachowanie, ze względów naukowych i dydaktycznych, tworów przyrody odznaczających się indywidualnymi i niepowtarzalnymi cechami. Łącznie na terenie gminy ustanowione są 4 pomniki przyrody w postaci pojedynczych okazów drzew lub ich skupisk:

- ❖ grupa 2 lip drobnolistnych; 2: odłamane dwa z trzech głównych konarów; w pniu dziupla z umieszczoną wewnątrz figurą – Rozporządzenie Nr 45 Woj. Konińskiego z dn. 29.10.1993 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Konińskiego z 1993 r. Nr 17, poz. 122 - 1993-11-19) - rosną w ogrodzie prywatnym przy ul. Zwierzyniec 6 w Pyzdrach,
- ❖ „Sosna z kapliczką” (sosna zwyczajna) - Uchwała Nr XII/69/99 Rady Miejskiej Pyzdry z dn. 27.08.1999 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 1999 r. Nr 65, poz. 1322 - 1999-08-27) – rośnie na skrzyżowaniu drogi Pyzdry-Myszaków z drogą Zapowiednia-Trzcianki.

OBSZARY XV TERYTORIALIZACJI ROZWOJU OCHRONY KRAJOBRAZU KULTUROWEGO NA TERENIE GMINY PYZDRY

Rys.9 Mapa obszarów ochrony krajobrazu kulturowego w Gminie Pyzdry

Źródło: geoportal Pyzdry Narodowy Instytut Dziedzictwa Monitoring Obiektów Ruchomych Osnowa Geodezyjna 1: 50000
Legenda: ▲ obszary geodezyjne ● obiekty dziedzictwa kulturowego

Gmina Pyzdry ma bogatą tradycję historyczną, która jest podtrzymywana i kultywowana w działalności kulturalnej.

Zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tj. Dz.U. z 2014 r., poz. 1446) dla Gminy Pyzdry został opracowany i przyjęty uchwałą Nr XXIV/200/2013 z dnia 28.06.2013 r. „Gminny program opieki nad zabytkami”. Podstawą do sporządzenia ww. dokumentu stanowiła gminna ewidencja zabytków, w której znalazły się zabytki nieruchome wpisane do rejestru wyszczególnione w poniższej tabeli. Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków Gminy Pyzdry.

Tab.23 Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków Gminy Pyzdry

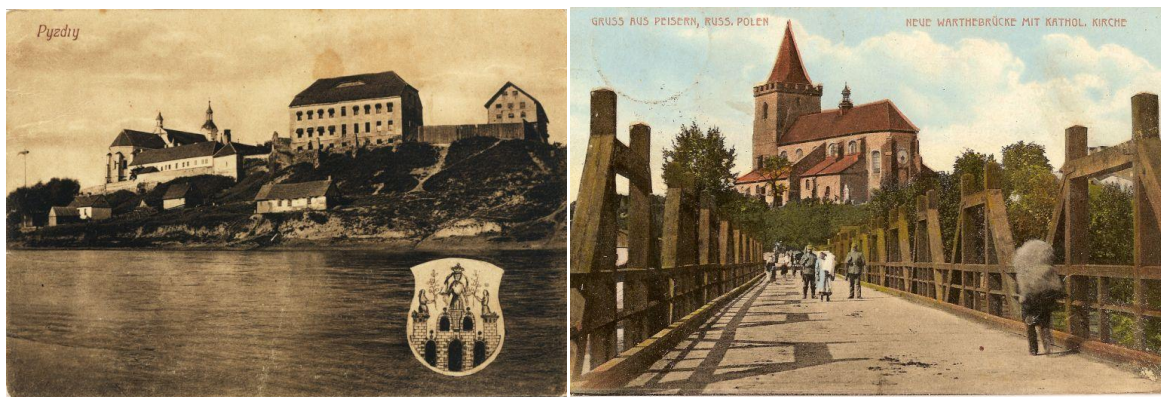
miejscowość	ulica	obiekt	rejestr zabytków	
			data	wpisu numer
Pyzdry		układ urbanistyczny miasta (XVIII-XIX w.)	2010-05-28	795/Wlkp/A
	Farna	kościół farny pw. Narodzenia NMP (2 poł. XV w.)	1958-10-03	KLIV-73/34/58
	Kaliska	kościół klasztorny OO Franciszkanów (ok. 1339 r.)	1958-10-03	KLIV-73/35/58
	Kaliska	klasztor OO Franciszkanów	1958-10-03	KLIV-73/35/58
	Kaliska	mur miejski (pocz. XX w.)	1974-09-10	1595/A
	Kaliska	dom (I poł. XIX w.)	1989-01-09	A-412/154
	Kaliska	dom 37 (I poł. XIX w.)	1994-05-04	504/245
	Rynek	dom (1768 r.)	1956-07-30	KLIV-73/89/56
	Rynek	dom (XVIII/XIX w.)	1970-03-05	960/A
	Wrocławska	wiatrak holender (1903 r.)	1969-02-01	450/A
	Zamkowa	zamek (1 poł. XIV w, XIX w.)	1968-06-01	120/A
	Zamkowa	mur miejski, poł. XIII - XV w.)	1968-06-01	120/A
Rataje	Zwierzyniec	dom Wójtostwo (XIX/XX w.)	1990-09-19	A-449/190
		dwór (2 poł. XIX w.)	1985-09-02	387/129

Ponadto w gminnej ewidencji zabytków znajduje się 158 zabytków nieruchomych z wojewódzkiej ewidencji zabytków, których wykaz stanowi załącznik do tekstu Studium. Na etapie sporządzania zmiany nr 6 Studium, w porozumieniu z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w Poznaniu na rysunku Studium zostały wyznaczone 52 strefy ochrony stanowisk archeologicznych, w granicach których przedmiotem ochrony są zewidencjonowane stanowiska archeologiczne.

Zadbany i utrzymany w ładzie przestrzennym krajobraz kulturowy Gminy Pyzdry, którego istotnym składnikiem są zabytki pozytywnie świadczą o osiągnięciach cywilizacyjnych jej mieszkańców. Na jej terenie do tych zabytków zalicza się pojedyncze obiekty i zespoły budowli, parki krajobrazowe i aleje drzew, cmentarze, dzieła sztuki stanowiące elementy zagospodarowania przestrzeni kształtujące świadomość i tożsamość mieszkańców.

Bogata tradycja historyczna Gminy Pyzdry jest podtrzymywana i kultywowana głównie poprzez Muzeum Regionalne Ziemi Pyzdrowskiej w Pyzdrach. Muzeum zarządza trzema filialnymi obiektami i znajdującymi się w nich ekspozycjami:

- ❖ dom podcieniowy w Pyzdrach - „Piastowie w Pyzdrach”; wnętrze izby Pyzdrzanina; galeria obrazów,
- ❖ wiatrak holenderski - ekspozycja wnętrza wiatraka; ekspozycja etnograficzna,
- ❖ Kasztor pofranciszkański – siedziba muzeum (pradzieje; dzieje miasta; franciszkanie, krużganki.

Jedną z atrakcji muzeum jest pokaz broni czarnoprochowej, którą jest bombard – symbol promocji miasta. Armata prezentowana jest podczas imprez m.in. podczas „Wystrzałów Pyzdr”.

Ekspozycja stała poświęcona jest historii miasta i okolicy. Wśród zbiorów są cenne okazy monet (m.in. z XV i XI w.), eksponaty archeologiczne, kolekcje pergaminowych dokumentów królewskich z XV-XVII w., a także zbiór dokumentów cechowych. Ekspozycję zamyka stale powiększająca się wystawa poświęcona bitwie pod Pyzdrami w 1863 r.

Gmina Pyzdry swoją działalnością dba o ochronę krajobrazu kulturowego o czym świadczy ogólnie stan zabytków, które zostały częściowo opisane powyżej. Są jednak takie, które będą wymagać określonych działań w oparciu o programy, projekty i cele sprecyzowane w dokumencie strategicznym.

OBSZARY XVI I XVII TERYTORIALIZACJI ROZWOJU O NAJNIŻSZYM STOPNIU ROZWOJU I POGARSZAJĄCYCH SIĘ PERSPEKTYWACH ROZWOJOWYCH NA TERENIE GMINY PYZDRY

Gmina Pyzdry posiada lokalny program rewitalizacji do roku 2023. **Rekomenduje się dalszą realizację tego programu do roku 2030 w oparciu o ewaluację dotychczasowych działań rewitalizacyjnych w gminie oraz o aktualną pogłębioną diagnozę. Strategia rozwoju wskazuje obszary działań programu rewitalizacji, lecz ich nie precyzuje.**

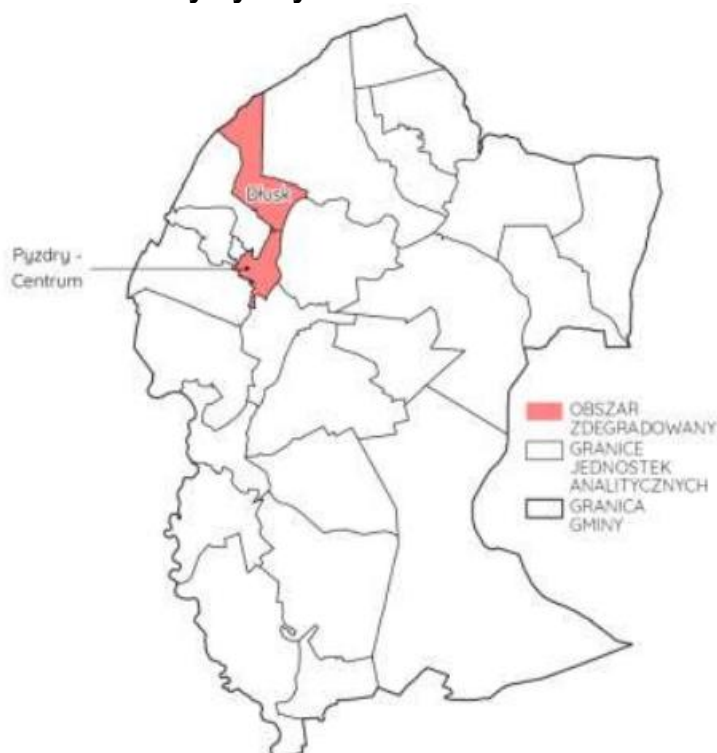
Program rewitalizacji ma charakter strategii rewitalizacji, w którym dokonano pogłębionej diagnozy stanu obszaru rewitalizacji i służy również koordynacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych określonych w dokumentach strategicznych uchwalonych przez gminę.

Program spełnia kryteria zakwalifikowania go do grupy tzw. Innych Instrumentów Terytorialnych (IIT), zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r., ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej oraz ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027.

Program rewitalizacji jest zbieżny ze Strategią Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry 2026-2030. Przeprowadzona wśród mieszkańców gminy ankieta w ramach programu rewitalizacji potwierdziła, że największymi problemami na terenie gminy są: brak miejsc pracy, mała liczba miejsc spotkań i rozrywki, bezrobocie oraz niska jakość dróg i chodników.

Z programu rewitalizacji wynika, że największa koncentracja zjawisk negatywnych na terenie gminy występuje w centrum miasta Pyzdry i w jednostce Dłusk.

Rys.10 Mapa obszaru o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych na terenie Gminy Pyzdry

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Gminy i Miasta Pyzdry 2023

Poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które dotyczą zarówno miasta, jak i gminy ujęte w programie rewitalizacji dla Gminy i Miasta Pyzdry, uzupełniają się tematycznie oraz oddziałują na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych sferach, tj. społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Szczegółowe opisy tych przedsięwzięć oraz realizowanych celów znajdują się bezpośrednio w tym programie.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne „Lokalnego programu rewitalizacji dla Gminy i Miasta Pyzdry” wpisują się w określone cele polityki przestrzennej województwa, w szczególności w zakresie bezpieczeństwa publicznego, przeciwdziałania zagrożeniom oraz ochrony potencjału kulturowego i krajobrazu oraz rozwoju konkurencyjnych form turystyki i rekreacji.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego został przyjęty przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwałą Nr V/70/19 z 25 marca 2019 roku zakłada realizację modelu rozwoju przestrzennego województwa wielkopolskiego, w tym osiem celów polityki przestrzennej, do której należą:

- ❖ Kształtowanie spójnej przestrzeni osadniczej
- ❖ Ochrona walorów przyrodniczych
- ❖ Kształtowanie i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego
- ❖ Ochrona potencjału kulturowego i krajobrazu oraz rozwój konkurencyjnych form turystyki i rekreacji
- ❖ Zrównoważony rozwój rolnictwa
- ❖ Poprawa dostępności komunikacyjnej województwa
- ❖ Rozwój efektywnej i innowacyjnej infrastruktury technicznej
- ❖ Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałanie zagrożeniom.

WIZJA ROZWOJU GMINY I MIASTA PYZDRY

Gmina i Miasto Pyzdry oferują społecznie akceptowalne warunki życia i interesujące miejsca pracy z dostępem do usług publicznych wyższej jakości, przy eliminacji wykluczeń w dostępie do Internetu, usług zdrowotnych, opieki społecznej oraz w zakresie korzystania z infrastruktury.

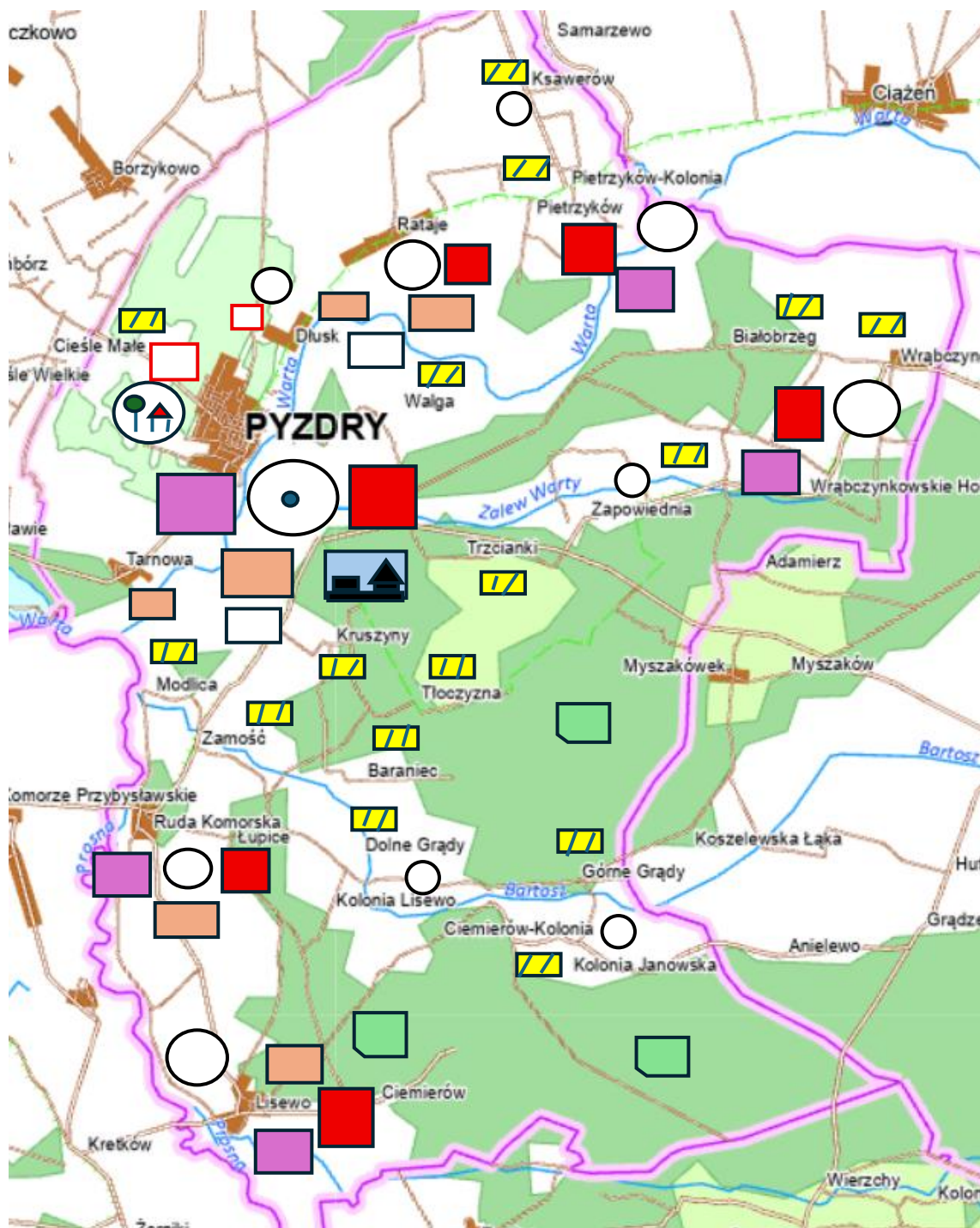
Gmina Pyzdry przedsiębiorcza, bezpieczna dla życia i biznesu, atrakcyjna w zakresie turystyki, sportu, rekreacji, wypoczynku. Jest miejscem zintegrowanej współpracy społecznej nastawionej na rozwój oraz wyższą jakość edukacji i kultury z zachowaniem dziedzictwa lokalnego.

Gmina Pyzdry w 2030 roku będzie w pełni korzystać ze swojego położenia wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 442, Września – Pyzdry – Gizałki – Kalisz. Droga ta stanowi połączenie Gminy Pyzdry z ośrodkami wyższego rzędu: Poznaniem, Wrześnią i Kaliszem oraz z węzłem autostradowym „Września” prowadzącym do autostrady A-2 oraz z drogą wojewódzką nr 466, Słupca – Ciążen – Pyzdry, która stanowi połączenie Gminy Pyzdry z sąsiednim powiatem słupeckim oraz z węzłem „Słupca” prowadzącym do autostrady A-2.

Bogate walory przyrodniczo – krajobrazowe oraz zasoby materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz bazująca na nich zróżnicowana oferta turystyczna przyciągają turystów oraz gości z Polski i zagranicy. Rozwijać się będzie tutaj konkurencyjna gospodarka lokalna, powiązana z efektywnym systemem edukacji i aktywnością zawodową mieszkańców oraz nowe funkcje usługowe i handlowe, a także zarządzanie publiczne. Aktywna współpraca samorządów powiatu wrzesińskiego, przedstawicieli sektora biznesu i organizacji pozarządowych będą zapewniać wysoką jakość i dostępność usług publicznych. Przyjęty zrównoważony model rozwoju gminy i miasta z dbałością o środowisko i ład przestrzenny będzie procentował tym, że Gmina Pyzdry będzie miejscem przyjaznym i atrakcyjnym do życia, pracy oraz rekreacji i wypoczynku.

Model docelowej struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy i Miasta Pyzdry jest zobrazowaniem spodziewanych i zaplanowanych w strategii gminy i miasta procesów rozwojowych i ich wpływu na kształtowanie się struktur przestrzennych. Z jednej strony, ze względu na ukształtowanie terenu, historycznie ugruntowane użytkowanie przestrzeni (w tym sieć osadniczą), powiązania komunikacyjne, występujące zasoby naturalne i obszary cenne przyrodniczo, a także wiele innych uwarunkowań zastanych, a z drugiej strony w wyniku zdiagnozowanych w strategii problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, wyodrębniono rozmieszczenie planowanych inwestycji i planowane zmiany w przestrzeni Gminy Pyzdry.

Rys.11 MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY I MIASTA PYZDRY

OZNACZENIA

GLÓWNE ELEMENTY STRUKTURY PRZESTRZENNEJ I KOMUNIKACYJNEJ

- Granice administracyjne Gminy
- Granice pozostałych gmin
- Granice obrotów ewidencyjnych
- Rzeki i ciekł wodne
- Drogi powiatowe
- Drogi gminne

STRUKTURA FUNKCJONALNA

- Tereny zabudowy mieszkaniowej
- Tereny o funkcjach usługowych
- Tereny o funkcjach przemysłowych, produkcyjnych, magazynowych i logistycznych
- Tereny o funkcjach rolniczych (pola uprawne, roślinność trawiasta)
- Tereny leśne i zadrzewione
- Tereny wód powierzchniowych
- Pozostałe tereny niezabudowane

HIERARCHIA JEDNOSTEK OSADNICZYCH

- Główny ośrodek lokalny
- Ośrodek pomocniczy

STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU FUNKCJONALNEGO

- Główne centrum rozwoju usług
- Miejsca rozwoju wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych

- Obszary wzmocnienia i utrzymania zalesień
- Obszary rozwoju zabudowy (wraz z możliwością rozwoju zabudowy zagrodowej)
- Obszary rewitalizacji
- Strefa ochrony przestrzennej centrum Gminy

5.2 ROZMIESZCZENIE PLANOWANYCH INWESTYCJI I PLANOWANE ZMIANY W PRZESTRZENI GMINY I MIASTA PYZDRY

KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA WYBRANYCH OBSZARÓW I KIERUNKÓW INTERWENCJI:

- ❖ Planuje się przygotowanie realizacji rewitalizacji terenów w Gminie i Mieście Pyzdry, aby te przestrzenie stanowiły centrum życia społecznego, handlowo – usługowego i turystycznego
- ❖ W mieście oraz w innych większych miejscowościach Gminy Pyzdry planuje się utworzenie nowych przestrzeni publicznych pod organizację imprez (sportowych, kulturalnych, rozrywkowych, gospodarczych itp.,
- ❖ Planuje się kolejną aktualizację Programu Ochrony i Opieki nad Zabytkami Gminy Pyzdry w ścisłym związku z planem działań konserwatorskich, restauracyjnych i robót budowlanych przy zabytkach realizowanych przy współpracy ze stroną publiczną i prywatną,
- ❖ Chcąc zwiększyć dostępność i jakość oferty kulturalnej, a jednocześnie zwiększenie ruchu turystycznego i konieczność jego profesjonalnej obsługi, zaplanowano dalsze prace modernizacyjne i adaptacyjne w budynkach świetlic wiejskich gminy,
- ❖ Ze względu na bogate walory przyrodniczo – krajobrazowe Gminy Pyzdry planuje się dalszą profesjonalizację szlaków turystycznych, ich wykorzystanie w celu wzmocnienia potencjału atrakcyjnych miejscowości miasta i gminy jako miejsc wypoczynku, rekreacji i turystyki (poszerzenie dróg, ścieżek pieszo – rowerowych)
- ❖ Dla zwiększenia mobilności mieszkańców i poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym, a jednocześnie w ramach tworzenia nowej oferty dla turystów i gości, zaplanowano modernizację chodników, w tym z dopuszczonym ruchem rowerów, a także ciągów pieszo rowerowych oraz innej infrastruktury rowerowej i towarzyszącej. Inwestycje związane z rozwijaniem mobilności rowerowej przyczynią się także do poprawy jakości środowiska w gminie i mieście, w tym jakości powietrza,
- ❖ Ze względu na interesujące walory przyrodniczo – krajobrazowe, a także komfort życia mieszkańców, priorytetem pozostaje rozwój infrastruktury sieciowej. Biorąc pod uwagę uwarunkowania środowiskowe, terenowe i strukturę osadnictwa, a także koszty realizacji i utrzymania inwestycji, wyznaczono obszary doposażenia w siećową infrastrukturę techniczną.
- ❖ Zaplanowano zwiększenie możliwości zagospodarowania terenów na cele inwestycji gospodarczych – poszerzenie obszarów aktywności gospodarczej głównie wzdłuż dróg wojewódzkich nr 442 i 466 oraz poza tym obszarem,
- ❖ Potrzeba podnoszenia atrakcyjności osadniczej gminy i komfortu życia mieszkańców (zatrzymanie emigracji i przyciąganie nowych mieszkańców, stworzenie lepszych warunków dla rozwoju rodzin z dziećmi, ale również dla osób starszych) determinują gminno-miejskie inwestycje mieszkaniowe, komunalne, socjalne.
- ❖ W ramach gminno-miejskiej polityki społecznej zaplanowano inwestycje w budynkach użyteczności publicznej w celu dostosowania ich do wymagań osób niepełnosprawnych i osób starszych.
- ❖ Realizowane będą działania w celu zapewnienia dostępności (architektonicznej, cyfrowej, informacyjno-komunikacyjnej) w administracji lokalnej i przestrzeni gminy,
- ❖ W celu zwiększenia dostępności i jakości usług ochrony zdrowia, doskonała będzie baza infrastrukturalna i wyposażenie podmiotów świadczących te usługi,
- ❖ Analiza sieci szkół i stanu technicznego istniejącej bazy w kontekście potrzeb społecznych, wskaźników demograficznych i stojących przed oświatą wyzwań wskazuje na potrzebę podjęcia decyzji o zagospodarowaniu otoczenia placówek oświatowych, przede wszystkim w zakresie tworzenia przyszkolnej infrastruktury rekreacyjnej i sportowej.

5.3. NAJWAŻNIEJSZE UWARUNKOWANIA WPŁYWAJĄCE NA ROZWÓJ GMINY PYZDRY:

Gmina Pyzdry, mimo że nie przynależy do miejskiego obszaru funkcjonalnego (MOF) Poznańskiej Aglomeracji Metropolitalnej (POM), to jednak najważniejszym wyborem dla tej gminy jest przynależność do poznańskiej aglomeracji ze względów głównie prorozwojowych oraz ze względu na bliskość geograficzną oraz powiązania z innymi jednostkami, szczególnie powiatu wrzesińskiego i średzkiego, będących w MOF Poznania, co może przynieść gminie korzyści w zakresie planowania przestrzennego, infrastruktury i rozwoju społeczno-gospodarczego.

Czynnikami wpływającymi na ciągle zmieniający się wizerunek gminy są m.in.:

- ❖ Gmina Pyzdry jest geograficznie i historycznie ściśle powiązana poprzez współpracę z innymi jednostkami samorządowymi z Miejskim Obszarem Funkcjonalnym Poznania (odległość ok. 72 km.)
- ❖ Korzystne powiązania komunikacyjne w układzie dróg wojewódzkich nr 442 i 466, które stanowią połączenie Gminy Pyzdry z sąsiednim powiatem słupeckim oraz z węzłem „Słupca” do autostrady A-2, a dalej z Koninem.
- ❖ Atrakcyjność pod względem przyrodniczo-krajobrazowo-wypoczynkowym,
- ❖ Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna,
- ❖ Wysokie kwalifikacje zawodowe mieszkańców,
- ❖ Bezpośrednia bliskość głównego ośrodka szczebla regionalnego w Koninie (40 km), umożliwia również korzystanie z usług wyższego rzędu,
- ❖ Zrównoważona pod względem sektorowym, branżowym, wielkościowym oraz ekologicznym struktura gospodarcza.

Potencjał rozwojowy gminy Pyzdry należy wiązać przede wszystkim z działaniami na rzecz:

- ❖ poprawy warunków osiedleńczych,
- ❖ poprawy dostępności komunikacyjnej,
- ❖ poprawy estetyki gminy i miasta,
- ❖ rozwoju bazy edukacyjnej,
- ❖ rozwoju oferty sportowo-rekreacyjnej,
- ❖ rozwoju turystyki,
- ❖ poszerzenia oferty kulturalnej.

Gmina Pyzdry powinna wciąż inwestować w następujące obszary funkcjonowania:

- ❖ utrzymanie wysokich walorów środowiska przyrodniczego
- ❖ rozwój turystyki i rekreacji,
- ❖ promocja walorów gminy i miasta,
- ❖ rozwój infrastruktury (technicznej - komunalnej, drogowej oraz sportowej, kulturalnej, edukacyjnej, zdrowotnej), w tym rozwój dostępu do nowoczesnych technologii komunikacyjnych,
- ❖ dobry dostęp do usług publicznych,
- ❖ wspieranie rozwoju rolnictwa oraz przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy i miasta,
- ❖ poprawa infrastruktury i dostępności komunikacyjnej.

5.4 USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE PYZDRY

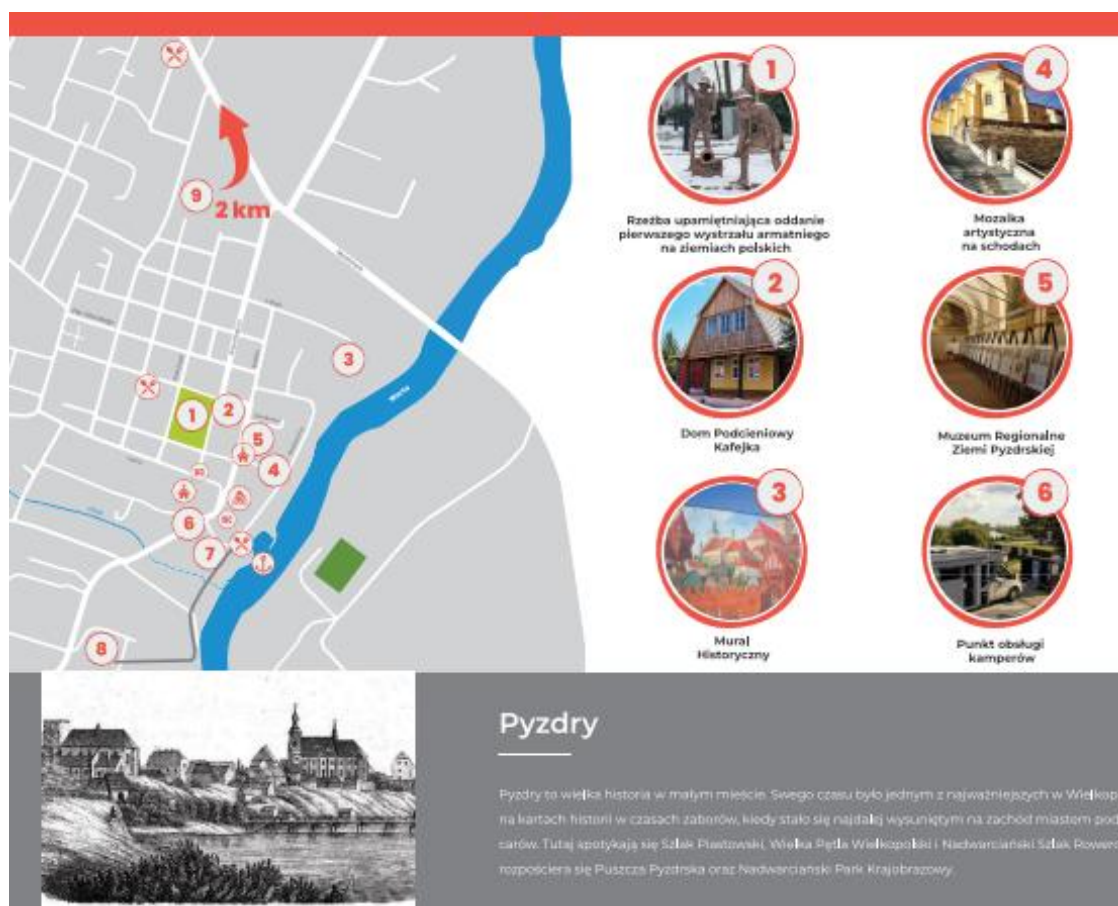
Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie i Mieście Pyzdry wynikają z przyjętego i opisanego wyżej modelu. Dotyczą kluczowych jednostek funkcjonalno-przestrzennych. Opis uwzględnia krótką charakterystykę każdej z nich oraz określa najważniejsze zalecenia i wskazówki dotyczące polityki przestrzennej w odniesieniu do tych jednostek.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej dla:

1. Terenów o wartości historycznej i kulturowej:

- ❖ Zachowanie historycznej tkanki i struktury przestrzennej oraz elementów charakterystycznych i zakorzenionych w świadomości społeczności lokalnej,
- ❖ Podporządkowanie nowej zabudowy historycznej kompozycji przestrzennej,
- ❖ Umacnianie pozycji Gminy i Miasta Pyzdry jako miejsca bogatego historycznie poprzez zachowanie i rozwijanie tej funkcji,
- ❖ Poprawa atrakcyjności i funkcjonalności przestrzeni zarówno dla mieszkańców, jak i turystów oraz gości,
- ❖ Zwiększenie udziału zieleni,
- ❖ Uwzględnienie przestrzeni dla organizacji lokalnych i poza lokalnych wydarzeń o charakterze kulturalnym, rozrywkowym, integracyjnym, wystawienniczym.
- ❖ Integrowanie funkcji turystycznej, handlowej i roli „żywego centrum miasta Pyzdry”,
- ❖ Utrzymanie miejsc parkingowych przy jednoczesnej promocji komunikacji pieszej, rowerowej i zbiorowej.

Rys.12 Tereny o wartości historycznej i kulturowej w Gminie Pyzdry

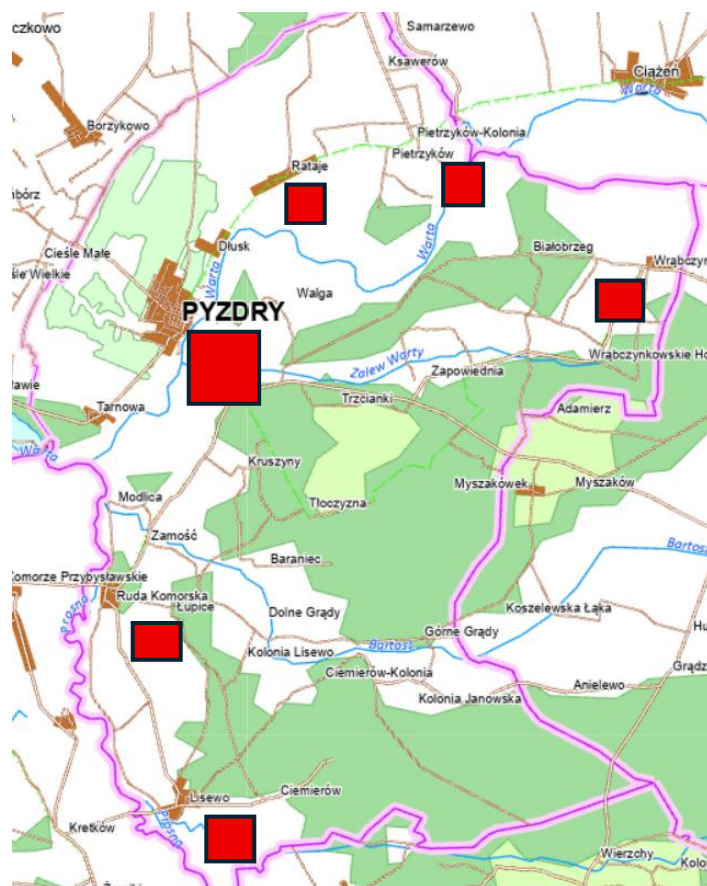

Źródło: https://wyrzalowepyzdry.pl/wp-content/uploads/2024/09/Pyzdry_ulotka_dl_3c.pdf

2. Terenów o funkcjach usługowych:

- ❖ Rozwój funkcji usługowych w Pyzdrach i dążenie do kształtowania lokalnych centrów usługowych w innych miejscowościach wiejskich,
- ❖ Rozwój usług wraz z rozwojem zabudowy i przyrostem liczby mieszkańców, a także odwiedzających miasto i gminę turystów i gości,
- ❖ Kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych,
- ❖ Kształtowanie struktury przestrzennej uwypuklające i wzmacniające znaczenie istniejących obiektów o ważnych funkcjach lokalnych i ponadlokalnych,
- ❖ Mieszanie i dodawanie funkcji,
- ❖ Zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej (układ drogowy, komunikacja zbiorowa, infrastruktura piesza i rowerowa, punkty przesiadkowe),
- ❖ Dobra organizacja miejsc parkingowych przy kluczowych obiektach usługowych.

Rys.13 Tereny o funkcjach usługowych w Gminie Pyzdry

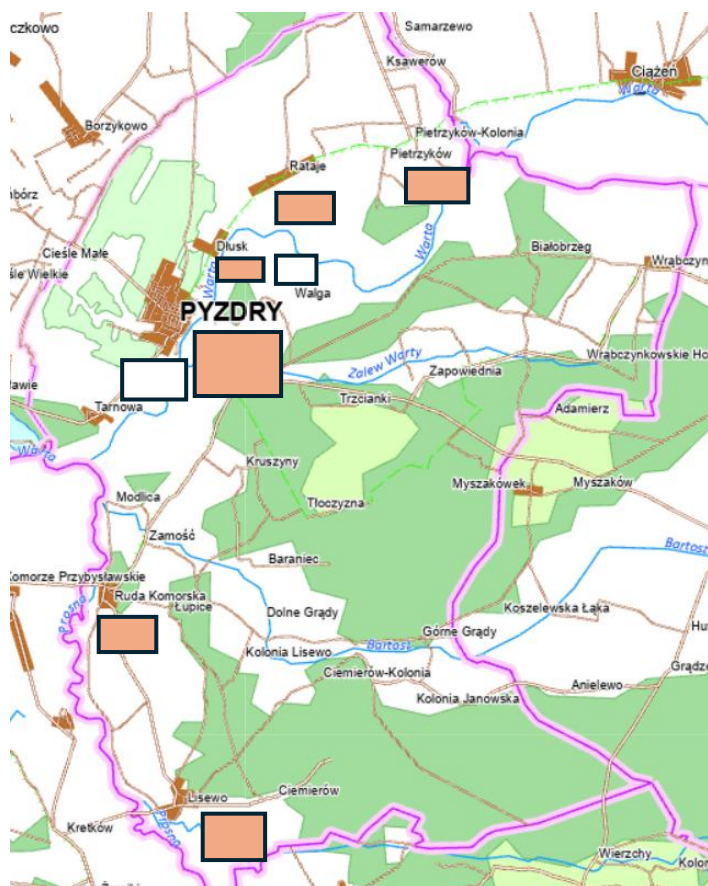

Źródło: Geoportal GEOFABRIK **Legenda:** ■ tereny o funkcjach usługowych w gminie Pyzdry

3. Terenów o funkcjach mieszkaniowych:

- ❖ Ochrona krajobrazu kulturowego dawnych układów ruralistycznych,
- ❖ Utrzymanie i kontynuacja istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy, z możliwością jej uzupełnienia,
- ❖ Dopuszczenie drugiego pasa zabudowy na zapleczu istniejących budynków usytuowanych wzdłuż ulic w sołectwach,
- ❖ Dopuszczenie rozwoju zabudowy wielorodzinnej,
- ❖ Kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy zabudową związaną z produkcją rolną a zabudową mieszkaniową w sołectwach,
- ❖ Kreowanie połączeń z układem zewnętrznym: komunikacyjnych i kompozycyjnych, w tym z terenami aktywnymi przyrodniczo,
- ❖ Kształtowanie zieleni m.in. poprzez powiązanie z usługami sportu i rekreacji,
- ❖ Zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej m.in. poprzez układ dróg publicznych, ekologiczny transport zbiorowy, połączenia rowerowe,
- ❖ Dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej (przedszkola, szkoły, place zabaw, skwery),
- ❖ Prowadzenie infrastruktury technicznej bazujące na analizie potrzeb i rachunku ekonomicznym,
- ❖ W centralnych częściach miejscowości na terenie gminy i miasta oraz przy głównych trasach komunikacyjnych przewiduje się rozwój mieszanych form zagospodarowania mieszkaniowo-usługowych,

Rys.14 Tereny o funkcjach mieszkaniowych w Gminie Pyzdry

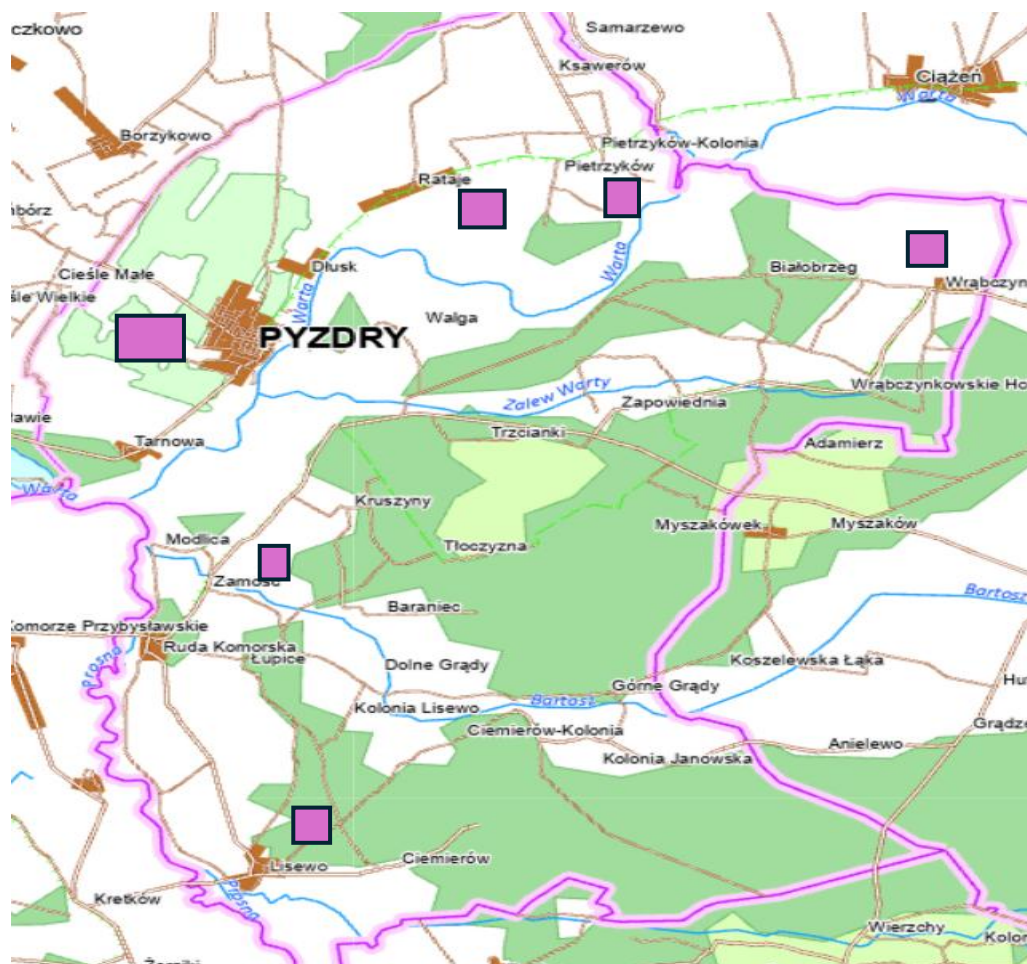
Źródło: Geoportal GEOFABRIK **Legenda:** tereny o funkcjach mieszkaniowych w gminie Pyzdry

☐ tereny podlegające rewitalizacji w gminie Pyzdry

4. Dla obszarów rozwoju gospodarczego gminy i miasta:

- ❖ Połączenie z ponadlokalnym układem komunikacyjnym,
- ❖ Tworzenie układu kompozycyjno-komunikacyjnego zapewniającego dostępność oraz dobrą dystrybucję terenów i ich obsługę,
- ❖ Ograniczenie negatywnego wpływu terenów aktywności gospodarczej na sąsiadującą zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,
- ❖ Wyposażenie terenów zabudowy techniczno-produkcyjnej w kanalizację sanitarną i nakaz odprowadzania ścieków do kanalizacji sanitarnej,
- ❖ Uzbrajanie terenów w sieć wodociągową i kanalizacyjną proporcjonalnie do stopnia zainwestowania i zagospodarowania,
- ❖ Zapewnienie odpowiednich parametrów infrastruktury liniowej,
- ❖ Eksploatacja złóż zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami.

Rys.15 Obszary rozwoju gospodarczego w Gminie Pyzdry

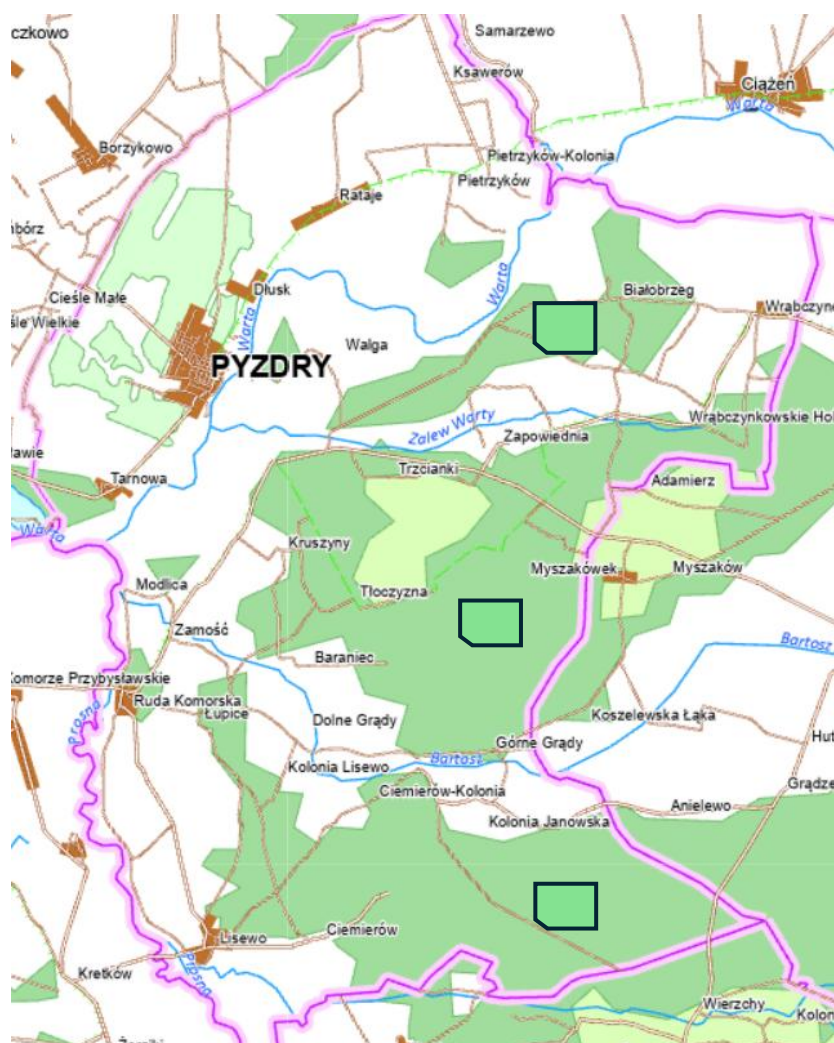

Źródło: Geoportal GEOFABRIK **Legenda:** tereny rozwoju gospodarczego w gminie Pyzdry

5. Dla terenów zielonych (lasów, zieleni urządzonej) gminy i miasta:

- ❖ Zachowanie i ochrona systemu przyrodniczego oraz krajobrazu, których zasadniczymi elementami są: kompleksy leśne wraz z terenami pozostałych zalesień i lokalne ciągi ekologiczne (w szczególności zachowanie warunków ochrony ustalonych dla obszaru Nadwarciański Park Krajobrazowy, Pyzdryski Chronionego Krajobrazu, Obszar Natura 2000 – obszar specjalnej ochrony ptaków „Dolina Środkowej Warty” (PLB300002), ochrony siedlisk „Ostoja Nadwarciańska” (PLH300009)6 oraz wiele pomników przyrody.
- ❖ Ochrona doliny rzeki Warty, która przepływa przez teren gminy i miasta, stanowiąc korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym.
- ❖ Przeciwdziałanie degradacji środowiska,
- ❖ Porządkowanie istniejących i tworzenie nowych zespołów zieleni urządzonej,
- ❖ Zachowanie i tworzenie kompleksów leśnych i towarzyszących im łąk w dotychczasowym użytkowaniu, uzupełnianie i poszerzanie kompleksów leśnych,
- ❖ Wykorzystanie potencjału przyrodniczego do stworzenia atrakcyjnej oferty aktywnego spędzania czasu wolnego (sport, rekreacja, wypoczynek, turystyka),
- ❖ Wyznaczanie ścieżek edukacyjnych, szlaków turystycznych itp. oraz stref rekreacji i wypoczynku wyposażonych w miejsca parkingowe, infrastrukturę rowerową, tablice informacyjne i małą architekturę,
- ❖ Zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej.

Rys.16 Tereny zielone (lasy, zieleń urządzona Gminy Pyzdry

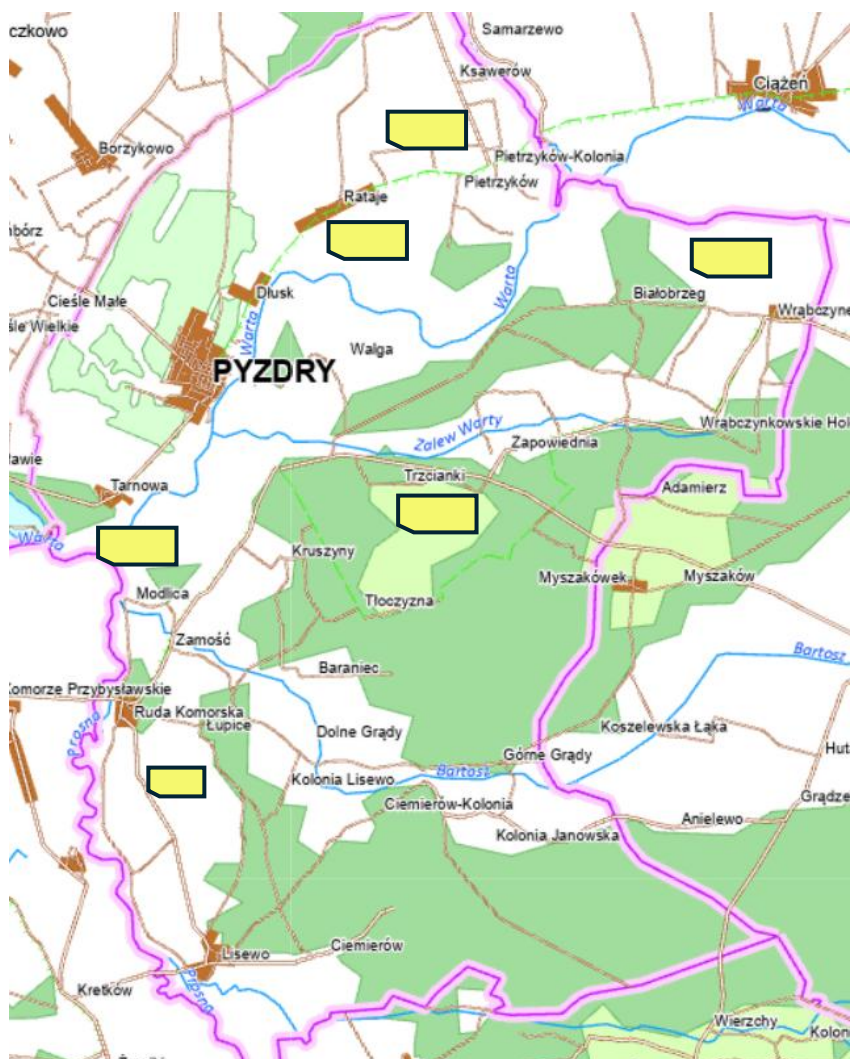

Źródło: Geoportal GEOFABRIK Legenda: tereny zielone (lasy, zieleń urządzona) w gminie Pyzdry

6. Dla terenów rolniczych (grunty orne, łąki, pastwiska, sady) gminy i miasta:

- ❖ Utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniem śródpolnymi oraz otuliną biologiczną cieków wodnych,
- ❖ Kontynuacja rolniczego sposobu użytkowania terenów, szczególnie w obrębie zwartych kompleksów gleb o wysokiej jakości i przydatności rolniczej,
- ❖ Przeciwdziałanie rozdrobnieniu arealu rolnego, dążenie do poprawy struktury obszarowej gospodarstw rolnych,
- ❖ Realizacja programu zalesień gruntów najsłabszych, nieużytków i gruntów rolniczo nieprzydatnych,
- ❖ Ograniczenie zabudowy wysokiej, możliwy rozwój zabudowy zagrodowej,
- ❖ Ograniczenie nowych terenów zabudowy poza terenami istniejącego zainwestowania,
- ❖ Możliwe obiekty usług rolniczych, produkcji rolniczej i ogrodniczej itp.,
- ❖ Zakaz obiektów oraz urządzeń degradujących w szerszym zasięgu środowisko i krajobraz,
- ❖ Możliwe przekształcenia gruntów rolnych w tereny o innym użytkowaniu, jak np.: lasy, agroturystyka, turystyka, rekreacja, sport, wypoczynek, produkcja energii ze źródeł odnawialnych, parki i inne tereny zieleni urządzonej,
- ❖ Wykorzystanie indywidualnych systemów zaopatrzenia w wodę oraz odprowadzania i oczyszczania ścieków.

Rys.17 Tereny rolnicze (grunty orne, łąki, pastwiska, sady) Gminy Pyzdry

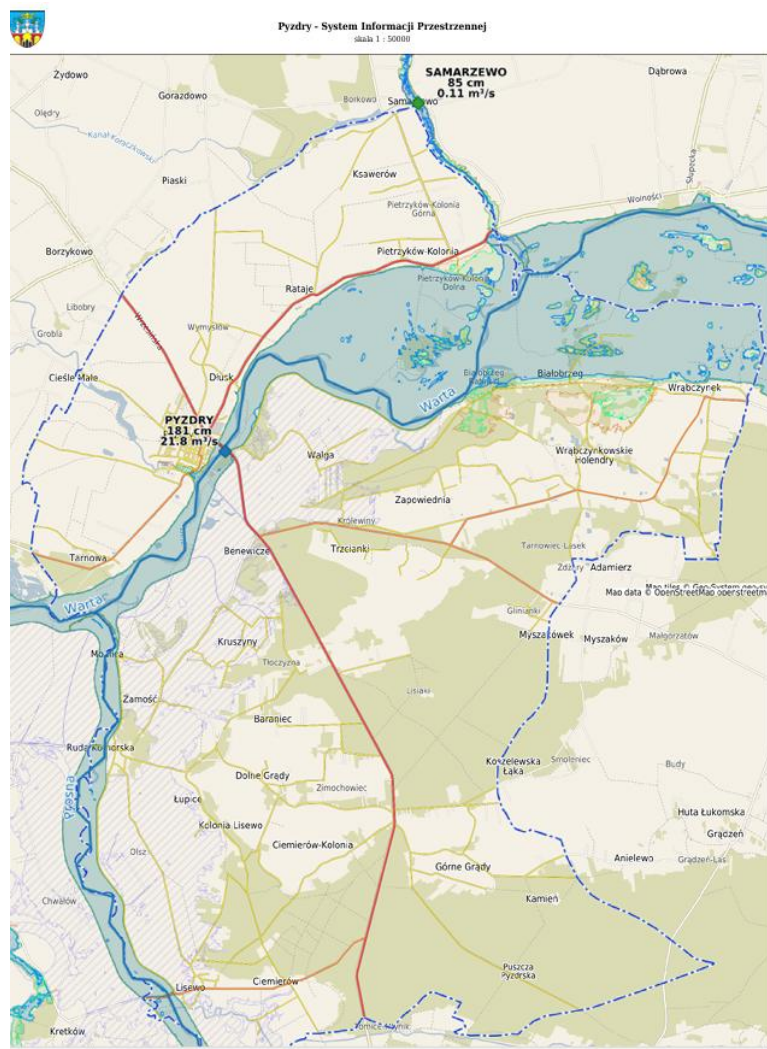

Źródło: Geoportal GEOFABRIK Legenda: tereny rolnicze (grunty orne, łąki, pastwiska, sady) w gminie Pyzdry

7. Dla wód powierzchniowych i podziemnych:

- ❖ Zachowanie istniejącego systemu, dążenie do poprawy klas czystości wód powierzchniowych i podziemnych na obszarze gminy i miasta. Udostępnianie strefy nadbrzeżnej rzeki Warty (na terenie gminy i miasta) dla rozwoju funkcji związanych ze sportem, rekreacją, wypoczynkiem czy turystyką, przy pełnej ochronie systemu przyrodniczego,
- ❖ Wykorzystanie surowców przy pełnej ochronie systemu przyrodniczego,
- ❖ Ochrona bezpośredniej otuliny biologicznej cieków wodnych z ograniczeniem zabudowy kubaturowej (wyjątki: funkcje związane ze sportem, rekreacją, wypoczynkiem czy turystyką),
- ❖ Zakaz podejmowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- ❖ Zapewnienie dostępności komunikacyjnej, w szczególności poprzez rozwój sieci ścieżek rowerowych.

Rys.18 Tereny wód powierzchniowych i podziemnych Gminy Pyzdry

Źródło: Geoportal GEOFABRIK Legenda: tereny zagrożone powodzią

VI. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

6.1 OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO DO 2030 ROKU WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ

Terytorialne ukierunkowanie Strategii Rozwoju Województwa „Wielkopolska 2030” zakłada dążenie do wykorzystania i wzmocnienia przewag konkurencyjnych regionu oraz zachowania spójności wewnątrz regionalnej. Wdrażany, zatem będzie – wskazany w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – rozwój terytorialnie wrażliwy i odpowiedzialny.

Przejawem polityki rozwoju ukierunkowanej terytorialnie są obszary strategicznej interwencji. Zgodnie z definicją ustawową, obszar strategicznej interwencji (OSI) to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych czy przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna, łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne albo w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, czy też rozwiązania regulacyjne.

Terytorializacja polityki rozwoju oznacza przestrzenne zaadresowanie celów i kierunków interwencji. Obszary interwencji wyznaczone są na podstawie charakterystycznych dla nich cech i zjawisk. Mechanizm ten pozwala na wykorzystanie endogenicznych potencjałów i czynników rozwoju oraz intensyfikację zachodzących procesów integracji funkcjonalnej. Podstawową strukturę funkcjonalną regionu stanowią obszary miejskie i wiejskie.

Z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego miasto i wieś tworzą całość – w przestrzeni społeczno-gospodarczej, stanowią nierozdzielny i trwały system interakcji, będąc jednocześnie jego autonomicznymi elementami. Ta niezależność wynika ze specyfiki zjawisk i problemów występujących na obszarach miejskich i wiejskich, a tym samym wymaga zróżnicowanych działań Samorządu Województwa.

Terytorialny wymiar Strategii przejawia się także ukierunkowaniem celów rozwojowych na obszary strategicznej interwencji (OSI) charakteryzujące się wspólnymi cechami społeczno-gospodarczymi. Wyróżnienie OSI wynika z konieczności stymulowania określonych zmian na tych obszarach, aby skuteczniej osiągać cele rozwojowe Strategii Wielkopolska 2030.

Obszary strategicznej interwencji to wyraz zróżnicowanego i nierównomiernie rozłożonego potencjału rozwojowego Wielkopolski – należą do nich zarówno miejskie ośrodki funkcjonalne – bieguny wzrostu, jak i obszary skumulowanych problemów rozwojowych.

W przyjętym modelu realizacji Strategii (modelu funkcjonalnym) zakłada się zrównoważony terytorialnie rozwój regionu. Oznacza to z jednej strony wspieranie przez Samorząd Województwa ośrodków wzrostu w ich zdolności do wywierania korzystnego wpływu na otoczenie, z drugiej – włączanie w procesy rozwojowe obszarów słabszych gospodarczo, o niższym poziomie rozwoju i niskiej odporności na zjawiska kryzysowe dla zachowania spójności przestrzennej, gospodarczej i społecznej.

Wskazane w Strategii Wielkopolska 2030 obszary strategicznej interwencji wynikają z kompilacji dwóch podejść – regionalnego i krajowego, które to podejście uznaje się za równoprawne (Rys. 20). Przyjęcie funkcjonalnego modelu rozwoju regionu, implikuje, że wszystkie obszary strategicznej interwencji są równoważne.

Wymiar regionalny reprezentuje w szczególności Plan Zagospodarowania Przestrzennego Wielkopolskiego [PZPWW], z kolei wymiar krajowy – SOR, KPZK i KSRR.

Do czasu aktualizacji PZPWW lub opracowania odpowiednich dokumentów programowych do Strategii, kryteria wyznaczania oraz granice poszczególnych obszarów interwencji, obszary strategicznej interwencji (OSI) wskazane w Planie Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ będą stanowić podstawę pozwalającą powiązać cele rozwojowe Strategii Wielkopolska 2030 z typami poszczególnych obszarów.

W PZPWW wyodrębniono obszary o najintensywniejszej sile oddziaływania miast na otoczenie, w których obserwować można wyraźne powiązania funkcjonalno-przestrzenne. Należą do nich miejskie obszary funkcjonalne (MOF):

1. Poznański Obszar Metropolitalny
2. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska
3. Gnieźnieński Obszar Funkcjonalny
4. Koniński Obszar Funkcjonalny
5. Leszczyński Obszar Funkcjonalny
6. Piłski Obszar Funkcjonalny

Zasięg oddziaływania największych ośrodków miejskich dzieli przestrzeń województwa na sześć subregionów.

Wsparcie MOF służy wzmocnieniu ich konkurencyjności i zdolności do dyfuzji czynników rozwojowych na sąsiednie obszary zurbanizowane i o charakterze rolniczym, oddziałuje na wszystkie części województwa i stymuluje rozwój całej Wielkopolski, a także wpływa stabilizująco na strukturę osadniczą regionu.

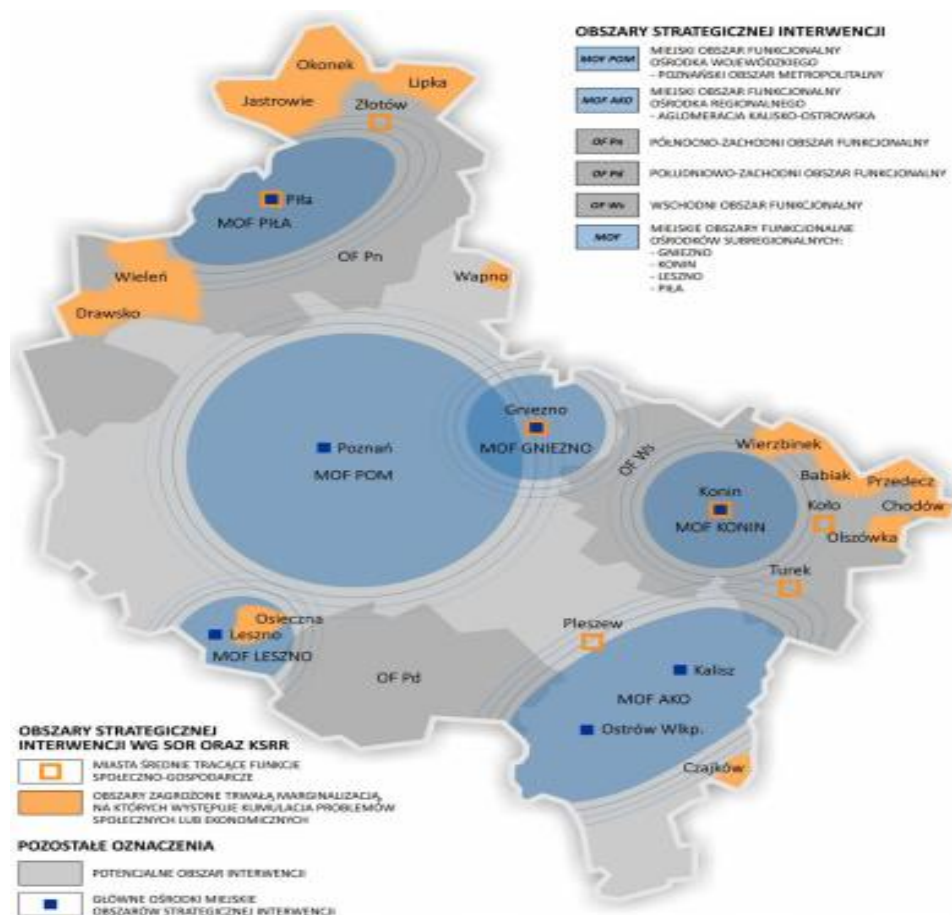
Ponadto w Strategii Wielkopolska 2030 wyodrębniono obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska w skali regionalnej opisane w PZPWW. Należą do nich:

1. Wschodni Obszar Funkcjonalny
2. Północno-zachodni Obszar Funkcjonalny
3. Południowo-zachodni Obszar Funkcjonalny

W przypadku krajowych obszarów strategicznej interwencji, wyróżnia się:

1. Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
2. Obszary zagrożone trwałą marginalizacją leżące w województwie wielkopolskim.

Rys.19 Obszary strategicznej interwencji w Wielkopolsce o indykatywnym zasięgu

Źródło: Strategia Wielkopolska 2030

Obszary te cechuje koncentracja czynników społeczno-gospodarczych negatywnie wpływających na dynamikę ich rozwoju, wymagających systemowego podejścia w procesie wyprowadzania ze stanu kryzysowego. Jednym z typów obszarów marginalizowanych są peryferia wewnętrzne (położone na obrzeżach, granicy województwa).

Czynnikiem ich kryzysu jest zła dostępność przestrzenna (czasowa, komunikacyjna) do ośrodków wojewódzkich, determinująca brak możliwości efektywnego korzystania z bodźców rozwojowych, generowanych przez duże ośrodki miejskie.

Tym samym interwencje podejmowane na szczeblu regionalnym powinny uwzględniać kontekst zarówno międzyregionalny, jak i krajowy – obszary strategicznej interwencji o charakterze krajowym. Działania rozwojowe na obszarach peryferyjnych leżących przy granicy administracyjnej województwa powinny być zatem istotnym elementem współpracy na szczeblu ponadregionalnym dążącej do zmniejszenia dysproporcji rozwojowych.

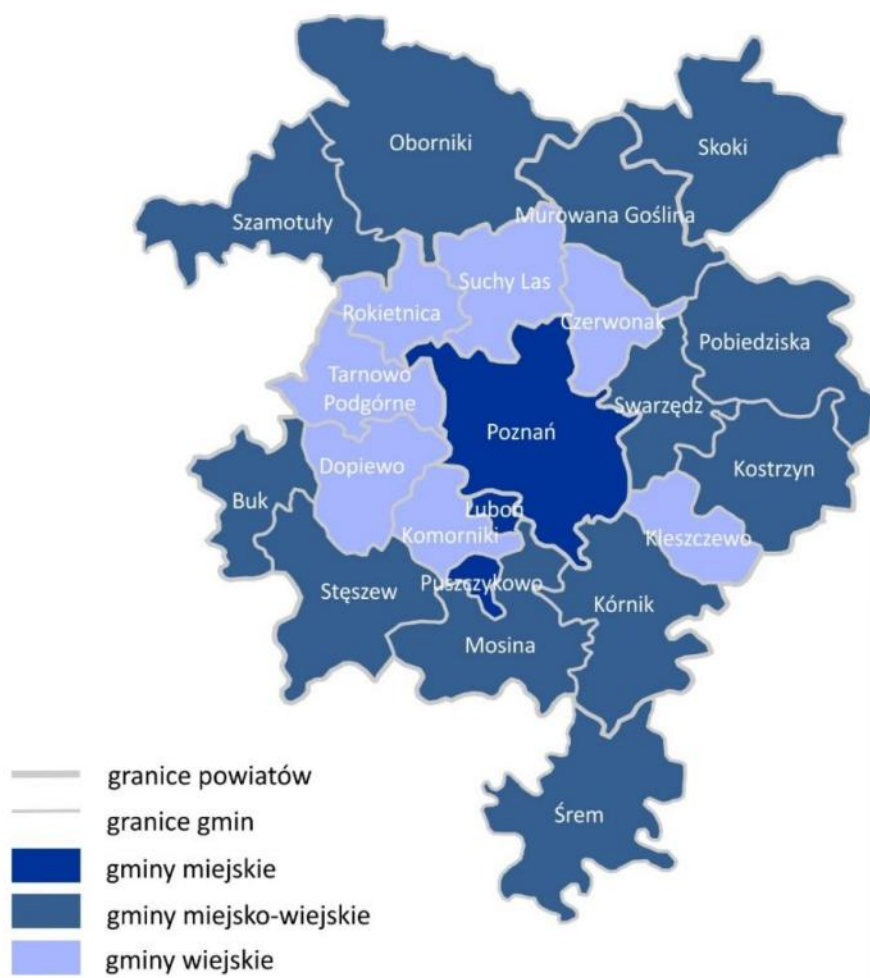
Granice i zakres interwencji OSI przedstawiony w Strategii Wielkopolska 2030 mają charakter indykatorywny. Stanowią one podstawę do dalszych dyskusji i uzgodnień. Mając na uwadze akcentowane już wcześniej i zarysowane w modelu rozwoju funkcjonalne podejście do poszczególnych obszarów, zasięg OSI zostanie doprecyzowany na poziomie dokumentów operacyjnych z uwzględnieniem takich czynników jak: czynniki o charakterze statystycznym/analitycznym, dotyczące zamierzonej współpracy poszczególnych podmiotów, uwzględniające rodzaj planowanej, możliwej interwencji.

Projektowanie interwencji będzie przebiegać zgodnie z zasadami wielopoziomowego zarządzania, subsydiarności, partycypacji społecznej, w dialogu z partnerami społeczno- gospodarczymi.

Pierwszym krokiem do właściwego ukierunkowania interwencji jest rozpoczęcie prac programowych przez samorządy lokalne we współpracy z samorządem regionalnym.

Gmina Pyzdry nie przynależy do Poznańskiej Aglomeracji Metropolitalnej - jest w strukturze powiatu wrzesińskiego, sąsiadując z gminą Kołaczkowo i dalej z gminą Miłosław z tego samego powiatu, jest powiązana poprzez gminę Krzykosy i Zaniemyśl (powiat średzki) z gminą Kórnik, która jest jedną z wielu gmin znajdujących się w przestrzeni Poznańskiej Aglomeracji Metropolitalnej.

Rys.20 Zasięg Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Poznania

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego 2030

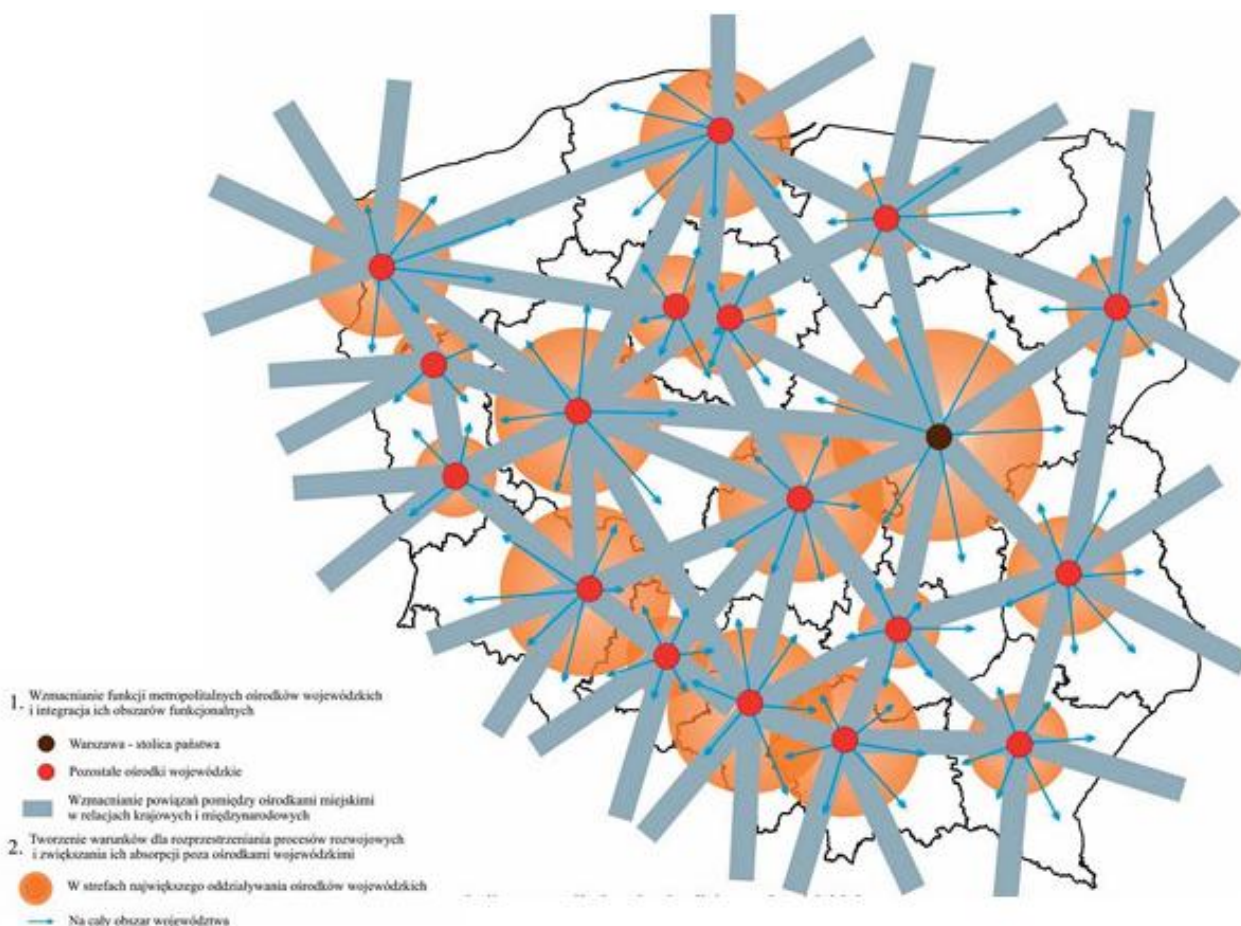
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego 2030 określa Poznań jako najważniejsze ogniwo struktury przestrzennej województwa. Jego rola nadal będzie polegała na rozwijaniu funkcji metropolitalnych oraz na obsłudze mieszkańców regionu. Dla rozwoju regionu istotna jest poprawa dostępności oraz wzmacnianie infrastruktury społecznej i technicznej Poznania. Wzrost znaczenia Poznania w Europie będzie jednocześnie szansą na równoległy rozwój regionu, w tym szczególnie obszaru funkcjonalnego Poznania.

W obszarze funkcjonalnym Poznania plan wyróżnia strefę wewnętrzną, charakteryzującą się wysoką dynamiką rozwoju (powiat poznański) oraz strefę zewnętrzną, w tym także powiat wrzesiński ze znacznym udziałem użytków rolnych i obszarów cennych przyrodniczo, które w istotny sposób determinują procesy urbanizacyjne i rozwój społeczno-gospodarczy. Tereny te stanowią jednocześnie zaplecze dla rozwoju funkcji rekreacyjnej i bufor na styku środowiska przyrodniczego i terenów intensywnej działalności związanej z antropopresją.

Aglomeracja zajmuje powierzchnię 2 161,8 km², zamieszkiwaną przez około 1 000 000 osób, w tym Poznania o powierzchni 261,91 km², w którym zamieszkuje około 536 151 mieszkańców według stanu na 31 grudnia 2024 r.

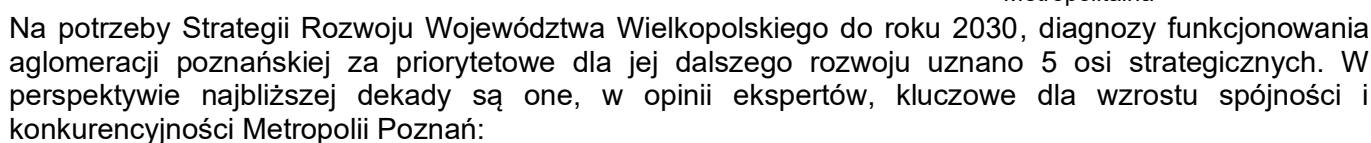
Według zapisów Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, generowany przez ośrodki wojewódzkie, w tym województwo wielkopolskie wzrost gospodarczy może i powinien zostać wykorzystany przez ich strefy oddziaływania.

Rys.21 Przestrzenne kierunki działania w ramach realizacji celu: Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów

Źródło: Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego

Rys.22 Mapa jednostek samorządu terytorialnego znajdujących się w Poznańskiej Aglomeracji Metropolitalnej oraz powiatu wrzesińskiego i średzkiego

- Przynależność Gminy Pyzdry do Wiejskiego Obszaru Funkcjonalnego ma znaczenie dla jej rozwoju nie tylko z powodu realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Wrzesińskiego. Fakt ten ma znaczenie również z powodu realizacji Strategii Wielkopolska 2030 z wszystkimi jej celami strategicznymi i szczegółowymi, które przedstawione zostały poniżej:

1. WZROST GOSPODARCZY WIELKOPOLSKI BAZUJĄCY NA WIEDZY SWOICH MIESZKAŃCÓW CELE OPERACYJNE KLUCZOWE KIERUNKI INTERWENCJI

- 1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu
 - ❖ Rozwój inicjatyw opartych o współpracę nauki i biznesu
 - ❖ Rozwój sieci i kooperacji w gospodarce regionu, profesjonalizacja usług IOB
 - ❖ Reindustrializacja regionalnej gospodarki
 - ❖ Rozwój sektora rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego
 - ❖ Zwiększanie innowacyjności i umiędzynarodowienia MŚP
- 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia
 - ❖ Tworzenie miejsc pracy wysokiej jakości
 - ❖ Aktywizacja niewykorzystanych zasobów pracy
- 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy
 - ❖ Poprawa jakości edukacji i kształcenia, w tym dopasowanie do potrzeb rynku pracy
 - ❖ Wzrost kompetencji osób dorosłych i ich udziału w kształceniu ustawicznym
 - ❖ Nowoczesna infrastruktura dla edukacji, w tym TIK

2. ROZWÓJ SPOŁECZNY WIELKOPOLSKI OPARTY NA ZASOBACH MATERIALNYCH I NIEMATERIALNYCH REGIONU

- 2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie
 - ❖ Wzmacnianie potencjału demograficznego i funkcji rodziny
 - ❖ Rozwój srebrnej gospodarki
 - ❖ Wzrost atrakcyjności osiedleńczej regionu
 - ❖ Promocja zdrowego stylu życia, rozwój opieki i infrastruktury zdrowotnej
- 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom
 - ❖ Poprawa dostępu i standardów usług oraz funkcjonowania infrastruktury społecznej
 - ❖ Wyrównywanie szans edukacyjnych
 - ❖ Rozwijanie sektora ekonomii społecznej i solidarnej
- 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu
 - ❖ Kształtowanie i wzmacnianie postaw prospołecznych, równościowych, innowacyjnych, w tym rozwój innowacji społecznych
 - ❖ Wzmacnianie potencjału kulturowego i infrastruktury kultury
 - ❖ Rozwój przemysłu czasu wolnego

3. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY Z POSZANOWANIEM ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO WIELKOPOLSKI

- 3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa
 - ❖ Rozwój transportu drogowego i ekomobilności
 - ❖ Rozwój zintegrowanego transportu zbiorowego, w tym kolejowego
 - ❖ Rozwój regionalnego Portu Lotniczego Poznań-Ławica
 - ❖ Rozwój działalności logistycznej
 - ❖ Zagospodarowanie dróg wodnych dla celów turystycznych
- 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski
 - ❖ Zwiększanie i ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości
 - ❖ Poprawa jakości powietrza
 - ❖ Poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami
 - ❖ Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu, w tym zasobów leśnych oraz zapewnienie trwałości i ciągłości systemu przyrodniczego
 - ❖ Poprawa przyrodniczych warunków dla rolnictwa
 - ❖ Kształtowanie świadomości i postaw ekologicznych społeczeństwa, bezpieczeństwa ekologicznego i środowiskowego
- 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej
 - ❖ Zwiększenie wykorzystania alternatywnych źródeł energii, w tym OZE i wodoru
 - ❖ Optymalizacja gospodarowania energią
 - ❖ Zapewnienie stabilnych dostaw paliw i energii

4. WZROST SKUTECZNOŚCI WIELKOPOLSKICH INSTYTUCJI I SPRAWNOŚCI ZARZĄDZANIA REGIONEM

4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług

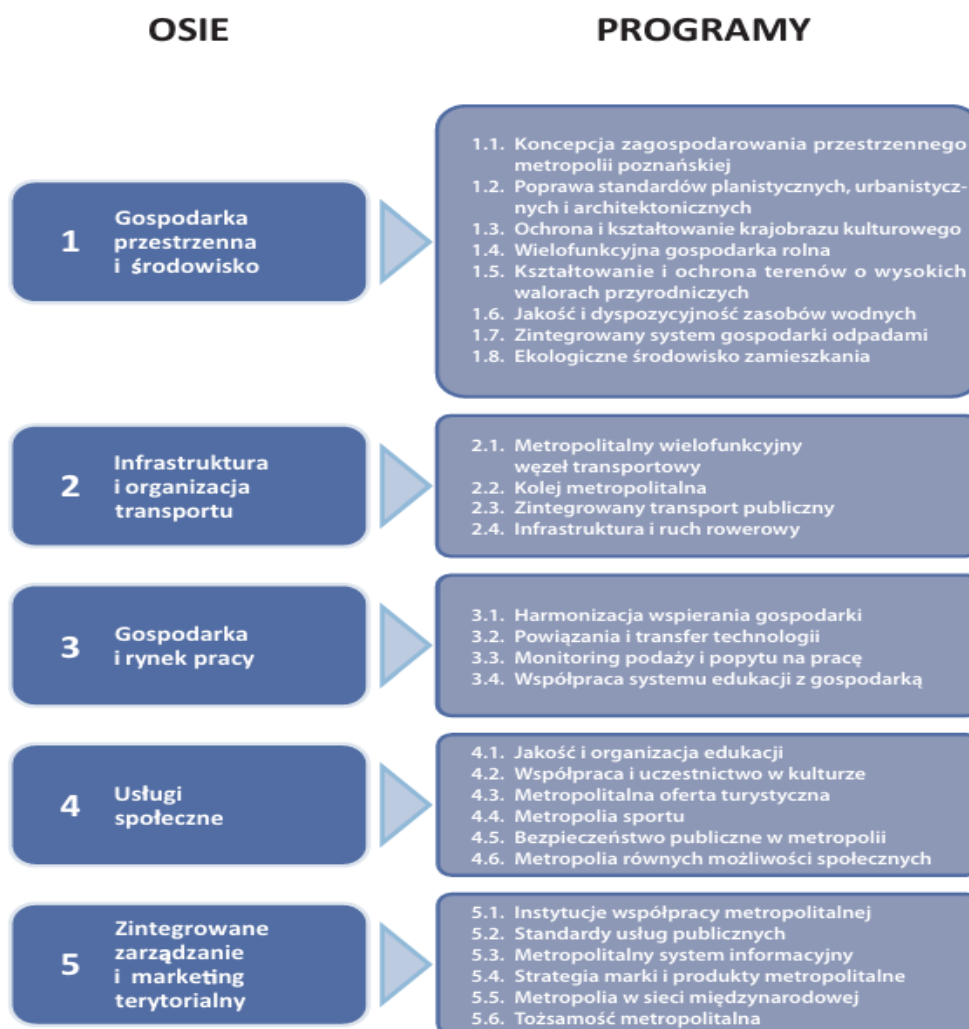
- ❖ Wzrost wykorzystania nowoczesnych technologii w usługach
- ❖ Wzrost kompetencji kadr instytucji publicznych
- ❖ Rozwój współzarządzania, z wykorzystaniem metod partycypacji społecznej

4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju

- ❖ Wzmacnianie instrumentów programowych i doskonalenie systemów wdrażania
- ❖ Rozwój instrumentów terytorialnych
- ❖ Budowanie pozytywnego wizerunku oraz umacnianie rangi i rozwijanie współpracy regionu na arenie międzynarodowej.

Realizacja tych dwóch strategii dla powiatu wrzesińskiego oraz dla Wielkopolski do roku 2030, ma ogromne znaczenie dla rozwoju Gminy Pyzdry, ponieważ to właśnie z tych dokumentów wynika wsparcie obszaru miejsko-wiejskiego gminy. Położenie obszarów miejsko-wiejskich takich jak Gmina Pyzdry względem większych miast sprawia, że w regionie pełnią one rolę przekaźnika dyfuzji czynników rozwojowych.

Rys.24 Poznańska Aglomeracja Metropolitalna – model struktury funkcjonalno-przestrzennej (28 programów strategicznych)

Źródło: Strategia Rozwoju Aglomeracji Poznańskiej – Metropolia Poznań 2030

6.2 OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI KLUCZOWE DLA GMINY I MIASTA PYZDRY WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ

W ramach prac nad strategią, zarówno na etapie diagnostycznym, jak i planistycznym, analizowano możliwość wyznaczenia w Gminie Pyzdry lokalnych obszarów strategicznej interwencji.

Pośrednio atuty Poznańskiej Aglomeracji takie jak: bardzo dobra lokalizacja pod względem komunikacyjnym, potencjał gospodarczy, kulturowy, turystyczny, naukowo-badawczy i akademicki oraz duża atrakcyjność rynku pracy silnie rzutują na specyfikę Gminy Pyzdry oraz rozpoznane zasoby endogeniczne i potencjały gminy, które można wykorzystać do rozwoju zgodnego z przyjętą wizją gminy.

Poza tym Aglomeracja Poznańska zajmuje wysoką pozycję w kraju pod względem produktu krajowego brutto na jednego mieszkańca, wartości eksportu wyrobów przemysłowych, innowacyjności przedsiębiorstw i koncentracji firm otoczenia biznesu. Poznań to czołowy w Polsce ośrodek handlu, nauki, edukacji, kultury, sportu i wyspecjalizowanych usług społecznych. Na terenie miasta i powiatu znajduje się wiele obiektów dziedzictwa narodowego.

Według rankingu miast metropolitalnych (Nordea Metrox, 2009) Poznań jako centrum aglomeracji plasuje się za Warszawą, na 2-4 miejscu tu obok Krakowa i Wrocławia. Stolica jako najsilniejsze gospodarczo i najbardziej umiędzynarodowione miasto w Polsce jest w zakresie potencjału gospodarczego i naukowego poza krajową konkurencją. Pod względem **siły metropolitalności** (nowoczesność gospodarki, usieciowienie biznesowe i naukowe) Poznań konkuruje o pozycję drugiego miasta w kraju.

Tego rodzaju podejście przyczyniło się do wyznaczenia w gminie strategicznych obszarów interwencji, strategicznych i operacyjnych celów, a także działań z określeniem wskaźników oceny osiągnięcia planowanych rezultatów.

Przyczyniło się to także do określenia kluczowych wyzwań oraz kierunków interwencji przyporządkowanych do wyznaczonych strategicznych obszarów interwencji.

1. STRATEGICZNY OBSZAR INTERWENCJI: **GOSPODARKA I RYNEK PRACY** **KLUCZOWE WYZWANIE:**

Wzrost konkurencyjności, produktywności i innowacyjności gospodarki w gminie

- ❖ Konkurencyjność i atrakcyjność inwestycyjna Gminy i Miasta Pyzdry ulega stopniowej poprawie. Według diagnozy i ankiety dostępność terenów przeznaczonych na inwestycje w gminie oceniono jako dobrą. Lokata ta wynika z względnie dobrej dostępności transportowej, względnie korzystnego położenia gminy i miasta, posiadanych zasobów, szczególnie przyrodniczych, względnie dobrze rozwiniętej infrastruktury technicznej i gospodarczej, przeciętnych warunków dla lokalizacji działalności usługowej oraz poziomu bezpieczeństwa.
- ❖ Gmina Pyzdry podejmuje działania związane z rozwojem terenów inwestycyjnych i ich promocją, ale rozwój oferty inwestycyjnej utrudniają problemy związane najczęściej z brakiem środków finansowych niezbędnych m.in. do uzbrojenia terenów w infrastrukturę.
- ❖ Rozmieszczenie przedsiębiorstw na obszarze Gminy Pyzdry jest nierównomierne.

KLUCZOWY KIERUNEK INTERWENCJI:

- ❖ Rozwój inicjatyw opartych o współpracę
- ❖ Rozwój sieci i kooperacji w gospodarce lokalnej, profesjonalizacja usług Instytucji Obsługi Biznesu
- ❖ Rozwój sektora rolnictwa i przetwórstwa rolno – spożywczego
- ❖ Tworzenie nowych miejsc pracy wysokiej jakości
- ❖ Aktywizacja niewykorzystanych zasobów pracy
- ❖ Poprawa jakości edukacji i kształcenia, w tym dopasowanie do potrzeb rynku
- ❖ Wzrost kompetencji osób dorosłych i ich udziału w kształceniu ustawicznym
- ❖ Rozwój inicjatyw lokalnych oparty o współpracę wszystkich podmiotów w gminie

2. STRATEGICZNY OBSZAR INTERWENCJI: DZIEDZICTWO, TURYSTYKA I OFERTA WOLNEGO CZASU **KLUCZOWE WYZWANIE:**

ATRAKCYJNA I ROZWIJAJĄCA SIĘ OFERTA WOLNEGO CZASU, BAZUJĄCA NA HISTORII I BOGATYM DZIEDZICTWIE KULTUROWYM ORAZ WALORACH PRZYRODNICZO – KRAJOBRAZOWYCH

- ❖ Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu oraz zapewnienie trwałości i ciągłości systemu przyrodniczego w gminie
- ❖ Zwiększenie i ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości, także powietrza oraz funkcjonowania gospodarki odpadami w gminie,
- ❖ Poprawa przyrodniczych warunków dla rolnictwa, kształtowanie świadomości ekologicznej, wzmacnianie bezpieczeństwa ekologicznego i środowiskowego w gminie
- ❖ Uatrakcyjnienie ofert turystycznych w sferze sportu, rekreacji i wypoczynku w gminie
- ❖ Uatrakcyjnienie oferty spędzania wolnego czasu poprzez promowanie zdrowego trybu życia i aktywność sportową.

KLUCZOWE KIERUNKI INTERWENCJI:

- ❖ Wzrost atrakcyjności turystycznej i przyrodniczej w gminie
- ❖ Wzrost wykorzystania potencjału obszaru Natura 2000 – Nadwarciański Park Krajobrazowy, Pyzdrowski Chronionego Krajobrazu, Obszar Natura 2000 – obszar specjalnej ochrony ptaków „Dolina Środkowej Warty” (PLB300002), ochrony siedlisk „Ostoja Nadwarciańska” (PLH300009)6 oraz wiele pomników przyrody. Rozbudowa infrastruktury sportowej, placów zabaw, otwartych stref aktywności mieszkańców gminy,
- ❖ Zwiększenie potencjału bazy gastronomicznej i noclegowej z promocją turystyki weekendowej i kilkudniowej w gminie.

3. STRATEGICZNY OBSZAR INTERWENCJI: PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO KLUCZOWE **WYZWANIE:**

PRZECIWDZIAŁANIE NIERÓWNOŚCIOM TERYTORIALNYM I ICH OGRANICZANIE W GMINIE ORAZ ZINTEGROWANA I NOWOCZESNA INFRASTRUKTURA NA TERENIE GMINY I MIASTA

- ❖ Właściwie ukształtowany system planowania przestrzennego w gminie i mieście powinien zapewniać ład przestrzenny w skali obszarów lokalnych i funkcjonalnych. Nasilenie procesów urbanistycznych w gminie powoduje coraz silniejsze zacieśnianie ich związków funkcjonalno-przestrzennych z otoczeniem.
- ❖ System planistyczny w Gminie Pyzdry powinien odzwierciedlać specyfikę poszczególnych obszarów, przeciwdziałać i zmniejszać nierówności terytorialne na tym terenie.
- ❖ Nowoczesna i zintegrowana infrastruktura powinna gwarantować spójność terytorialną i budować konkurencyjność gminy i miasta.
- ❖ Podejmowane działania w zakresie zintegrowanej i nowoczesnej infrastruktury powinny zwiększać wykorzystanie alternatywnych źródeł energii, w tym OZE, zwiększać efektywność energetyczną, rozwijać infrastrukturę sieciową, edukacyjną oraz przeciwdziałać stopowieni gminy.

KLUCZOWE KIERUNKI INTERWENCJI:

- ❖ Kształtowanie ładu przestrzennego poprzez zintegrowane planowanie przestrzenne w gminie
- ❖ Włączenie mieszkańców w proces rewitalizacji w gminie
- ❖ Zagospodarowanie terenów zielonych oraz przestrzeni publicznej w gminie
- ❖ Aktywizacja mieszkańców w zakresie dbałości o estetykę otoczenia w gminie
- ❖ Powiązanie rozwoju gminy i miasta z ponad lokalnym rozwojem społecznym, gospodarczym i przestrzennym.
- ❖ Rozwój infrastruktury sieciowej, drogowej i edukacyjnej w gminie

- ❖ Zwiększenie wykorzystania alternatywnych źródeł energii, w tym OZE w gminie
- ❖ Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej gminy
- ❖ Przeciwdziałanie stopowieniu gminy.

4. STRATEGICZNY OBSZAR INTERWENCJI: KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY KLUCZOWE WYZWANIE:

ROZWIJANIE, EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE KAPITAŁU LUDZKIEGO. PRZECIWDZIAŁANIE SKUTKOM ZMIAN DEMOGRAFICZNYCH I SPOŁECZNYCH

- ❖ W dobie globalizacji i rewolucji gospodarczo-technologicznej zmieniają się sposoby funkcjonowania gospodarki lokalnej i społeczeństwa gminy i miasta. Wzrasta wydajność i produktywność, ale pojawiają się problemy w sferze społecznej, takie jak wykluczenia, marginalizacja, bezrobocie. Rośnie presja społeczna przeciwdziałania negatywnym skutkom procesów demograficznych (w tym starzeniu się mieszkańców) i dezintegracji społecznej, konieczność wzmacniania tożsamości lokalnej, zwiększenia atrakcyjności oferty edukacyjnej w gminie.
- ❖ Gmina Pyzdry podejmuje działania związane z rozwijaniem oraz efektywnym wykorzystaniem kapitału ludzkiego, a także w zakresie przeciwdziałania negatywnym skutkom procesów demograficznych i społecznych.
- ❖ Starzenie się lokalnego społeczeństwa, chociaż w tempie nieco niższym niż w powiecie wrzesińskim wpływa na stabilność systemów zabezpieczenia społecznego, poziom popytu i wydatków na świadczenia zdrowotne, których niezaspokojenie może nasilić napięcia i osłabić spójność społeczną.

KLUCZOWE KIERUNKI INTERWENCJI:

- ❖ Kształtowanie i wzmacnianie postaw prospołecznych, równościowych, w tym rozwój innowacji społecznych w gminie i mieście,
- ❖ Wzmacnianie potencjału kulturowego i infrastruktury kultury w gminie,
- ❖ Rozwój inicjatyw zagospodarowania wolnego czasu mieszkańców w gminie i mieście,
- ❖ Poprawa dostępu i standardów usług oraz funkcjonowania infrastruktury społecznej w gminie.
- ❖ Wyrównywanie szans edukacyjnych w gminie,
- ❖ Rozwijanie sektora ekonomii społecznej i solidarnej w gminie.

VII. ZGODNOŚĆ STRATEGII ROZWOJU GMINY I MIASTA PYZDRY NA LATA 2026-2030 Z WYTYCZNYMI I ZAŁOŻENIAMI ZAWARTYMI W DOKUMENTACH WYŻSZEGO RZĘDU

Strategia Rozwoju Gminy Pyzdry na lata 2026-2030 jest spójna z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego, regionalnego i ponadlokalnego, m.in. z:

- ❖ Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- ❖ Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030,
- ❖ Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030,
- ❖ Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
- ❖ Strategią Rozwoju Województwa „Wielkopolska 2030”.

Tab.25 Zgodność Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026 – 2030 z wytycznymi i założeniami zawartymi w wybranych dokumentach wyższego rzędu

Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju	Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030		Cel strategiczny 1 Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka lokalna, wykorzystująca uwarunkowania, tradycje i specjalizacje lokalne oraz przedsiębiorczość mieszkańców.	Cel strategiczny 2 Atrakcyjna i rozwijająca się oferta wykorzystania czasu wolnego, bazująca na historii i bogatym dziedzictwie kulturowym oraz walorach przyrodniczo-krajobrazowych gminy.	Cel strategiczny 3 Komfort i bezpieczeństwo mieszkańców w wymiarze środowiskowym, przestrzennym i komunikacyjnym	Cel strategiczny 4 System usług publicznych wysokiej jakości, dostosowany do potrzeb i oczekiwań społecznych, odpowiadający wyzwaniom współczesności, gwarantujący rozwój wspólnoty samorządowej gminy
	Cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030	Cele i priorytety nadrzędnych dokumentów strategicznych				
	Cel operacyjny 1.1. Rozwój i kształtowanie nowych obszarów inwestycyjnych w przestrzeni gminy.		Cel operacyjny 1.1. Ochrona dziedzictwa historycznego oraz wzmocnienie roli kultury w procesach rozwoju społecznego i gospodarczego gminy i jej mieszkańców.			
	Cel operacyjny 1.2. Rozwój i promocja lokalnej przedsiębiorczości, handlu i usług.		Cel operacyjny 1.2. Rozwój infrastruktury oraz kreowanie spójnej oferty w zakresie sportu, rekreacji i wypoczynku, wzmacniających atrakcyjność osadniczą i turystyczną gminy.			
	Cel operacyjny 1.3. Rozwój obszarów wiejskich, rolnictwa i branż powiązanych.		Cel operacyjny 1.3. Zapewnienie powszechnego dostępu do systemów wodociągowych i kanalizacyjnych, wykorzystujących technologie			
	Cel operacyjny 1.4. Wspieranie aktywności zawodowej mieszkańców.		Cel operacyjny 1.4. Ochrona zasobów środowiskowych i adaptacja do zmian klimatu.			
	Cel operacyjny 2.1. Ochrona dziedzictwa historycznego oraz wzmocnienie roli kultury w procesach rozwoju społecznego i gospodarczego gminy i jej mieszkańców.		Cel operacyjny 2.1. Ochrona i kształtowanie krajobrazu oraz funkcjonalne zarządzanie przestrzenią			
	Cel operacyjny 2.2. Rozwój infrastruktury oraz kreowanie spójnej oferty w zakresie sportu, rekreacji i wypoczynku, wzmacniających atrakcyjność osadniczą i turystyczną gminy.		Cel operacyjny 2.2. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej oraz mobilności mieszkańców			
	Cel operacyjny 3.1. Zapewnienie powszechnego dostępu do systemów wodociągowych i kanalizacyjnych, wykorzystujących technologie		Cel operacyjny 3.1. Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym.			
	Cel operacyjny 3.2. Ochrona zasobów środowiskowych i adaptacja do zmian klimatu.		Cel operacyjny 3.2. Skuteczna i efektywna polityka oświatowa, odpowiadająca na wyzwania XXI wieku.			
	Cel operacyjny 3.3. Ochrona i kształtowanie krajobrazu oraz funkcjonalne zarządzanie przestrzenią		Cel operacyjny 3.3. Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych.			
	Cel operacyjny 3.4. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej oraz mobilności mieszkańców		Cel operacyjny 3.4. Strategiczne zarządzanie rozwojem gminy, służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.			
	Cel operacyjny 3.5. Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym.					
	Cel operacyjny 4.1. Skuteczna i efektywna polityka oświatowa, odpowiadająca na wyzwania XXI wieku.					
	Cel operacyjny 4.2. Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych.					
	Cel operacyjny 4.3. Strategiczne zarządzanie rozwojem gminy, służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.					

Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju	I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.														
	I. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony														
	II. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu														
Cel 1 Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym															
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	1.1 Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabych gospodarczo														
	1.2 Wykorzystanie potencjału rozwojowego miast średnich, tracących funkcje społeczno-gospodarcze														
	1.3 Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Wielkopolski.														
	1.4 Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych.														
	1.5 Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.														

Cel 2 Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych														
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego													
	2.2 Wspieranie przedsiębior. na szczeblu regionalnym i lokalnym													
	2.3 Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach													
Cel 3 Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie														
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	3.1 Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem													
	3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym													
	3.3 Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych													
	3.4 Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej													

Cel strategiczny 1: Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców														
Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego 2030	1.1 Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu													
	1.2 Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia													
	1.3 Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy													
Cel strategiczny 2: Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu														
Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego 2030	2.1 Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie													
	2.2 Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom													
	2.3 Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu													
Cel strategiczny 3: Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski														

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego 2030	3.1 Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa														
	3.2 Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski														
	3.3 Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej														
Cel strategiczny 4: Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem															
Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego 2030	4.1 Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług														
	4.2 Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju														

VIII. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU GMINY I MIASTA PYZDRY NA LATA 2026-2030

8.1 System wdrażania

Instytucjonalną strukturę systemu realizacji Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdr na lata 2026-2030 tworzą:

- ❖ Burmistrz Pyzdr,
- ❖ Rada Miejska w Pyzdrach,
- ❖ Referat Inwestycyjny, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska oraz Referat Organizacyjny,
- ❖ Inne stanowiska / komórki Urzędu Miejskiego w Pyzdrach oraz jednostki gminno-miejskie,
- ❖ Wykonawcy i partnerzy realizacyjni określani w strategii.

Za wdrażanie programu, podobnie jak i innych dokumentów o charakterze strategicznym, odpowiada Burmistrz Pyzdr. Jego odpowiedzialność należy rozumieć poprzez strategiczną rolę organu wykonawczego samorządu gminnego w stymulowaniu i koordynacji działań podejmowanych przez różnorodne podmioty i środowiska, jak również w mobilizowaniu oraz integrowaniu zasobów pozostających w ich dyspozycji na rzecz realizacji celów i kierunków działań określonych w strategii.

Ważna rola przypada również Radzie Miejskiej w Pyzdrach, reprezentującej różnorodne środowiska lokalne. Będzie ona wsparciem merytorycznym dla centrum koordynacyjnego, a do jej zadań należy w szczególności proponowanie nowych kierunków działań i rozwiązań realizacyjnych, bazujących na opiniach przedstawicieli społeczności lokalnych z poszczególnych części gminy, podejmowanie uchwał w zakresie aktualizacji dokumentu, w szczególności na bazie wniosków z monitoringu i ewaluacji.

Kluczowym elementem powyższej struktury jest Referat Inwestycyjny, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska oraz Referat Organizacyjny Urzędu Miejskiego w Pyzdrach, pełniący rolę centrum koordynacyjnego, którym kierują Kierownicy ww. Referatów.

Są to podmioty, które z jednej strony prowadzą sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i ewaluacji, przygotowując podsumowania i raporty dla Burmistrza Pyzdr oraz Rady Miejskiej w Pyzdrach, a z drugiej strony stanowią „węzeł koordynacyjno-informacyjno-promocyjny” dla wykonawców i partnerów realizacyjnych.

Niezbędna jest współpraca innych stanowisk/komórek Urzędu Miejskiego w Pyzdrach oraz jednostek gminnych ze wskazanym centrum koordynacyjnym. Strategia uwzględnia ponadto zadania wykraczające poza bezpośrednie kompetencje gminy, stąd potrzeba włączenia w system realizacji i współpracy partnerów, jak: administracja rządowa, inne jednostki samorządu terytorialnego, przedstawiciele biznesu, organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, mieszkańców, partnerów zagranicznych.

Tym samym, efektywność realizacji celów wyodrębnionych w strategii w dużej mierze będzie zależeć od koordynowania i monitorowania tego procesu. Dlatego też do zadań Referatu Inwestycyjnego, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska oraz Referatu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Pyzdrach jako centrum koordynacyjnego, należy będzie w szczególności:

- ❖ Realizacja przypisanych mu zadań i projektów,
- ❖ Koordynacja współpracy oraz ciągłe pozyskiwanie nowych partnerów do realizacji zadań zapisanych w strategii,
- ❖ Kreowanie i przyjmowanie propozycji nowych zadań od partnerów realizacyjnych i odbiorców działań strategii,
- ❖ Monitorowanie i ewaluacja procesu realizacji zadań określonych w strategii, przygotowywanie sprawozdań, koordynacja procesu jej aktualizacji,
- ❖ Poszukiwanie wraz z innymi podmiotami zaangażowanymi pozabudżetowych źródeł finansowania realizacji zadań i projektów,
- ❖ Zapewnienie działań w zakresie informacji i promocji strategii.

8.2 Mechanizmy i instrumenty realizacji strategii

Projekty i zadania w ramach Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030 będą realizowane w różnych okresach czasowych: od akcji jednorazowych, poprzez działania realizowane przez kilka miesięcy aż do zadań ciągłych.

Wykorzystane zostaną różne mechanizmy wdrażania strategii, w tym współpraca w ramach rozmaitych rodzajów partnerstw, jak np. Związek Samorządów Polskich, czy innych.

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030 będzie wdrażana przy wykorzystaniu zróżnicowanych instrumentów, m.in.:

- ❖ Finansowych – coroczne uchwały budżetowe Rady Miejskiej w Pyzdrach, wieloletnia prognoza finansowa oraz inne dokumenty finansowe, określające krótko i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, a także projekty realizowane przy wykorzystaniu funduszy zewnętrznych, głównie europejskich, otwarte konkursy ofert i inne formy współpracy finansowej z organizacjami pozarządowymi,
- ❖ Prawnych – uchwały Rady Miejskiej w Pyzdrach, zarządzenia Burmistrza Pyzdr, regulacje w postaci aktów prawa miejscowego, decyzje administracyjne itp.,
- ❖ Wdrożeniowych – gminne strategie sektorowe/branżowe itp., uszczegóławiające strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów rozwojowych, określone w szczególności w rozdziale dotyczącym wytycznych do sporządzania dokumentów wykonawczych,
- ❖ Planowania przestrzennego w ramach planu ogólnego i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, procedur zapewniających udział mieszkańców w planowaniu przestrzennym itp.,
- ❖ Organizacyjno-zarządczych i koordynacyjnych – aktualizacje regulaminów, statutów i procedur, tworzenie zespołów zadaniowych i projektowych, powoływanie dedykowanych ciał o charakterze opiniotwórczo-doradczym, zawiązywanie partnerstw itp.,
- ❖ Kadrowych – praca i zaangażowanie władz samorządowych, kadry kierowniczej i pracowników referatów oraz jednostek gminnych, koordynatorów programów i projektów, w tym realizowanych z funduszy europejskich, liderów lokalnych, a także system doskonalenia kadr, wymiany doświadczeń i poznawania dobrych praktyk itp.,
- ❖ Kontrolnych - aktualizacja ewidencji i rejestrów, monitoring stanu zagospodarowania przestrzennego, kontrola jakości itp.
- ❖ Społecznych – działania edukacyjne, informacyjne i promocyjne, konsultacje wewnętrzne, konsultacje społeczne, strona internetowa gminy i jednostek gminnych, profile w mediach społecznościowych, media lokalne i ponadlokalne, system informacji przestrzennej gminy itp.

8.3 Monitoring, ewaluacja i aktualizacja dokumentu na poziomie społecznym

Poziom społeczny dotyczy upowszechniania zapisów Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030 wśród społeczności lokalnej oraz pozyskiwania partnerów (lokalnych i zewnętrznych) dla realizacji zaplanowanych działań.

Głównym adresatem zapisów dokumentu są mieszkańcy gminy, a w szczególności:

- ❖ Radni, pracownicy Urzędu Miejskiego w Pyzdrach i gminnych jednostek organizacyjnych,
- ❖ Posłowie i senatorowie reprezentujący w parlamencie region oraz radni sejmiku wojewódzkiego, związani z regionem,
- ❖ Przedsiębiorcy, przedstawiciele sektora gospodarczego, instytucje otoczenia biznesu, instytucje szkoleniowe z regionu,
- ❖ Sektor finansowy – banki, instytucje pożyczkowe i kredytowe,
- ❖ Podmioty turystyczne,
- ❖ Powiatowy Urząd Pracy we Wrześni i inne instytucje rynku pracy,
- ❖ Organizacje pozarządowe z terenu gminy, placówki edukacyjne.

Ważnym adresatem Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030 jest również otoczenie gminy, a szczególnie takie jednostki jak:

- ❖ Sąsiednie gminy,
- ❖ Powiat wrzesiński,
- ❖ Zarząd Województwa Wielkopolskiego,
- ❖ Wojewoda Wielkopolski,
- ❖ Administracja rządowa,
- ❖ Organizacje samorządu gospodarczego o ponadlokalnym zasięgu,
- ❖ Organizacje pozarządowe o ponadlokalnym zasięgu
- ❖ Potencjalni inwestorzy zainteresowani inwestycjami w gminie,
- ❖ Zagraniczni partnerzy samorządowi Gminy Pyzdry.

Upowszechnienie zapisów strategii ma na celu:

- ❖ poinformowanie o zakończeniu prac nad opracowaniem strategii,
- ❖ objaśnienie dalszych etapów procesu zintegrowanego planowania rozwoju w gminie – realizacja zapisów strategii, zaproszenie do współpracy, tworzenie partnerstw,
- ❖ prezentację lokalnego potencjału społecznego, gospodarczego, środowiskowego, przestrzennego gminy i miasta, priorytetów i kierunków rozwoju w najbliższych latach (obszary strategiczne i cele strategiczne i operacyjne, kierunki interwencji),
- ❖ objaśnienie roli funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w finansowaniu rozwoju lokalnego i sposobu ich pozyskiwania poprzez przygotowanie projektów wynikających ze strategii,
- ❖ zachęcenie partnerów (lokalnych i zewnętrznych) do współrealizacji Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030, a także jej stałego monitorowania i aktualizacji, zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami i nowymi wyzwaniami.

W celu upowszechnienia treści strategii rekomenduje się przeprowadzić proponowane działania:

- ❖ zorganizowanie spotkania informacyjnego podczas przyjęcia dokumentu Strategii na sesji Rady Miejskiej w Pyzdrach,
- ❖ opracowanie uzasadnienia przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030 dla radnych na sesję Rady Miejskiej w Pyzdrach z prezentacją ważniejszych elementów tego dokumentu
- ❖ umieszczenie go do pobrania w wersji elektronicznej na stronie internetowej gminy i w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP),
- ❖ udzielanie przez władze samorządowe gminy wywiadów dla prasy lokalnej i regionalnej na temat zakończenia prac nad Strategią Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030 oraz rozpoczęcia procesu jej wdrażania i poszukiwania partnerów.

Tab. 26 Uchwały Rady Miejskiej w Pyzdrach w sprawie programów i planów lokalnych Gminy i Miasta Pyzdry

OBSZAR TEMATYCZNY	RODZAJ DOKUMENTU	DOKUMENT GMINNY	UCHWAŁA	WYTYCZNE WYNIKAJĄCE Z DZIAŁAŃ
PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Plan Ogólny Gminy i Miasta Pyzdry	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Pyzdry Plan Ogólny Gminy i Miasta Pyzdry	Wykaz Uchwał Rady Miejskiej w Pyzdrach w sprawie planu zagospodarowania gminy (str.92) Uchwała III/35/2024 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 05.09.2024 w sprawie przystąpienia do opracowania Planu Ogólnego Gminy i Miasta Pyzdry	Studium zgodne z modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy i Miasta, określonym w strategii. Aktualizacja Studium oparta na Planie Ogólnym oraz nowo zidentyfikowanych terenach służących działaniom prowadzącym do zwiększenia i wykorzystania potencjału gospodarczego, rekreacyjnego i atrakcyjności osiedleńczej gminy oraz rozbudowy jej infrastruktury społecznej i komunalnej.
	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta. Wejście w życie planu ogólnego nie będzie wywoływało utraty ważności obowiązujących planów miejscowych. Stanowi o tym art. 34 ust. 1a ustawy o plan-u. i zagospodarowaniu. przestrzennym.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miejscowości Ustalenia wprowadzanych planów ogólnych będą więc wiążące wyłącznie w odniesieniu do planów miejscowych uchwalanych po wejściu w życie planu ogólnego.	Wykaz Uchwał Rady Miejskiej w Pyzdrach w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości (str. 92)	Ewentualna aktualizacja obowiązujących planów jako konsekwencja aktualizacji studium w ramach Planu Ogólnego i/lub na nowo zidentyfikowanych terenach służących działaniom prowadzącym do zwiększenia i wykorzystania potencjału gospodarczego, rekreacyjnego i atrakcyjności osiedleńczej gminy oraz rozbudowy jej infrastruktury społecznej i komunalnej.
ENERGETYKA	Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe (w przypadku, gdy plany przedsiębiorstw energetycznych nie zapewniają realizacji założeń Gminy i Miasta)	Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy i Miasta Pyzdry	Uchwała Rady Miejskiej w Pyzdrach nr VIII/78/2015 z dn. 29.09.2015 r w sprawie Planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy i Miasta Pyzdry z perspektywą do roku 2030.	Rekomendacja w sprawie realizacji założeń planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy i Miasta Pyzdry do roku 2030 w oparciu o bilans energetyczny gminy, plan ogólny gminy, postępy osiągnięte w wyniku zrealizowanych inwestycji oraz w świetle działań planowanych w ramach strategii, m.in. w zakresie termomodernizacji, modernizacji i instalacji nowych indywidualnych źródeł ciepła oraz wydajności sieci przesyłowych.

GOSPODARKA KOMUNALNA	Wieloletnie plany gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy i Miasta Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych	Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy i Miasta Pyzdry do roku 2030 Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych Gminy i Miasta Pyzdry do roku 2030	Uchwała XXI/179/2021 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dn. 25.02.2021 w sprawie wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym gminy 2021-2025 Brak Uchwały Rady Miejskiej w Pyzdrach w sprawie wieloletniego programu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych dla Gminy i Miasta Pyzdry do roku 2030	Rekomendacja dopracowania wieloletniego planu gospodarowania zasobem mieszkaniowym gminy do roku 2030 r. z uwzględnieniem wniosków z ewaluacji aktualnej sytuacji, postępów osiągniętych w wyniku zrealizowanych działań i inwestycji, a także w świetle obecnych planów inwestycyjnych Gminy i Miasta oraz możliwości wynikających z rządowej polityki wsparcia budownictwa mieszkaniowego. Rekomendowane opracowanie dokumentu przez ZGKMiUK sp. z o. o. w Pyzdrach w związku z określeniem w strategii inwestycji ws. rozbudowy sieci wodno-kanalizacyjnej za kluczowe dla rozwoju gminy.
OCHRONA I OPIEKA NAD ZABYTKAMI ORAZ ZARZĄDZANIE DZIEDZICTWEM KULTUROWYM	Gminny program opieki nad zabytkami z planem ochrony dziedzictwa kulturowego	Program Opieki nad Zabytkami z planem ochrony dziedzictwa kulturowego Gminy i Miasta Pyzdry 2025-2028	Uchwały Rady Miejskiej w Pyzdrach nr VI/70/2025 z dn. 7.03.2025 r. Gminnego Programu opieki nad zabytkami Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2025-2028	Konieczność opracowania Programu Opieki nad Zabytkami z planem ochrony dziedzictwa kulturowego gminy wynika z wypełnienia obowiązku ustawowego, a także zapewnienia spójności ze strategią i uszczegółowienia zapisanych w niej założeń w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami oraz zarządzania dziedzictwem. Program obok restauracji zabytków powinien określić podstawy do włączenia ich w tworzenie oferty turystycznej, kulturalnej i gospodarczej gminy. Osobne omówienie w ramach Programu może dotyczyć zabytków w gminnych OSI. Dokument opcjonalny, dyskutowany w procesie opracowania strategii jako jeden z możliwych instrumentów ochrony krajobrazu, uporządkowania przestrzeni, ograniczenia reklam i lepszego wyeksponowania zabytków.

**OCHRONA
ŚRODOWISKA
I ADAPTACJA DO ZMIAN
KLIMATU**

Gminny Program Ochrony Środowiska	Program Ochrony Środowiska Gminy i Miasta Pyzdry 2017-2020 z perspektywą do 2025 r.	Uchwała Rady Miejskiej w Pyzdrach nr XXII/205/17 ws. Programu Ochrony Środowiska 2017-2020 z perspektywą do roku 2025	Rekomenduje się opracowanie nowego Programu Ochrony Środowiska do roku 2030 z aktualizacją poprzedniego dokumentu z uwzględnieniem treści zawartych w strategii, w szczególności w ramach celów operacyjnych: 3.1. Zapewnienie powszechnego dostępu do systemów wodociągowych i kanalizacyjnych, wykorzystujących technologie adekwatne do warunków osadniczych i przyrodniczych oraz 3.2. Ochrona zasobów środowiskowych i adaptacja do zmian klimatu. Rekomenduje się opracowanie długoterminowej strategii niskoemisyjnej gminy do 2030 r. zawarta w Planie gospodarki niskoemisyjnej powinna obejmować działania polegające na:
Usuwanie azbestu	Program usuwania azbestu Określone zasady udzielania i rozliczania dotacji celowej na ten cel	Gmina i Miasto Pyzdry w ramach powiatu wrzesińskiego ma możliwość składania wniosków na działanie A1,4.1 na likwidację wyrobów z azbestem. Zarządzenie Burmistrza Nr XVII/2022 z dnia 03.03.2022 r.	• termomodernizacji budynków użyteczności publicznej; • termomodernizacji budynków sektora mieszkaniowego; • zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie gminy; • ograniczeniu zużycia energii finalnej w obiektach użyteczności publicznej; • zwiększeniu efektywności energetycznej działań; • wymianie kotłów w indywidualnych gospodarstwach domowych: ograniczenie niskiej emisji poprzez eliminację nisko sprawnych urządzeń na paliwa stałe w wybranych gospodarstwach domowych; • zmniejszeniu emisji zanieczyszczeń pochodzącej z sektora transportu.
Program małej retencji Gminy i Miasta Pyzdry	Program małej retencji Gminy i Miasta Pyzdry	Brak Uchwały RM w Pyzdrach w sprawie programu małej retencji	Program usuwania azbestu, zgodny z zapisami strategii i je uszczegóławiający. Program małej retencji Gminy Pyzdry 2030. Zwiększenie retencji na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych, tworzenie stref buforowych oraz inne działania przeciw skutkom suszy.

TRANSPORT	Strategia rozwoju elektromobilności	Strategia rozwoju elektromobilności Gminy i Miasta Pyzdry do roku 2030	Brak uchwały Rady Miejskiej w Pyzdrach ws. strategii rozwoju elektromobilności Gminy i Miasta Pyzdry	Rekomendacja opracowania dokumentu zgodnie z zapisami strategii. Opcjonalne opracowanie planu dotyczącego modernizacji najważniejszych ciągów komunikacyjnych oraz tworzącego podstawy pod rozwój transportu zbiorowego, elektromobilności i alternatywnych form komunikacji (m.in. ciągów pieszo –rowerowych)
	Plany rozwoju sieci drogowej wraz z planami finansowania w zakresie dróg gminnych	Program rozwoju sieci drogowej Gminy Pyzdry do roku 2030	Brak uchwały Rady Miejskiej w Pyzdrach ws. Programu rozwoju sieci drogowej w gminie do roku 2030	
POLITYKA SPOŁECZNA	Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Pyzdry do roku 2030	Uchwała Nr XX/128/2008 z dn. 25.09.2008 r. ws. Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Pyzdry 2008-2015	Obecny dokument jest nieaktualny. Rekomenduje się opracowanie nowego do 2030 r. Celem tego dokumentu będzie wypełnienie obowiązku ustawowego, zapewnienia spójności ze strategią rozwoju, a także uwzględniania wniosków z aktualnej pogłębionej diagnozy społeczno-demograficznej oraz w zakresie pojawiających się i przewidywanych problemów społecznych.
	Program „Opieka Wytchnieniowa” dla JST Gminny program rewitalizacji	Lokalny Program Rewitalizacji Gminy i Miasta Pyzdry do roku 2030	Program w sprawie realizacji „Opieki Wytchnieniowej” edycja 2025 jest realizowany w gminie i mieście Pyzdry przez MGOP Uchwała Rady Miejskiej w Pyzdrach nr XXIII/213/2017 z dn. 28.06.2017 r. ws. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy i Miasta Pyzdry do roku 2023.	Dokument powinien być spójny ze strategią i ją uszczegóławiać, głównie w odniesieniu do działań w ramach celu operacyjnego 4.2. Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych. Ważnymi tematami powinny być m.in. rozwój usług wytchnieniowych oraz przeciwdziałanie ekonomicznym, społecznym i zdrowotnym skutkom COVID-19. Rekomendacja opracowania nowego dokumentu rewitalizacji obowiązującego do roku 2030 w oparciu o ewaluację dotychczasowych działań rewitalizacyjnych w gminie oraz o aktualną pogłębioną diagnozę. Strategia rozwoju wskazuje obszary działań programu rewitalizacji, lecz ich nie precyzuje.

POLITYKA SPOŁECZNA	Gminny program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających tej przemocy	Gminny program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających tej przemocy	Uchwała Nr II/19/2024 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 20.06.2024 r. w sprawie Gminnego Programu Przeciw działania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających tej przemocy 2024-2030	Dokument powinien być spójny ze strategią i ją uszczegóławiać, głównie w odniesieniu do działań w ramach celu operacyjnego 4.2. Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych Ewaluacja przebiegu realizacji programu oraz jego aktualizacja lub opracowanie nowego programu. Dokument powinien być spójny ze strategią i ją uszczegóławiać, głównie w odniesieniu do działań w ramach celu operacyjnego 4.2. Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych
	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Pyzdry	Uchwała XXXV/285/2022 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dn. 24.11.2022 r. ws. Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani w gminie na lata 2023-2026	Program przyjmowany corocznie. Dokument powinien być spójny ze strategią i ją uszczegóławiać, głównie w odniesieniu do działań w ramach celu operacyjnego 4.2. Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych
Rozwój Lokalny	Program współpracy Gminy i Miasta Pyzdry z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami działającymi w sferze działalności pożytku publicznego	Programu współpracy Gminy i Miasta Pyzdry z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami działającymi w sferze działalności pożytku publicznego na rok 2025	Uchwała Nr IV/46/2024 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 27.11.2024 r. w sprawie współpracy Gminy Pyzdry z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art.3 ust.3 ustawy z dnia 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2025.	Program przyjmowany corocznie. Rekomenduje się opracowanie programu wieloletniej współpracy z organizacjami pozarządowymi. Obszary współpracy finansowej i niefinansowej powinny uwzględniać szczególnie te pola, które strategia uznaje za kluczowe oraz gdzie samorząd nie ma możliwości pełnego zaspokojenia potrzeb społecznych lub gdzie aktywność organizacji może istotnie podnieść poziom usług społecznych dostarczanych społeczności lokalnej (np. w ramach polityki społecznej). Program wieloletni pozwala na wdrożenie umów wieloletnich z organizacjami.

Rozwój Lokalny	Program odnowy wsi	Soleckie strategie rozwoju: Pietrzyków, Rataje, Wrąbczynek, Ciemierów-Kolonia, Dolne Grądy, Ruda Komorowska w Gminie Pyzdry	W ramach programu Wielkopolska Odnowa Wsi 2020+ z perspektywą do 2030 r. Realizacja celu 4.2 wzmocnienie mechanizmów, koordynacji i rozwoju miejscowości w Gminie Pyzdry.	Opcjonalne opracowania programów, szczególnie dla miejscowości wyznaczonych jako obszary strategicznej interwencji, a także tych, gdzie centra lokalne i miejsca integracji nie występują lub wymagają modernizacji. Programy mogą uszczegółowić zapisy strategii, tworzą przestrzeń do realizacji wielu działań lokalnych, w tym stymulowania zaangażowania społecznego w sprawy ważne dla rozwoju gminy.
Oświata	Plan sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Pyzdry oraz określenia granic ich obwodów. Plan sieci publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych prowadzonych przez Gminę Pyzdry	Plan sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Pyzdry oraz określenia granic ich obwodów. Plan sieci publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych prowadzonych przez Gminę Pyzdry	Uchwała Nr XXI/195/2017 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 23.03.2017 r. ws planu sieci i obwodów szkół podstawowych oraz przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w Gminie Pyzdry	Dokument aktualny, strategia nie przewiduje zmian w sieci publicznych szkół podstawowych. oraz przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w gminie. Ewentualne działania w tym zakresie warto poprzedzić audytem oświaty.
Zarządzanie kryzysowe	Plan zarządzania Kryzysowego Gminy Pyzdry	Plan zarządzania Kryzysowego Gminy Pyzdry	Plan zarządzania Kryzysowego Powiatu Wrzesińskiego zatwierdzony przez Starostę Wrzesińskiego	Rekomendowane opracowanie dokumentu z wykorzystaniem doświadczenia kadr zarządzających gminą.
Finanse publiczne	Wieloletnia prognoza finansowa	Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2025-2035	Uchwała VI/63/2025 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 7.03. .2025 r. ws. WPF 2025-2035	Dokument aktualny, zgodny z zapisami strategii. Aktualizacja zgodnie z potrzebami.

8.4 SPRAWOZDAWCZOŚĆ REALIZACJI STRATEGII – ANALIZA WSKAŹNIKÓW

Podstawą kontroli kierunków rozwoju gminy zaplanowanych w strategii jest dysponowanie obiektywną wiedzą na temat osiąganych postępów oraz zdolność do reagowania na pojawiające się rozbieżności pomiędzy przyjętymi założeniami a uzyskiwanymi efektami. W dokumencie określono procesy i zaproponowano wskaźniki, by na ich podstawie móc monitorować i weryfikować, czy prace idą zgodnie z planem i czy obecne kierunki działań prowadzą do osiągnięcia wyznaczonych celów.

Sprawozdawczość z realizacji strategii będzie realizowana w oparciu o dwa elementy: analizę wskaźnikową, podsumowanie realizacji kierunków działań określonych w strategii.

Analiza wskaźnikowa będzie opracowywana przez Referat Inwestycyjny, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska oraz Referat Organizacyjny Urzędu Miejskiego w Pyzdrach, które pełnić będą funkcję centrum koordynacyjnego, na podstawie własnych danych i informacji, statystyk wewnątrz gminnych, statystyki publicznej (w szczególności generowanej przez Główny Urząd Statystyczny w ramach Banku Danych Lokalnych), a także statystyk realizatorów i partnerów realizacyjnych.

Analiza powinna uwzględniać wskaźniki określone w strategii, z których kluczowe znaczenie mają wskaźniki zgromadzone w poniższej tabeli, którym przypisano wartości bazowe i docelowe. Mogą one być poszerzane lub zamieniane, zgodnie z potrzebami systemu monitorowania i ewaluacji.

Analiza powinna być realizowana każdorazowo z wykorzystaniem jednego źródła danych, prowadzona w sposób dynamiczny, wskazując zmianę, jej zakres i kierunek, a także – w przypadku niepożądanych tendencji – rekomendacje zmierzające do poprawy funkcjonowania systemu wdrażania. Analiza może być również prowadzona w sposób porównawczy. Analiza wskaźnikowa realizowana będzie cyklicznie, najpóźniej raz w roku.

Tab.27 Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

OBSZAR STRATEGICZNY 1 – GOSPODARKA I RYNEK PRACY					
CEL STRATEGICZNY 1 – KONKURENCYJNA I INNOWACYJNA GOSPODARKA LOKALNA, WYKORZYSTUJĄCA UWARUNKOWANIA, TRADYCJE I SPECJALIZACJE LOKALNE ORAZ PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ MIESZAKŃCÓW					
Cele operacyjne	Rezultaty	Wskaźnik Rezultatu	Źródło pozyskania informacji	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika
Cel operacyjny 1.1 Rozwój i kształtowanie nowych obszarów inwestycyjnych w przestrzeni gminy	Zwiększenie arealu terenów inwestycyjnych w gminie. Pozyskanie nowych inwestorów.	Powierzchnia terenów inwestycyjnych. Liczba przedsiębiorstw w funkcjonujących na terenie aminv	Dane UM w Pyzdrach	17,1 ha	17,1 ha
			Dane UM w Pyzdrach	680	685
Cel operacyjny 1.2 Rozwój i promocja lokalnej przedsiębiorczości, handlu i usług	Wzrost dochodów gminy z tytułu opłaty targowej.	Liczba przedsięwzięć biznesowych w skali roku h w zakresie projektów gospodarczych w mieście i gminie	Dane UM w Pyzdrach	1	2

Cel operacyjny 1.3 Rozwój obszarów wiejskich, rolnictwa i branż powiązanych.	Poprawa struktury obszarowej gospodarstw rolnych na terenie gminy. Zapewnione wsparcie dla lokalnych rolników chcących rozwijać swoją działalność.	Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w gminie. Liczba gospodarstw rolnych, które skorzystały z doradztwa rolniczego w skali roku.	Dane GUS Dane GUS i UM w Pyzdrach	10,18 ha 360	12 ha 430
Cel operacyjny 1.4 Wspieranie aktywności zawodowej mieszkańców	Wzrost Przedsiębiorczości lokalnej. Poprawa warunków dla zakładania i prowadzenia podmiotów ekonomii społecznej.	Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców. Liczba działających na terenie gminy podmiotów fiz.	Dane GUS Dane UM w Pyzdrach	1054 548	1074 570
OBSZAR STRATEGICZNY 2 – DZIEDZICTWO, TURYSTYKA I OFERTA WOLNEGO CZASU					
CEL STRATEGICZNY 2 – ATRAKCYJNA I ROZWIJAJĄCA SIĘ OFERTA WYKORZYSTANIA WOLNEGO CZASU, BAZUJĄCA NA HISTORII I BOGATYM DZIEDZICTWIE KULTUROWYM ORAZ WALORACH PRZYRODNICZO – KRAJOBRAZOWYCH GMINY					
Cel operacyjny 2.1 Ochrona dziedzictwa historycznego oraz wzmocnienie roli kultury w procesach rozwoju społecznego i gospodarczego gminy i jej mieszkańców	Zwiększenie oferty kulturalnej i rozrywkowej skierowanej do różnych grup mieszkańców. Zwiększenie oferty Centrum Kultury oraz Biblioteki Pub. z filiami	Liczba dużych imprez organizowanych przez CKSiP i/lub MGBP w ciągu roku. Liczba czytelników w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców.	Dane CKSiP i MGBP Dane MGBP	18 244	20 245
Cel operacyjny 2.2 Rozwój infrastruktury oraz kreowanie spójnej oferty w zakresie sportu, rekreacji i wypoczynku, wzmacniających atrakcyjność osadniczą i turystyczną gminy	Wzrost aktywności ruchowej mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży. Wzrost zainteresowania ofertą gospodarstw agroturystycznych oraz pensjonatów na terenie gminy.	Liczba członków lokalnych klubów sportowych oraz ćwiczących w ramach poszczególnych sekcji. Liczba obiektów noclegowych, w tym agroturystycznych	Dane UM w Pyzdrach i klubów sportowych Dane UM w Pyzdrach	120 4	140 4

OBSZAR STRATEGICZNY 3 – PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO
CEL STRATEGICZNY 3 – KOMFORT I BEZPIECZEŃSTWO MIESZKAŃCÓW W WYMIARZE ŚRODOWISKOWYM, PRZESTRZENNYM I KOMUNIKACYJNYM

Cel operacyjny 3.1 Zapewnienie powszechnego dostępu do systemów wodociągowych i kanalizacyjnych, gazowych, wykorzystujących technologie adekwatne do warunków osadniczych i przyrodniczych	Zwiększenie dostępności usług kanalizacyjnych.	Odsetek mieszkańców posiadających dostęp do sieci kanalizacji sanitarnej.	Dane ZGKMiUW w Pyzdrach	51,6 %	52. %
	Zwiększenie dostępności usług w zakresie zbiorowego dostarczania wody.	Odsetek mieszkańców posiadających dostęp do sieci wodociągowej.	Dane ZGKMiUW w Pyzdrach oraz UM w Pyzdrach	99 %	100 %
Cel operacyjny 3.2 Ochrona zasobów środowiskowych i adaptacja do zmian klimatu	Zwiększenie dostępności usług dostarczania paliwa gazowego.	Odsetek mieszkańców posiadających dostęp do sieci gazowej.	Dane PGNiG	0 %	5 %
	Wzrost świadomości ekologicznej.	Odsetek odpadów zbieranych selektywnie.	Dane UM w Pyzdrach	44 %	55 %
Cel operacyjny 3.3 Ochrona i kształtowanie krajobrazu oraz funkcjonalne zarządzanie przestrzenią	Ochrona i kształtowanie krajobrazu i przestrzeni gminy i miasta	Liczba typów krajobrazu i obiektów kultury w gminie.	Dane UM w Pyzdrach	20	20
	Poprawa funkcjonalności przestrzeni w gminie i mieście	Liczba raportów z ocenami stanu krajobrazu i ładu przestrzennego w gminie i mieście	Dane UM w Pyzdrach	0	1
Cel operacyjny 3.4 Zwiększenie dostępności komunikacyjne oraz mobilności mieszkańców	Poprawa wewnętrznej dostępności komunikacyjnej.	Długość wybudowanej i modernizowanej infrastruktury drogowej	Dane UM w Pyzdrach	0 km	3 km
	Zapewnienie mieszkańcom wysokiej jakości usług transportu	Liczba gminnych linii komunikacyjnych.	Dane UM w Pyzdrach	1	1
Cel operacyjny 3.5 Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym	Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym.	Wskaźnik kolizji drogowych na 1000 mieszkańców na terenie gminy.	Dane Policji	1,47	1,2
	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie unikania zagrożeń i reagowania w sytuacji zagrożeń.	Liczba dzieci, które w szkołach przeszły kursy i szkolenia z zakresu szeroko pojętego bezpieczeństwa w skali roku	Dane ze szkół w Gminie i Mieście Pyzdry	50%	100%

OBSZAR STRATEGICZNY 4 – KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY

CEL STRATEGICZNY 4 – SYSTEM USŁUG PUBLICZNYCH WYSOKIEJ JAKOŚCI, DOSTOSOWANY DO POTRZEB I OCZEKIWAŃ SPOŁECZNYCH, ODPOWIADAJĄCY WYZWANIAM WSPÓŁCZESNOŚCI, GWARANTUJĄCY ROZWÓJ WSPÓLNOTY SAMORZĄDOWEJ GMINY

Cel operacyjny 4.1 Skuteczna i efektywna polityka oświatowa,	Rozwój przyszkolonej infrastruktury rekreacyjnej i sportowej.	Liczba nowych i wyremontowanych obiektów sportowych.	Dane UM w Pyzdrach	0	2
Cel operacyjny 4.2 Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych	Zapewnienie całodobowych i dziennych form wsparcia w gminie. Zwiększenie Zasobu mieszkań w gminie i mieście.	Liczba osób korzystających z całodobowych i dziennych form wsparcia. Wielkość zasobu mieszkaniowego w gminie i mieście.	Dane MGOPS w Pyzdrach Dane UM w Pyzdrach	20 2114	30 2120
Cel operacyjny 4.3 Strategiczne zarządzanie rozwojem gminy, służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu	Zapewnienie dostępności administracji lokalnej dla wszystkich mieszkańców, w tym ze szczególnymi potrzebami. Zwiększenie liczby spraw załatwianych elektronicznie.	Liczba obiektów użyteczności publicznej zmodernizowana architektonicznie. Odsetek spraw załatwianych cyfrowo przez Urząd Miejski w Pyzdrach.	Dane UM w Pyzdrach Dane UM w Pyzdrach	0 20 %	4 50 %

W miarę możliwości, sprawozdawczość zostanie oparta także w oparciu o podsumowanie realizacji poszczególnych kierunków działań, które przygotuje Referat Inwestycyjny, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska oraz Referat Organizacyjny Urzędu Miejskiego w Pyzdrach, na podstawie informacji własnych oraz otrzymanych od partnerów realizacyjnych i podmiotów zaangażowanych. W takim przypadku będą oni proszeni o przedstawienie skondensowanej informacji z realizacji własnych działań, określonych w strategii, najlepiej z wykorzystaniem zestandaryzowanego formularza sprawozdawczego.

Sprawozdawczość zostanie skoordynowana z nałożonym na gminy, zgodnie z dyspozycją art. 28aa. Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, obowiązkiem opracowania i przedstawienia w terminie do dnia 31 maja każdego roku raportu o stanie gminy. Raport powinien obejmować odniesienie się do stanu realizacji strategii.

Ponadto, zakłada się, że po zakończeniu jej realizacji rekomendowana jest ewaluacja strategii, rozumiana jako ocena interwencji według rezultatów, oddziaływania oraz potrzeb, które miała spełnić.

Ewaluacja ma na celu podniesienie jakości działań poprzez zwiększenie adekwatności, skuteczności, użyteczności, efektywności i trwałości.

Ewaluacja tym odróżnia się od monitoringu, który prowadzony jest stale w celu zapewnienia prawidłowości i efektywności działań strategii – pozwala wykryć zagrożenia i ewentualną konieczność modyfikacji planowanych do realizacji zadań lub podmiotów odpowiedzialnych/współpracujących przy realizacji zadań. Ewaluacja może być zrealizowana w formie spotkania strategicznego z udziałem władz samorządowych oraz najważniejszych interesariuszy lokalnych i partnerów realizacyjnych, jej docelowym efektem powinna być lista proponowanych zmian do strategii.

Wyżej wymienione materiały i informacje będą podstawą dla Burmistrza Pyzdr oraz Rady Miejskiej w Pyzdrach do podejmowania oceny realizacji strategii, wprowadzania uzupełnień oraz dokonywania niezbędnych i uzasadnionych zmian (reagowanie na zmieniające się uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne).

IX. RAMY FINANSOWE I POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY I MIASTA PYZDRY NA LATA 2026-2030

9.1 RAMY FINANSOWE

Ramy finansowe wskazują wielkości środków finansowych szacowanych na realizację strategii, a jednocześnie potwierdzają możliwość realizacji przez gminę zaplanowanych działań. Ramy finansowe są uzależnione od zakresu przedmiotowego i horyzontu czasowego podejmowanych działań, kondycji finansowej gminy oraz jej możliwości inwestycyjnych, w tym założeń długofalowej polityki finansowej i inwestycyjnej. Przy ich konstruowaniu wykorzystano doświadczenia zebrane w wyniku działań podejmowanych w ostatnich latach, w tym przede wszystkim związane z wdrażaniem poprzedniej strategii na lata 2021-2025, a także dostępności potencjalnych zewnętrznych źródeł finansowania.

Finansowanie działań rozwojowych, określonych w Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdr na lata 2026-2030, będzie się odbywać przy wykorzystaniu środków, które pozostają w dyspozycji samorządu lub o które gmina może skutecznie zabiegać. Wśród nich najistotniejsze są środki publiczne. Środki pochodzące z budżetu gminy będą zapewniały niezbędne współfinansowanie projektów w ramach programów operacyjnych i innych finansowanych ze źródeł krajowych i międzynarodowych.

Analizując zdolność Gminy Pyzdr do realizacji zadań wynikających z zapisów strategii, należy odnieść się do danych historycznych przedstawiających stan finansów gminnych, a także dokonać próby określenia potencjału inwestycyjnego gminy w perspektywie objętej strategią, opierając się przy tym na danych prognostycznych.

W analizowanym okresie 2013-2023, z roku na rok, rosły dochody budżetu gminy, zwiększając się z ok. 19 750 000,00 zł w roku 2013 do 41 043 000,00 zł w roku 2023. Wyraźnie wzrosły także dochody budżetu gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca – na początku analizowanego okresu było to ok. 2 702,26 zł, na końcu 6323,02 zł.

Z punktu widzenia struktury budżetu gminy istotnym źródłem dochodów były subwencje przekazywane z budżetu państwa. W analizowanym okresie wartość subwencji wzrastała z poziomu ok. 4 340 000,00 zł do ok. 13 650 000,00 zł.

Wymiarem aktywności samorządu terytorialnego w kreowaniu podstaw rozwoju lokalnego są przede wszystkim wydatki budżetowe. Należy wskazać wyraźny wzrost wydatków budżetowych ponoszonych przez gminę Pyzdr.

W analizowanym okresie 2013-2023 wydatki wzrosły one z ok. 20 361 000,00 zł do ok. 53 994 000,00 zł. Podobnie w całym okresie wzrastały wydatki gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca. W roku 2013 było to ok. 2 785,36 zł, a w 2023 już ok. 8 318,25 zł.

Szczególnym rodzajem wydatków są wydatki inwestycyjne, które służą kreowaniu nowej jakości życia mieszkańców gminy, tworząc podstawy trwałego rozwoju społecznego, gospodarczego, środowiskowego i przestrzennego. W okresie analizowanym w roku 2013 wyniosły one 579 000,00 zł, a w 2023 już ok. 11 244 000,00 zł.

W przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy wydatki inwestycyjne wzrosły w ostatnich 10-ciu latach ponad 21 krotnie, osiągając pułap 1732,25 zł z poziomu 79,20 zł w 2014 roku.

Mimo zwiększających się ogólnych wydatków, przy zmniejszających się wydatkach inwestycyjnych, gmina z powodzeniem realizowała swoje zobowiązania z zakresu obsługi zadłużenia. Od 2013 roku wyraźnie widoczny jest trend spadku obciążeń budżetu gminy z tytułu obsługi długu – z 260 000,00 zł w 2013 r. do 143 600,00 zł w 2023 roku, czyli o ok. 44,8 % mniej.

Przeprowadzona analiza wykazała, że w okresie 2013-2023 Gmina Pyzdry prowadziła zrównoważoną politykę budżetową (w sposób odpowiedzialny gospodarowano środkami budżetowymi, prowadząc skuteczną politykę zwiększania dochodów gminy przy jednoczesnym zwiększaniu wydatków, w tym wydatków inwestycyjnych), a jednocześnie potwierdza możliwość wykorzystania wsparcia funduszy zewnętrznych w realizacji projektów zapisanych w strategii.

Tworząc ramy finansowe planowanej działalności związanej z realizacją projektów ujętych w strategii, należy wziąć pod uwagę prognozy dotyczące źródeł i wysokości finansowania projektów w ramach Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2021-2027, prognozy dotyczące stanu finansów publicznych, kluczowe wskaźniki makroekonomiczne, przy uwzględnieniu sytuacji w jakiej znajdować się będzie budżet Gminy Pyzdry w perspektywie najbliższych lat. Założenia przyjęte w analizie dotyczą m.in.:

- ❖ Wieloletniego planowania finansowego, w szczególności powiązania Strategii z: Wieloletnią Prognozą Finansową Gminy Pyzdry na lata 2025-2037, Strategią dla Wielkopolski na lata 2021-2027, Wieloletnim Planem Finansowym Państwa, Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030, Koncepcją Rozwoju Kraju 2050 (KRK2050) itp.;
- ❖ Utrzymującej się nadal dużej liczby podmiotów publicznych, których środki mogą być wykorzystywane dla realizacji celów zapisanych w strategii w sposób bezpośredni – np. jako element kontraktów terytorialnych, środków w ramach RPO lub pośredni – jako element programów sektorowych, których instrumenty są koordynowane dla osiągnięcia celów rozwoju wyznaczonych w odniesieniu do określonego terytorium, co oznacza w konsekwencji możliwość skorzystania z dużej liczby rozproszonych źródeł finansowania przedsięwzięć ujętych w strategii;
- ❖ Rosnącej roli środków prywatnych, za pomocą których można realizować cele rozwojowe ujęte w strategii, w tym funduszy pożyczkowych, gwarancji i poręczeń kredytowych, bankowych usług finansowych, jak i mechanizmów oraz form partnerstwa publiczno- prywatnego;
- ❖ Dużej ilości środków wydatkowanych przez budżet UE, budżet państwa i inne podmioty publiczne na realizację przedsięwzięć wspierających rozwój społeczny, gospodarczy, środowiskowy i przestrzenny.

Strategia określa kierunki interwencji podejmowane w perspektywie roku 2030, w tym szereg kluczowych inwestycji gminnych, które dotyczą w przeważającej mierze rozwoju infrastruktury sieciowej (drogi, kanalizacja i wodociąg, gaz), komunikacyjnej, w tym rowerowej, wskazując równocześnie potencjalne źródła finansowania.

Horyzont czasowy założonych działań obejmuje okres 2026-2030, a ich wymiar finansowy oszacowany został na ponad 11 851 000,00 zł (wartość kluczowych inwestycji ww. okresie). Wycena wykorzystuje m.in. bazę wiedzy i doświadczeń powstałą w wyniku prac nad ramami finansowymi dla innych dokumentów funkcjonujących na poziomie gminy, realizacji różnego typu inwestycji planowanych do realizacji w przyszłości w gminie, a także w oparciu o informacje finansowe zapisane w opracowanych już projektach, studiach wykonalności itp.

Zasada dodatkowości środków finansowych w realizacji projektów zapisanych w strategii oznacza, że to od potencjału inwestycyjnego jednostki samorządu terytorialnego zależy, w jakim czasie i ile środków finansowych będzie mogła ona przeznaczyć na działania związane z rozwojem, czyli przede wszystkim na realizację strategii rozwoju gminy. Dlatego tak istotne jest oszacowanie potencjału inwestycyjnego gminy.

Wskaźniki do szacowania potencjału inwestycyjnego gminy zaczerpnięto z prognoz finansowych zawartych w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Pyzdry na lata 2025-2035, przyjętej Uchwałą nr VI/63/2025 Rady Miejskiej w Pyzdrach w dniu 7 marca 2025 roku. Przyjęto w nich z dużą ostrożnością prognozowaną wysokość wydatków gminy ogółem na poziomie ok 508 379 000,00 zł. Określając potencjał inwestycyjny Gminy Pyzdry, posłużono się metodologią opartą na algorytmie obejmującym założenie, że:

$PI = Wog. \times Wi$ gdzie:

PI = potencjał inwestycyjny jednostki samorządu terytorialnego

$Wog.$ = Wydatki budżetowe ogółem

Wi = średni procentowy udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem jednostki samorządu terytorialnego.

Potencjał inwestycyjny gminy stanowi iloczyn jego prognozowanych wydatków w okresie objętym prognozą i średniego procentowego udziału wydatków inwestycyjnych w wydatkach w tym okresie. Tak wyliczony potencjał inwestycyjny gminy można uznać za podstawę przyszłej aktywności inwestycyjnej gminy.

Analizując dane WPF 2025-2035 ustalono, że wydatki budżetowe ogółem wyniosą 508 379 000,00 zł, w tym wydatki inwestycyjne 42 173 000,00 zł. Średnia wartość planowanego procentowego udziału wydatków inwestycyjnych ponoszonych przez gminę w okresie 2025-2035 wyniesie 8,30%. Okres obowiązywania „Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry” zaplanowano na lata 2026-2030. W związku z tym korzystając z danych WPF 2025-2035 ustalono, że wydatki budżetowe ogółem obejmujące okres 2026-2030 wyniosą 212 974 000,00 zł, w tym wydatki inwestycyjne 11 851 000,00 zł. Średnia wartość planowanego procentowego udziału wydatków inwestycyjnych ponoszonych przez gminę w okresie 2026-2030 wyniesie 5,564%. Dzięki temu możliwe było oszacowanie potencjału inwestycyjnego Gminy Pyzdry w okresie realizacji strategii. Wykorzystując wskazany wyżej algorytm oszacowano go na ok. 11 851 000,00 zł. Średniorocznie gmina może zatem przeznaczyć na inwestycje do 2 370 000,00 zł.

Należy to zestawzić z wynikami przeprowadzonej analizy projektów inwestycyjnych, określonych w WPF, która wskazuje, że w okresie 2026-2030 gmina Pyzdry planuje wydać na inwestycje 11 851 000,00 zł. Tym samym należy się spodziewać, że szacowana kwota roczna 2 370 000,00 zł. na inwestycje w okresie 2026-2030 jest możliwa do osiągnięcia, a gmina dysponuje potencjałem sfinansowania projektów ujętych w strategii.

9.2 POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Niniejsza strategia określa cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działania Gminy Pyzdry w perspektywie roku 2030. Chcąc zrealizować konkretne zamierzenia wynikające ze strategii, oprócz adekwatnych zasobów ludzkich, organizacyjnych i rzeczowych, niezbędne jest posiadanie odpowiednich środków finansowych.

Wyzwaniem dla samorządu będzie zatem zabezpieczenie i pozyskiwanie odpowiednich środków na realizację zaplanowanych we wskazanym czasie przedsięwzięć. Budżet lokalny jest ograniczony względem potrzeb oraz stale rosnącej liczby zadań gminy.

W perspektywie do 2030 roku ważnym wyzwaniem będzie sprawa ochrony ludności i obrona cywilna, w tym konieczność pozyskania środków na budowę schronów dla ludności.

W związku z tym koniecznością staje się sięganie do innych, zewnętrznych źródeł finansowania. Dla prowadzenia efektywnej i skutecznej polityki rozwoju gminy Pyzdry będą wykorzystywane wszystkie dostępne środki finansowe. Biorąc to pod uwagę, a także zakładany okres obowiązywania strategii, należy wyszczególnić następujące potencjalne źródła finansowania:

- ❖ Środki własne Gminy,
- ❖ Środki budżetu innych jednostek samorządu terytorialnego: województwa i powiatu,
- ❖ Środki pochodzące z budżetu państwa,
- ❖ Środki funduszy celowych, np. pochodzące z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- ❖ Fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz Wspólnej Polityki Rolnej,
- ❖ Inne fundusze ze źródeł europejskich jak np. fundusze norweskie i fundusze EOG,
- ❖ Środki sektora prywatnego, w tym formuła partnerstwa publiczno-prywatnego oraz fundusze sektora pozarządowego,
- ❖ Kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe.

Z punktu widzenia dostępnych środków i tzw. „projektów miękkich”, czyli projektów ukierunkowanych na rozwój zasobów ludzkich, są fundusze europejskie. Mając na względzie okres obowiązywania Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry do roku 2030, należy przyjąć, iż finansowanie działań w niej określonych będzie przypadało na okres Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2021-2027 oraz wsparcie w ramach nowego Europejskiego Funduszu Odbudowy (Next Generation EU).

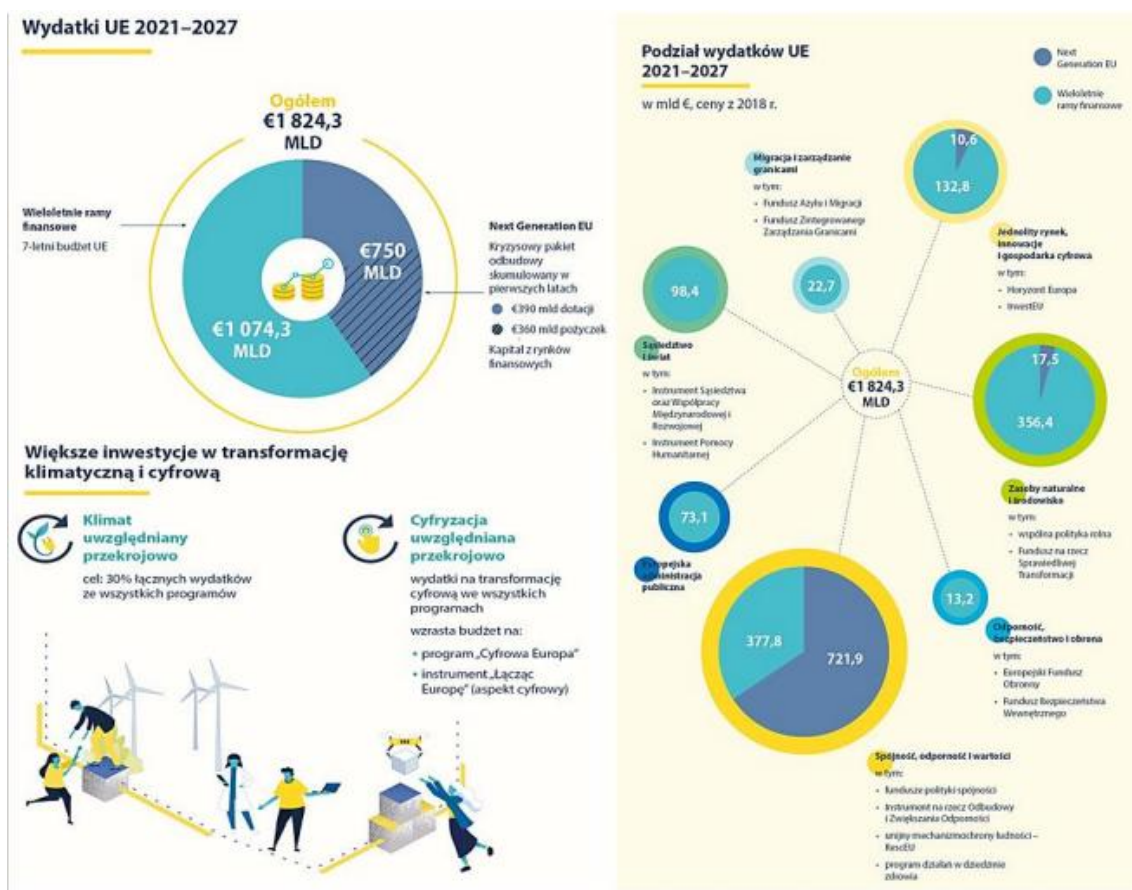
Nowy siedmioletni budżet Unii Europejskiej (wieloletnie ramy finansowe) zaplanowano na 1 074,3 mld euro, a antykryzysowy pakiet odbudowy skumulowany w pierwszych latach ma wynieść 750 mld euro, w tym 390 mld euro w formie dotacji. Łącznie oznacza to kwotę 1 824,3 mld euro. Środki te mają wspierać odbudowę państw po pandemii Covid-19 oraz inwestycje w transformację ekologiczną i cyfrową.

Tematyczne kierunki wydatkowania środków określono następująco:

- ❖ Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa: 143,4 mld euro (z tego 10,6 mld euro w ramach Next Generation EU), w tym: Horyzont Europa i Fundusz InvestEU;
- ❖ Spójność, odporność i wartości: 1 099,7 mld euro (721,9 mld euro - fundusz odbudowy), w tym: fundusze polityki spójności, Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, Unijny Mechanizm Ochrony Ludności – RescEU, program działań w dziedzinie zdrowia;
- ❖ Zasoby naturalne i środowisko: 373,9 mld euro (17,5 mld euro - fundusz odbudowy), w tym: wspólna polityka rolna, Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji;
- ❖ Migracja i zarządzanie granicami: 22,7 mld euro, w tym: Fundusz Azylu i Migracji oraz Fundusz Zintegrowanego Zarządzania Granicami;
- ❖ Bezpieczeństwo i obrona: 13,2 mld euro, w tym: Europejski Fundusz Obronny i Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
- ❖ Sąsiedztwo i świat: 98,4 mld euro, w tym Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej oraz Instrument Pomocy Humanitarnej;
- ❖ Europejska administracja publiczna: 73,1 mld euro²

Zgodnie z określonymi priorytetami, rosną inwestycje w transformację klimatyczną i cyfrową. Zakłada się, że kwestie klimatyczne będą uwzględniane przekrojowo, a łączne wydatki na ten cel osiągną 30% łącznych wydatków ze wszystkich programów. Podobnie cyfryzacja ma być traktowana przekrojowo - wydatki na transformację cyfrową znajdują się we wszystkich programach.

Rys.23 Budżet UE 2021 – 2027 i plan odbudowy infografika

1 <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/wiadomosci/postepy-w-realizacji-programow-na-lata-2014-2020-stand-na-24-stycznia-2021-roku/>

2 <https://www.consilium.europa.eu/pl/infographics/recovery-plan-mff-2021-2027/>

Filarem unijnego planu odbudowy jest Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, zapewniający krajom europejskim wsparcie finansowe, by złagodzić społeczno-gospodarcze skutki pandemii Covid-19. Jego budżet ogółem to 672,5 mld euro (z 750 mld euro w ramach Europejskiego Funduszu Odbudowy), z czego 312,5 mld euro przewidziano w formie dotacji. Środki są wypłacane państwom członkowskim na podstawie krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności, w których znajdują się projekty reform i inwestycji publicznych. Plany muszą odzwierciedlać wyzwania krajowe, a jednocześnie być zgodne z priorytetami Unii (wspierać wzrost i zatrudnienie oraz odporność społeczno-gospodarczą, przyczyniać się do ochrony klimatu i równowagi ekologicznej, sprzyjać transformacji cyfrowej). Przykłady dziedzin, których mogą dotyczyć projekty obejmują:

- ❖ Czyste technologie,
- ❖ Efektywność energetyczną,
- ❖ Inteligentny transport,
- ❖ Łączność elektroniczną,
- ❖ Usługi cyfrowe,
- ❖ Badania i innowacje,
- ❖ Edukację, umiejętności i pracę,
- ❖ Zdrowie³

Środki na odbudowę i zwiększanie odporności muszą zostać wykonane do 2026 r.

Nowa perspektywa budżetowa Unii Europejskiej to dla Polski około 170 mld euro (w cenach bieżących), w tym:

- ❖ 72,2 mld euro na politykę spójności,
- ❖ 3,8 mld euro z funduszu sprawiedliwej transformacji,
- ❖ 24,9 mld euro dotacji z Funduszu Odbudowy,
- ❖ 34,2 mld euro pożyczek z Funduszu Odbudowy,
- ❖ 21,6 mld euro na płatności bezpośrednie dla rolników,
- ❖ 10,6 mld euro na rozwój obszarów wiejskich,
- ❖ Około 2 mld euro w ramach instrumentu React EU (instrument na rzecz walki z negatywnymi skutkami COVID-19)

W ramach Umowy Partnerstwa, która dotyczy inwestowania funduszy europejskich w ramach polityki spójności i funduszu sprawiedliwej transformacji około 60% funduszy z polityki spójności trafi do programów realizowanych na poziomie krajowym, a pozostałe 40% otrzymają programy regionalne, zarządzane przez marszałków województw. Programy będą funkcjonowały w podobnym układzie, jak w ramach perspektywy na lata 2014-2020.

Podział środków na poszczególne programy krajowe przedstawia się następująco:

- ❖ Infrastruktura i Środowisko – 25,1 mld euro (między innymi największe inwestycje infrastrukturalne, drogi, koleje, transport publiczny, ochrona środowiska),
- ❖ Inteligentny Rozwój – 8 mld euro (między innymi innowacje, współpraca nauki i biznesu),
- ❖ Wiedza, Edukacja, Rozwój – 4,3 mld euro (między innymi nauka, edukacja, żłobki, sprawy społeczne),
- ❖ Polska Cyfrowa – 2 mld euro (między innymi cyfryzacja, sieci szerokopasmowe),
- ❖ Polska Wschodnia – 2,5 mld euro (specjalna pula wsparcia dla województw Polski Wschodniej),
- ❖ Pomoc Techniczna – 0,5 mld euro (wsparcie dla instytucji wdrażających fundusze UE),

³ <https://www.consilium.europa.eu/pl/infographics/20201006-recovery-resilience-rpf/>

- ❖ Program dotyczący sprawiedliwej transformacji – 4,4 mld euro (pomoc w transformacji dla regionów górniczych: śląskiego, małopolskiego, dolnośląskiego, wielkopolskiego, łódzkiego i lubelskiego),
- ❖ Program Pomoc Żywnościowa – 0,2 mld euro,
- ❖ Program Ryby – 0,5 mld euro,
- ❖ Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej – 0,56 mld euro⁵

Podsumowując, potencjalne źródła finansowania kierunków działań określonych w Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030 obejmują m.in.:

- ❖ Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021 – 2027 z nowej perspektywy finansowej UE;
- ❖ Plan Strategiczny Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 UE;
- ❖ Obecne programy operacyjne na poziomie krajowym, m.in.:
 - Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS),
 - Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG),
 - Fundusz Europejski dla Rozwoju Społecznego (FERS),
 - Fundusz Europejski na Rozwój Cyfrowy (FERC),
 - Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST).
- ❖ Dodatkowe źródła finansowania, m.in.:
 - Fundusze norweskie,
 - Program Life,
 - ELENA,
 - Program ERASMUS +,
 - Program Interreg Europa Środkowa;
- ❖ Środki budżetu państwa, m.in.:
 - Programy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
 - Programy Ministerstwa Edukacji i Nauki,

- Programy Ministerstwa Sportu,
 - Programy Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, w tym nowy rządowy program na rzecz osób starszych "Aktywni plus", czy Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych,
 - Narodowy oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
 - Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg,
 - Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych,
 - Fundusz Inwestycji Samorządowych,
 - Program Mieszkanie +,
 - Program Maluch +,
 - Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030;
 - Narodowy Fundusz Zdrowia
- ❖ Dodatkowe formy finansowania, m.in.:
- Partnerstwo Publiczno-Prywatne,
 - Krajowa i regionalna tarcza antykryzysowa.

W kontekście pozyskiwania zewnętrznego finansowania na działania rozwojowe trzeba przypomnieć, że aplikowanie musi być każdorazowo poprzedzone szczegółową analizą konkretnej dokumentacji konkursowej/programowej pod kątem uprawnionych beneficjentów, szczegółowych wymagań oraz wysokości wkładu własnego.

4 <https://samorząd.pap.pl/kategoria/aktualnosci/jak-beda-inwestowane-fundusze-ue-z-nowej-perspektywy-jest-plan-podzialu>

5 <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/w-co-zainwestujemy-fundusze-europejskie-rozpoczynamy-konsultacje-umowy-partnerstwa>.

FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA WIELKOPOLSKI 2021 – 2027

Z potencjalnych źródeł finansowania działań / projektów zdefiniowanych w Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026 – 2030 największe znaczenie mają fundusze europejskie, które Wielkopolska otrzymała na okres programowania 2021 – 2027.

Z tych funduszy Wielkopolska otrzymała ponad **2 100 000,00 euro**, które w zdecydowanej większości zostaną między innymi przeznaczone na rozwój przedsiębiorczości, innowacji i cyfryzacji, ochronę klimatu i środowiska, efektywność energetyczną, odnawialne źródła energii, transport, infrastrukturę edukacyjną, kulturalną, turystyczną, społeczną i zdrowotną, rewitalizację a także działania z zakresu rynku pracy i integracji społecznej.

Środki z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (**ponad 487 mln euro**) przeznaczone zostaną z kolei na wsparcie regionalnego rynku pracy oraz włączenie społeczne, w tym aktywizację i integrację osób zagrożonych wykluczeniem.

Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (**ok. 414 mln zł**) przyczyni się natomiast do transformacji społeczno-gospodarczej subregionu Wielkopolski Wschodniej.

O dofinansowanie projektu z nowego programu regionalnego mogą ubiegać się różne grupy w zależności od rodzaju wsparcia. Katalog uprawnionych wnioskodawców wskazany jest w Szczegółowym Opisie Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027. Możliwość ubiegania się o dofinansowanie może zależeć od formy organizacyjno- prawnej lub kompetencji i doświadczenia podmiotu składającego wniosek. Szczegółowe informacje na ten temat dostępne są w regulaminach naboru. Podmioty, które mogą występować o dofinansowanie to m. In.: przedsiębiorstwa, jednostki samorządu terytorialnego, instytucje integracji i pomocy społecznej, instytucje kultury i sportu, instytucje rynku pracy, instytucje ochrony zdrowia, instytucje wspierające biznes, instytucje nauki i edukacji, organizacje społeczne i związki wyznaniowe.

Z Funduszy Europejskich mogą korzystać również osoby, instytucje lub grupy społeczne, które nie ubiegają się o dotacje bezpośrednio, ale biorą udział w projektach, na które wsparcie uzyskał inny podmiot.

W ten sposób można np. wziąć udział w szkoleniach i stażach albo otrzymać wsparcie na założenie działalności gospodarczej. Tego typu projekty kierowane są przede wszystkim do osób w wieku 50+, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób z niepełno-sprawnościami.

SKRÓT MOŻLIWOŚCI POZYSKANIA UNIJNEGO WSPARCIA W RAMACH POSZCZEGÓLNYCH PRIORYTETÓW

PRIORYTET 1

FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA WIELKOPOLSKIEJ GOSPODARKI

łącznie ponad 186 mln euro na przedsięwzięcia z zakresu innowacyjności nowych technologii, badań i prac rozwojowych oraz cyfryzacji:

Działanie 1.01 Wsparcie potencjału B+R podmiotów badawczych w regionie

Działanie 1.02 Wsparcie działalności B+R przedsiębiorstw i konsorcjów przedsiębiorstw z organizacjami badawczymi, w tym w zakresie infrastruktury B+R

Działanie 1.06 Rozwój przedsiębiorstw poprzez wsparcie IOB / Klasty oraz wsparcie ich potencjału

Działanie 1.07 Wzmocnienie procesu przedsiębiorczego odkrywania i promocja gospodarki w regionie

PRIORYTET 2

FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEJ WIELKOPOLSKI

łącznie ponad 331 mln euro na przedsięwzięcia z zakresu odnawialnych źródeł energii, efektywności energetycznej i zrównoważonej gospodarki wodno-ściekowej, a także związane z ochroną przyrody i przeciwdziałające zmianom klimatycznym:

Działanie 2.01 Wsparcie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych

Działanie 2.05 Zwiększenie odporności na zmiany klimatu i klęski żywiołowe

Działanie 2.06 Zwiększenie odporności na zmiany klimatu i klęski żywiołowe w ramach ZIT

Działanie 2.07 Rozwój zrównoważonej gospodarki wodno-ściekowej

Działanie 2.08 Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym

Działanie 2.10 Ochrona i zachowanie przyrody wraz z rozwojem zielonej infrastruktury oraz ograniczeniem zanieczyszczeń

PRIORYTET 3

FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZRÓWNOWAŻONEJ MOBILNOŚCI MIEJSKIEJ W WIELKOPOLSCIE

łącznie ponad 170 mln euro na przedsięwzięcia z zakresu zrównoważonej mobilności miejskiej – niskoemisyjny transport i budowa ścieżek rowerowych:

Działanie 3.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej

PRIORYTET 4

LEPIEJ POŁĄCZONA WIELKOPOLSKA W UE

łącznie ponad 191 mln euro na przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury drogowej i transportu kolejowego

Działanie 4.01 Infrastruktura drogowa

Działanie 4.02 Transport kolejowy

PRIORYTET 5

FUNDUSZE EUROPEJSKIE WSPIERAJĄCE SPOŁECZNĄ INFRASTRUKTURĘ DLA WIELKOPOLAN

łącznie ponad 193 mln euro na przedsięwzięcia w zakresie infrastruktury społecznej, kulturalnej, a także związanej z rozwojem edukacji i ochrony zdrowia

- Działanie 5.01** Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości kształcenia, szkolenia i uczenia się przez całe życie poprzez wsparcie infrastruktury edukacyjnej
- Działanie 5.02** Infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego
- Działanie 5.03** Infrastruktura ochrony zdrowia
- Działanie 5.04** Kultura i zrównoważona turystyka

PRIORYTET 6

FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA WIELKOPOLSKI O SILNYM WYMIARZE SPOŁECZNYM

łącznie ponad 437 mln euro na przedsięwzięcia w zakresie poprawy dostępu do zatrudnienia i działania aktywizujące dla osób poszukujących pracy oraz na rzecz aktywnego włączenia społecznego

- Działanie 6.01** Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy – projekty PUP
- Działanie 6.02** Wsparcie w ramach OHP i mobilność w ramach sieci EURES
- Działanie 6.03** Wyrównywanie szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy
- Działanie 6.04** Wsparcie pracowników i pracodawców
- Działanie 6.07** Edukacja przedszkolna, ogólna oraz kształcenie zawodowe
- Działanie 6.09** Wspieranie uczenia się przez całe życie
- Działanie 6.10** Aktywna integracja
- Działanie 6.11** Podmioty ekonomii społecznej
- Działanie 6.12** Integracja społeczno-gospodarcza obywateli państw trzecich, w tym migrantów
- Działanie 6.13** Usługi społeczne i zdrowotne
- Działanie 6.15** Wsparcie rodziny i systemu pieczy zastępczej
- Działanie 6.16** Integracja społeczna i aktywizacja społeczna

PRIORYTET 7

FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA WIELKOPOLSKIE NA INICJATYWY LOKALNE

łącznie ponad 110 mln euro na przedsięwzięcia z zakresu rewitalizacji obszarów zdegradowanych, przemysłowych i powojennych oraz związane z ochroną, rozwojem i promowaniem walorów turystycznych i dziedzictwa kulturowego

- Działanie 7.01** Rewitalizacja
- Działanie 7.03** Kultura i turystyka

PRIORYTET 8

ROZWÓJ LOKALNY KIEROWANY PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ (EFRR)

łącznie ponad 20 mln euro na przedsięwzięcia infrastrukturalne z zakresu kultury, turystyki, ochrony klimatu, aktywizacji społecznej, odnowy wsi

- Działanie 7.01** Wspieranie rozwoju programowanego w Lokalnych Strategiach Rozwoju (RLKS)

PRIORYTET 9

ROZWÓJ LOKALNY KIEROWANY PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ (EFS+)

łącznie ponad 30 mln euro na przedsięwzięcia z zakresu aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, społecznej

- Działanie 9.01** Wsparcie pracowników i pracodawców w ramach rozwoju lokalnego
- Działanie 9.02** Edukacja przedszkolna, ogólna oraz kształcenie zawodowe w ramach rozwoju lokalnego
- Działanie 9.03** Uczenie się przez całe życie w ramach rozwoju lokalnego

Działanie 9.04 Usługi społeczne i zdrowotne w ramach rozwoju lokalnego
Działanie 9.05 Aktywizacja społeczna osób najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym, budowanie lokalnego potencjału społeczeństwa obywatelskiego i zarządzanie strategią LSR

Tab.29 WYKAZ PROGRAMÓW ORAZ CELÓW STRATEGICZNYCH, OPERACYJNYCH, DZIAŁAŃ I PROJEKTÓW DLA GMINY PYZDRY 2026-2030

Lp.	Program / działanie / projekt
	Strategiczny Obszar Interwencji: 1 Gospodarka i Rynek Pracy
	Program operacyjny 1.1 Rozwój obszarów aktywności gospodarczej i inwestycyjnej (tworzenie i aktualizowanie dokumentów planistycznych, pozyskiwanie i scalanie terenów, uzbrojenie oraz zagospodarowanie).
1.	Działanie / Projekt 1.1.1 Zwiększenie areálu terenów inwestycyjnych w gminie i mieście na podstawie planu ogólnego. Pozyskanie nowych inwestorów
2.	Działanie / Projekt 1.1.2 Wzrost zainteresowania inwestorów ofertą gminy i miasta
	Program operacyjny 1.2 Rozwój i promocja lokalnej przedsiębiorczości, handlu i usług
3	Działanie / Projekt 1.2.1 Wzrost integracji lokalnego środowiska biznesowego i zyskanie partnera dla samorządu do projektów gospodarczych
	Program operacyjny 1.3 Inicjowanie i wspieranie projektów z zakresu poprawy struktury obszarowej gospodarstw rolnych oraz rozwój rolnictwa i branż powiązanych.
4.	Działanie / Projekt 1.3.1 Wzrost zainteresowania ofertą produktów lokalnych. Wzrost obrotów lokalnych producentów, hodowców, sprzedawców i przedsiębiorców
	Program operacyjny 1.4 Współpraca międzysektorowa i międzyinstytucjonalna, wspieranie aktywności zawodowej mieszkańców na terenie gminy i miasta.
5.	Działanie / Projekt 1.4.1 Zwiększenie odporności lokalnej przedsiębiorczości na kryzys. Minimalizacja strat dla budżetu gminy i miasta.
6.	Działanie / Projekt 1.4.2 Wzrost przedsiębiorczości lokalnej
7.	Działanie / Projekt 1.4.3 Wzrost aktywności edukacyjnej osób dorosłych. System podnoszenia kompetencji mieszkańców w różnych specjalnościach
	Strategiczny Obszar Interwencji: 2 Dziedzictwo, Turystyka i Oferta Wolnego Czasu
	Program operacyjny 2.1 Działania na rzecz ochrony dziedzictwa historycznego poprzez wzmacnianie roli kultury w procesach rozwoju społecznego i gospodarczego gminy i miasta i jej mieszkańców.
8.	Działanie / Projekt 2.1.1 Zwiększenie oferty kulturalnej i rozrywkowej skierowanej do różnych grup mieszkańców na terenach wiejskich. Poprawa jakości oferty kulturalnej i rozrywkowej skierowanej do różnych grup mieszkańców. Wzrost aktywności kulturalnej mieszkańców.
9.	Działanie / Projekt 2.1.2 Modernizacja i rozbudowa bazy społeczno-kulturalnej. Poprawa dostępności miejsc z ofertą kulturalną. Zmniejszenie kosztów utrzymania (energia) budynków infrastruktury społeczno-kulturalnej. Profesjonalizacja obsługi ruchu turystycznego.
10.	Działanie / Projekt 2.1.3 Ochrona krajobrazu kulturowego gminy i miasta. Poprawa stanu technicznego obiektów zabytkowych.
	Program operacyjny 2.2 Działania w zakresie rozwoju infrastruktury sportu, rekreacji i wypoczynku w powiązaniu z wzmacnianiem atrakcyjności osadniczej i turystycznej gminy i miasta.
11.	Działanie / Projekt 2.2.1 Wzrost aktywności ruchowej mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży.
12.	Działanie / Projekt 2.2.2 Modernizacja i rozbudowa bazy sportowej. Stworzenie oferty sportowej w gminie i mieście dla różnych grup odbiorców.

13.	Działanie / Projekt 2.2.3 Modernizacja i rozbudowa bazy rekreacyjnej. Poszerzenie oferty aktywnego spędzania wolnego czasu.
14.	Działanie / Projekt 2.2.4 Rozwój infrastruktury rowerowej i pieszo- rowerowej na terenie Gminy i Miasta. Poszerzenie oferty aktywnego spędzania czasu wolnego.
15.	Działanie / Projekt 2.2.5 Wzmacnianie potencjału turystycznego gminy i miasta. Poszerzenie oferty spędzania wolnego czasu.
	Strategiczny Obszar Interwencji: 3 Przestrzeń i Środowisko
	Program operacyjny 3.1 Działania w zakresie zapewnienia powszechnego dostępu do systemu infrastruktury technicznej z zastosowaniem technologii dostosowanej do warunków osadniczych i przyrodniczych.
16.	Działanie / Projekt 3.1.1 Zwiększenie dostępności usług kanalizacyjnych i wodociągowych w gminie i mieście.
17.	Działanie / Projekt 3.1.2 Poprawa systemów odprowadzania i zagospodarowania wód deszczowych w gminie
18.	Działanie / Projekt 3.1.3 Zwiększenie dostępności usług w zakresie zbiorowego dostarczania wody i odprowadzania ścieków z uwzględnieniem sytuacji kryzysowych.
19.	Działanie / Projekt 3.1.4 Zwiększenie dostępności usług w zakresie dostarczania wody – modernizacja studni głębinowych i zbiorowych ujęć wody.
	Program operacyjny 3.2 Działania w zakresie ochrony zasobów środowiskowych miasta i gminy połączone z adaptacją do zmian klimatu.
20.	Działanie / Projekt 3.2.1 Poprawa retencji. Poprawa warunków aerosanitarnych powietrza
21.	Działanie / Projekt 3.2.2 Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej. Dywersyfikacja źródeł ciepła.
22.	Działanie / Projekt 3.2.3 Likwidacja nieekologicznych źródeł ciepła na terenie gminy i miasta. Poprawa jakości powietrza.
23.	Działanie / Projekt 3.2.4 Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców.
24.	Działanie / Projekt 3.2.5 Wzrost poziomu czystości środowiska. Wzmocnienie kondycji środowiska naturalnego na terenie gminy i miasta.
25.	Działanie / Projekt 3.2.6 Rozwój ratownictwa i systemów prognozowania ostrzegania środowiska
	Program operacyjny 3.3 Działania w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu oraz funkcjonalnego zarządzania przestrzenią gminy i miasta
26.	Działanie / Projekt 3.3.1 Opracowanie audytu krajobrazowego Gminy i Miasta Pyzdry w ścisłym powiązaniu z audytem krajobrazowym Wielkopolski
27.	Działanie / Projekt 3.3.2 Funkcjonalne zarządzanie przestrzenią Gminy i Miasta Pyzdry z uwzględnieniem audytu krajobrazowego tego terenu
	Program operacyjny 3.4 Działania w zakresie zwiększenia dostępności komunikacyjnej oraz mobilności mieszkańców gminy.
28.	Działanie / Projekt 3.4.1 Poprawa wewnętrznej dostępności komunikacyjnej.
29.	Działanie / Projekt 3.4.2 Wzrost liczby użytkowników transportu publicznego. Wzrost liczby użytkowników rowerów.
	Program operacyjny 3.5 Działania w zakresie wsparcia systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym.
30.	Działanie / Projekt 3.5.1 Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie unikania zagrożeń i reagowania w sytuacji zagrożeń oraz realizacja zadań związanych z obroną cywilną.
31.	Działanie / Projekt 3.5.2 Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Realizacja zadań w obszarze bezpieczeństwa ludności
	Strategiczny Obszar Interwencji: 4 Kapitał Ludzki i Społeczny
	Program operacyjny 4.1 Działania w zakresie uzyskania w gminie skutecznej i efektywnej polityki oświatowej.
32.	Działanie / Projekt 4.1.1 Poprawa warunków nauki. Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej. Dywersyfikacja źródeł ciepła w kierunku bardziej ekologicznych.
33.	Działanie / Projekt 4.1.2 Rozwój przyszkolonej infrastruktury rekreacyjnej i sportowej. Poszerzenie oferty aktywnego spędzania czasu dla dzieci i młodzieży szkolnej.

34.	Działanie / Projekt 4.1.3 Wzrost aktywności ruchowej dzieci i młodzieży szkolnej. Poprawa zdrowia i kondycji fizycznej dzieci i młodzieży szkolnej.
	Program operacyjny 4.2 Działania w zakresie zapewnienia w gminie dla mieszkańców dostępności do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych.
35.	Działanie / Projekt 4.2.1 Zwiększenie dostępności i jakości usług z zakresu ochrony zdrowia.
36.	Działanie / Projekt 4.2.2 Poprawa stanu technicznego gminnych zasobów mieszkaniowych. Optymalizacja kosztów utrzymania gminnych zasobów mieszkaniowych, w tym zwiększenie wydajności energetycznej. Poprawa warunków mieszkaniowych osób korzystających z lokali komunalnych.
	Program operacyjny 4.3 Działania służące wzrostowi i włączeniu społecznemu i gospodarczemu ściśle powiązane ze strategicznym zarządzaniem rozwojem gminy.
37.	Działanie / Projekt 4.3.1 Doskonalenie administracji i zarządzania. Podniesienie jakości usług publicznych
38.	Działanie / Projekt 4.3.2 Wzrost atrakcyjności osadniczej i turystycznej gminy i miasta. Zwiększenie liczby mieszkańców gminy i miasta. Zwiększenie liczby turystów odwiedzających gminę.

SPIS TABEL I RYSUNKÓW:

Lp.	Wyszczególnienie tabel:	Strona:
Tab.1	Mocne i słabe strony Gminy i Miasta Pyzdry	23
Tab.2	Szanse i zagrożenia Gminy i Miasta Pyzdry	23
Tab.3/1	Korelacje: Mocne strony /szanse Gminy i Miasta Pyzdry	25
Tab.3/2	Korelacje: Szanse – mocne strony Gminy i Miasta Pyzdry	26
Tab.4/1	Korelacje: Słabe strony - szanse Gminy i Miasta Pyzdry	28
Tab.4/2	Korelacje: Szanse – słabe strony Gminy i Miasta Pyzdry	29
Tab.5/1	Korelacje: Mocne strony - zagrożenia Gminy i Miasta Pyzdry	31
Tab.5/2	Korelacje: Zagrożenia – mocne strony Gminy i Miasta Pyzdry	32
Tab.6/1	Korelacje: Słabe strony - zagrożenia Gminy i Miasta Pyzdry	34
Tab.6/2	Korelacje: Zagrożenia – słabe strony Gminy i Miasta Pyzdry	35
Tab.7	Pozycja strategiczna Gminy i Miasta Pyzdry wynikająca z korelacji SWOT-TOWS	38
Tab.8	Drzewo strategiczne	41
Tab.9	Drzewo celów	43
Tab.10	Obszary terytorializacji rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry	77
Tab.11	Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach Gminy i Miasta Pyzdry w 2023 r.	84
Tab.12	Powierzchnia, ludność, zmiany zaludnienia w Gminie i Mieście Pyzdry w latach 2019-2023 na tle powiatu wrzesińskiego	84
Tab.13	Struktura ekonomiczna ludności Gminy i Miasta Pyzdry na tle powiatu wrzesińskiego w latach 2019-2023	86
Tab.14	Sieć wodociągowa w Gminie i Mieście Pyzdry w 2023 roku	86
Tab.15	Sieć kanalizacyjna w Gminie i Mieście Pyzdry w 2023 roku	87
Tab.16	Sieć rozdzielcza średniego napięcia SN 15KV	88
Tab.17	Sieć niskiego napięcia nn 0,4KV	88
Tab.18	Liczba i powierzchnia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Pyzdry do roku 2023, w tym uchwalonych na podstawie ustawy z 2003 r i do 2023 r.	93
Tab.19	Struktura i cechy charakterystyczne planowania miejscowego w Gminie i Mieście Pyzdry w 2023 r.	93
Tab.20	Strefy planistyczne w planie ogólnym Gminy i Miasta Pyzdry	98
Tab.21	Charakterystyka stref planistycznych w planie ogólnym Gminy i Miasta Pyzdry	99
Tab.22	Struktura wielkości gospodarstw i użytkowania ziemi w Gminie Pyzdry wg PSR 2020	101
Tab.23	Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków Gminy Pyzdry	111
Tab.24	Zgodność Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030 z wytycznymi i założeniami zawartymi w wybranych dokumentach wyższego rzędu	131
Tab.25	Uchwały w/s planów i programów lokalnych Gminy i Miasta Pyzdry	135
Tab.26	Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	143
Tab.27	Wykaz programów, projektów Strategii	159

Lp.	Wyszczególnienie rysunków:	Strona:
Rys.1	Mapa Gminy i Miasta Pyzdry	82
Rys.2	Mapa powiatu wrzesińskiego	83
Rys.3	Przyrost naturalny w Gminie Pyzdry w okresie 2019-2023 na tle powiatu wrzesińskiego	85
Rys.4	Migracje ludności Gminy Pyzdry w okresie 2019-2023 na tle powiatu wrzesińskiego	85
Rys.5	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pyzdry	90
Rys.6	Mapa obszarów glebowo-rolniczego Gminy Pyzdry	100
Rys.7	Mapa obszarów zagrożenia powodziowego w skali dorzeczy Gminy Pyzdry	104
Rys.8	Mapa obszarów cennych przyrodniczo Gminy i Miasta Pyzdry	107
Rys.9	Mapa obszarów ochrony krajobrazu kulturowego Gminy i Miasta Pyzdry	110
Rys.10	Mapa obszarów o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych na terenie Gminy i Miasta Pyzdry	113
Rys.11	Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy i Miasta Pyzdry	115
Rys.12	Tereny o wartościach historycznych i kulturowych Gminy i Miasta Pyzdry	118
Rys.13	Tereny o funkcjach usługowych w Gminie i Mieście Pyzdry	119
Rys.14	Tereny o funkcjach mieszkalnych w Gminie i Mieście Pyzdry	120
Rys.15	Obszary rozwoju gospodarczego Gminy i Miasta Pyzdry	121
Rys.16	Tereny zielone (las, zieleń urządzone, obszary chronionego krajobrazu) Gminy i Miasta Pyzdry	122
Rys.17	Tereny rolnicze (grunty rolne, łąki, pastwiska, sady) Gminy i Miasta Pyzdry	123
Rys.18	Wody powierzchniowe i podziemne Gminy i Miasta Pyzdry	124
Rys.19	Obszary strategicznej interwencji w Wielkopolsce o indykatywnym zasięgu	126
Rys.20	Zasięg Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Poznania	127
Rys.21	Kierunki działania w ramach realizacji celu: Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów	128
Rys.22	Mapa jednostek samorządu terytorialnego znajdujących się w Poznańskiej Aglomeracji Metropolitalnej oraz w powiecie wrzesińskim i średzkim	129
Rys.23	Poznańska Aglomeracja Metropolitalna – model struktury funkcjonalno- przestrzennej (28 programów strategicznych)	130
Rys.24	Budżet UE 2021- 2027 i plan odbudowy infografika	157

**PROGNOZA
ODDZIAŁYWANIA NA
ŚRODOWISKO STRATEGII
ROZWOJU
GMINY I MIASTA PYZDRY
2026 – 2030**

**PYZDRY
WYKONAWCA: VOTER PR POZNAŃ,
17 LISTOPAD 2025**

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE.....	4
1.1 PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE OPRACOWANIA.....	4
1.2 CEL I ZAKRES OPRACOWANIA.....	4
1.3 METODYKA OPRACOWANIA PROGNOZY.....	6
II. OCENA STANU ŚRODOWISKA.....	7
2.1 PODSTAWOWA CHARAKTERYSTYKA GMINY PYZDRY.....	7
2.2 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	11
2.2.1 SYSTEM INFRASTRUKTURY KOMUNIKACYJNEJ.....	11
2.2.2 SYSTEM INFRASTRUKTURY WODOCIĄGOWEJ.....	12
2.2.3 SYSTEM INFRASTRUKTURY KANALIZACYJNEJ.....	12
2.2.4 SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI.....	13
2.2.5 SYSTEM GAZOWNICZY.....	13
2.2.6 SYSTEM ZAOPATRZENIA W ENERGIĘ.....	14
2.2.7 SYSTEM CIEPŁOWNICZY.....	15
2.3 STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	16
2.3.1 GEOLOGIA.....	16
2.3.2 RZEŻBA TERENU.....	17
2.3.3 GLEBY.....	17
2.3.4 LASY.....	18
2.3.5 KLIMAT.....	19
2.3.6 WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE.....	20
2.3.7 OBSZARY I OBIEKTY CHRONIONE.....	21
2.3.7.1 NATURA 2000.....	21
2.3.7.2 PARK KRAJOBRAZOWY.....	26
2.3.7.3 OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU.....	26
2.3.7.4 POMNIKI PRZYRODY.....	27
2.3.7.5 OCHRONA GATUNKOWA.....	29
2.3.8 ZABYTKI I DOBRA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO.....	31
2.4 STAN I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, W TYM NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM.....	32
2.4.1 STAN ZAGROŻENIA WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH.....	32
2.4.1.1 WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH.....	32
2.4.1.2 WÓD PODZIEMNYCH.....	35
2.4.2 STAN I ZAGROŻENIA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEBY.....	45
2.4.3 STAN I ZAGROŻENIA KLIMATU.....	46
2.4.4 STAN I ZAGROŻENIA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO.....	46
2.4.5 STAN ZAGROŻENIA HAŁASEM, POLEM ELEKTROMAGNETYCZNYM ORAZ AWARIAMI.....	53
2.4.6 STAN I ZAGROŻENIA FAUNY I FLORY.....	57
III. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU STRATEGII.....	63

IV. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE W REALIZACJI PROJEKTU STRATEGII, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY.....	64
V. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO.....	65
5.1. W ZAKRESIE CELÓW I PRZEDMIOTU OCHRONY, DLA KTÓRYCH POWOŁANO OBSZARY NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚCI TYCH OBSZARÓW.....	71
5.2. W ZAKRESIE SKUTECZNOŚCI OCHRONY BIORÓŻNORODNOŚCI (FAUNY I FLORY)	78
5.3. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA LUDZI.....	84
5.4. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA KLIMAT AKUSTYCZNY.....	86
5.5. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO WODNE.....	88
5.6. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA POWIETRZE.....	91
5.7. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI.....	92
5.8. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA KRAJOBRAZ.....	93
5.9. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA KLIMAT.....	93
5.10. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE.....	94
5.11. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ZASOBY NATURALNE.....	95
VI. MOŻLIWE TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO.....	95
VII. PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU STRATEGII GMINY I MIASTA PYZDRY 2026 – 2030.....	96
VIII. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ ORAZ PROPONOWANE ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE.....	97
IX. ZGODNOŚĆ CELÓW PROJEKTU POŚ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA Z CELAMI USTANOWIONYMI NA SZCZEBŁU MIĘDZYNARODOWYM I KRAJOWYM	98
X. STREZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	107
BIBLIOGRAFIA.....	111
PODSTAWY PRWANE.....	111
OPRACOWANIA I LITERATURA.....	111
SPIS RYSUNKÓW.....	112
SPIS TABEL.....	112
XI. OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY.....	113

I. WPROWADZENIE

1.1 PODSTAWY FORMALNO PRAWNE OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest Prognoza oddziaływania na środowisko projektu „Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030” (zwaną dalej Strategią), którą przeprowadza się w celu identyfikacji przewidywanych ewentualnych skutków wpływu ustaleń dotyczących celów, programów oraz projektów zawartych w tym dokumencie na środowisko.

Podstawą prawną opracowania prognozy stanowi ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.), w której szczegółowy zakres informacji wymaganych w prognozie jest zgodny z art. 51 ust. 2.

Sporządzanie Prognozy oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów jest obowiązkiem wynikającym z przepisów Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE w sprawie ocen oddziaływania na środowisko niektórych planów lub programów.

Przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty:

- ❖ polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- ❖ polityk, strategii, planów lub programów (innych niż w ust. 1 i 2), których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000, jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony.

Jednostkami odpowiedzialnymi za określenie wymogu sporządzenia prognozy oraz opiniowanie prognoz oddziaływania środowiska projektów strategii są Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska i Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny.

RDOŚ uzgodnił zakres wymaganej prognozy oddziaływania projektu Strategii pismem WPP-III.410.396.2025.ET.1 z dnia 13 listopada 2025 r.

1.2 CEL I ZAKRES OPRACOWANIA

Głównym celem Prognozy oddziaływania na środowisko jest określenie możliwych skutków w środowisku gminy Pyzdry, jakie mogą ewentualnie wystąpić w wyniku realizacji „Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030”. Prognoza przedstawia zalecenia dotyczące przeciwdziałania ewentualnym negatywnym skutkom oraz przedstawia sposoby ich minimalizacji. Prognoza jest podstawowym dokumentem, niezbędnym do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu.

Do najistotniejszych ocen w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego wytyczonych w Prognozie, a dotyczących ochrony środowiska dla gminy Pyzdry należą:

- ❖ ochrona gleb i powierzchni ziemi – zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej gleb, ochrona przed degradacją,
- ❖ ochrona wód – zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej wód, racjonalizacja zużycia wody, właściwa gospodarka wodno-ściekowa,

- ❖ ochrona zasobów przyrodniczych – zachowanie zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem ich różnorodności oraz rozwój zasobów leśnych, racjonalna eksploatacja lasów,
- ❖ ochrona klimatu, powietrza, przed hałasem – zapewnienie wysokiej jakości powietrza, redukcja emisji gazów i pyłów, zminimalizowanie uciążliwości hałasu,
- ❖ właściwe użytkowanie zasobów naturalnych - zmniejszenie zużycia energii, surowców i materiałów, wzrost udziału wykorzystywanych zasobów odnawialnych, ochrona zasobów kopalin,
- ❖ racjonalizacja systemu gospodarki odpadami przy współpracy z gminami powiatu ostrzeszowskiego – zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów, zwiększenie poziomów odzysku, wspólne działania na rzecz ochrony środowiska,
- ❖ wzrost skuteczności akcji edukacyjnej – działania zmierzające do pogłębienia świadomości ekologicznej mieszkańców.

Celem opracowania prognozy jest określenie rodzaju, stopnia oraz zasięgu przestrzennego zmian środowiska (pozytywne, negatywne) oraz możliwe zagrożenia, które mogą wyniknąć w związku z realizacją przedsięwzięć zaplanowanych przez gminę. Zakres prognozy jest zgodny z art. 51 i art. 52 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko ((Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.).

Według tej ustawy prognoza oddziaływania na środowisko

1. Zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzenia,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

2. Określa, analizuje, ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

- ❖ różnorodność biologiczną,
- ❖ ludzi,
- ❖ zwierzęta,
- ❖ rośliny,
- ❖ wodę,

- ❖ powietrze,
- ❖ powierzchnię ziemi,
- ❖ krajobraz,
- ❖ klimat,
- ❖ zasoby naturalne,
- ❖ zabytki,
- ❖ dobra materialne,
- ❖ z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3. Przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Przeprowadzenie analizy i oceny istniejącego stanu środowiska terenu Gminy i Miasta Pyzdry i jej otoczenia jest podstawą dla przeprowadzenia prognozy oddziaływania na środowisko zapisów projektu analizowanego dokumentu Strategii.

Na podstawie stanu wyjściowego jakości środowiska określa się presję na środowisko wynikającą z użytkowania terenu oraz planowanych inwestycji, a następnie potencjalne zmiany środowiska (pozytywne, negatywne) oraz możliwe zagrożenia, które mogą wynikać z związku z realizacją przedsięwzięć zaplanowanych przez gminę.

1.3 METODYKA OPRACOWANIA PROGNOZY

Prognozę oddziaływania projektu Strategii na środowisko sporządzono przy zastosowaniu metod opisowych, analiz opartych na dostępnych danych z państwowego monitoringu środowiska oraz danych literaturowych.

W prognozie analizowano oddziaływanie zaproponowanych przedsięwzięć do realizacji na poszczególne elementy środowiska, w tym na zdrowie mieszkańców, z uwzględnieniem zależności od środowiska. Informacje zawarte w prognozie zostały przedstawione stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektu Strategii. Prognoza, oprócz analizy środowiskowej obszaru Gminy i Miasta Pyzdry, będzie oceniać również zawartość dokumentu Strategii. Zawartość projektu Strategii obejmuje dwie najważniejsze części, opracowane za pomocą metody opisowej:

- ❖ część określająca aktualny stan środowiska wraz ze stanem infrastruktury i zagrożeniami dla środowiska wynikającymi z presji na zasoby przyrodnicze,
- ❖ część zawierająca kierunki rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry oraz wytyczne do działań proekologicznych.

Do opisu projektu Strategii posłużono się danymi pochodzącymi z Urzędu Miejskiego w Pyzdrach oraz z innych jednostek i podmiotów działających na tym terenie.

Do przeprowadzenia analizy zostały wykorzystane również dane zgromadzone przez WIOS, GUS, dostępną literaturę tematu oraz ustalenia własne. Jako rok bazowy został przyjęty rok 2023 i 2024, jednak w niektórych przypadkach, kiedy nie było możliwości odniesienia się do aktualnych danych, wykorzystano materiały z lat wcześniejszych.

Analizie poddano aktualną i prognozowaną sytuację w rozwoju różnych sieci infrastruktury technicznej, których rozwój będzie miał na celu poprawę stanu środowiska, a które jednocześnie mogą spowodować zmiany w tym środowisku. Wynikające z przeprowadzonej analizy wnioski odniesiono do stanu środowiska oraz przeanalizowano możliwe skutki środowiskowe realizacji projektu Strategii.

II. OCENA STANU ŚRODOWISKA

2.1 PODSTAWOWA CHARAKTERYSTYKA GMINY I MIASTA PYZDRY

Gmina Pyzdry jest gminą miejsko-wiejską, położoną w powiecie wrzesińskim, we wschodniej części województwa wielkopolskiego. Sąsiaduje ona z pięcioma gminami: Kołaczkowo (powiat wrzesiński), Żerków (powiat jarociński), Gizałki (powiat pleszewski), Łądek (powiat słupecki) i Zagórz (powiat słupecki), wchodzącymi w skład województwa wielkopolskiego.

Administracyjnie dzieli się na 20 sołectw i 35 miejscowości, w tym: Białobrzeg, Ciemierów, Ciemierów Kolonia, Dłusk, Dolne Grądy, Górne Grądy, Kruszyny, Ksawerów, Lisewo, Pietrzyków, Pietrzyków-Kolonia, Rataje, Ruda Komorska, Tarnowa, Trzcianki, Walga, Wrąbczynek, Wrąbczynkowskie Holendry, Zamość, Zapowiednia oraz miasto Pyzdry.

Obszar gminy zajmuje 13782 ha (138 km², w tym miasto 12 km²), co stanowi 0,46% województwa i 19,57% powierzchni powiatu wrzesińskiego.

Według danych z 2023 r. Gminę i Miasto Pyzdry zamieszkuje 6491 mieszkańców, w tym 50,8% kobiet z czego 2900 w mieście. Przeciętnie w jednej miejscowości, których jest 35 w gminie i mieście, mieszka średnio 185 osób, a gęstość zaludnienia na 1km² wynosi 46,80 osób/km². W badanym okresie 2019-2023 w gminie zaobserwowano spadek liczby mieszkańców o 446 osoby. Liczba mieszkańców gminy stanowi 8,3% mieszkańców powiatu wrzesińskiego. Najwięcej ludności 44,6% mieszka w Pyzdrach, a na pozostałym obszarze wiejskim gminy Pyzdry – 3,6 tys. mieszkańców, co stanowi 55,4% ludności gminy.

Gmina Pyzdry w 2030 roku będzie w pełni korzystać ze swojego położenia wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 442, (klasa G) Września – Pyzdry (ul. Wrzesińska i Mostowa) - Gizałki - Kalisz – stanowi połączenie gminy Pyzdry z ośrodkami wyższego rzędu Poznaniem, Wrześnią i Kaliszem oraz z węzłem autostradowym „Września” na autostradzie A-2 oraz drogą wojewódzką nr 466 (klasa G) Słupca - Ciężarów – Pyzdry (ul. Niepodległości) stanowi połączenie gminy Pyzdry z sąsiednim powiatem Słupca oraz z węzłem „Słupca” na autostradzie A-2.

Bogate walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz zasoby materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz bazująca na nich zróżnicowana oferta turystyczna przyciągają turystów oraz gości z Polski i zagranicy. Rozwijać się będzie tutaj konkurencyjna gospodarka lokalna, powiązana z efektywnym systemem edukacji i aktywnością zawodową mieszkańców oraz nowe funkcje usługowe i handlowe, a także zarządzanie publiczne.

Aktywna współpraca samorządów powiatu wrzesińskiego, przedstawicieli sektora biznesu i organizacji pozarządowych będą zapewniać wysoką jakość i dostępność usług publicznych.

Przyjęty zrównoważony model rozwoju gminy i miasta z dbałością o środowisko i ład przestrzenny będzie procentował tym, że gmina Pyzdry będzie miejscem przyjaznym i atrakcyjnym do życia, pracy oraz rekreacji i wypoczynku.

W mieście Pyzdry koncentrują się usługi administracji, szkolnictwa, ochrony zdrowia i opieki społecznej, kultury, handlu oraz bezpieczeństwa publicznego.

Miasto Pyzdry obok funkcji mieszkalnych i usługowych pełni także rolę ważnego ośrodka działalności produkcyjno-budowlanej, a także rekreacji i obsługi ruchu turystycznego. Podstawowymi funkcjami terenów wiejskich są mieszkalnictwo, rolnictwo i działalność gospodarcza, w tym turystyka. Podstawową formą użytkowania tego terenu jest użytkowanie rolnicze. Główne kierunki upraw gospodarstw indywidualnych to przede wszystkim zboża. Wśród pogłównia dużych zwierząt gospodarskich podkreślić należy dominację trzody chlewnej.

Ogółem w gminie znajduje się 8504 ha użytków rolnych, które stanowią 61,67 % ogólnej powierzchni gminy z tego: gruntów ornych 5330 ha (co stanowi 62,68 % udziału w użytkach rolnych), sady 254 ha (2,99 % udziału w użytkach rolnych), łąki 1525 ha (17,93 % udziału w użytkach rolnych), pastwiska 1395 ha (16,40 % udziału w użytkach rolnych). Użytki rolne w gminie Pyzdry stanowią 0,45 % udziału ogólnej powierzchni użytków rolnych województwa wielkopolskiego. Grunty orne w zwartych kompleksach występują w zachodniej i północno-zachodniej części gminy, natomiast łąki i pastwiska najliczniej występują w dolinie Warty (szczególnie na południe od wsi Rataje i Pietrzyków) oraz w rejonie wsi Tłoczyna i Trzcianki (tzw. Łąki Pyzderskie).

Bazując na danych demograficznych (GUS, 31.XII.2023), w strukturze ludności gminy Pyzdry w 2023 r. według ekonomicznych grup ludności było: 18,70% (1214) osób w wieku przedprodukcyjnym, 58,59% (3803) osób w wieku produkcyjnym oraz 22,71% (1474) osób w wieku poprodukcyjnym.

W gminie Pyzdry w roku 2023 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 670 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 542 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Pyzdry najwięcej (25) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (652) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 2,7% (18) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 41,8% (280) podmiotów, a 55,5% (372) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Pyzdry najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są: budownictwo (36.2%) oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (21.0%).

Potencjał gminy opiera się na wzajemnie uzupełniających się walorach środowiska przyrodniczego i kulturowego. Na uwagę zasługuje dobre zagospodarowanie turystyczne obszaru, w tym rozwinięty system szlaków turystycznych.

Pod względem podziału fizyczno-geograficznego wg J. Kondrackiego teren gminy Pyzdry znajduje się w prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego.

Opisywany obszar mieści się w podprowincji Nizin Środkowopolskich, w makroregionie Niziny Wielkopolskiej. Gmina Pyzdry w układzie mezoregionalnym mieści się w zasięgu jednostki Doliny Konińskiej i Równiny Rychwalskiej.

Obszar gminy pod względem geologicznym leży w obrębie Niecki Szczecińsko – Łódzko – Nidziańskiej należącej do Wału Kujawsko-Pomorskiego. Cechuje go wspólne zaleganie trzeciorzędu i kredy jako efekt wypiętrzenia antyklinorium oraz de fałdujących i postorganicznych ruchów, które trwały jeszcze w trzeciorzędzie.

Niecka Łódzka jest najwyżej wyniesiona ze wszystkich jednostek strukturalnych Kujaw i jej powierzchnia mezozoiczna jest najbardziej zróżnicowana hipsometrycznie w wyniku ruchów tektonicznych (epejrogenicznych). Elewacja słupecka posiada pewne elementy rzeźby niższego rzędu. Powierzchnia podtrzeciorzędowa zbudowana jest z osadów kredy górnej piętra mastrycht, składających się w 40 % z wapieni marglistych i w 25 % z kredy piszącej. Poza tym występują również margle, wapienie i opoki.

Na powierzchni kredy zostały złożone utwory trzeciorzędowe reprezentowane przez osady miocenu i pliocenu. Osady miocenu wykształtowane zostały we frakcji buro węglowej reprezentowanej przez węgiel brunatny i szare piaski, a rzadko przez brązowe ropy miocenne i mułki. Węgiel brunatny przykryty został pokładem ropy pliocenowych. Powierzchnia utworów trzeciorzędowych nie zachowała swego wyrównanego charakteru, ale została urozmaicona licznymi formami dolinowymi. Wraz z nachyleniem Wału Turecko - Gnieźnieńskiego podłoże to opada w kierunku północnym i zachodnim. W północnej części gminy występują dwie formy wklęsłe o znacznej głębokości w charakterze dolin z maksymalnym obniżeniem sięgającym 20 m n.p.m. W dolinie Warty osady trzeciorzędowe nie występują.

Osady czwartorzędowe wykazują znacznie zróżnicowanie pod względem ilościowym i terytorialnym. Charakterystyczne jest znaczne nagromadzenie ich w postaci piasków i mułów w rozcięciach erozyjnych, gdzie osiąga miąższości 90 m. Centralna część obszaru gminy wykazuje stosunkowo nieznaczne i równomierne zasypanie osadami czwartorzędowymi w granicach 10-30 m. Są to piaski, żwiry i gliny.

Ukształtowanie terenu gminy nie stwarza problemów w zagospodarowywaniu obszaru, a rzeźba terenu sprzyja rozwojowi rolnictwa oraz osadnictwa. Pokrywą glebową gminy tworzą przede wszystkim gleby piaskowe różnych typów genetycznych: rdzawe, bielcowe, płowe i brunatne, powstałe na ubogich skałach macierzystych, a także gliny i pyły. Są to gleby o średniej i słabej przepuszczalności dla wód opadowych, wrażliwe na warunki klimatyczne i skłonne do przesuszeń.

Rys.1 Mapa gminy Pyzdry

Rys. 2 Mapa powiatu wrzesińskiego

2.2 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

2.2.1 SYSTEM INFRASTRUKTURY KOMUNIKACYJNEJ

Infrastrukturę transportową na terenie Gminy i Miasta Pyzdry tworzą:

- ❖ Sieć drogowo – uliczna o strukturze mieszanej (droga wojewódzka, drogi powiatowe oraz gminne), po której odbywa się indywidualny transport osób, zbiorowy transport osób (autobusowy) oraz transport towarów (ciężarowy),
- ❖ Parkingi,
- ❖ Układ ciągów i stref ruchu pieszego oraz trasy ruchu rowerowego.

Na obszarze gminy Pyzdry nie ma dróg krajowych oraz nie ma układu kolejowego. Podstawowe zadania w zakresie połączeń z drogowym układem krajowym oraz z ośrodkami wyższego rzędu (Poznań, Września, Słupca, Kalisz, Konin), jak również w zakresie obsługi komunikacyjnej są drogi wojewódzkie i powiatowe.

Najważniejszym elementem układu komunikacyjnego gminy są drogi wojewódzkie:

- ❖ droga nr 442 (klasa G) Września – Pyzdry (ul. Wrzesińska i Mostowa) - Gizałki - Kalisz – stanowi połączenie gminy Pyzdry z ośrodkami wyższego rzędu Poznaniem, Wrześnią i Kaliszem oraz z węzłem autostradowym „Września” na autostradzie A-2;
- ❖ droga nr 466 (klasa G) Słupca - Ciężen – Pyzdry (ul. Niepodległości) stanowi połączenie miasta i gminy Pyzdry z sąsiednim powiatem Słupca oraz z węzłem „Słupca” na autostradzie A-2.

Na terenie gminy poszczególne drogi mają następujące długości: wojewódzkie 20,9 km, powiatowe 40,0 km. oraz gminne 116,0 km.

Powiązania zewnętrzne o charakterze międzygminnym zapewniają drogi powiatowe w relacjach:

2900P (Pyzdry - gr. Powiatu – Sporne), 2901P (Zapowiednia - gr. Powiatu – Zagórów), 2902P (Ruda Komorska – Lisewo), 2903P (Janowskie Holendry - Anielewo), 2904P (Pyzdry - Nowa Wieś Podgórna), 2922P (Gozdowo - gr. Powiatu – Samorzewo), 3090P (Słupca - gr. Powiatu - gr. Powiatu – Gizałki), 4180P (Kretków - gr. Powiatu - dr. 442), 4181P (Jarocin - gr. Powiatu - Pyzdry (dr. 442)).

Rys.3 Mapa drogowa Gminy i Miasta Pyzdry.

2.2.2 SYSTEM INFRASTRUKTURY WODOCIĄGOWEJ

Działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego oczyszczania ścieków na terenie gminy zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej i Usług Wodno-Kanalizacyjnych [ZGKMiUWK] w Pyzdrach.

Łączna długość sieci wodociągowej obsługiwanej przez ZGKMiUWK (bez przyłączy) to 132,5 km.

Tab.1 Sieć wodociągowa na terenie Gminy i Miasta Pyzdry w 2023 r.

Lp.	Wodociąg	2023 r.
1	Liczba przyłączy w szt.	2168
2	Produkcja wody w m ³ /d	425.283,00

Na terenie gminy istnieją 4 stacji uzdatniania wody wraz z ujęciami. W eksploatowanych ujęciach ujmowane są wody z poziomu trzeciorzędowego i czwartorzędowego.

Woda dostarczana jest do około 2168 przyłączy domowych przy pomocy jednego wodociągu grupowego i dwóch wodociągów lokalnych obsługujących poszczególne miejscowości w oparciu o następujące ujęcia i stacje uzdatniania wody:

- ❖ Pyzdry ul. Nadrzeczna – wyłączona z eksploatacji przez ZGKMiUWK w Pyzdrach,
- ❖ Pyzdry ul. Wrocławska – dwie studnie głębinowe, studnia nr 1 o wydajności 60,8 m³/h, studnia nr 2 60,0 m³/h wraz ze stacją uzdatniania wody, obsługuje miejscowość Tarnowa i część miasta Pyzdry, stan techniczny dobry, w 2021 roku wymieniono złożę filtracyjne w 2 zbiornikach
- ❖ Pietrzyków – dwie studnie głębinowe każda o wydajności 55 m³/h wraz ze stacją uzdatniania wody, obsługuje miejscowości: Pietrzyków, Pietrzyków Kolonia, Rataje, Ksawerów, Dłusk i część miasta Pyzdry, stan techniczny dobry, wymaga modernizacji,
- ❖ Wrąbczynek – dwie studnie głębinowe każda o wydajności 60 m³/h wraz ze stacją uzdatniania wody, obsługuje miejscowości: Wrąbczynek, Białobrzeg, Wrąbczynkowskie Holendry, Zapowiednia, Trzcianki, Królewiny i Walga, stan techniczny dobry po modernizacji, w 2022 r. wybudowano studnię głębinową nr 2, w 2023 r. wymieniono 3 zbiorniki filtracyjne, kompleksowy osprzęt i orurowanie, nową tablicą rozdzielczą, położono nowy dach i wykonano elewację
- ❖ Lisewo – dwie studnie głębinowe każda o wydajności 60 m³/h wraz ze stacją uzdatniania, obsługuje miejscowości: Lisewo, Ciemierów, Ruda Komorska, Zamość, Modlica, Górne Grądy, Kolonia Ciemierów, Dolne Grądy, Kruszyny, Benewicze, stan techniczny dobry.

2.2.3 SYSTEM INFRASTRUKTURY KANALIZACYJNEJ,

Długość czynnej sieci wodociągowej w 2023 r. nie zmieniła się i wynosi 132,5 km. Długość czynnej sieci sanitarnej w 2023 r. wynosi 34,97 km.

Dostęp do sieci wodociągowej w gminie posiada 2098 budynków, a w przypadku sieci kanalizacyjnej 1180 budynków.

Tab.2 Sieć kanalizacyjna na terenie Gminy i Miasta Pyzdry w 2023 r.

Lp.	Kanalizacja	2023 r.
1	Liczba przyłączy w szt.	1094
2	Ilość ścieków komunalnych odprowadzanych zbiorczym systemem kanalizacyjnym do oczyszczalni ścieków w tys. m ³ /r	121.951

Na terenie gminy zlokalizowanych jest 20 przepompowni ścieków oraz 1 oczyszczalnia ścieków w m. Tarnowa.

Priorytetem oczyszczalni ścieków jest przyjmowanie i unieszkodliwianie ścieków bytowych, przemysłowych i opadowych dopływających siecią kanalizacyjną zlokalizowaną na terenie Gminy i Miasta Pyzdry oraz ścieków bytowych dowożonych taborem asenizacyjnym.

Wśród innych instalacji i urządzeń gromadzenia i wywozu nieczystości w gminie i mieście Pyzdry było 494 zbiorników bezodpływowych i 118 przydomowych oczyszczalni ścieków.

2.2.4 SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI,

Odpady z terenu Gminy i Miasta Pyzdry są dostarczane do zakładu przetwarzania odpadów „Wielkopolskie Centrum Recyklingu Sp. z o.o. w Jarocinie”.

Na terenie gminy Pyzdry funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów w miejscowości Tarnowa. Przywożone odpady składowane w kontenerach oraz boksach przygotowanych do selektywnej zbiórki odpadów.

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów czynny jest w poniedziałki oraz soboty w godzinach od 10:00 do 16:00. Od stycznia 2025 r. dodatkowo w sposób selektywny, zgodnie z obowiązującymi przepisami zbierane są również odzież i tekstylia.

Działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w roku 2024 prowadziła firma ALBA Sp. z o. o. z Wrocławia, wyłoniona w drodze przetargu, której podwykonawcą jest firma I Iglespol Sp.j. Iglewski Z. i Wspólnicy z Wrześni.

W roku 2024 r. ilości zebranych odpadów z od właścicieli nieruchomości zamieszkałych kształtowała się następująco:

- ❖ Zmieszane odpady opakowaniowe: 127,74 Mg
- ❖ Odpady ulegające biodegradacji: 319,24 Mg
- ❖ Niesegregowane zmieszane odpady komunalne 1567,26 Mg
- ❖ Odpady wielkogabarytowe 113,58 Mg
- ❖ Opakowania z papieru 26,7 Mg
- ❖ Opakowania ze szkła 37,02
- ❖ Zużyte opony 5,36 Mg

Łącznie ilość odpadów zebranych od nieruchomości zamieszkałych w roku 2024 2256,9 Mg.

2.2.5 SYSTEM GAZOWNICZY

Na terenie gminy Pyzdry istnieje sieć gazowa średniego ciśnienia. Na terenie gminy Pyzdry w latach 2019 - 2020 roku prowadzono dystrybucję gazu ziemnego w miejscowości Ruda Komorska. Wybudowano sieć o długości 4 km.

W miejscowościach: Pyzdry, Dłusk, Tarnowa sieć gazowa wybudowana została w 2024 roku przez Gminę i Miasto Pyzdry. Sieć gazowa średniego ciśnienia o ciśnieniu MOP=0,5 MPa została wykonana z rur polietylenowych 100RC:

- ❖ - gazociąg PE dn 180 mm L= 1,78 m,
- ❖ - gazociąg PE dn 160 mm L= 4099,83 m,
- ❖ - gazociąg PE dn 90 mm L= 2710,45 m,
- ❖ - gazociąg PE dn 63 mm L= 8426,77 m,

co w sumie stanowi łącznie 15 238,83 m.

2.2.6 SYSTEM ZAOPATRZENIA W ENERGIĘ

Elektroenergetyka, w tym sektor oświetlenie uliczne

Systemem elektroenergetycznym na terenie gminy Pyzdry zajmuje się ENERGA OPERATOR SA. Przez teren gminy Pyzdry nie przebiega żadna linia wysokiego napięcia WN 110kV.

Ponadto na terenie gminy nie jest zlokalizowana żadna stacja transformatorowo – rozdzielcza WN/SN 110/15 kV. Odbiorcy z terenu Gminy i Miasta Pyzdry zasilani są z GPZ-tów: Słupca, Zagórów oraz Ludwinów.

Długość linii kablowej i napowietrznej średniego i niskiego napięcia przedstawiono w tabeli 30 poniżej:

Tab.3 Sieć rozdzielcza średniego napięcia SN 15kV

Rodzaj linii	Długość linii w km
Napowietrzne	86,650
Kablowe	3,511

Źródło: ENERGA - OPERATOR

Tab.4 Sieć niskiego napięcia nn 0,4 kV

Rodzaj linii	Długość linii w km
Napowietrzne	157,304
Kablowe	21,709

Źródło: ENERGA - OPERATOR

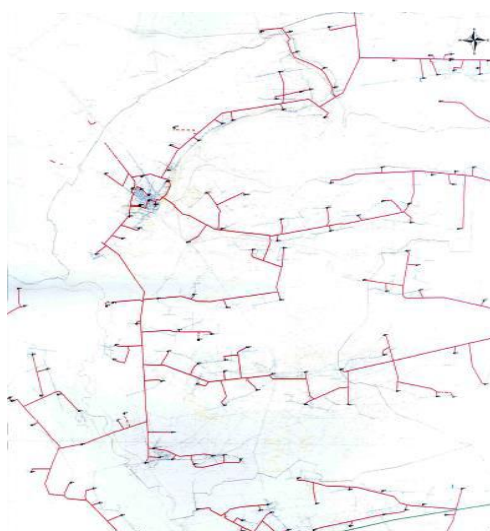
Na terenie gminy Pyzdry znajduje się 88 stacji transformatorowych SN/nn stanowiących własność ENERGA – OPERATOR SA oraz 4 stacje transformatorowe nie stanowiące własności ENERGA – OPERATOR SA.

Oświetlenie uliczne

Na terenie gminy Pyzdry występują łącznie 750 sztuk oświetlenia ulicznego. Gmina jest właścicielem 17 wysokoprężnych lamp sodowych. W posiadaniu spółki Oświetlenie Uliczne i Drogowe Sp. z o.o. w Kaliszu jest 733 sztuk opraw ledowych wymienionych w większości przez gminę w 2024 r. i 1 oprawę sodową. Oprawy rtęciowe nie występują. W najbliższych latach konieczna jest wymiana lamp sodowych na ledowe.

Na poniższej mapie przedstawiony został orientacyjny przebieg sieci elektroenergetycznej na terenie gminy Pyzdry. Czerwoną kreską oznaczono linie SN, natomiast czarnym trójkątem słupowe stacje transformatorowe SN/nn, a czarnym kwadratem kubaturowe stacje transformatorowe SN/nn.

Rys.4 Sieć elektroenergetyczna na terenie gminy Pyzdry

Źródło: ENERGA – OPERATOR SA

2.2.7 SYSTEM CIEPŁOWNICZY

Na terenie gminy Pyzdry energia cieplna wykorzystywana jest do:

- ❖ ogrzewania pomieszczeń i wody użytkowej w budownictwie mieszkaniowym,
- ❖ przygotowania posiłków w gospodarstwach domowych,
- ❖ ogrzewania pomieszczeń i przygotowania c.w.u., na potrzeby technologiczne (w kuchniach) w szkołach i innych obiektach usługowych.

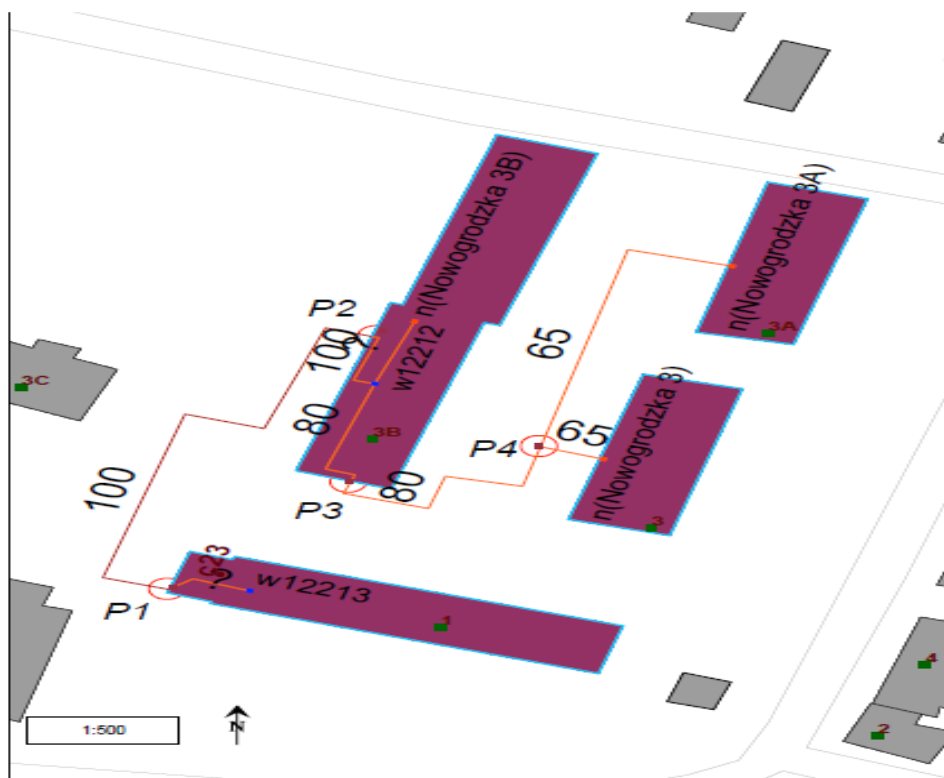
Budynki przeznaczone na pobyt ludzi ogrzewane są głównie z indywidualnych źródeł ciepła:

- ❖ budynki posiadające instalację centralnego ogrzewania z kotłowni indywidualnych;
- ❖ budynki nieposiadające instalacji C.O. - ogrzewane piecami węglowymi, piecykami gazowymi i olejowymi oraz piecykami elektrycznymi.

Na terenie gminy dominującym systemem jest indywidualny system zaopatrzenia w ciepło oparty przede wszystkim o spalanie paliw stałych (głównie węgla kamiennego).

System scentralizowany na terenie gminy Pyzdry obejmuje jedynie kilka budynków wielorodzinnych zlokalizowanych w mieście Pyzdry. Są to budynki zlokalizowane na ulicy Nowogrodzkiej 1, 3B, 3, 3A. Schemat relacji połączeń sieci ciepłowniczej między budynkami przedstawia rysunek poniżej.

Rys.5 Mapa połączeń sieci ciepłowniczej na terenie Wspólnoty Mieszkaniowej przy ulicy Nowoogrodowej

Źródło: operator ciepłowniczy Veolia

Zarządcą sieci ciepłowniczej jest Veolia Energia Poznań S.A. i jest dzierżawiona do 2021 roku. Stan techniczny sieci jest określany na dobry i nie wymaga modernizacji.

Parametry techniczne sieci:

- ❖ ciepło dostarczane do mieszkańców produkowane jest przez kotły Producenta Gizex Pleszew, typy kotłów Alfa 300 – 1 szt. Oraz Alfa 200 – 1 szt. Są to kotły na paliwo stałe (ekoret) podawane automatycznie, o sumarycznej mocy zainstalowanej 500 kW. Źródło pracuje w systemie całorocznym, zima – c.o. + c.w.u. natomiast latem tylko c.w.u. Parametry ciepła to 90/70°C. Dostarczane ciepło w pełni zaspokaja potrzeby mieszkańców.

Obsługiwana sieć ma długość 225 m, w tym preizolowana ok. 80 mb. Pozostała sieć pracuje w technologii tradycyjnej.

Budynki mieszkalne zasilane są głównie z przydomowych kotłowni indywidualnych, za wyjątkiem budynków wielorodzinnych zasilanych z kotłowni punktowych.

Ciepło na cele grzewcze pochodzi przede wszystkim ze spalania węgla, drewna oraz gazu ziemnego, a do ogrzewania wody dodatkowo wykorzystuje się energię elektryczną.

Ze względu na charakter gminy oraz znaczne rozproszenie zabudowy jak i stosunkowo niewielkie zapotrzebowanie na ciepło, realizacja przedsięwzięcia związanego z uruchomieniem przedsiębiorstwa ciepłowniczego obsługującego mieszkańców gminy byłaby bardzo kosztowna i najprawdopodobniej ekonomicznie niezasadniona.

2.3 STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

2.3.1 GEOLOGIA

Obszar gminy leży w obrębie jednostki geologicznej zwanej Niecką Łódzko-Szczecińską, stanowiącej południowo-zachodnie obniżenie Wału Kujawsko-Pomorskiego. Nieckę tę budują kredowe wapienie i margle oraz utwory ilaste. Są one słabo rozpoznane. Znacznie lepiej rozpoznane są utwory trzeciorzędowe. Utwory mioceńskie wykształcone są w postaci piasków z domieszką żwirów, ilów oraz węgla brunatnych. Węgle brunatne występują w postaci wkładek o miąższości od kilkudziesięciu centymetrów do kilku metrów. W Kotlinie Pyzdrowskiej stwierdzono występowanie pstrych ilów plioceńskich.

Całą powierzchnię gminy pokrywają utwory czwartorzędowe. Część północną gminy stanowi obszar wysoczyzny zbudowany z glin morenowych oraz osadów piaszczystych. Środkową i południową część gminy zajmuje Pradolina Warszawsko-Berlińska, ze swoimi terasami, zbudowanymi z piasków i żwirów. Dno pradoliny wypełniają piaski, w obniżeniach występują torfy. Podobne osady czwartorzędowe stwierdzono w dolinie Prośny.

Gmina Pyzdry jest uboga pod względem zasobów surowców mineralnych. Do udokumentowanych złóż należy złóż kruszywa naturalnego „Wrąbczyńskie Holendry”. Jest to złóż o znaczeniu lokalnym wykorzystywane dla potrzeb budownictwa i drogownictwa. Zasoby bilansowe (zgodnie z kartą rejestracyjną D-VI/189 z 1984 r oraz decyzją o zatwierdzeniu zasobów PG/1648/84 z 27 XII. 1984r.) wynoszą 923 tys. ton. Miąższość złóż waha się od 5,0 do 13,6 m, średnio 7,9 m. Parametry jakościowe i geologiczno-górnictwa złóż są korzystne. Złóż jest częściowo zawodnione, eksploatowana była tylko sucha część do poziomu wody gruntowej, tj. do ok. 1,9 m. Eksploatacja odbywała się chaotycznie, co utrudnia rekultywację. Obecnie zaniechano eksploatacji. Nie utworzono tu obszaru górniczego. Planowanym kierunkiem rekultywacji jest kierunek rolniczo – wodny.

W zbiorczym zestawieniu złóż kopalin udokumentowanych na obszarze gminy Pyzdry wg stanu na dzień 23.03.1995 r. istnieje jeszcze złóż torfu – 7 pól w obrębie gminy („Dokumentacja geologiczna torfowisk 1958 r) o zasobach bilansowych wynoszących 32 tys. ton. Jest to złóż o charakterze lokalnym, nieeksploatowane. Na terenie gminy Pyzdry występują również wody mineralno-termalne.

Są to wody chlorkowo-sodowe, siarczkowo-bromowo-jodowe o mineralizacji ok. 0,15% i temperaturze 37 °C. We wsi Kruszyny znajduje się otwór „Grądy Górne IG-1”, który jednak z powodu braku odpowiedniego użytkownika zalano płuczką ilową i zabezpieczono 20 m korkiem cementowym. Otwór ten w razie potrzeby można udostępnić.

2.3.2 RZEŻBA TERENU

Gmina Pyzdry położona jest w południowej części powiatu wrzesińskiego i należy do gmin nadwarciańskich. Charakteryzuje się młodoglacjalną, polodowcową rzeźbą terenu.

Według podziału J. Kondrackiego na regiony fizyczno-geograficzne Polski gmina położona jest w obrębie 3 2 mezoregionów: 315.56. Równiny Wrzesińskiej, 318.13 Doliny Konińskiej, 318.16 Równiny Rychwalskiej. Północna część gminy znajduje się w obrębie Równiny Wrzesińskiej, Doliny Konińskiej.

Jest to obszar wysoczyzny dennomorenowej płaskiej, bez jeziornej o deniwelacji rzędu 2m, którą od dna doliny Warty oddziela skarpa porożcinana dolinkami erozyjnymi.

Środkowa część gminy położona jest w obrębie Doliny Konińskiej, tak zwanego równoleżnikowego odcinka doliny Warty rozciągającego się między Koninem, a Pyzdrami. Holocenijskie dno doliny Warty zajęte jest przeważnie przez łąki i porożcinane jest systemem dolinek erozyjno-denudacyjnych o różnej długości. Obszar ten jest rezultatem bezpośredniej akumulacji lądolodu bałtyckiego, którego czoło przebiegało w odległości kilkunastu kilometrów na południe od Równiny Wrzesińskiej. Od Doliny Konińskiej oddzielone jest stromą krawędzią.

Dno doliny leży na wysokości około 70-72 m n.p.m. i zaznaczają się w niej 3 wyraźne poziomy terasowe. Najniższy, zalewany w czasie stanów powodziowych, posiada powierzchnię urozmaiconą łachami wałowymi o wysokości około 2 m i rozdzielającymi je obniżeniami.

Widoczne są tutaj stare koryta rzek Warty i Prośny. Wyższe poziomy terasowe (73-74 m n.p.m.) zajmują dość znaczne powierzchnie Doliny Konińskiej. Rzeźbę terenu urozmaicają występujące tu liczne formy wydmy. Ich wysokość dochodzi miejscami do 10 m.

Największą powierzchnią pozostaje część gminy (południowa) obejmuje Równina Rychwalska, która stanowi obniżenie pomiędzy wysoczyznami Kaliską i Turecką, ograniczone od północy Doliną Konińską. W granicach gminy Pyzdry, to fragmenty terasy dennej i terasa środkowa z pagórkami wydmy. W obrębie Równiny Rychwalskiej znajduje się najwyższy położony punkt 106,3 m n.p.m. (pagórek wydmy).

2.3.3 GLEBY

Ukształtowanie terenu gminy nie stwarza problemów w zagospodarowywaniu obszaru, a rzeźba terenu sprzyja rozwojowi rolnictwa oraz osadnictwa. Pokrywą glebową gminy tworzą przede wszystkim gleby piaskowe różnych typów genetycznych: rdzawe, bielcowe, płowe i brunatne, powstałe na ubogich skałach macierzystych, a także gliny i pyły. Są to gleby o średniej i słabej przepuszczalności dla wód opadowych, wrażliwe na warunki klimatyczne i skłonne do przesuszeń.

Pod względem bonitacji gleb, na terenie gminy Pyzdry przeważają niskie klasy bonitacyjne V, VI i VIRZ, których udział w ogólnej strukturze gruntów ornych wynosi łącznie 68 %, natomiast grunty IV klasy bonitacyjnej stanowią jedynie 30 %. Gleby słabe V i VI klasy bonitacyjnej występują głównie w południowej części gminy. W obniżonych partiach terenu oraz w dolinie rzeki Warty występują gleby pochodzenia organicznego, wśród nich mady, torfy i mursze, użytkowane w większości jako użytki zielone średniej wartości III i IV klasy lub pod słabe użytki zielone V i VI klasy.

Ogółem gmina posiada 8504 ha użytków rolnych, które stanowią 61,67 % ogólnej powierzchni gminy z tego: gruntów ornych 5330 ha (co stanowi 62,68 % udziału w użytkach rolnych), sady 254 ha (2,99 % udziału w użytkach rolnych), łąki 1525 ha (17,93 % udziału w użytkach rolnych), pastwiska 1395 ha (16,40 % udziału w użytkach rolnych). Użytki rolne gminy Pyzdry stanowią 0,45 % udziału ogólnej powierzchni użytków rolnych województwa wielkopolskiego. Grunty orne w zwartych kompleksach występują w zachodniej i północno-zachodniej części gminy, natomiast łąki i pastwiska najliczniej występują w dolinie Warty (szczególnie na południe od wsi Rataje i Pietrzyków) oraz w rejonie wsi Tłoczyna i Trzcianki (tzw. Łąki Pyzdarskie).

Generalnie na terenie gminy dominują gleby o średniej i niskiej jakości. Gleby klasy IIIb stanowią zaledwie 2%, gleby IVa i IVb stanowią łącznie 30% natomiast aż 66% gruntów ornych stanowią gleby V i VI klasy bonitacyjnej.

2.3.4 LASY

Występujące kompleksy leśne obejmują 30,4 % (4189,2 ha) ogólnego obszaru gminy z tym, że ich położenie w obszarze gminy nie jest równomierne. Największe kompleksy leśne występują we wschodniej i południowo-wschodniej części gminy. Dominujące drzewostany to sosnowce stanowiące ponad 90%. W gospodarce leśnej głównym zadaniem jest zmniejszenie udziału drzewostanu sosnowego na drzewostan drzew liściastych. Gospodarka leśna prowadzona jest przez Nadleśnictwo Grodziec.

Pod względem typów siedliskowych przeważającą część stanowi bór świeży - 60,4 % udziału, bór mieszany świeży 12,4 % udziału i bór mieszany wilgotny – 9,8 % udziału.

Występują również niewielkie enklawy boru wilgotnego i lasu mieszanego wilgotnego i mieszanego świeżego. Wiek drzewostanów jest zróżnicowany – od młodników do 20 lat (I klasa – niewielkie powierzchnie) do klasy VI – powyżej 100 lat (również małe powierzchnie).

Największą powierzchnię zajmują drzewostany w klasie III, IV i V tj. w wieku 41 – 100 lat.

System obszarów biologicznie czynnych uzupełnia zieleń urządzona. Wśród roślinności urządzonej występują:

- ❖ roślinność parków i skwerów, w tym ciągów parkowo-spacerowych,
- ❖ aleje i ciągi drzew przydrożnych,
- ❖ roślinność cmentarzy.

Na obszarze gminy występuje znaczne zróżnicowanie środowisk przyrodniczych, reprezentowanych zarówno przez siedliska zbliżone do naturalnych, jak i siedliska całkowicie przekształcone. Znaczna część miasta Pyzdry to obszary o gęstej zabudowie, gdzie znajdują się miejsca trudne do zdefiniowania pod względem roślinności, m.in. ze względu na występowanie koło siebie gatunków sztucznie posadzonych, charakterystycznych dla różnych siedlisk.

Świat zwierzęcy gminy Pyzdry jest typowy dla równinnych obszarów kraju i Wielkopolski. Występują w lasach następujące gatunki zwierzyny grubej: sarny, jelenie, daniela, borsuki i dziki. Zwierzyna drobna reprezentowana jest między innymi przez: lisy, zające, wydry, bobry, kuny domowa i leśna, tchórze i wiewiórki. Wśród gryzoni wyróżnia się: mysz leśną, mysz zaroślową, mysz polną, nornicę rudą, nornika zwyczajnego, jeża europejskiego oraz ryjówki. Urozmaiconą i licznie reprezentowaną grupę stanowią również ptaki, żerujące i gniazdujące głównie w dolinach rzecznych, przede wszystkim Warty. Ranga ornitologiczna Doliny Środkowej Warty jest wyjątkowo wysoka, obszar ten uznano za jedną z siedmiu najwartościowszych ostoi ptaków wodnych i błotnych w Polsce, zaliczono go również do najcenniejszych obszarów ornitologicznych Europy.

Stwierdzono występowanie: perkoza dwuczubatego i rdzawoszyjnego, kormorana czarnego, bąka, czapli siwej, bociana białego i czarnego, jastrzębia, żurawia, myszołowa, łabędzia niemego oraz szeregu innych gatunków. Na terenie Nadleśnictwa Grodziec ustanowione są 3 ostoja bociana czarnego.

Nadleśnictwo wylicza także inne cenne gatunki występujące (gniazdujące) na terenie gminy: rożeniec, błotniak łąkowy, błotniak zbożowy, kropiatka, zielonka, derkacz, sieweczka obroźna, batalion, dubelt, dzierzba rudogłowa, świergotek polny. Z ptaków zamieszkujących typowo tereny leśne wyróżnić należy: ziębę, trznadla, sikorę bogatkę, modraszkę, kosa, sójkę, kruka, drozda śpiewaka, turkawkę, podróżniczkę, pokrzywnicę oraz dziwonię.

Z gatunków gadów występujących na omawianym obszarze wymienić należy jaszczurkę zwinkę, padalca zwyczajnego i zaskrońca zwyczajnego. Rzadko można również spotkać żmiję zygzakowatą.

2.3.5 KLIMAT

Warunki klimatyczne panujące na terenie gminy należą do umiarkowanych i w dużej mierze uwarunkowane są wpływami masy powietrza morskiego oraz kontynentalnego. Masy powietrza morskiego pochodzą głównie z Oceanu Atlantyckiego. Powietrze kontynentalne pochodzi przede wszystkim z Europy Wschodniej oraz z Azji.

Według regionalizacji klimatycznej R. Gumińskiego, gmina położona jest w obrębie Dzielnicy Środkowej. Kraina ta charakteryzuje się stosunkowo korzystnymi warunkami klimatycznymi. Amplitudy temperatury są tutaj mniejsze niż przeciętne w Polsce, wiosny i lata są wczesne i ciepłe, zimy łagodne z nietrwałą pokrywą śnieżną.

W tym obszarze klimat jest umiarkowany ciepły. Opierając się na klasyfikacji klimatu Köppena i Geigera, został sklasyfikowany jako Cfb - klimat oceaniczny. Ten typ klimatu jest łagodny, bez pory suchej i z ciepłym latem. Średnia temperatura wszystkich miesięcy jest niższa niż 22°C. Co najmniej cztery miesiące są ze średnią temperaturą powyżej 10°C. Pierwszy przymrozek jesienny występuje około 5 listopada, a ostatni przymrozek wiosenny -20 kwietnia.

W obrębie dolin i zagłębień bezodpływowych często obserwuje się zamglenia i mgły lokalne. W mieście Pyzdry występują równomierne opady deszczu przez cały rok, nawet w najsuchszych miesiącach. W ciągu roku, średnie opady wynoszą 518 mm. Opady są najniższe w lutym, ze średnim poziomem opadów równym 23 mm. Największe opady występują w lipcu, ze średnią 73 mm.

Średnioroczna temperatura w mieście Pyzdry wynosi 8,3°C. Lipiec jest najcieplejszym miesiącem w roku (średnia temperatura 18,3°C), a styczeń ma najniższą średnią temperaturę w ciągu roku i wynosi ona -2,9°C.

Przeważającymi wiatrami na terenie gminy są wiatry zachodnie, a drugorzędnymi wiatry południowo-zachodnie. Wiatry zachodnie zdecydowanie przeważają w porze letniej, a zimą natomiast często pojawiają się wiatry z kierunku południowo-zachodniego.

Największe prędkości wiatrów notowane są zimą i wiosną, a najmniejsze latem. Średnie roczne prędkości wiatrów zawierają się w granicach od 2 m/s do 4 m/s. Cisze stanowią 22 % i występują najczęściej w miesiącach lipiec - październik. Wraz ze wzrostem prędkości wiatrów nasila się wiele procesów atmosferycznych, które wpływają na warunki bioklimatyczne, czyli między innymi procesy wentylacyjne, zwiększenie ochłodzenia, usuwanie zanieczyszczeń atmosferycznych.

2.3.6 WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Zasoby wodne gminy Pyzdry stanowią 20,9 % powierzchni jednostki. Gmina położona jest w obrębie następujących jednolitych części wód powierzchniowych⁶ (JCW rzecznych):

- ❖ RW60001718389 – Wrześnica – naturalna część wód, zły zagrożona
- ❖ RW60002318392 – Dopływ spod Wszembórza – naturalna część wód,
- ❖ RW60002118399 – Warta od Powy do Prosny – sztuczna część wód,
- ❖ RW600023184996 – Bartosz – naturalna część wód,
- ❖ RW600017184992 – Rów Mąkowski – naturalna część wód (niewielki fragment w południowej części gminy),
- ❖ RW600019184999 – Prosna od Dopływu z Piątka Małego do ujścia – naturalna część wód (niewielki fragment w południowo-zachodniej części gminy),
- ❖ RW60002118519 – Warta od Prosny do Lutyni – sztuczna część wód (niewielki fragment w zachodniej części gminy).

Przez teren gminy przepływa rzeka Warta wraz z jej dopływami Prosną i Wrześnicą. Warta dzieli obszar gminy na dwie części: mniejszą północą z Wrześnicą i Flisą oraz zasobną w wody powierzchniowe część południową ze zlewnią rzeki Prosny i jej dopływami: Bartosz i Rów Mąkowski.

Sieć rzeczna gminy Pyzdry charakteryzuje śnieżno-deszczowy system zasilania, z dwoma wysokimi stanami wody w ciągu roku oraz jednym minimum. Po osiągnięciu wiosennego maksimum (w okresie pomiędzy styczniem a kwietniem), stany wody i przepływy rzek zmniejszają się (największe znaczenie ma to przede wszystkim w przypadku Prosny). Wezbrania letnie (lipiec, sierpień) są zdecydowanie mniejsze od wiosennych. Minimum przypada generalnie pomiędzy lipcem i październikiem.

Należy zaznaczyć, że na stany wód w rzece Warcie ma wpływ zbiornik retencyjny Jeziorsko, dzięki któremu można w pewnym stopniu regulować wielkość przepływów. Na terenie gminy Pyzdry nie występują większe jeziora. Do zbiorników wodnych można zaliczyć jedynie 4 stawy rybne o łącznej powierzchni 19,31 ha zlokalizowane wzdłuż cieków Flisa w zachodniej części miasta.

Gmina Pyzdry położona jest w granicach dwóch jednolitych części wód podziemnych: JCWPd 81 (obejmuje większą część jednostki) oraz 61 (obejmuje mniejszą część gminy w jej północnych krańcach).

Teren gminy Pyzdry zgodnie z hydrogeologicznym podziałem kraju znajduje się w makroregionie zachodnim Niżu Polskiego – regionie wielkopolskim i charakteryzuje się korzystnymi warunkami wodnymi. Na jego obszarze zbiorniki wód podziemnych o znaczeniu użytkowym występują w utworach czwartorzędowych, trzeciorzędowych i kredowych. Utwory czwarto- i trzeciorzędowe rozdzielone są warstwami ilów poznańskich i glin zwałowych.

Zasoby wodne poziomu czwartorzędowego w zdecydowanej większości zlokalizowane są w piaskach, żwirach rzecznych i wodnolodowcowych. Wody te mają układ piętrowy. Wody gruntowe I poziomu na obszarach równinnych występują na ogół na głębokościach poniżej 1,5 m ppt. Płytszym występowaniem wód gruntowych charakteryzuje się dolina Warty 1,0 m ppt. Miąższość tych warstw waha się od kilku do 60 m, przy czym średnio wynosi ona 10-25 m. Są one eksploatowane na terenie całej gminy, należą jednak do wód o średniej i niskiej jakości.

Poziom wód trzeciorzędowych należy zaliczyć do stosunkowo zasobnych. Tworzą go ilaste utwory plicenu oraz miocenne piaski drobno- i średnioziarniste. Cechą charakterystyczną tego poziomu jest częste zanieczyszczanie domieszkami węgla brunatnego.

W obrębie Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej zasoby wód trzeciorzędowych są ułożone w dwóch warstwach zawierających się pomiędzy głębokościami 30 – 50, a 250 – 280 m. Poziom ten jest użytkowany na terenie całej gminy.

Wody kredowe znajdują się w szczelinach i spękaniach wśród utworów marglisto-wapiennych. Występują najczęściej na głębokości 50-100 m. Wody w utworach kredowych mają charakter napięty z wyjątkiem obszarów w pradolinie Warty.

Teren gminy znajduje się w obrębie 2 głównych zbiorników wód podziemnych. Są to GZWP o nr: 150 i 311. Występują one w utworach czwartorzędowych i mają porowy charakter ośrodka.

Płazy reprezentowane są przede wszystkim przez żaby, ropuchy szarą i zieloną, traszki grzebieniastą i zwyczajną, rzekotki i kumaki. Najpopularniejszym mięczakiem jest winniczek.

Najliczniej na terenie gminy występują jednak owady, żyjące w różnym środowisku, są to między innymi paż królowej, biegacze skórzasty, leśny, ogrodowy. Istnieje duża grupa owadów powodująca szkody w drzewostanach (głównie w monokulturach sosnowych) należą do nich: strzygonia choinówka, brudnica mniszka, barczałka sosnówka, boreczniki, zawisak borowiec, poproch cetyniak, szeliniak sosnowiec i choiniek szary. Wśród pajęczaków najliczniej występuje krzyżak ogrodowy, topik, wałęsak leśny i skakun.

Mało zróżnicowana i ograniczona do pospolitych gatunków jest fauna ryb. Zaobserwowano występowanie między innymi sielawy, siei, szczupaka, lina, okonia oraz leszcza.

2.3.7 OBSZARY I OBIEKTY CHRONIONE

Ustawa z dnia 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity: Dz. U. 2016 r. poz. 2134 ze zm.) przedstawia poszczególne formy ochrony przyrody, z których na terenie gminy Pyzdry można zaliczyć: obszary Natura 2000, park krajobrazowy, obszar chronionego krajobrazu oraz pomniki przyrody.

Dla niektórych form ochrony przyrody sporządza się plany ochrony oraz plany zadań ochronnych, które jako akty prawa miejscowego stanowią podstawę do ochrony i zagospodarowania obszarów cennych pod względem przyrodniczym. Do tej pory aktów takich nie uchwalono dla parku krajobrazowego, ani dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Warty PLB300002.

Dla obszaru specjalnej ochrony ptaków Dolina Środkowej Warty PLB3000002 obowiązuje zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 22 lutego 2022 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru NATURA 2000 Dolina Środkowej Warty PLB3000002, (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2022 r. poz. 1567). natomiast dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Nadwarciańska PLH300009 obowiązuje zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 14 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadwarciańska PLH300009 (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2014 r. poz. 1819, późn. zm.).

W granicach Gminy i Miasta Pyzdry scharakteryzowano występujące formy ochrony przyrody, które przedstawiono poniżej:

2.3.7.1 NATURA 2000

Na sieć Natura 2000 składają się dwa typy obszarów: obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO). Podstawą programu Natura 2000 jest Dyrektywa Ptasia i Dyrektywa Siedliskowa. Wyznaczenie obszarów specjalnej ochrony ptaków ma na celu protekcję populacji dziko występujących gatunków ptaków, utrzymanie i zagospodarowanie ich naturalnych siedlisk. Celem wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony siedlisk jest ochrona siedlisk przyrodniczych, populacji i siedlisk roślin oraz zwierząt, a także

odtworzenie siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony gatunków roślin lub zwierząt. W ramach sieci NATURA 2000 na omawianym terenie włączone do ochrony obszary o znaczeniu dla Wspólnoty to:

- ❖ Dolina Środkowej Warty PLB300002 – obszar specjalnej ochrony ptaków o powierzchni 6 069,5 ha (ok. 10 % całkowitej powierzchni obszaru chronionego) - zajmuje obszar doliny Warty pomiędzy wsią Babin (gm. Uniejów) i Dębno n/ Wartą (gm. Nowe Miasto nad Wartą),
- ❖ Ostoja Nadwarciańska PLH300009 – specjalny obszar siedlisk o powierzchni całkowitej 26 971,2 ha. Na terenie gminy obejmuje obszar pomiędzy miejscowościami Tłoczyna i Trzcianki.

Dolina Środkowej Warty PLB300002

Obszar obejmuje dolinę Warty na odcinku ponad 120 km pomiędzy miejscowościami Babin koło Uniejowa i Nowe Miasto nad Wartą. Dolina rzeki na omawianym odcinku niemal w całości mieści się w obrębie Pradoliny Warciańsko-Odrzańskiej i ma szerokość od 500 m do 5 km, a w jej przebiegu zaznacza się kilka przewężeń i rozszerzeń. Obszar doliny jest użytkowany rolniczo, zachował jednak charakter półnaturalny. Warta jest jedynie częściowo obwałowana i uregulowana, a jej koryto jest kręte. Część doliny jest okresowo zalewana podczas wezbrań rzeki, której rytm hydrologiczny jest obecnie regulowany w położonym powyżej omawianego obszaru Zbiorniku Jeziorsko. Większą część terenu zajmują łąki i pastwiska, są także pola uprawne oraz zakrzaczenia i zadrzewienia. W obrębie doliny znajdują się liczne starorzecza z zespołami szuwarów oraz podmokłe zagłębienia z zespołami roślinności torfowiskowej. Wydmy w obrębie doliny porastają bory sosnowe i murawy napiaskowe. W niektórych miejscach, zwłaszcza w okolicach Pyzdr, znajdują się skupienia słonorośli. W zachodniej części obszaru znajduje się porastający oba brzegi Warty kompleks Lasów Żerkowsko-Czeszewskich z przewagą cennych lasów grądowych i lęgowych natomiast w bezpośrednim sąsiedztwie wschodniej części obszaru znajdują się dwie odkrywkowe kopalnie węgla brunatnego.

Zachowaniu i utrzymaniu siedlisk cennych gatunków ptaków w Dolinie Środkowej Warty sprzyja prowadzona przez użytkowników terenu ekstensywna gospodarka łąkarska. Do największych zagrożeń dla awifauny i jej siedlisk na omawianym obszarze należą: gwałtowne zmiany poziomu wody w Warcie w wyniku niewłaściwego reżimu wodnego zbiornika Jeziorsko, melioracje, zamiana użytków zielonych w grunty orne, bezpośrednie sąsiedztwo odkrywkowych kopalni węgla brunatnego, presja ssaków drapieżnych oraz rozwój turystyki i rekreacji.

Dolina Środkowej Warty jest jedną z najważniejszych w środkowej Polsce ostoj ptaków wodno-błotnych związanych z siedliskami doliny rzeki średniej wielkości, która częściowo zachowała naturalny charakter, w szczególności rybitw, kaczek i siewkowców. Jest to najważniejsza w kraju ostoja lęgowa dudka *Upupa epops* (150–180 par lęgowych, ponad 1 % ogólnokrajowej populacji lęgowej). Jest to również jedna z głównych krajowych ostoj lęgowych:

- ❖ rybitwy białoskrzydłej *Chlidonias leucopterus* (do 130 par lęgowych, ponad 20 % ogólnokrajowej populacji lęgowej),
- ❖ rybitwy białowąsej *Chlidonias hybrida* (do 200 par lęgowych, ponad 15 % ogólnokrajowej populacji lęgowej),
- ❖ rybitwy czarnej *Chlidonias niger* (120–250 par lęgowych, ok. 3% ogólnokrajowej populacji lęgowej),
- ❖ gęgawy *Anser anser* (165–210 par lęgowych, ponad 5 % ogólnokrajowej populacji lęgowej),
- ❖ krakwy *Anas* (70–75 par lęgowych, ponad 3 % ogólnokrajowej populacji lęgowej),
- ❖ płaskonosa *Anas cyaea* (55–80 par lęgowych, ponad 3 % ogólnokrajowej populacji lęgowej),
- ❖ kszyska *Gallinago gallinago* (120–200 par lęgowych, ponad 1 % ogólnokrajowej

- populacji lęgowej),
- ❖ rzyka *Limosa limosa* (75–125 par lęgowych, blisko 2 % ogólnokrajowej populacji lęgowej),
- ❖ kulika wielkiego *Numenius arquata* (10–14 par lęgowych, ponad 2 % ogólnokrajowej populacji lęgowej),
- ❖ krwawodzioba *Tringa totanus* (100–170 par lęgowych, ponad 5 % ogólnokrajowej populacji lęgowej).

Znaczną liczebność osiągają tu również gniazdujące na terenie obszaru populacje czapli siwej *Ardea cinerea* (210–300 par lęgowych, ponad 2 % ogólnokrajowej populacji lęgowej), bociana białego *Ciconia ciconia* (210–220 par lęgowych), cyraneczki *Anas crecca* (14–23 par lęgowych, ponad 1 % ogólnokrajowej populacji lęgowej), cyranki *Anas querquedula* (50–90 par lęgowych, ponad 2 % ogólnokrajowej populacji lęgowej), kropiatki *Porzana porzana* (25–50 odżywiających się samców, ponad 1 % ogólnokrajowej populacji lęgowej), derkacza *Crex crex* (130–150 odżywiających się samców), dzięcioła średniego *Dendrocopos medius* (185–220 par lęgowych, ponad 1 % ogólnokrajowej populacji lęgowej) i podróżniczka *Luscinia svecica* (12–25 par lęgowych, ponad 1 % ogólnokrajowej populacji lęgowej).

Obszar został przyjęty Decyzją Komisji z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmującą, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007)5043) (2008/25/WE) - Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 12 str. 383 (2008-01-15).

Ostoja Nadwarciańska PLH300009

Ostoja położona jest we wschodniej części Wielkopolski i obejmuje fragment doliny środkowej Warty. Warta płynie tu równoleżnikowo w Pradolinie Warszawsko-Berlińskiej. Terasa zalewowa Warty osiąga miejscami ponad 4 km szerokości i cechuje się dużą różnorodnością szaty roślinnej, tym samym tworząc dogodne siedliska dla wielu gatunków zwierząt, w szczególności ptaków. Współczesne dno doliny powstało przede wszystkim na skutek akumulacyjnej i erozyjnej działalności wód rzecznych (głównie Warty, a w mniejszym stopniu Prosn i Czarnej Strugi). Wody Warty cechują się reżimem roztopowo-deszczowym, ze specyficznym rytmem wezbrań i niżówek decydującym o warunkach środowiskowych całej doliny. Strefa zalewów nadal obejmuje większość terenów ostoi, tworząc okresowe rozlewiska do kilku tysięcy hektarów. Rozlewiska te powstają przede wszystkim wiosną, w okresie roztopów, a nieregularnie występują także latem. Pierwotnie zalewy takie kształtowały warunki przyrodnicze w całej dolinie. Obecnie są one modyfikowane dość wąskim obwałowaniem większej części doliny, a także funkcjonowaniem od lat 80. XX w. dużego zbiornika zaporowego Jeziorsko.

Szata roślinna jest bardzo urozmaicona; zachowała głównie półnaturalny i naturalny, dynamiczny charakter. Sporadycznie występują fragmenty ginących w skali Europy łągów wierzbowych *Salicetum albo-fragilis*, natomiast częste są, powiązane z nimi sukcesyjnie, fitocenozy wiklin nadrzecznych *Salicetum triandro-viminalis*. Na niedużych obszarach, przede wszystkim na obrzeżach doliny, zachowały się olsy porzeczkowe *Ribo nigri-Alnetum* i towarzyszące im łągi jesionowo-olszowe *Fraxino-Alnetum*, a także nadrzeczne postaci łągów jesionowo-wiązowych *Ficario-Ulmetum campestris typicum* (obecnie spontanicznie rozszerzające swój lokalny zasięg). Od kilkuset lat największe przestrzenie zajmują wilgotne łąki i pastwiska (*Molinietalia*) oraz szuwały z klasy *Phragmitetea*, zwłaszcza *Glycerietum maximae* i *Caricetum gracilis*. W starorzeczach dobrze wykształcone są zbiorowiska roślin wodnych z klas *Lemnetea* i *Potametea*. Piaszczyste wydmy porośnięte są murawami z klasy *Koelerio-Corynephoretea* oraz drzewostanami sosnowymi. W zagłębieniach bezodpływowych w obrębie terasy wydymowej występują też interesujące torfowiska przejściowe.

Obszar obejmuje co najmniej 25 rodzaje siedlisk wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Są one wyjątkowo zróżnicowane (od bagiennych i torfowiskowych do suchych, wydmych), a część z nich, jak np. priorytetowe, śródlądowe łąki halofilne, cechują się bardzo dobrym stanem zachowania. Łąki te, z bogatymi populacjami ginących gatunków słonorośli (np. *Triglochin maritimum*) oraz krytycznie zagrożonego w Polsce storczyka błotnego *Orchis palustris*, są osobiwością w skali europejskiej. Występują w projektowanym rezerwacie Łąki Pызdrskie. Stwierdzono tu także występowanie 12 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Bogata jest fauna płazów (stwierdzono tu 13 z 18 występujących w Polsce gatunków). Flora roślin naczyniowych liczy ponad 1 000 gatunków, spośród których około 100 znajduje się na krajowej i/lub regionalnej czerwonej liście taksonów zagrożonych. Pozostałe grupy organizmów są słabiej rozpoznane, niemniej występują tu interesujące gatunki grzybów, mszaków, mięczaków, jętek, pijawek, nietoperzy i ryb.

O dużej wartości przyrodniczej tego terenu decyduje stosunkowo niski poziom antropogenicznego przekształcenia, dominują tu bowiem ekosystemy o charakterze naturalnym i półnaturalnym. Ostatnio obserwuje się stopniową, spontaniczną regenerację cennych zbiorowisk leśnych, w tym łągów wierzbowych i olszowo-jesionowych. Procesom tym sprzyja fakt, że z przyczyn naturalnych, znaczna część obszaru jest stosunkowo niekorzystna dla rozwoju intensywnych form gospodarowania (w tym masowej rekreacji).

Należy podkreślić, że krajobraz Doliny środkowej Warty jest jednym z najlepiej zachowanych naturalnych i półnaturalnych krajobrazów typowej rzeki nizinnej. Międzynarodowe walory środowiskowe ostoi potwierdzone zostały przez uwzględnienie jej w programach CORINE biotopes i ECONET- Polska. Dolina środkowej Warty spełnia także kryteria obszarów ważnych z punktu widzenia ochrony biotopów podmokłych w ramach Konwencji Ramsarskiej. Obszar ma również duże znaczenie dla ochrony ptaków.

Ważne dla Europy typy siedlisk przyrodniczych (z Zał. I Dyr. Siedliskowej), w tym siedliska priorytetowe(*) to:

- ❖ śródlądowe słone łąki, pastwiska i szuwary (*Glauco-Puccinietalia* część - zbiorowiska śródlądowe)*,
- ❖ wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (*Corynephorus*, *Agrostis*),
- ❖ starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion*,
- ❖ naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne,
- ❖ nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranunculion fluitantis*,
- ❖ zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodion rubri p.p.* i *Bidention p.p.*,
- ❖ suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio-Callunion*, *Calluno-Arctostaphylion*),
- ❖ murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis-Festucion pallentis*)*,
- ❖ górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* - płaty bogate florystycznie)*,
- ❖ zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*),
- ❖ ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*),
- ❖ łąki selernicowe (*Cnidion dubii*),
- ❖ niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*),
- ❖ torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*),
- ❖ obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*,
- ❖ torfowiska nakredowe (*Cladietum marisci*, *Caricetum buxbaumii*, *Schoenetum nigricantis*)*,
- ❖ górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk,
- ❖ grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*),
- ❖ pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy (*Betulo-Quercetum*),

- ❖ łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe)*,
- ❖ bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi* *Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum* i brzozowososnowe bagienne lasy borealne)*,
- ❖ łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*),
- ❖ ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti-petraeae*)*.

Ważne dla Europy gatunki zwierząt (z Zał. II Dyr. Siedliskowej i z Zał. I Dyr. Ptasiej), w tym gatunki priorytetowe (*) to:

- ❖ bezkręgowce: kozioróg dębosz,
- ❖ ssaki: wydra, nocek duży, bóbr europejski,
- ❖ płazy: kumak nizinny, traszka grzebieniasta,
- ❖ ptaki: ortolan, gąsiorzek, świergotek polny, muchołówka mała, muchołówka białoszyja, jarzębatka, podróżniczek, lerka, dzięcioł średni, dzięcioł zielonosiwy, dzięcioł czarny, zimorodek, lelek, sowa błotna, rybitwa białoczelna, rybitwa zwyczajna (rzeczna), rybitwa białowąsa, rybitwa czarna, batalion, derkacz, zielonka, kropiatka, żuraw, błotniak łąkowy, błotniak zbożowy, błotniak stawowy, kania czarna, kania ruda, trzmielojad, bielik, orlik krzykliwy, łabędź czarnodzioby (mały), łabędź krzykliwy, bocian czarny, bocian biały, bąk, bączek, ślepowron, czapla biała, bielaczek, siewka złota,
- ❖ ryby: różanka, piskorz, koza.

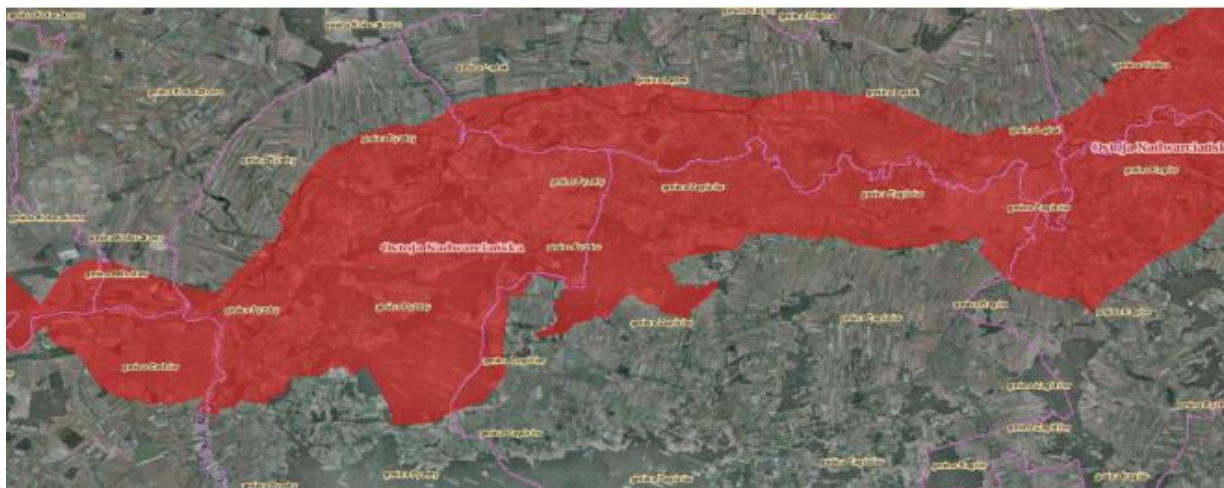
Ważne dla Europy gatunki roślin (z Zał. II Dyr. siedliskowej), w tym gatunki priorytetowe (*) to: sasanka otwarta oraz starodub łąkowy. Obszar został przyjęty rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 - Dz. U. 2004, nr 229, poz. 2313 (2004-10-21).

Rys.6 Orientacyjna lokalizacja obszarów ochrony ptasiej

Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

Rys.7 Orientacyjna lokalizacja obszarów ochrony siedliskowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

Dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Nadwarciańska PLH300009 obowiązuje zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 14 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadwarciańska PLH300009 (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2014 r. poz. 1819, późn. zm.).

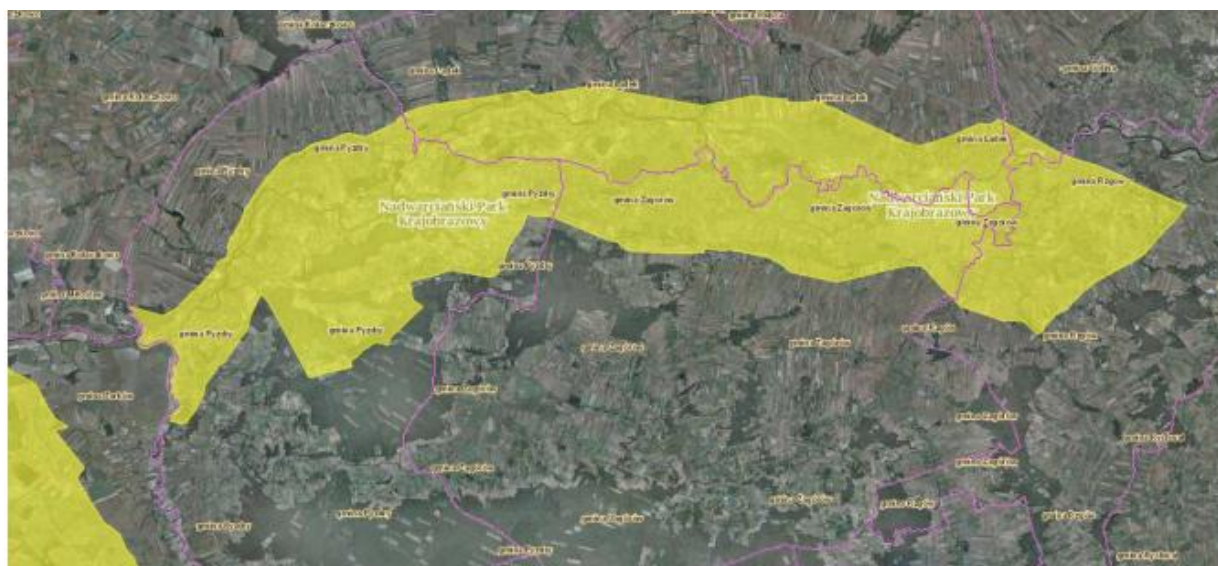
2.3.7.2 Park krajobrazowy

Na obszarze gminy Pyzdry znajduje się Nadwarciański Park Krajobrazowy. Utworzony został Rozporządzeniem Nr 60 Wojewody Konińskiego z dnia 19 października 1995 r. w sprawie utworzenia Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Konińskiego Nr 25, poz. 140 z 1995 r.). Aktualnie obowiązującym jest obwieszczenie Wojewody Wielkopolskiego z dnia 24 marca 1999 r. w sprawie wykazu aktów prawa miejscowego obowiązujących na terenie województwa wielkopolskiego (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego Nr 14, poz. 246 z dnia 31 marca 1999 r.).

Park Krajobrazowy obejmuje powierzchnię 13 428 ha. Pod względem administracyjnym obszar Parku znajduje się w obrębie 4 gmin, tj. Pyzdry, Łądek i Zagórów oraz Rzgów. Na terenie gminy Pyzdry Park zajmuje 37,6 % powierzchni tj. 5 049 ha.

Powierzchnię Parku tworzą przede wszystkim użytki rolne wraz z łąkami i pastwiskami, lasy oraz wody. Park powstał w celu ochrony walorów przyrodniczych, historycznych oraz kulturowych regionu. Charakterystyczną cechą Parku jest różnorodność środowiska przyrodniczego, a mianowicie bogactwo flory i fauny oraz zróżnicowanie krajobrazu. Najistotniejszym elementem rzeźby terenu jest pradolina Warty. W sąsiedztwie meandrującej Warty znajdują się liczne starorzecza oraz smugi i obniżenia terenu jedynie okresowo napełnione wodą.

Rys.8 Orientacyjna lokalizacja parku krajobrazowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.p

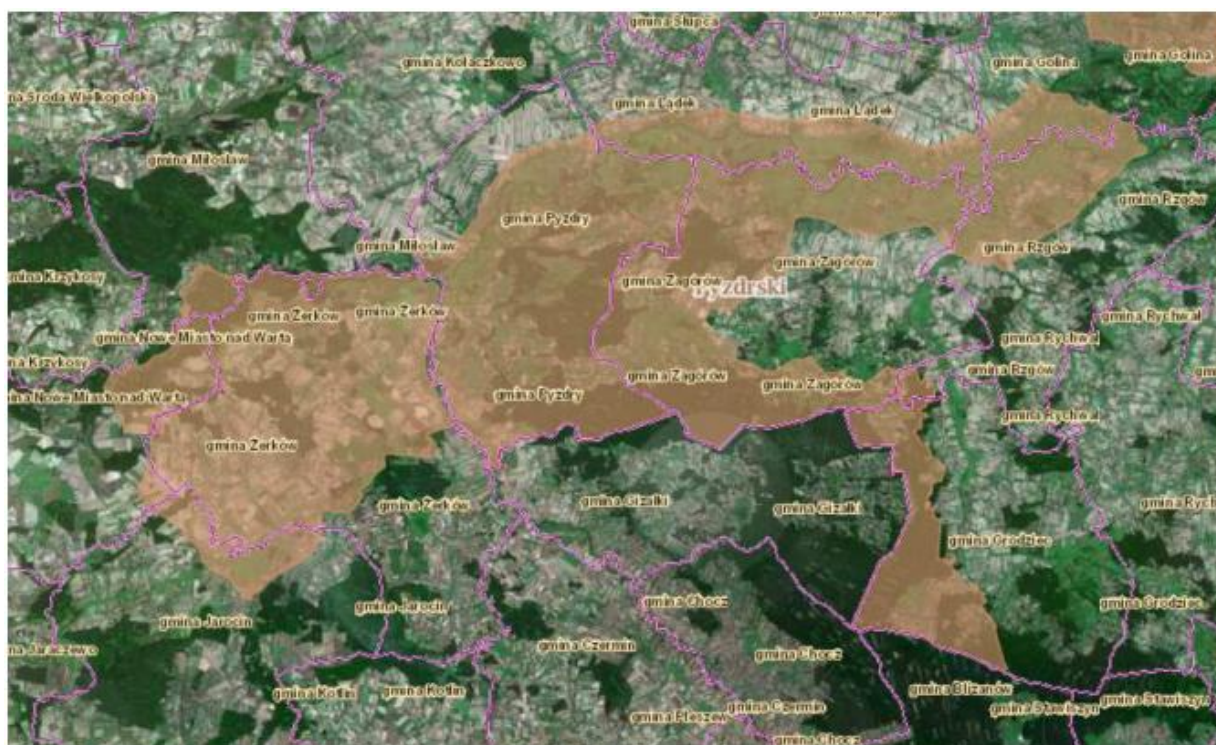
2.3.7.3 Obszar chronionego krajobrazu

Gmina Pyzdry położona jest w zasięgu Pyzdrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Został on powołany uchwałą Nr 53 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Koninie z dnia 29 stycznia 1986 r. w sprawie ustalenia obszarów krajobrazu chronionego na terenie województwa konińskiego i zasad korzystania z tych obszarów (Dz. Urz. z 1986 r. Nr 1, poz. 2). Aktualnie obowiązującym aktem prawnym dla OChK jest rozporządzenie Nr 14 Wojewody Konińskiego z dnia 23 lipca 1998 r. zmieniające uchwałę w sprawie ustalenia obszarów krajobrazu chronionego na terenie województwa konińskiego i zasad korzystania z tych obszarów (Dz. Urz. z 1998 r. Nr 28, poz. 144).

OChK zajmuje powierzchnię 6 640 ha. Został powołany w celu ochrony obszarów o cechach środowiska zbliżonego do stanu naturalnego oraz konieczności zapewnienia społeczeństwu warunków niezbędnych dla regeneracji sił w środowisku reprezentującym korzystne właściwości dla rozwoju turystyki i wypoczynku.

Na terenie gminy Pyzdry Obszar zajmuje północną część gminy tj. tereny wchodzące w skład Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego.

Rys.9 Orientacyjna lokalizacja obszaru chronionego krajobrazu

Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

2.3.7.4 Pomniki przyrody

Celem ochrony pomników przyrody jest zachowanie, ze względów naukowych i dydaktycznych, tworów przyrody odznaczających się indywidualnymi i niepowtarzalnymi cechami. Łącznie na terenie gminy ustanowione są 4 pomniki przyrody w postaci pojedynczych okazów drzew lub ich skupisk:

- ❖ grupa 2 lip drobnolistnych; 2: odłamane dwa z trzech głównych konarów; w pniu dziupla z umieszczoną wewnątrz figurą – Rozporządzenie Nr 45 Woj. Konińskiego z dn. 29.10.1993 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Konińskiego z 1993 r. Nr 17, poz. 122 - 1993-11-19) - rosną w ogrodzie prywatnym przy ul. Zwierzyniec 6 w Pyzdrach,
- ❖ „Sosna z kapliczką” (sosna zwyczajna) - Uchwała Nr XII/69/99 Rady Miejskiej Pyzdry z dn. 27.08.1999 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 1999 r. Nr 65, poz. 1322 - 1999-08-27) - rośnie na skrzyżowaniu drogi Pyzdry-Myszków z drogą Zapowiednia-Trzcianki,
- ❖ „Jawor” - Uchwała Nr XII/69/99 Rady Miejskiej Pyzdry z dn. 27.08.1999 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 1999 r. Nr 65, poz. 1322 - 1999-08-27) - rośnie w alei kasztanowców przy drodze do starego mostu,
- ❖ dąb szypułkowy - drzewo dwupienne; martwe gałęzie - Rozporządzenie Nr 2/2003 Wojewody Wielkopolskiego z dn. 9 stycznia 2003 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz uchylene uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2003 r. Nr 1, poz. 2 - 2003-01-16) - rośnie w lesie w oddz. 51b leśnictwa Pyzdry,
- ❖ lipa drobnolistna - Orzeczenie Prezydium WRN w Poznaniu nr 331 o uznaniu za pomnik przyrody,
- ❖ dąb szypułkowy – Rozporządzenie Nr 20 Woj. konińskiego z dnia 16.12.1998 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Konińskiego Nr 52, poz. 307).

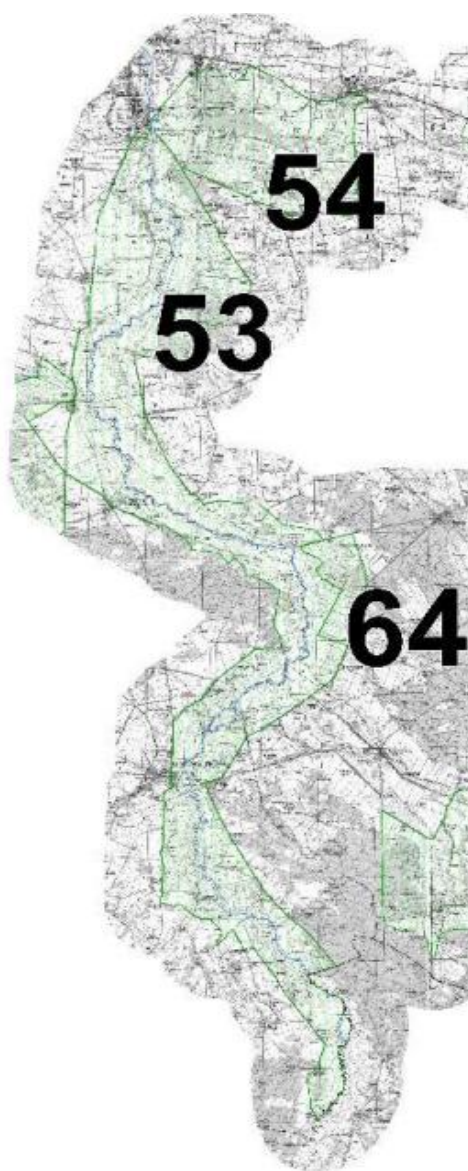
2.3.7.5 Ochrona gatunkowa

Należy zaznaczyć, że na przedmiotowym terenie z pewnością występują stanowiska roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową w myśl:

- ❖ rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409),
- ❖ rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r. poz. 2183),
- ❖ rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408).

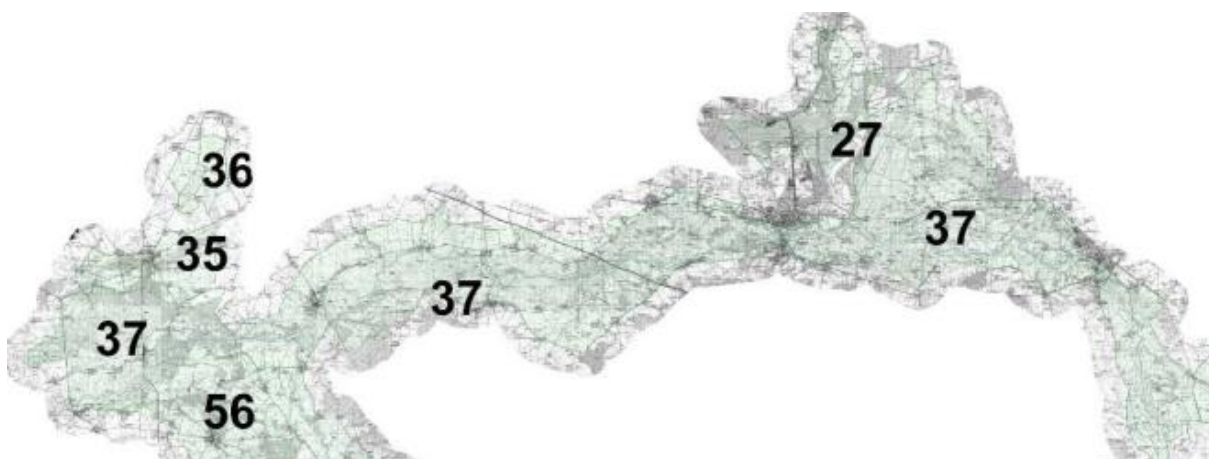
W celu stwierdzenia występowania ww. gatunków chronionych konieczne jest przeprowadzenie w odpowiednim terminie inwentaryzacji przyrodniczej.

Rys.10 Lokalizacja obszaru ważnego dla ptaków nr 53

Źródło: Obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego, Poznań, 2008

Rys.11 Lokalizacja obszaru ważnego dla ptaków nr 37

Źródło: Obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego, Poznań, 2008

Powyższa mapa przedstawia obszary stanowiące ostoje dla ptaków na obszarach objętych ochroną przyrody. W pasie biegnącym równoleżnikowo wzdłuż doliny Warty, to właśnie dolina tej rzeki w gminie jest obszarem ważnym dla ptaków - Dolina Środkowej Warty (obszar nr 37). Jedno z najważniejszych w zachodniej Polsce miejsc gniazdowania ptaków wodno-błotnych. W obrębie woj. wielkopolskiego gniazduje m.in. bąk (37 par), bocian biały (> 100 par), gęgawa (90–100 par), bielik (2 pary), błotniak stawowy (85 par), błotniak łąkowy (15 par), derkacz (ok. 65 samców), żuraw (10–20 par), rybitwa białowłosa (do 100 par), rybitwa czarna (100–150 par). Jest to także jedna z najważniejszych w Polsce tras migracyjnych ptaków. W czasie wędrówek gromadzi się tu m.in. do około 10 000 gęsi zbożowych, białoczelnych i gęgaw, 1 200 batalionów, 400 siewek złotych.

Innym obszarem biegnącym południkowo jest Dolina Prosny (obszar nr 53), która jest miejscem lęgów wielu gatunków ptaków wodnych i błotnych (bąk, błotniak stawowy, czajka), a także szlakiem wędrówkowym ptaków.

Na gruntach Nadleśnictwa Grodziec stwierdzono stanowiska gatunków chronionych roślin i porostów: widłak goździsty, goździk piaskowy oraz płucnica islandzka. Ponadto na terenie Nadleśnictwa, w obrębie gruntów gminy Pyzdry zinwentaryzowano siedliska chronione:

- ❖ 91E0 - łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe) – siedlisko priorytetowe,
- ❖ 91F0 - łąkowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario* - *Ulmelum*),
- ❖ 9190 - pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy (*Betulo* - *Quercetum*),
- ❖ 91T0 - sosnowy bór chrobotkowy (*Cladonio* - *Pinetum* i chrobotkowa postać *Peucedano* - *Pinetum*),
- ❖ 2330 - wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi.

Pomniki przyrody

Celem ochrony pomników przyrody jest zachowanie, ze względów naukowych i dydaktycznych, tworów przyrody odznaczających się indywidualnymi i niepowtarzalnymi cechami. Łącznie na terenie gminy ustanowione są 4 pomniki przyrody w postaci pojedynczych okazów drzew lub ich skupisk:

- ❖ grupa 2 lip drobnolistnych; 2: odłamane dwa z trzech głównych konarów; w pniu dziupla z

- umieszczoną wewnątrz figurą – Rozporządzenie Nr 45 Woj. Konińskiego z dn. 29.10.1993 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Konińskiego z 1993 r. Nr 17, poz. 122 - 1993-11-19) - rosną w ogrodzie prywatnym przy ul. Zwierzyniec 6 w Pyzdrach,
- ❖ „Sosna z kapliczką” (sosna zwyczajna) - Uchwała Nr XII/69/99 Rady Miejskiej Pyzdry z dn. 27.08.1999 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 1999 r. Nr 65, poz. 1322 - 1999-08-27) - rośnie na skrzyżowaniu drogi Pyzdry-Myszków z drogą Zapowiednia-Trzcianki,
 - ❖ „Jawor” - Uchwała Nr XII/69/99 Rady Miejskiej Pyzdry z dn. 27.08.1999 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 1999 r. Nr 65, poz. 1322 - 1999-08-27) - rośnie w alei kasztanowców przy drodze do starego mostu,
 - ❖ dąb szypułkowy - drzewo dwupienne; martwe gałęzie - Rozporządzenie Nr 2/2003 Wojewody Wielkopolskiego z dn. 9 stycznia 2003 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz uchylecia uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2003 r. Nr 1, poz. 2 - 2003-01-16) - rośnie w lesie w oddz. 51b leśnictwa Pyzdry,
 - ❖ dąb szypułkowy – Rozporządzenie Nr 20 Woj. konińskiego z dnia 16.12.1998 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Konińskiego Nr 52, poz. 307).

2.3.8 ZABYTKI I DOBRA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Potencjał gminy Pyzdry opiera się przede wszystkim na bardzo wysokich walorach środowiska przyrodniczego oraz kulturowego. Tereny te są podstawą rozwoju turystyki krajoznawczej, rekreacyjnej i wypoczynkowej.

Obszar posiada także wysokie walory turystyczne ze względu na liczne zachowane do dzisiaj zabytki.

Dolina Warty oraz jej najbliższe sąsiedztwo obfitują w liczne stanowiska archeologiczne oraz bardzo cenne zabytki historyczne. SUIKZP gminy Pyzdry, zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z dnia 10 maja 2003 r.) oraz ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z dnia 17 września 2003 r.) wskazuje obiekty wpisane do rejestru zabytków, obiekty o charakterze zabytkowym oraz zabytkowe cmentarze.

1. – park, 2 poł. XIX w.
2. – cmentarz żydowski;
3. - cmentarz parafialny, rzym. – kat. ul. Niepodległości;
4. - cmentarz ewangelicko-augsburski, XVIII / XIX. nieczynny – podlega ochronie w granicach cmentarza oraz ok. 20 m. strefy ochrony widokowej wokół cmentarza;
5. – cmentarz ewangelicko – augsburski, ok. poł. XIX w., nieczynny.

Tab.5 Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków Gminy i Miasta Pyzdry

Miejscowość	Gmina	Obiekt	Opis, adres	Nr rejestru	Rok	Uwagi
Pietrzyków	Pyzdry	Kapliczka przydrożna – św. Wawrzyńca	przy szkole podstawowej	ZB 89/29	1989	
Pyzdry	Pyzdry	Dom mieszkalny	ul. Kaliska 27, ob. 37	Z 504/245	1994	
Pyzdry	Pyzdry	Dom mieszkalny	ul. Kaliska 29	ZA 412/154	1989	
Pyzdry	Pyzdry	Dom mieszkalny	Rynek 17	Z 57/574	1956	
Pyzdry	Pyzdry	Dom mieszkalny	Rynek 19	Z 160/960	1970	
Pyzdry	Pyzdry	Fragment murów miejskich	ul. Kaliska 37	Z 225/1595	1974	
Pyzdry	Pyzdry	Kościół parafialny	Parafia p.w. Narodzenia NMP	Z 62/627	1958	
Pyzdry	Pyzdry	Nagrobek Michała Skórzewskiego	Kościół p.w. Ścięcia Głowy Jana Chrzciciela	ZB – 50/11	1985	
Pyzdry	Pyzdry	Pofranciszkański zespół klasztorny	Kościół p.w. Ścięcia Głowy Jana Chrzciciela	Z. 61/626	1958	
Pyzdry	Pyzdry	pozostałości zespołu zamkowego	ul. Zamkowa 11	Z. 88/120	1974	
Pyzdry	Pyzdry	Wiatrak holender	ul. Wrocławska 30	Z 100/450	1969	
Pyzdry	Pyzdry	Wiatrak koźlak	ul. Szybska	Z 502/243	1994	Spalony 1995
Pyzdry	Pyzdry	Wójtostwo	ul. Zwierzyniec 6	Z 449/190	1990	
Rataje	Pyzdry	Zespół dworski	Wł. UmiG	Z 387/129	1985	

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Pyzdrach

Wymienione obiekty znajdują się pod ochroną konserwatorską. Wszelkie prace remontowo – budowlane oraz konserwatorskie prowadzone przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków oraz prace elewacyjne przy budynkach ujętych w ewidencji zabytków (także zmiana pokrycia dachowego, malowanie elewacji, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej), jak również prace podejmowane na terenie zabytkowych parków (wycinki, nowe nasadzenia, prace pielęgnacyjne – porządkowe, podziały geodezyjne, lokalizacje nowych budynków, ogrodzenia) oraz prace na terenie zabytkowych cmentarzy winny być konsultowane z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków i poprzedzone pozwoleniem. Ochrona konserwatorska obejmuje:

- 1) założenie urbanistyczne miasta, w strefie tej ochronie podlegają starożytne, średniowieczne i nowożytne nawarstwienia kulturowe,
- 2) zewidencjonowane stanowiska archeologiczne,
- 3) obiekty wpisane do rejestru zabytków,
- 4) obiekty umieszczone w ewidencji zabytków.

Dla ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego ustala się obowiązek przed uzyskaniem pozwolenia na budowę uzgodnienia z WKZ wszelkich prac ziemnych związanych z zagospodarowaniem lub zabudowaniem terenu celem ustalenia obowiązującego inwestora zakresu prac archeologicznych na następujących obszarach:

- 1) założenia urbanistycznego miasta,
- 2) zewidencjonowanych i oznaczonych na rysunku studium stanowisk archeologicznych.

2.4 STAN I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, W TYM NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

2.4.1 STAN ZAGROŻENIA WÓD POWIERZCHNIOWYCH

2.4.1.1 Wody powierzchniowe

Zanieczyszczenia wód powierzchniowych powodowane jest głównie przez działalność antropogeniczną na terenie zlewni, głównie rolnictwo. Do głównych zagrożeń zasobów i jakości wód na terenie gminy Pyzdry należy zaliczyć:

- ❖ emisję ścieków komunalnych;
- ❖ odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych;
- ❖ spływ powierzchniowy biogenów z pól i niewłaściwe składowanie nawozów naturalnych.

W gminie Pyzdry zagrożenia stanu środowiska przyrodniczego zależą głównie od działalności człowieka, szczególnie ze względu na udział przedsiębiorstw i rolnictwa w gminie. Zależą one od niedostatecznej sanitacji obszarów gminy, eksploatacji sieci wodociągowej, firm, które mogą odprowadzać nieoczyszczane lub niedostatecznie oczyszczanie ścieki przemysłowe oraz komunalne.

Zrzut oczyszczonych ścieków z oczyszczalni ścieków (nie tylko na terenie gminy, ale także całej zlewni) jest dużym obciążeniem dla środowiska wodnego.

Nieprawidłowe oczyszczanie ścieków może wywoływać zmian fizyczne, chemiczne i biologiczne. Zrzut wód nie może powodować zmian w naturalnej biocenozie, zmian mętności wody, jej barwy i zapachu, a także formowania się piany czy gromadzenia osadów. Należy tak sterować technologią oczyszczania ścieków, aby umożliwić prawidłowe funkcjonowanie ekosystemu wodnego.

W czasie eksploatacji oczyszczalni ważny jest stopień redukcji azotu i fosforu ze ścieków. do wód powierzchniowych stanowią zagrożenie stanowią wody opadowe i roztopowe, które bezpośrednio lub pośrednio dostają się do gruntu. Wody opadowe i roztopowe mogą być wprowadzane do odbiorników wówczas, kiedy spełniają następujące parametry: zawiesina ogólna – 100 mg/l, substancje ropopochodne – 15 mg/l. Spływające zanieczyszczenia z dróg i placów mogą stanowić znaczne zagrożenie dla jakości wód i gleb. Aby temu zapobiegać trzeba stosować urządzenia do oczyszczania tych wód w postaci separatorów, filtrów czy osadników.

Na terenie gminy jest wiele gospodarstw rolnych, które używają nawozy naturalne, a przy ich niewłaściwym zastosowaniu mogą one przedostawać się do rowów melioracyjnych, dalej do wód powierzchniowych powodujących ich eutrofizację. Prowadzone na terenie gminy kontrole stosowania nawozów i ich przechowywania w określonym zakresie mogą ograniczyć negatywne oddziaływanie rolnictwa na stan wód powierzchniowych.

Obszar gminy Pyzdry znajduje się w zasięgu administracji Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej w Poznaniu i Wrocławiu, wchodzących w skład Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. Biorąc pod uwagę podział na obszary dorzeczy opisywany teren należy do dorzecza Odry.

Monitoring wód powierzchniowych w gminie Pyzdry realizowany jest w ramach 6-letniego cyklu, który obecnie obejmuje lata 2022-2027. Program monitoringu jest wstępny i ma na celu ocenę stanu wód powierzchniowych, zapobieganie zanieczyszczeniu wód podziemnych oraz przeciwdziałanie pogarszaniu się stanu wód.

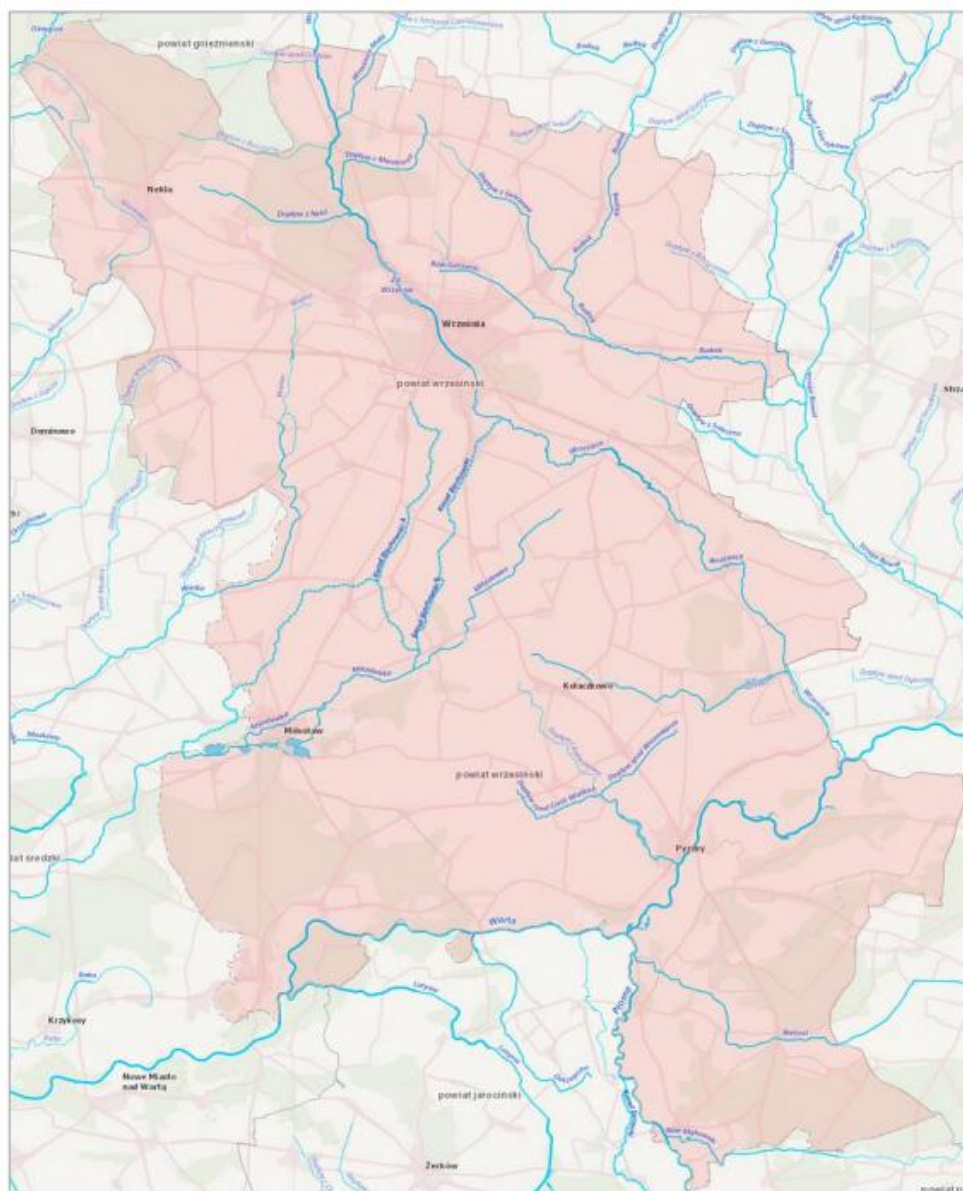
Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP) w gminie Pyzdry to obszary wód powierzchniowych, które są traktowane jako oddzielne i znaczące elementy wód. W gminie Pyzdry, głównym elementem tych wód jest rzeka Warta, wraz z jej dopływami, takimi jak Proсна i Wrześnica. Teren gminy jest podzielony przez Wartę na dwie części: północną, która jest mniej zasobna w wody powierzchniowe, i południową, charakteryzującą się większą obecnością starorzeczy w dolinie Warty i rozbudowanym systemem zlewni Proсны.

Zasoby wodne gminy Pyzdry stanowią 20,9 % powierzchni jednostki. Gmina położona jest w obrębie następujących jednolitych części wód powierzchniowych (JCW rzecznych):

- ❖ RW60001718389 – Wrześnica – naturalna część wód, zły zagrożona
- ❖ RW60002318392 – Dopływ spod Wszembórze – naturalna część wód,
- ❖ RW60002118399 – Warta od Powy do Proсны – sztuczna część wód,
- ❖ RW600023184996 – Bartosz – naturalna część wód,
- ❖ RW600017184992 – Rów Mąkowski – naturalna część wód (niewielki fragment w południowej części gminy),
- ❖ RW600019184999 – Proсна od Dopływu z Piątka Małego do ujścia – naturalna część wód (niewielki fragment w południowo-zachodniej części gminy),
- ❖ RW60002118519 – Warta od Proсны do Lutyni – sztuczna część wód (niewielki fragment w zachodniej części gminy).

Poniżej przedstawiono wyniki monitoringu wód powierzchniowych Gminy Pyzdry badanych w ostatnich latach. Należy jednak zauważyć, że przedstawiono dane dotyczące zlewni Jednolitych Części Wód Powierzchniowych Rzek obejmujące przynajmniej częściowo obszar Gminy (rys.12). Natomiast sam punkt monitoringowy może znajdować się poza jej granicą administracyjną.

Rys.12 Jednolite Części Wód Powierzchniowych Gminy Pyzdry

Źródło: Sieć hydrograficzna powiatu wrzesińskiego, w tym Gminy i Miasta Pyzdry
 Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/>,

Tab.6 Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych

Kod i nazwa JCWP	Typ	Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Cel środowiskowy
RW60001718389 – Wrześnica – naturalna część wód, zły zagrożona	17. Potok nizinny piaszczysty na utworach staroglacjalnych	NAT	Zły	Zagrożona	Dobry ekologiczny i chemiczny
RW60002318392 – Dopływ spod Wszemborza – naturalna część wód	23. Potok na obszarze będącym pod wpływem procesów torfotwórczych	NAT	Dobry	Niezagrożona	Brak

RW60002118399 – Warta od Powy do Prosny – sztuczna część wód	21. Wielka rzeka nizinna	SZCW	Zły	Zagrożona	Dobry ekologiczny i chemiczny
RW600023184996 – Bartosz – naturalna część wód	23. Potok na obszarze będącym pod wpływem procesów torfotwórczych	NAT	Dobry	Niezagrożona	Brak
RW600017184992 – Rów Mąkowski – naturalna część wód (niewielki fragment w południowej części gminy)	17. Potok nizinny piaszczysty na utworach staroglacjalnych	NAT	Dobry	Niezagrożona	Brak
RW600019184999 – Prosna od dopływu z Piątka Małego do ujścia – naturalna część wód (niewielki fragment w południowo-zachodniej części gminy),	19. Rzeka nizinna piaszczysto gliniasta	NAT	Dobry	Niezagrożona	Brak
RW60002118519 – Warta od Prosny do Lutyni – sztuczna część wód (niewielki fragment w zachodniej części gminy)	21. Wielka rzeka nizinna	SZCW	Zły	Zagrożona	Dobry ekologiczny i chemiczny

Źródło: Opracowanie własne

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w 2018 roku realizował program monitoringu wód powierzchniowych. W ramach tego programu zbadano następujące wody powierzchniowe przepływające przez gminę Pyzdry: Warta od Powy do Prosny – sztuczna część wód (41,74 km), Barycz (23,70 km), Rów Mąkowski (14,85 km) oraz Warta od Prosny do Lutyni (14,91 km.).

Stan rzeki Warty od Powy do Prosny oceniono jako dobry, natomiast od Prosny do Lutyni został oceniony jako zły. Stan rzeki Prosny od dopływu z Piątka Małego do ujścia (niewielki fragment w południowo-zachodniej części gminy) został oceniony jako dobry, natomiast Rowu Mąkowskiego (niewielki fragment w południowej części gminy) został oceniony jako dobry.

Zgodnie z Rozporządzeniem Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie określenia w rejonie wodnym Warty wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych dla tych wód należy ograniczyć wyszczególniono następujące wody przebiegające przez teren gminy Pyzdry:

- ❖ PLRW60001718389 – Wrześnica – naturalna część wód,
- ❖ PLRW60002118399 – Warta od Powy do Prosny,
- ❖ RW60002118519 – Warta od Prosny do Lutyni.

2.4.1.2 Wody podziemne

Przez jednolite części wód podziemnych (JCWPd) rozumie się określoną objętość wód podziemnych występującą w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych. W gminie Pyzdry występują trzy poziomy wód podziemnych: czwartorzędowy, plioceńsko-mioceński oraz kredowy. Najpłycej zalegają wody czwartorzędowe, często zanieczyszczone azotanami. Ujęcia komunalne w gminie, oprócz czwartorzędu, korzystają również z wód plioceńsko-mioceńskich. Wody kredowe, występujące w szczelinach i spękaniach skał, mają znaczenie drugorzędowe.

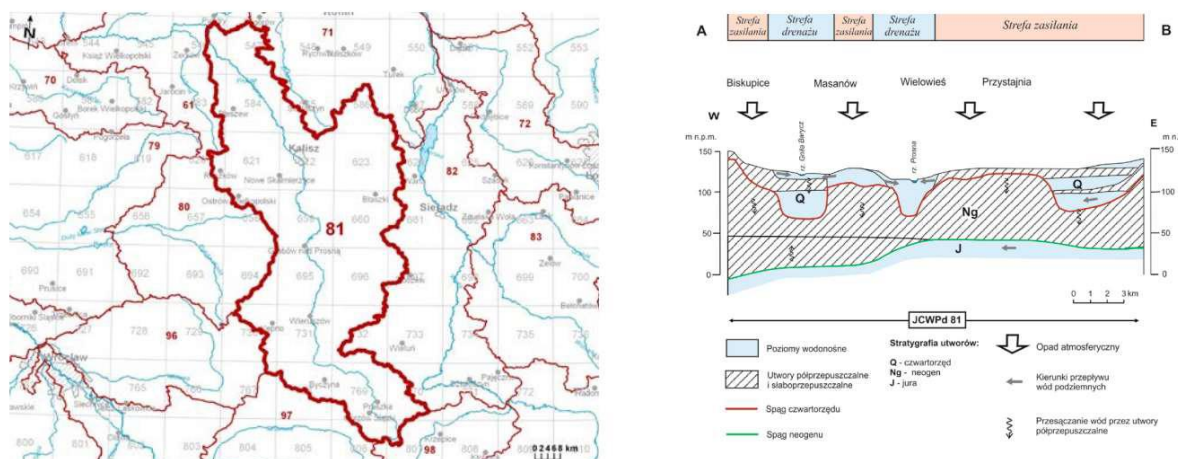
Gmina Pyzdry położona jest w granicach dwóch jednolitych części wód podziemnych: JCWPd 81 (obejmuje większą część jednostki) oraz 61 (obejmuje mniejszą część gminy w jej północnych krańcach).

Teren gminy Pyzdry zgodnie z hydrogeologicznym podziałem kraju znajduje się w makroregionie zachodnim Niżu Polskiego – regionie wielkopolskim i charakteryzuje się korzystnymi warunkami wodnymi. Na jego obszarze zbiorniki wód podziemnych o znaczeniu użytkowym występują w utworach czwartorzędowych, trzeciorzędowych i kredowych. Utwory czwarto- i trzeciorzędowe rozdzielone są warstwami iłów poznańskich i glin zwałowych.

Zasoby wodne poziomu czwartorzędowego w zdecydowanej większości zlokalizowane są w piaskach, żwirach rzecznych i wodnolodowcowych. Wody te mają układ piętrowy. Wody gruntowe I poziomu na obszarach równinnych występują na ogół na głębokościach poniżej 1,5 m ppt. Płytszym występowaniem wód gruntowych charakteryzuje się dolina Warty 1,0 m ppt. Miąższość tych warstw waha się od kilku do 60 m, przy czym średnio wynosi ona 10-25 m. Są one eksploatowane na terenie całej gminy, należą jednak do wód o średniej i niskiej jakości.

Poziom wód trzeciorzędowych należy zaliczyć do stosunkowo zasobnych. Tworzą go ilaste utwory pliocenu oraz mioceneskie piaski drobno- i średnioziarniste. Cechą charakterystyczną tego poziomu jest częste zanieczyszczanie domieszkami węgla brunatnego. W obrębie Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej zasoby wód trzeciorzędowych są ułożone w dwóch warstwach zawierających się pomiędzy głębokościami 30 – 50, a 250 – 280 m. Poziom ten jest użytkowany na terenie całej gminy.

Rys.13 Charakterystyka JCWPd 81 na terenie gminy Pyzdry

Tab.7 Charakterystyka JCWPd 81 na terenie gminy Pyzdry

JCWPd		Lokalizacja			Ocena stanu		Ocena ryzyka	Derogacje	Uzasadnienie derogacji
Europejski kod	Nazwa	Region wodny	Obszar dorzecza	Regionalny Zarząd Gospodarki wodnej (RZGW)	ilościowego	chemicznego			
PLGW600071	71	Warty	Odry	RZGW w Poznaniu	dobry	dobry	zagrożona	-	-

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny

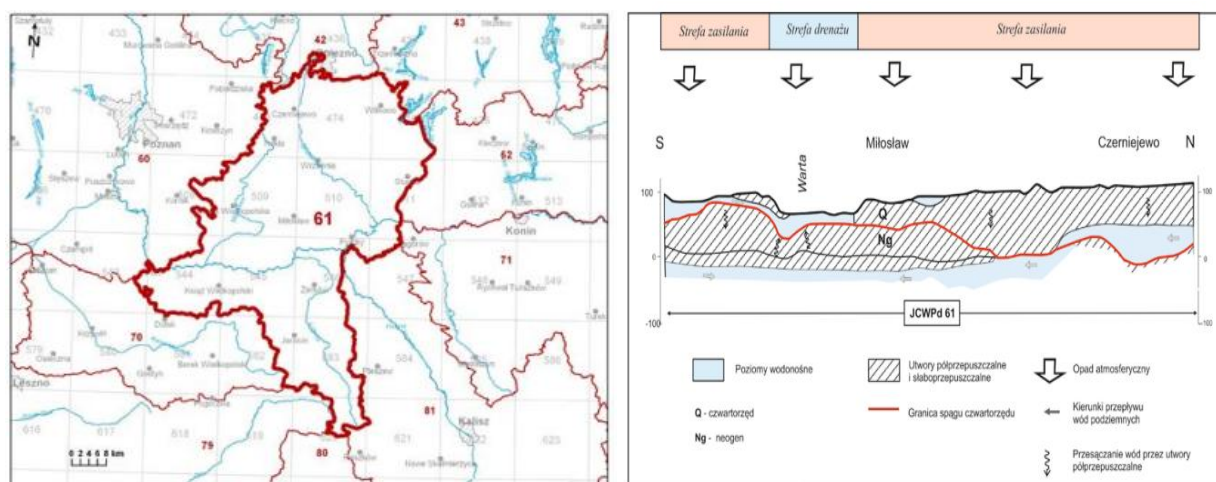
PLGW600081 – powierzchnia JCWPd wynosi 4912.6 km². Obecne są 4 piętra wodonośne – piętro czwartorzędowe, piętro neogeńskie, piętro kredowe oraz piętro jurajskie. Stan ilościowy, jakościowy i ogólny JCWPd oceniono jako dobry.

Położenie geograficzne	
Region fizyczno-geograficzny (Kondracki, 2009)	Prowincja: Niż Środkowoeuropejski (31)
	Podprowincja: Niziny Środkowopolskie (318)
	Makroregion: Nizina Południowowielkopolska (318.1-2) Mezoregiony: Wysoczyzna Kaliska (318.12) Równina Rychwańska (318.16) Wysoczyzna Turecka (318.17) Kotlina Grabowska (318.21) Wysoczyzna Złoczewska (318.22) Wysoczyzna Wieruszowska (318.24)
	Makroregion: Obniżenie Milicko-Głogowskie (318.3) Mezoregion: Kotlina Milicka (318.34)
	Makroregion: Wał Trzebnicki (318.4) Mezoregion: Wzgórza Ostrzeszowskie (318.46)
	Makroregion: Nizina Śląska (318.5) Mezoregion: Równina Oleśnicka (318.56)
	Prowincja: Wyżyny Polskie (34)
	Podprowincja: Wyżyna Śląsko-Krakowska (341)
	Makroregion: Wyżyna Woźnicko-Wieluńska (341.2) Mezoregiony: Wyżyna Wieluńska (341.21) Obniżenie Liswarty (341.22) Próg Woźnicki (341.23) Próg Herbski (341.24) Obniżenie Krzepickie (341.26)
Położenie hydrologiczne i hydrogeologiczne	
Dorzecze	Odry
Region wodny RZGW	Warty RZGW Poznań
Główna zlewnia w obrębie JCWPd (rząd zlewni)	Prosna (III)
Obszar bilansowy	P-VIII Prosna
Region hydrogeologiczny (Paczyński, 1995)	VI-wielkopolski;VII-łódzki; XII-ślasko-krakowski;XV-wrocławski

Zagospodarowanie terenu (źródło: warstwa Corin Land Cover)						
% obszarów antropogenicznych		4,67				
% obszarów rolnych		73,98				
% obszarów leśnych i zielonych		21,08				
% obszarów podmokłych		0,08				
% obszarów wodnych		0,18				
HYDROGEOLOGIA						
Liczba pięter wodonośnych		4				
Charakterystyka pięter wodonośnych (od powierzchni terenu)						
Piętro czwartorzędowe	Poziom gruntowy (Q ₁)	Stratygrafia	Litologia	Charakterystyka wodonośca		
		czwartorzęd	piaski, żwiry	porowy		
		Charakter zwierciadła wody	Głębokość występowania warstw wodonośnych poziomu; od – do [m]			
		swobodne	-			
		Parametry hydrogeologiczne warstwy wodonośnej				
		miąższość od –do	wsp. filtracji od -do	przewodność	odsączalność/ zasobność sprężysta średnia	
		[m]	[m/h]	[m ² /h]		
		< 40, najczęściej 10-15	0.07-9.6	0.4-145.3	0.26/0.0018	
	Poziom międzymorenowy (Q ₂)	Stratygrafia	Litologia	Charakterystyka wodonośca		
		czwartorzęd	piaski, żwiry	porowy		
		Charakter zwierciadła wody	Głębokość występowania warstw wodonośnych poziomu od – do [m]			
		napięte	-			
		Parametry hydrogeologiczne warstwy wodonośnej				
		miąższość od –do	wsp. filtracji od -do	przewodność	odsączalność/ zasobność sprężysta średnia	
		[m]	[m/h]	[m ² /h]		
		< 40, najczęściej 5-15	0.1-6.1	0.2-78	-/0.003	
		Typy chemiczne wód podziemnych (naturalne/ odbiegające od typów naturalnych) w utworach czwartorzędu				
		Typy naturalne: HCO ₃ -Ca (wody wodorowęglanowo-wapniowe), HCO ₃ -SO ₄ -Ca (wody wodorowęglanowo-siarczanowo-wapniowe)				
		Typy odbiegające od naturalnych: SO ₄ -HCO ₃ -Cl-Ca (wody siarczanowo-wodorowęglanowo-chlorkowo-wapniowe),				
		Piętro neogeńskie	Stratygrafia	Litologia	Charakterystyka wodonośca	
			miocen	piaski	porowy	
			Charakter zwierciadła wody	Głębokość występowania warstw wodonośnych poziomu; od – do [m]		
			napięte	-		

		Parametry hydrogeologiczne warstwy wodonośnej				
		miąższość od –do	wsp. filtracji od -do	przewodność	odsączalność/ zasobność sprężysta średnia	
		[m]	[m/h]	[m ² /h]		
		< 50, najczęściej 5-15	0.05-1.3	2-9	-/0.003	
		Typy chemiczne wód podziemnych (naturalne/ odbiegające od typów naturalnych)				
		Typy naturalne: HCO ₃ -Ca-Mg (wody wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowe), HCO ₃ -Ca-Mg-Na (wody wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowo-sodowe)				
		Piętro kredowe (występuje w północno-wschodniej części JCWPd)		Stratygrafia	Litologia	Charakterystyka wodonośca
kreda	gezy, margle, opoki, piaskowce, wapienie			porowo-szczelinowy		
Charakter zwierciadła wody	Głębokość występowania warstw wodonośnych poziomu; od – do [m]					
napięcie	-					
Parametry hydrogeologiczne warstwy wodonośnej						
miąższość od –do	wsp. filtracji od -do			przewodność	odsączalność/ zasobność sprężysta średnia	
[m]	[m/h]			[m ² /h]		
-	0.02-2.09			0.2-18	-/0.0002	
Typy chemiczne wód podziemnych (naturalne/ odbiegające od typów naturalnych)						
-						
Piętro jurajskie		Poziom jury górnej	Stratygrafia	Litologia	Charakterystyka wodonośca	
			jura górna	wapienie, margle, wapienie piaszczyste, piaskowce wapniste	porowo-szczelinowy	
			Charakter zwierciadła wody	Głębokość występowania warstw wodonośnych poziomu; od – do [m]		
			napięcie	30-150		
			Parametry hydrogeologiczne warstwy wodonośnej			
			miąższość od –do	wsp. filtracji od -do	przewodność	odsączalność/ zasobność sprężysta średnia
			[m]	[m/h]	[m ² /h]	
			-	0.009-0.9	0.1-150	-
		Poziom jury środkowej	Stratygrafia	Litologia	Charakterystyka wodonośca	
			jura środkowa	piaski, piaskowce	porowo-szczelinowy	
			Charakter zwierciadła wody	Głębokość występowania warstw wodonośnych poziomu; od – do [m]		
			napięcie	0-240		
			Parametry hydrogeologiczne warstwy wodonośnej			
			miąższość od –do	wsp. filtracji od -do	przewodność	odsączalność/ zasobność sprężysta średnia
[m]	[m/h]	[m ² /h]				
20-40	-	4-40	-/0.0001			

Rys.14 Charakterystyka JCWPd 61 na terenie gminy Pyzdry

Tab.8 Charakterystyka JCWPd 61 na terenie gminy Pyzdry

Ocena stanu JCWPd, 2012 r.	
Stan ilościowy	dobry
Stan chemiczny	dobry
Ogólna ocena stanu JCWPd	dobry
Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych	niezagrożona
Przyczyna zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych	-

Położenie geograficzne		
Region fizyczno-geograficzny (Kondracki, 2009)	Prowincja: Niż Środkowoeuropejski (31)	
	Podprowincja: Pojezierza Południowobałtyckie (314-316)	
	Makroregion: Pojezierze Wielkopolskie (315.5)	Mezoregiony: Pojezierze Gnieźnieńskie (315.54) Równina Wrzesińska (315.56)
	Makroregion: Pradolina Warciańsko-Odrzańska (315.6)	Mezoregiony: Kotlina Śremska (315.64)
	Makroregion: Pojezierze Leszczyńskie (315.8)	Mezoregiony: Pojezierze Krzywińskie (315.82) Wał Żerkowski (315.84)
	Podprowincja: Niziny Środkowopolskie (318)	
	Makroregion: Nizina Południowowielkopolska (318.1-2)	Mezoregiony: Wysoczyzna Kaliska (318.12) Dolina Konińska (318.13) Równina Rychwańska (318.16)
Położenie hydrologiczne i hydrogeologiczne		
Dorzecze	Odry	
Region wodny RZGW	Warty RZGW Poznań	
Główna zlewnia w obrębie JCWPd (rząd zlewni)	Warta (II)	
Obszar bilansowy	P-VII Warta od Neru do Prosnicy; P-IX Warta od Prosnicy do Kan. Mosińskiego	
Region hydrogeologiczny (Paczyński, 1995)	VI-wielkopolski; VII-lódzki	
Zagospodarowanie terenu (źródło: warstwa Corin Land Cover)		
% obszarów antropogenicznych		3,54
% obszarów rolnych		78,60
% obszarów leśnych i zielonych		17,47
% obszarów podmokłych		0,04
% obszarów wodnych		0,34

HYDROGEOLOGIA					
Liczba pięter wodonośnych			4		
Charakterystyka pięter wodonośnych (od powierzchni terenu)					
Piętro czwartorzędowe	Poziom: Q1	Stratygrafia	Litologia	Charakterystyka wodonośca	
		czwartorzęd (holocen – zlodowacenie północnopolskie, interglacjał eemski)	piaski+żwiry	porowy	
		Charakter zwierciadła wody	Głębokość występowania warstw wodonośnych poziomu; od – do [m]		
		swobodne (lokalnie napięte)	0-17		
	Poziom: Q2	Parametry hydrogeologiczne warstwy wodonośnej			
		miąższość od –do	wsp. filtracji od -do	przewodność	odsączalność/ zasobność sprężysta średnia
		[m]	[m/h]	[m ² /h]	
		<45	0.1-9.36	<205	-
		Stratygrafia	Litologia	Charakterystyka wodonośca	
		czwartorzęd (zlodowacenie środkowopolskie, interglacjał mazowiecki (wielki))	piaski+żwiry	porowy	
		Charakter zwierciadła wody	Głębokość występowania warstw wodonośnych poziomu; od – do [m]		
		napięte	42-74		
		Parametry hydrogeologiczne warstwy wodonośnej			
		miąższość od –do	wsp. filtracji od -do	przewodność	odsączalność/ zasobność sprężysta średnia
		[m]	[m/h]	[m ² /h]	
		6-65	0.08-4.67	0.7-145	-
		Typy chemiczne wód podziemnych (naturalne/ odbiegające od typów naturalnych) w utworach czwartorzędu			
		<u>Typy naturalne:</u> HCO ₃ -Ca (wody wodorowęglanowo-wapniowe) HCO ₃ -SO ₄ -Ca (wody wodorowęglanowo-siarczanowo-wapniowe)			
		<u>Typy odbiegające od naturalnych:</u> HCO ₃ -Na-Ca-Mg (wody wodorowęglanowo-sodowo-wapniowo-sodowe) HCO ₃ -Cl-Ca-Na (wody wodorowęglanowo-chlorkowo-wapniowo-sodowe) Cl-HCO ₃ -Na-Ca (wody chlorkowo-wodorowęglanowo-sodowo-wapniowe) SO ₄ -HCO ₃ -Cl-Ca (wody siarczanowo-wodorowęglanowo-chlorkowo-wapniowe)			

Piętro neogeńsko-paleogeńskie	Stratygrafia	miocen	Litologia	piaski	Charakterystyka wodonośności	porowy
	Charakter zwierciadła wody	Głębokość występowania warstw wodonośnych poziomo; od – do [m]				
	napięte	3-175				
	Parametry hydrogeologiczne warstwy wodonośnej					
	miąższość od –do	wsp. filtracji od -do		przewodność	odsączalność/ zasobność sprężysta średnia	
	[m]	[m/h]		[m ² /h]		
	<90	0.004-3.6		<1365	-	
	Typy chemiczne wód podziemnych (naturalne/ odbiegające od typów naturalnych)					
	Typy naturalne: HCO ₃ -Ca (wody wodorowęglanowo-wapniowe), HCO ₃ -Ca-Mg-Na (wody wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowo-sodowe), HCO ₃ -Ca-Mg (wody wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowe)					
	Piętro kredowe	Stratygrafia	kreda górna	Litologia	margle, wapienie	Charakterystyka wodonośności
Charakter zwierciadła wody		Głębokość występowania warstw wodonośnych poziomo; od – do [m]				
napięte		83-154				
Parametry hydrogeologiczne warstwy wodonośnej						
miąższość od –do		wsp. filtracji od -do		przewodność	odsączalność/ zasobność sprężysta średnia	
[m]		[m/h]		[m ² /h]		
6-67		0.003-0.828		0.1-26.9	-	
Typy chemiczne wód podziemnych (naturalne/ odbiegające od typów naturalnych)						
Typy naturalne: HCO ₃ -Ca-Mg (wody wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowe)						
Piętro jurajskie		Stratygrafia	jura	Litologia	wapienie, margle, wapienie margliste, piaski drobne, piaskowce	Charakterystyka wodonośności
	Charakter zwierciadła wody	Głębokość występowania warstw wodonośnych poziomo; od – do [m]				
	napięte	103-230				
	Parametry hydrogeologiczne warstwy wodonośnej					
	miąższość od –do	wsp. filtracji od -do		przewodność	odsączalność/ zasobność sprężysta średnia	
	[m]	[m/h]		[m ² /h]		
	>40	-		około 4 m ² /h	-	
	Typy chemiczne wód podziemnych (naturalne/ odbiegające od typów naturalnych)					
	b. d./b. d.					
	Zagrożenie suszą (źródło: IMGW)			Liczba niżówek (susze hydrologicznych) w latach 1951-2000: 8-15 – część centralna i południowa 16-23 – północno-centralna >24 – niewielki obszar przy granicy północnej		
Zagrożenie podtopieniami (źródło: Mapa obszarów zagrożonych podtopieniami, 2007)						

Wody kredowe znajdują się w szczelinach i spękaniach wśród utworów marglisto-wapiennych. Występują najczęściej na głębokości 50-100 m. Wody w utworach kredowych mają charakter napięty z wyjątkiem obszarów w pradolinie Warty. Teren gminy znajduje się w obrębie 2 głównych zbiorników wód podziemnych.

Są to GZWP o nr: 150 i 311. Występują one w utworach czwartorzędowych i mają porowy charakter ośrodka.

GZWP nr 150 jest to zbiornik o charakterze ponadregionalnym, o charakterze porowym, o zasobach występujących w czwartorzędowych utworach wodonośnych i szacunkowych zasobach dyspozycyjnych wynoszących 350 000 m³/d przy module 217 m³/d x km² i wodno-przewodności 200-500 m²/d.

Zbiornik cechuje się swobodno-naporowym zwierciadłem wody, a zasadnicze znaczenia dla zaopatrzenia w wodę stanowi poziom wód gruntowych i wód wgłębnych pradoliny. Jakość wód GZWP nr 150 zaliczona została w większości do klasy III – zadowalającej jakości. Występuje lokalne podwyższenie stężenia żelaza, manganu oraz potasu, natomiast pozostałe wskaźniki występują w ilościach dopuszczalnych. GZWP nr 150 nie posiada zabezpieczenia utworami nieprzepuszczalnymi i tym samym jest podatny na zanieczyszczenia z powierzchni terenu. Jest to zbiornik o charakterze odkrytym z lokalnie występującą warstwą izolującą.

Obszar zbiornika stanowią w zdecydowanej większości łąki, pola uprawne i lasy. Teren GZWP cechuje się stosunkowo niskim zaludnieniem z przewagą małych miast do 5 tysięcy mieszkańców. Z tych względów, biorąc pod uwagę także sposób zagospodarowania terenu oraz uwarunkowania hydrogeologiczne, wyznaczono obszar ochronny o powierzchni 1926,5 km².

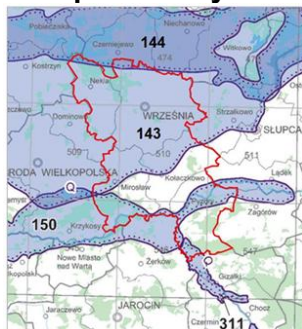
GZWP nr 311 Zbiornik rzeki Prosna (niewielki południowo-zachodni fragment gm. Pyzdry).

Tab.9 Charakterystyka GZWP nr 150 i 311 na obszarze gminy Pyzdry

Zbiornik	GZWP 150	GZWP 311
Powierzchnia [km2]	1 611,0	344,9
Stratygrafia	czwartorzęd	czwartorzęd
Typ zbiornika	porowy	porowy
Podatność zbiornika na antropopresję	bardzo podatny	bardzo mało podatny
Proponowany obszar ochronny [km2]	1 926,5	370,4
Moduł jedn. zasobów dyspozycyjnych [m3/d x km2]	217,0	585,6
Szacunkowe zasoby dyspozycyjne [m3/d]	350000	202080

Źródło: „Informator PSH – Główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce (PIG-PIB, Warszawa 2017)

Rys.15 Zasięg terytorialny zbiorników podziemnych nr 150 i 311 na terenie gm. Pyzdry

Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/>

ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Na terenie gminy Pyzdry według Mapy Zagrożenia Powodziowego występuje zagrożenie powodziowe.

Rys.16 Zagrożenie powodziowe (kolor jasnoniebieski)

Źródło: Wody.isok.gov.pl/map

Rys.17 Zagrożenie powodziowe w sytuacji przerwania wału przeciwpowodziowego (kolor jasnoniebieski)

Źródło: Wody.isok.gov.pl/map

Na terenie gminy istnieje zatem ryzyko podtopień i powodzi spowodowanych nagłym topnieniem mas śnieżnych lub wystąpieniem deszczów nawałnych. Niektóre części obszaru zagrożone mogą być również występowaniem lokalnych podtopień związanych z zaleganiem wód roztopowych lub opadowych (stagnowania wody przy braku możliwości odpływu lub infiltracji). Kolejne ryciny pokazują zagrożenie powodziowe, które wskazuje się dla miejscowości Pyzdry, Rataje, Pietrzyków, Pietrzyków Kolonia, Białobrzeg, Ruda Komorska, Lisewo, Górne Grądy, Wróbczynek i Modlica.

Wały przeciwpowodziowe mają długość 18,36 km i stanowią zabezpieczenie dla wskazanych miejscowości. W przypadku ich przerwania zagrożone mogą być znacznie większe powierzchnie gminy, w tym miejscowości: Łupice, Zamość, Kruszyny, Walga, Zapowiednia, Trzcianki.

Wały zlokalizowane są wzdłuż rzeki Prosny i częściowo rzeki Warty:

- ❖ prawobrzeże na odcinku Modlica – Górka Tomicka (dł. 9,56 km),
- ❖ lewobrzeże rzeki Warty na odcinku Modlica – Pyzdry (dł. 3,0 km),
- ❖ lewobrzeże na odcinku Pyzdry – Białobrzeg (dł. 5,8 km).

Naturalny zbiornik retencyjny rozciąga się od Sławska do Nowej Wsi. Łąki nadwarciańskie są okresowo podtapiane, a starorzecza pełnią funkcje lokalnych zbiorników retencyjnych, przejmując nadmiar wody w czasie wysokich stanów.

2.4.2 STAN I ZAGROŻENIA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEBY

Gleby narażone są na degradację w związku z rozwojem rolnictwa i sieci osadniczej. Ulegają one zarówno degradacji chemicznej, jak i fizycznej. Stan i jakość gleb są uzależnione od kompleksowego oddziaływania czynników naturalnych i antropogenicznych.

Do obszarów problemowych związanych z ochroną gleb na terenie gminy można zaliczyć:

- ❖ obszary narażone na oddziaływanie odcinków dróg o dużym natężeniu ruchu – obszary użytkowane rolniczo,
- ❖ obszary, na których prowadzona jest eksploatacja surowców – obszary prowadzenia melioracji gruntów,
- ❖ obszary zajmowane pod zabudowę, obszary magazynowe i usługowe,
- ❖ obszar nielegalnego składowania odpadów.

Stan i jakość gleb są uzależnione od kompleksowego oddziaływania czynników naturalnych i antropogenicznych. Dla gleb omawianego obszaru liniowym problemem są również zanieczyszczenia pyłowe, których źródłem jest głównie rozwijający się transport drogowy. Z komunikacją samochodową związane są takie zanieczyszczenia jak: substancje ropopochodne, metale ciężkie, związki azotu, węglowodory i inne, takie jak sól stosowana w czasie zimy, detergenty, itp.

Zanieczyszczenia te występują w pasach przyległych do dróg powodując lokalne zanieczyszczenia gruntu, a w przypadku gruntów podatnych na infiltrację, również środowiska wodnego.

Zanieczyszczenia mogą spływać z powierzchni dróg do rowów i dalej do wód powierzchniowych. Jednym z głównych czynników zmian w strukturze chemicznej gleb jest rolnicze użytkowanie, które może powodować nadmierne przechodzenie składników pokarmowych, takich jak fosfor, potas i magnez do gleby, a tym samym dalej do wód powierzchniowych i podziemnych powodując eutrofizację.

Niewłaściwe używanie nawozów naturalnych i mineralnych może spowodować poważne straty w środowisku. W przypadku rolnictwa erozja i degradacja gleb najczęściej powiązana jest także z nieprawidłową uprawą, likwidacją zakrzaczeń i zadrzewień śródpolnych.

Teren gminy zagrożony jest erozją gruntów i są to przede wszystkim zagrożenia wynikające z erozji wietrznej. W miejscach dużych spadków rzeźby terenu (np. zbocza rzek) należy liczyć się z możliwością zaistnienia ruchów masowych.

2.4.3 STAN I ZAGROŻENIA KLIMATU

Gmina Pyzdry może znaleźć się w strefie, w której mogą wystąpić negatywne skutki wynikające ze zmian klimatu. Według strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2030¹, do najważniejszych negatywnych skutków zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne).

1. Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, www.mos.gov.pl/g2/big/2013_03/e436258f57966ff3703b84123f642e81.pdf

Zagrożeń klimatycznych nie można rozpatrywać w skali lokalnej, a raczej na poziomie stref czy regionów. Mimo to można stwierdzić, że w najbliższych latach na obszarze gminy, jak i całego kraju można spodziewać się wzrostu okresów upalnych, spadek liczby dni z okresami mroźnymi. W konsekwencji w centralnej Polsce, a tym samym na terenie gminy można spodziewać się wzrostu częstotliwości opadów ulewnych czy występowania trąb powietrznych.

Według Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, w gminie Pyzdry mogą wystąpić negatywne skutki wynikające ze zmian klimatu.

Według tego strategicznego planu do najważniejszych negatywnych skutków zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne).

Poza tym można stwierdzić, że w najbliższych latach na obszarze gminy Pyzdry, jak i całego kraju można spodziewać się wzrostu okresów upalnych, spadek liczby dni z okresami mroźnymi. W konsekwencji w centralnej Polsce, a tym samym na terenie gminy można spodziewać się wzrostu częstotliwości opadów ulewnych, a więc zmian klimatu.

Podczas trwania suszy z uwagi na warunki meteorologiczne i klimatyczne, problemy rolnicze, warunki hydrologiczne i skutki gospodarcze wydziela się cztery etapy jej rozwoju – susze atmosferyczną, glebową, hydrologiczną i hydrogeologiczną:

- ❖ Susza atmosferyczna – okres trwający na ogół od miesięcy do lat, w którym dopływ wilgoci do danego obszaru spada poniżej stanu normalnego w danych warunkach klimatycznych uwilgotnienia;

- ❖ Susza glebowa (rolnicza) – okres, w którym wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie;
- ❖ Susza hydrologiczna – okres, gdy przepływy w rzekach spadają poniżej przepływu średniego, a w przypadku przedłużającej się suszy meteorologicznej obserwuje się znaczne obniżenie poziomu zalegania wód podziemnych prowadząca do suszy hydrogeologicznej.

Zgodnie z opracowanym przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie „Projektem planu przeciwdziałania skutkom suszy” (Warszawa, październik 2020 r.) wynikowe (łączne) zagrożenie obszaru gminy Pyzdry suszą określone zostało jako silne/ekstremalne, w tym zagrożenie poszczególnymi rodzajami suszy w następującym stopniu:

- ❖ suszą glebową (rolniczą) w stopniu ekstremalnym;
- ❖ suszą hydrologiczną w stopniu umiarkowanym;
- ❖ suszą hydrogeologiczną w stopniu silnym/umiarkowanym.

Zgodnie z „Projektem planu przeciwdziałania skutkom suszy” w celu przeciwdziałania skutkom suszy należy realizować działania wpływające zarówno na zabezpieczenie dostępu do wody przeznaczonej do spożycia i prowadzenia nawodnień, jak i poprzez zwiększenie odporności terenu na skutki suszy. Zwiększenie odporności terenu oznacza, iż dany teren ze względu na swoją specyfikę i wdrożone działania będzie reagował na suszę z opóźnieniem, bądź też skutki suszy na nim nie wystąpią. Działania, które będą wpływać na zwiększenie odporności terenu to:

- ❖ budowa oraz przebudowa urządzeń melioracyjnych,
- ❖ realizacja działań inwestycyjnych w zakresie kształtowania zasobów wodnych przez zwiększanie sztucznej retencji,
- ❖ realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania i odtwarzania naturalnej retencji
- ❖ zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych,
- ❖ zwiększenie retencji naturalnej i sztucznej na gruntach leśnych,
- ❖ retencja i zagospodarowanie wód opadowo-roztopowych na terenach zurbanizowanych.

Do grupy działań formalnych i edukacyjnych zaliczono rozwiązania umożliwiające zarządzanie zjawiskiem suszy np.: poprzez jej monitorowanie, rekompensowanie poniesionych strat, zarządzanie zasobami wodnymi, czy też właściwe zarządzanie w sytuacjach, gdy zjawisko suszy osiąga rozmiar klęski żywiołowej. Działania edukacyjne to przede wszystkim zwiększanie świadomości i kształtowanie wiedzy na temat:

- ❖ suszy - jej powstawania oraz możliwych do wstąpienia skutków,
- ❖ wprowadzania w życie codzienne rozwiązań oszczędzających wodę, w tym zmiany nawyków korzystania z wody,
- ❖ możliwości retencjonowania wody.

Działania edukacyjne to również opracowanie dobrych praktyk oraz programów edukacyjnych, w tym wprowadzenie tematyki suszy do programów nauczania dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

2.4.4 STAN I ZAGROŻENIA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Ważnym źródłem zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego jest tzw. niska emisja. Zalicza się ją do emisji powierzchniowej. Jest to emisja z kominów palenisk domowych, gdzie emitator (komin) odprowadzający spaliny znajduje się na stosunkowo niewielkiej wysokości. Uciążliwość związana z niską emisją jednakże charakteryzuje się wahaniem sezonowymi.

W sezonach grzewczych wzrost zanieczyszczeń związany jest ze spalaniem węgla w paleniskach domowych, ponieważ znaczna ilość mieszkań w zabudowie jednorodzinnej ogrzewana jest nadal paliwami stałymi, głównie węglem kamiennym, koksem i drewnem. Największe ilości benzo(α)pirenu uwalnianie są do atmosfery podczas spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych. Pozytywnym aspektem byłby rozwój sieci gazowej i ciepłowniczej.

Wpływ na stan czystości powietrza atmosferycznego na terenie opisywanego obszaru ma również emisja liniowa ze źródeł mobilnych zwłaszcza na terenie zwartej zabudowy miejscowości. Obserwuje się, że corocznie przekraczane są dopuszczalne wartości zanieczyszczeń w całej strefie wielkopolskiej, takich jak benzo(a)piren, pył zawieszony PM 10, pył zawieszony PM 2,5 w odniesieniu do ochrony zdrowia.

Na terenie analizowanej jednostki WIOŚ nie prowadził badań w ostatnich latach. W roku 2014 jakość powietrza na terenie powiatu wrzesińskiego monitorowano w jednym punkcie w miejscowości Bieganowo (gm. Kołaczkowo), metodą pasywną. Metodą tą prowadzono badania stężeń dwutlenku siarki i tlenków azotu w przeliczeniu na dwutlenek azotu. Z badań przeprowadzonych w roku 2014 wynika, że uzyskana wartość średnia dla roku dla dwutlenku siarki wyniosła 4,9 µg/m³, a dwutlenku azotu - 16,0 µg/m³.

Roczna ocena jakości powietrza za rok 2016 wykonana według kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia wykazała występowanie stężeń benzo(α)pirenu, pyłu PM10 oraz pyłu PM2,5 przekraczających wartości dopuszczalne, w kontekście całej strefy wielkopolskiej, którą zaliczono do klasy C.

Dla poziomu dopuszczalnego dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla oraz poziomu docelowego kadmu, arsenu, niklu pozwoliły na zakwalifikowanie strefy do klasy A. W przypadku poziomu docelowego dla ozonu strefę zaliczono do klasy A.

Podobnie wyniki kształtowały się w latach ubiegłych, gdzie w strefie wielkopolskiej zanotowano występowanie przekroczeń stężeń benzo(α)pirenu, oraz pyłu PM10 dla poziomu docelowego i dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji.

Modelowanie matematyczne przeprowadzone przez WIOŚ, na potrzeby aktualizacji programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej wykazuje przekroczenia zanieczyszczeń pyłami zawieszonymi na terenie gminy Pyzdry. Jak wynika z modelowania matematycznego na terenie miasta może dochodzić do przekroczeń w emisji pyłu zawieszonego PM 10 (liczonego jako stężenia 24 godzinne) na powierzchni około 0,31 km² być około 598 mieszkańców.

Jak wynika również z modelowania matematycznego na terenie gminy może dochodzić do przekroczeń w emisji benzo(a)pirenu na powierzchni około 10,43 km², co jest związane także z emisją powierzchniową. Zagrożonych tą emisją może być około 2 499 mieszkańców.

Do oceny jakości powietrza w strefie wielkopolskiej pod kątem ochrony roślin wykorzystano badania wykonywane na podstawie pomiarów automatycznych prowadzonych w stałych punktach pomiarowych oraz dla zbadania ozonu wykorzystano wyniki modelowania matematycznego.

Wartości SO₂, NO_x otrzymane w roku 2016 w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych i poziomu docelowego pozwoliły na zaklasyfikowanie gminy Pyzdry, będącej składową strefy

wielkopolskiej do klasy A. Oznacza to, że w województwie nie odnotowano przekroczenia dopuszczalnego poziomu tych substancji.

Również wyniki modelowania matematycznego przeprowadzonego dla ozonu pod kątem ochrony roślin nie wskazują przekroczeń poziomu docelowego w województwie wielkopolskim. Strefę zaliczono do klasy A. Poziom celu długoterminowego ($6\ 000\ \mu\text{g}/\text{m}^3\ \text{xh}$) dla kryterium ochrony roślin, który ma być osiągnięty do roku 2020 na wszystkich stanowiskach pomiarowych został przekroczony. Stąd całą strefę wielkopolską zaliczono do klasy D2.

Działania naprawcze prowadzone są w oparciu o założenia programu ochrony powietrza. Należy mieć na uwadze, że stan jakości powietrza na tym terenie jest kształtowana nie tylko przez źródła indywidualne (emisja niska, emisja powierzchniowa z zabudowy mieszkaniowej), ale także przez źródła liniowe (emisja komunikacyjna) i punktowe, czyli emisję z zakładów produkcyjnych.

Tab.10 Zestawienie udziałów źródeł emisji w poszczególnych zanieczyszczeniach powietrza w województwie wielkopolskim [źródło: KOBiZE/IOŚ-PIB]

Zanieczyszczenie	Źródło emisji [%]				
	Komunalno-bytowa	Transport drogowy	Punktowa	Hałdy i wyrobiska	Inne źródła
SO _x	48,7	0,5	50,7	nd.	0,1
NO _x	7,7	38,8	17,5	nd.	35,9
Pył PM ₁₀	56,5	9,5	5,4	0,2	28,5
Pył PM _{2,5}	81,0	8,0	5,8	0,3	5,0
B(a)P	95,8	0,5	3,7	nd.	<0,1

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim – Raport za 2024 r.
GIOŚ, KOBiZE/IOŚ-PIB Poznań

Tab.11 Zestawienie wielkości emisji tlenków siarki na obszarze stref województwa wielkopolskiego [źródło danych: KOBiZE/IOŚ-PIB]

Nazwa strefy	Kod strefy	Powierzchnia [km ²]	Emisja SO _x [kg/rok]					Emisja [kg/(km ² ·rok)]	
			Komunalno-bytowa	Transport drogowy	Punktowa	Inne	Suma emisji	Bez emisji punktowej	Razem
aglomeracja poznańska	PL3001	262	132 073	4 815	695 162	9 728	841 777	560	3 213
miasto Kalisz	PL3002	69	119 017	517	319 173	19	438 727	1 733	6 358
strefa wielkopolska	PL3003	29 496	6 160 999	58 955	5 649 342	5 393	11 874 689	211	403
województwo wielkopolskie		29 827	6 412 089	64 288	6 663 677	15 140	13 155 193	218	441
Polska		313 933	66 165 890	601 153	138 956 744	210 973	205 934 760	213	656

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim – Raport za 2024 r.
GIOŚ, KOBiZE/IOŚ-PIB Poznań

Tab.12 Zestawienie wielkości emisji tlenków azotu na obszarze stref województwa wielkopolskiego [źródło danych: KOBIZE/IOŚ-PIB]

Nazwa strefy	Kod strefy	Powierzchnia [km ²]	Emisja NO _x [kg/rok]					Emisja [kg/(km ² -rok)]	
			Komunalno-bytowa	Transport drogowy	Punktowa	Inne	Suma emisji	Bez emisji punktowej	Razem
aglomeracja poznańska	PL3001	262	197 649	1 235 516	1 506 432	344 507	3 284 104	6 785	12 535
miasto Kalisz	PL3002	69	60 673	146 625	143 885	36 868	388 050	3 539	5 624
strefa wielkopolska	PL3003	29 496	3 044 691	15 185 672	5 807 109	14 941 979	38 979 450	1 125	1 322
województwo wielkopolskie		29 827	3 303 013	16 567 812	7 457 426	15 323 354	42 651 605	1 180	1 430
Polska		313 933	35 051 846	149 987 253	148 575 372	109 573 258	443 187 729	938	1 412

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim – Raport za 2024 r.
GIOŚ, KOBIZE/IOŚ-PIB Poznań

Tab.13 Zestawienie wielkości emisji pyłu PM₁₀ na obszarze stref województwa wielkopolskiego [źródło danych: KOBIZE/IOŚ-PIB]

Nazwa strefy	Kod strefy	Powierzchnia [km ²]	Emisja PM ₁₀ [kg/rok]						Emisja [kg/(km ² -rok)]	
			Komunalno-bytowa	Transport drogowy	Punktowa	Hałdy i wyrobiska	Inne	Suma emisji	Bez emisji punktowej	Razem
aglomeracja poznańska	PL3001	262	340 731	211 908	95 841	197	54 191	702 869	2 317	2 683
miasto Kalisz	PL3002	69	208 912	26 755	33 535	21	15 913	285 136	3 646	4 132
strefa wielkopolska	PL3003	29 496	14 697 180	2 314 589	1 320 233	50 591	7 621 485	26 004 078	837	882
województwo wielkopolskie		29 827	15 246 822	2 553 252	1 449 610	50 809	7 691 589	26 992 082	856	905
Polska		313 933	172 377 065	21 373 314	15 538 665	336 956	55 949 585	265 575 586	796	846

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim – Raport za 2024 r.
GIOŚ, KOBIZE/IOŚ-PIB Poznań

Tab.14 Zestawienie wielkości emisji pyłu PM_{2,5} na obszarze stref województwa wielkopolskiego [źródło danych: KOBIZE/IOŚ-PIB]

Nazwa strefy	Kod strefy	Powierzchnia [km ²]	Emisja PM _{2,5} [kg/rok]						Emisja [kg/(km ² -rok)]	
			Komunalno-bytowa	Transport drogowy	Punktowa	Hałdy i wyrobiska	Inne	Suma emisji	Bez emisji punktowej	Razem
aglomeracja poznańska	PL3001	262	310 457	106 567	52 783	167	5 167	475 141	1 612	1 814
miasto Kalisz	PL3002	69	181 537	12 963	24 665	19	1 653	220 837	2 843	3 201
strefa wielkopolska	PL3003	29 496	13 273 046	1 238 101	910 735	43 480	841 021	16 306 384	522	553
województwo wielkopolskie		29 827	13 765 041	1 357 631	988 183	43 666	847 841	17 002 362	537	570
Polska		313 933	157 114 685	11 705 123	10 052 674	297 922	5 741 884	184 912 288	557	589

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim – Raport za 2024 r.
GIOŚ, KOBIZE/IOŚ-PIB Poznań

Tab.15 Zestawienie wielkości emisji benzo(a)pirenu na obszarze stref województwa wielkopolskiego [źródło danych: KOBIZE/IOŚ-PIB]

Nazwa strefy	Kod strefy	Powierzchnia [km ²]	Emisja B(a)P [kg/rok]					Emisja [kg/(km ² -rok)]	
			Komunalno-bytowa	Transport drogowy	Punktowa	Inne	Suma emisji	Bez emisji punktowej	Razem
aglomeracja poznańska	PL3001	262	111,1	1,9	10,2	<0,1	123,2	0,4	0,5
miasto Kalisz	PL3002	69	85,7	0,2	0,9	<0,1	86,8	1,2	1,3
strefa wielkopolska	PL3003	29 496	5 036,0	23,8	192,7	0,2	5 252,8	0,2	0,2
województwo wielkopolskie		29 827	5 232,8	25,9	203,8	0,3	5 462,8	0,2	0,2
Polska		313 933	56 205,1	242,4	2 185,7	2,4	58 635,7	0,2	0,2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim – Raport za 2024 r.
GIOŚ, KOBIZE/IOŚ-PIB Poznań

Tab. 16 Wyniki klasyfikacji stref w ocenie za 2024 rok dotyczącej SO₂ - ochrona zdrowia ludzi [źródło: GIOŚ]

Lp.	Kod strefy	Nazwa strefy	Klasa strefy dla SO ₂	Klasa strefy dla czasu uśredniania - 1 godz.	Klasa strefy dla czasu uśredniania - 24 godz.
1	PL3001	aglomeracja poznańska	A	A	A
2	PL3002	miasto Kalisz	A	A	A
3	PL3003	strefa wielkopolska	A	A	A

Tab. 17 Wyniki klasyfikacji stref w ocenie za 2024 rok dotyczącej NO₂ - ochrona zdrowia ludzi [źródło: GIOŚ]

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim – Raport za 2024 r.
GIOŚ, KOBIZE/IOŚ- PIB Poznań

Lp.	Kod strefy	Nazwa strefy	Klasa strefy dla NO ₂	Klasa strefy dla czasu uśredniania - 1 godz.	Klasa strefy dla czasu uśredniania - rok
1	PL3001	aglomeracja poznańska	A	A	A
2	PL3002	miasto Kalisz	A	A	A
3	PL3003	strefa wielkopolska	A	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim – Raport za 2024 r.
GIOŚ, KOBIZE/IOŚ- PIB Poznań

Tab. 18 Wyniki klasyfikacji stref w ocenie za 2024 rok dotyczącej PM₁₀ - ochrona zdrowia ludzi [źródło: GIOŚ]

Lp.	Kod strefy	Nazwa strefy	Klasa strefy dla PM ₁₀	Klasa strefy dla czasu uśredniania - 24 godz.	Klasa strefy dla czasu uśredniania - rok
1	PL3001	aglomeracja poznańska	A	A	A
2	PL3002	miasto Kalisz	A	A	A
3	PL3003	strefa wielkopolska	A	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim – Raport za 2024 r.
GIOŚ, KOBIZE/IOŚ-PIB Poznań

Tab. 19 Wyniki klasyfikacji stref w ocenie za 2024 rok dotyczącej pyłu zawieszonego PM_{2,5}, z uwzględnieniem poziomu dopuszczalnego II fazy - ochrona zdrowia ludzi [źródło: GIOŚ]

Lp.	Kod strefy	Nazwa strefy	Klasa strefy dla PM _{2,5}
1	PL3001	aglomeracja poznańska	A1
2	PL3002	miasto Kalisz	A1
3	PL3003	strefa wielkopolska	A1

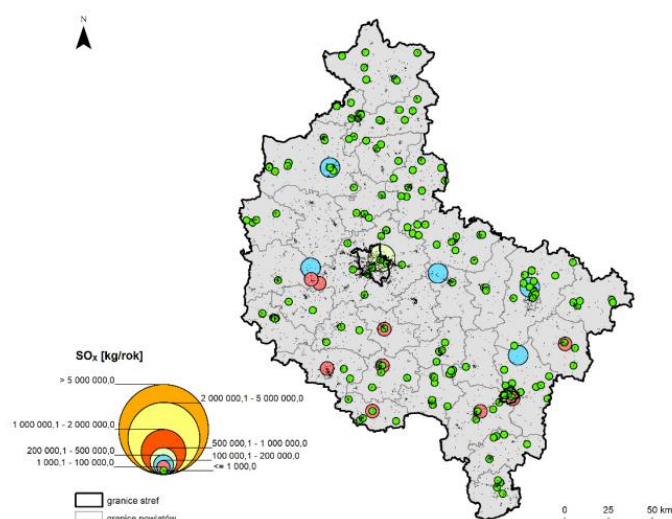
Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim – Raport za 2024 r.
GIOŚ, KOBIZE/IOŚ-PIB Poznań

Tab. 20 Wyniki klasyfikacji stref w ocenie za 2024 rok dotyczącej Benzenu C₆H₆ - ochrona zdrowia ludzi [źródło: GIOŚ]

Lp.	Kod strefy	Nazwa strefy	Klasa strefy dla C ₆ H ₆
1	PL3001	aglomeracja poznańska	A
2	PL3002	miasto Kalisz	A
3	PL3003	strefa wielkopolska	A

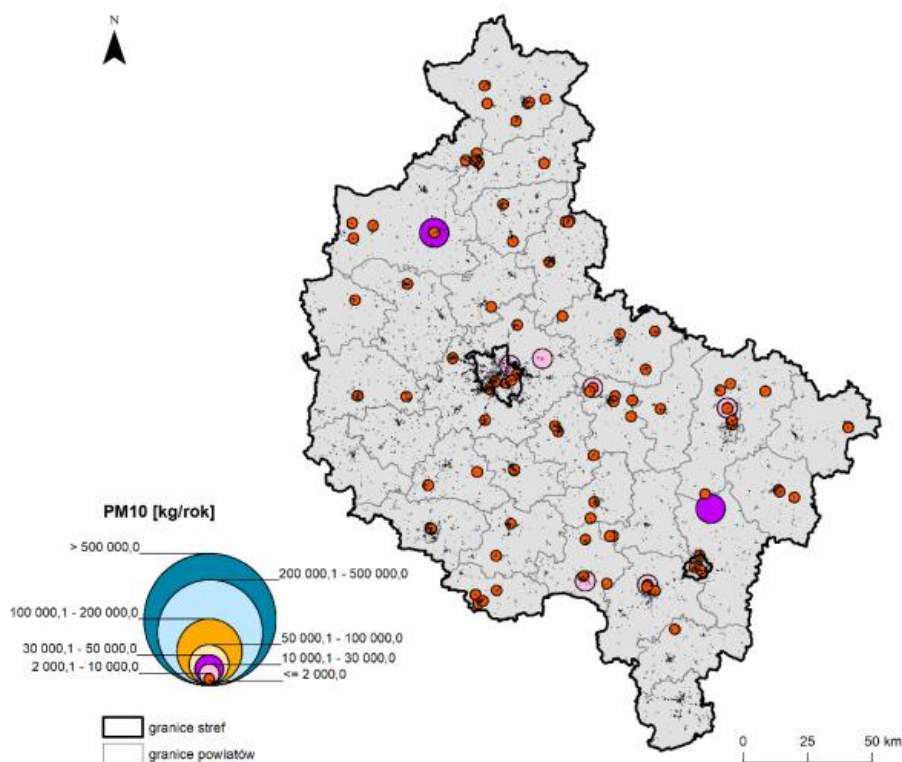
Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim – Raport za 2024 r. GIOŚ, KOBIZE/IOŚ-PIB Poznań

Rys.18 Rozkład źródeł emisji pyłu SO_x z emitorów punktowych na obszarze województwa wielkopolskiego w 2024 roku

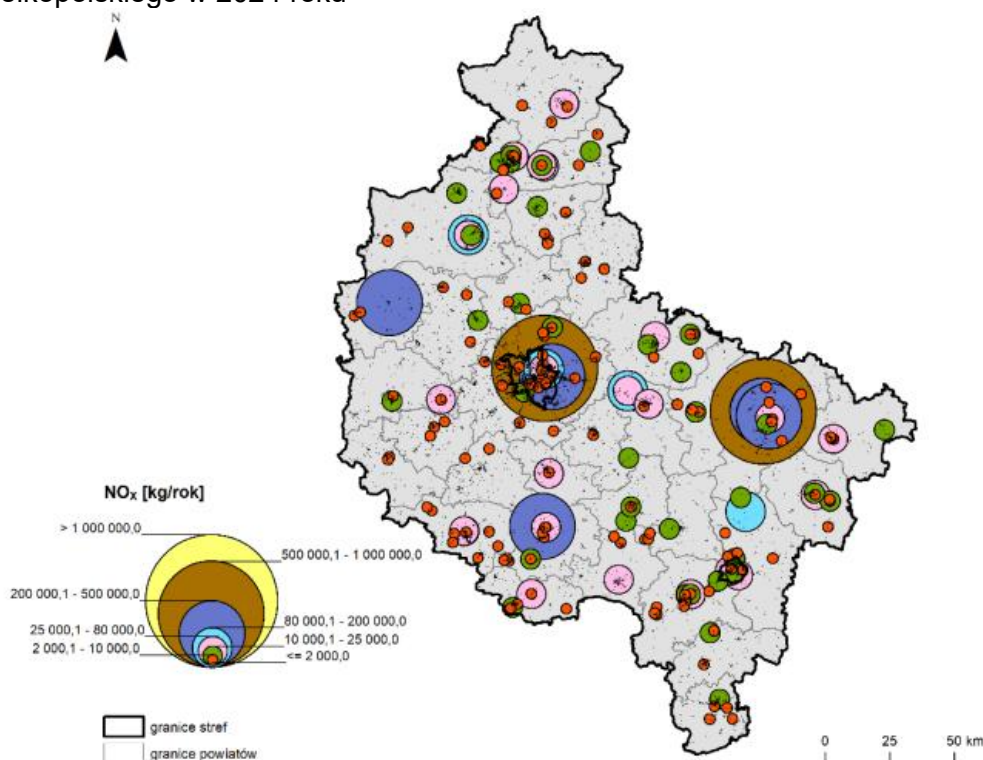
Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim – Raport za 2024 r. GIOŚ, KOBiZE/IOŚ-PIB Poznań

Rys.19 Rozkład źródeł emisji pyłu PM₁₀ z emitorów punktowych na obszarze województwa wielkopolskiego w 2024 roku

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim – Raport za 2024 r. GIOŚ, KOBiZE/IOŚ-PIB Poznań

Rys.20 Rozkład źródeł emisji tlenków azotu z emitorów punktowych na obszarze województwa wielkopolskiego w 2024 roku

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim – Raport za 2024 r. GIOŚ, KOBiZE/IOŚ-PIB Poznań

Gmina prowadzi działania mające na celu zmniejszenie emisji tych zanieczyszczeń, to na jakość powietrza w całej strefie wielkopolskiej wpływ mają także emisje z innych terenów województwa. W województwie wielkopolskim na większości stanowisk nie stwierdzono przekroczeń dla emisji zanieczyszczeń powietrza dopuszczalnej częstości przekroczeń dopuszczalnego poziomu Sox, NOx, pyłu PM10, Pyłu PM2,5 oraz B(a)P w 2024 roku.

Emisje wszystkich wyżej wymienionych zanieczyszczeń zostały zaklasyfikowane do klasy A.

Gmina prowadzi działania mające na celu zmniejszenie emisji tych zanieczyszczeń, to na jakość powietrza w całej strefie wielkopolskiej wpływ mają także emisje z innych terenów województwa. W województwie wielkopolskim na większości stanowisk stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej częstości przekroczeń dopuszczalnego poziomu pyłu w roku kalendarzowym dla 24-godzin. Ze względu na ochronę roślin, otrzymane wskaźniki pozwoliły zaklasyfikować powietrze do klasy A dla dwutlenku siarki i tlenków azotu oraz do klasy C ze względu na wynik oceny ozonu. Stwierdzono również przekroczenie wartości normatywnej ozonu wyznaczonej jako poziom celu długoterminowego.

2.4.5 STAN ZAGROŻENIA HAŁASEM, POLEM ELEKTROMAGNETYCZNYM ORAZ AWARIAMI

Zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska - efekt uciążliwy hałasu to negatywne reakcje człowieka bez zauważalnych szkodliwych skutków dla jego zdrowia (taką definicję uciążliwości będzie się również stosować przy ocenie oddziaływań jako uciążliwych w stosunku do innych działań czy inwestycji).

Jako jeden z czynników zanieczyszczających środowisko traktowany jest obecnie hałas, który jest także jedną z najbardziej charakterystycznych cech terenów zurbanizowanych. Najbardziej uciążliwy dla mieszkańców jest hałas komunikacyjny. Klimat akustyczny na terenie gminy, w największym stopniu, kształtują źródła komunikacyjne - główne trasy ruchu samochodowego.

Badania natężenia ruchu były przeprowadzone przez GDDKiA Oddział w Poznaniu na drodze wojewódzkiej nr 442 w 2020/2021 r., która przebiegała przez teren gminy Pyzdry na odcinku pomiarowym nr:

Tab.21 Wyniki badań natężenia ruchu GDDKiA Oddział w Poznaniu w 2020/2021 r.

Numer punktu pomiar.	Numer drogi	Opis odcinka				SDRR poj. silnik. ogółem	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów silnikowych							
		Pikietaż		Długość (km)	Nazwa		Motocykle	Sam. osob. mikrobusey	Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	Sam. ciężarowe		Autobusy	Ciężniki rolnicze	
		pocz.	końc.							bez przycz.	z przycz.			
														poj./dobę
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
30145	442	15,222	18,924	3,702	BORZYKOWO /DW441/ - PYZDRY /DW466/	8112	70	6369	828	336	453	12	44	
30146	442	18,924	34,643	15,719	PYZDRY /DW466/ - GIZAŁKI /DW443/	3827	42	2786	483	128	375	5	8	

Nr woj.	Kolejny	Typ pomiaru	Uwagi
15	16	17	18
30	1218	P	
30	1219	P	

Źródło: GDDKiA Oddział w Poznaniu w 2020/2021 r.

Wyraźnie widać wzrost natężenia ruchu pojazdów ciężarowych i dostawczych, z jednoczesnym wzrostem ilości samochodów osobowych. Na wszystkich badanych odcinkach notuje się spadek ilości przejazdów autobusów.

Podsumowując, największe natężenie ruchu pojazdów w roku 2020/2021 notowano na drodze wojewódzkiej nr 442, na odcinku Borzykowo – Pyzdry. Największe natężenie ruchu ciężarowego było natomiast na odcinku Pyzdry – Gizałki tej samej drogi wojewódzkiej. Emisja hałasu wzdłuż tej drogi może być zatem uciążliwa dla mieszkańców, których nieruchomości zlokalizowane są wzdłuż tego ciągu Komunikacyjnego.

Klimat akustyczny w gminie kształtowany jest nie tylko przez czynniki komunikacyjne, chociaż odgrywa ona największą rolę w tym zakresie, ale także przez działalność gospodarczą.

W związku z prowadzoną działalnością rekreacyjną na terenie gminy Pyzdry źródłami hałasu są również wszelkie funkcjonujące gospodarstwa rolne prowadzące działalność agroturystyczną.

Ze strony zakładów produkcyjnych czy usługowych uciążliwość związana z hałasem może wynikać z braku zachowania standardów i dopuszczalnych norm, odpowiedzialność za negatywne oddziaływania należy przede wszystkim do użytkowników urządzeń, instalacji będących źródłami tego hałasu. Źródła te nie mogą powodować przekraczania standardów jakości środowiska poza terenem, do którego zarządzający ma tytuł prawny.

Gmina oraz inne organy administracji w przypadku wystąpienia awarii mają obowiązek zabezpieczenia środowiska przed awariami. Główne obowiązki administracyjne ciążyą na władzach wojewódzkich i Straży Pożarnej.

Na terenie gminy nie znajdują się zakłady o zwiększonym ryzyku i o dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych, jednak jeden podmiot w swojej działalności używa substancji, które mogą potencjalnie doprowadzić, w przypadku poważnej awarii, do wybuchu.

Innym istotnym problemem, który również ma wpływ na stan środowiska przyrodniczego oraz zdrowie ludzi jest oddziaływanie promieniowania elektromagnetycznego. Przepisach krajowe dopuszczają występowanie pochodzących od linii elektroenergetycznych pól elektrycznych o natężeniach mniejszych od 1 kV/m m. in. na obszarach zabudowy mieszkaniowej. Z punktu widzenia ochrony środowiska człowieka istotne więc mogą być linie i stacje elektroenergetyczne o napięciach znamionowych równych co najmniej 110 kV, bądź wyższych.

Zasięg promieniowania mogącego wpływać niekorzystnie na człowieka sięga do 40 m po obu stronach linii. Trzeba też wziąć pod uwagę, że napowietrzne linie elektroenergetyczne, zarówno wysokiego, jak i średniego napięcia, mogą oddziaływać niekorzystnie na ptaki, które rozbijają się o linie, a także wpływać niekorzystnie na krajobraz. Istotne w tej sprawie jest to, że przez teren gminy linie elektroenergetyczne przebiegają bezkolizyjnie i nie stwarzają zagrożenia polem elektromagnetycznym dla ludzi w środowisku.

Prowadzący instalację, użytkownik stacji elektroenergetycznej lub napowietrznej linii elektroenergetycznej lub instalacji stacji nadawczej emitującej pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz, są obowiązani do wykonania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, co reguluje ustawa Prawo ochrony środowiska.

Od lat WIOŚ nie przeprowadzał badań pól elektromagnetycznych na terenie gminy. Jak wynika jednak z badań prowadzonych na innych stanowiskach, nie notuje się przekroczeń dopuszczalnej normy emisji pola elektromagnetycznego określonej na 7 V/m.

Należy jednak wziąć pod uwagę, że przy obecnym postępie cywilizacyjnym, rozwoju sieci radiokomunikacyjnej i wzrost liczby urządzeń emitujących promieniowanie, nie da się całkowicie wyeliminować ze środowiska promieniowania elektromagnetycznego, dlatego też konieczne jest monitorowanie jego poziomów, także ze szczególnym uwzględnieniem zmiany punktów pomiarowych, gdyż na poziom promieniowania na danym obszarze ma wpływ rodzaj oraz liczba występujących na danym obszarze sztucznych źródeł promieniowania.

Ze względu na możliwość rozwoju energii wiatrowej na terenie gminy, ze względu na dobre warunki wietrzne należy również zwrócić uwagę, po uruchomieniu siłowni wiatrowych na poziomy emitowanych przez nie pól elektromagnetycznych.

Przez teren gminy Pyzdry nie przebiega żadna linia wysokiego napięcia WN 110kV. Ponadto na terenie gminy nie jest zlokalizowana żadna stacja transformatorowo – rozdzielcza WN/SN 110/15 kV. Odbiorcy z terenu Gminy i Miasta Pyzdry zasilani są z GPZ-tów: Słupca, Zagórów oraz Ludwinów.

Energia do gospodarstw domowych jest w dalszej kolejności doprowadzana poprzez linie energetyczne niskiego napięcia nn 0,4 kV. Na terenie gminy Pyzdry znajduje się 88 stacji transformatorowych SN/nn stanowiących własność ENERGA – OPERATOR SA oraz 4 stacje transformatorowe nie stanowiące własności ENERGA – OPERATOR SA. Niski stan zaopatrzenia gminy Pyzdry w linie wysokiego, średniego i niskiego napięcia w kontekście emisji promieniowania elektromagnetycznego jest zatem korzystny.

Na terenie gminy Pyzdry występują łącznie 750 sztuk oświetlenia ulicznego. Gmina jest właścicielem 17 wysokoprężnych lamp sodowych. W posiadaniu spółki Oświetlenie Uliczne i Drogowe Sp. z o.o. w Kaliszu jest 733 sztuk opraw ledowych wymienionych w większości przez gminę w 2024 r. i 1 oprawę sodową. Oprawy rtęciowe nie występują.

Innymi obiektami, które mają wpływ i oddziałują na środowisko mogą być także stacje bazowe telefonii komórkowych, anteny nadawcze.

W otoczeniu anten stacji bazowych GSM, znajdujących się w miastach, pola o wartościach wyższych od dopuszczalnych w praktyce występują w odległości do 25 metrów od anten na wysokości zainstalowania tych anten. Ze względu na instalowanie tych anten na dachach wysokich budynków lub na specjalnie stawianych wieżach, prawdopodobnie nie stwarzają one zagrożenia dla mieszkańców. Mogą jednak stanowić zagrożenie dla ptaków oraz wpływać niekorzystnie na krajobraz.

Na terenie Gminy i Miasta Pyzdry znajduje się niewielka ilość stacji bazowych telefonii komórkowej różnych nadawców sygnałów. Transmisja mowy i danych może odbywać się w różnych pasmach częstotliwości. Na badanym terenie zlokalizowane są następujące stacje sieci telekomunikacyjnej: Plus, Aero2, T-mobile oraz Play.

Ponadto w ostatnich latach rozwinęły się również nowe technologie, które emitują pola elektromagnetyczne do środowiska. Są to m.in. urządzenia Wi-fi, umożliwiające dostęp do sieci internetowej. Warto wspomnieć o planach budowy sieci 5G w Polsce. Główną korzyścią korzystania z sieci 5 generacji jest znaczne zwiększenie szybkości przesyłania danych.

Pomiary pól elektromagnetycznych (PEM) prowadzone są w cyklu trzyletnim, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2007 r., Nr 221, poz. 1645).

Według informacji uzyskanych z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu w latach 2024-2025 nie prowadzono pomiarów poziomów PEM na terenie gminy. W roku 2024, podobnie jak w latach poprzednich, w trakcie badań na obszarze Wielkopolski w żadnym z punktów pomiarowych nie stwierdzono przekroczeń poziomów PEM.

W związku z brakiem infrastruktury kolejowej na terenie gminy Pyzdry jedynym możliwym zagrożeniem może być transport substancji niebezpiecznych, który jednak nie powinien stanowić poważnego zagrożenia dla gminy Pyzdry, ponieważ główny ruch samochodowy skupiony jest na drodze wojewódzkiej nr 442.

Wśród innych zagrożeń, które mogą wystąpić na terenie gminy, można wyróżnić: zagrożenia radiacyjne (skażenia promieniotwórcze), chemiczne (zagrożenie toksycznymi środkami przemysłowymi i innymi substancjami chemicznymi), biologiczne: epidemie, epizootie (plagi zwierzęce), epifitozy (choroby populacji roślinnej), awarie urządzeń infrastruktury technicznej (gazowe, energetyczne, wodociągowe), terrorystyczne (z wykorzystaniem broni, bomb, materiałów wybuchowych, środków chemicznych oraz biologicznych).

W gminie Pyzdry działa system powiadamiania i ostrzegania SISMS – system powiadamiania mieszkańców m.in. o zagrożeniach, które mogą wystąpić na terenie gminy.

System ten zapewnia mieszkańcom stały bezpłatny dostęp do informacji nt. zagrożeń, w tym alertów pogodowych. Posiadacze smartfonów lub tabletów, poprzez aplikację "Blisko", mają możliwość otrzymywania komunikatów ostrzegawczych i informacyjnych. W kolejnych latach planowana jest rozbudowa systemu alarmowania i łączności.

2.4.6 STAN I ZAGROŻENIA FAUNY I FLORY

Do zagrożeń i degradacji zasobów przyrodniczych na terenie gminy należy zaliczyć:

- ❖ zrzuty i przesiąkanie ścieków do wód powierzchniowych, powodujące degradację niewielkich zbiorników wodnych i cieków oraz ich eutrofizację,
- ❖ negatywny wpływ działalności antropogenicznej - uproszczenie struktury krajobrazowej,
- ❖ ekspansję zabudowy mieszkalnej,
- ❖ emisję zanieczyszczeń z transportu,
- ❖ nasadzenia gatunków obcych siedliskowo.

Do najbardziej wrażliwych na szkodliwe czynniki biotyczne i abiotyczne należą lasy sosnowe, porastające grunty porolne. Do najczęstszych zagrożeń biotycznych należą szkodniki owadzie. Z czynników abiotycznych mających istotne znaczenie dla osłabienia kondycji drzewostanów na terenie gminy, to okresy wysokich temperatur połączone z niskim stanem wód, co może powodować intensyfikację pożarów. Okresy suche przyczyniają się do zamierania drzewostanów. W osłabionych fizjologicznie drzewostanach mogą rozwijać się grzyby patogeniczne, prowadzące do usychania drzew.

Lasy Państwowe kładą coraz większy nacisk na ochronę przyrody i naturalizację oraz rewitalizację siedlisk dostrzegając znaczenie biologicznych mechanizmów regulacji liczebności gatunków. Przede wszystkim wprowadzają gatunki liściaste tam, gdzie pozwalają na to gleby, nawet na kilkuarowych powierzchniach. W ramach monitoringu stanu lasów Nadleśnictwo wykonuje jesienne poszukiwania szkodników pierwotnych sosny oraz monitoruje stan lasów pod kątem występowania innych zagrożeń.

Zgodnie z informacjami zawartymi w Standardowych Formularzach Danych (SDF) zagrożenia dla wskazanych obszarów Natura 2000 określone są na trzech poziomach: oddziaływania o wysokim poziomie zagrożenia dla obszaru, średnim i niskim poziomie.

Zgodnie z SDF dla wskazanych obszarów Natura 2000 następujące działania mogą stanowić wyżej wskazane zagrożenia:

1. Dla obszaru PLB300002 Dolina Środkowej Warty:

- a) wysokie zagrożenie: budowa dróg i autostrad,
- b) średnie zagrożenia: zmiana sposobu uprawy, zarzucanie pasterstwa, brak wypasu, stosowanie nawozów sztucznych, modyfikowanie funkcjonowania wód, regulowanie (prostowanie koryt) rzecznych, zmiana przebiegu koryt rzecznych, pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych i terenów rekreacyjnych, polowania, kłusownictwo, rozwój przemysłu, pożary i skutki ich gaszenia, zabudowania rolnicze, lokalizacja mostów i wiaduktów, intensyfikacja rolnictwa, wędkarstwo, rozwój zabudowy rozproszonej,
- c) niskie zagrożenia: lokalizacja linii energetycznych i telefonicznych, nieciągła zabudowa miejska, polowania, zamulenie cieków, sporty i różne formy wypoczynku w plenerze, zanieczyszczenia powietrza,

2. Dla obszaru PLH300009 Ostoja Nadwarciańska:

- a) wysokie zagrożenie: drogi i autostrady,
- b) średnie zagrożenia: polowania, kłusownictwo, rozwój rolnictwa, zmiana sposobu uprawy, zarzucanie pasterstwa, brak wypasu, wędkarstwo, rozbudowa obiektów rolniczych, pozbywanie się odpadów przemysłowych, modyfikowanie funkcjonowania wód, regulowanie (prostowanie koryt) rzecznych, zmiana przebiegu koryt rzecznych, pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych i terenów rekreacyjnych, pożary i skutki ich gaszenia, rozwój przemysłu, rozbudowa sieci infrastruktury komunalnej, stosowanie nawozów sztucznych, lokalizacja mostów i wiaduktów,
- c) niskie zagrożenia: zanieczyszczenia powietrza, lokalizacja linii energetycznych i telefonicznych, polowania, sporty i różne formy wypoczynku w plenerze, zamulenie cieków.

Dla obszaru Ostoja Nadwarciańska PLH300009 został sporządzony plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem RDOŚ w Poznaniu z dnia 14 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Ostoja Nadwarciańska PLH300009 (Dz. Urz. Woj. Wlkp. poz. 1819), zmienionym Zarządzeniem RDOŚ w Poznaniu z dnia 19 listopada 2014 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Ostoja Nadwarciańska PLH300009. Poniżej zamieszczono najważniejsze ustalenia tego zarządzenia i planu.

Tab.22 Istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja nadwarciańska

Lp.	Przedmiot ochrony	Opis zagrożenia
1.	1340 Śródładowe słone łąki, pastwiska i szuwary (<i>Glauco-Puccinietalia</i> – część zbiorowiska śródładowe)	Istniejące: – Melioracje osuszające (J02.01). Potencjalne: – Zaprzestanie koszenia (A03.03).
2.	2330 Wydmny śródładowe z murawami napiaskowymi (<i>Corynephorus, Agrostis</i>)	Istniejące: – Obec gatunki inwazyjne (I01). – Sukcesja naturalna (K02.01). – Eksploatacja piasku (C01.01). – Nielegalne wysypiska śmieci (H05.01). – Silna antropogeniczna fragmentacja siedliska (J03.02). – Niszczenie roślinności przez pojazdy (G01.03). Potencjalne: – Nie zidentyfikowano (X)
3.	3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaeion, Potamion</i>	Istniejące: – Utrata kontaktu części starorzeczki z wodami rzecznyymi (J02.12.02). Potencjalne: – Wędkarstwo (F02.03). – Obec gatunki inwazyjne (I01). – Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (H01).
Lp.	Przedmiot ochrony	Opis zagrożenia
4.	3270 Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością <i>Chenopodion rubri</i> p.p. i <i>Bidention</i> p.p.	Istniejące: – Brak informacji o zagrożeniach (U). Potencjalne: – Brak informacji o zagrożeniach (U).
5.	4030 Suche wrzosowiska (<i>Calluno-Genistion, Pohlto-Callunion, Calluno-Arctostaphylon</i>)	Istniejące: – Brak wypasu (A04.03). – Obniżenie poziomu wód gruntowych powodujące przesuszenie płatów siedliska (J02.01). Potencjalne: – Sukcesja naturalna (K02.01).
6.	6120 Ciepłolubne, śródładowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>)	Istniejące: – Obec gatunki inwazyjne (I01). – Zarastanie płatów siedliska ekspansywnymi gatunkami rodzimymi (I02). – Sukcesja naturalna (K02.01). – Brak koszenia (A03.03). – Nielegalne wysypiska śmieci (H05.01). – Fragmentacja siedliska (J03.02). Potencjalne: – Eksploatacja piasku (C01.01).
7.	6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie)	Istniejące: – Brak wypasu (A04.03). – Sukcesja naturalna (K02.01). – Zmiana sposobu użytkowania (A02.03, E01.03). Potencjalne: – Zalesianie (B01).
8.	6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	Istniejące: – Zaprzestanie koszenia (A03.03). – Intensyfikacja użytkowania rolniczego (A02.01). – Melioracje osuszające (J02.01). Potencjalne: – Nie zidentyfikowano (X).
9.	6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylin alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	Istniejące: – Nie zidentyfikowano (X). Potencjalne: – Wycinanie drzew w lasach łęgowych i zadrzewieniach (B02.02). – Obec gatunki inwazyjne (I01).

Lp.	Przedmiot ochrony	Opis zagrożenia
4.	3270 Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością <i>Chenopodium rubri</i> p.p. i <i>Bidentia</i> p.p.	Istniejące: – Brak informacji o zagrożeniach (U). Potencjalne: – Brak informacji o zagrożeniach (U).
5.	4030 Suche wrzosowiska (<i>Calluno-Genistion</i> , <i>Pohlio-Callunion</i> , <i>Calluno-Arctostaphylion</i>)	Istniejące: – Brak wypasu (A04.03). – Obniżenie poziomu wód gruntowych powodujące przesuszenie płatów siedliska (J02.01). Potencjalne: – Sukcesja naturalna (K02.01).
6.	6120 Ciepłolubne, śródłądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>)	Istniejące: – Obecne gatunki inwazyjne (I01). – Zarastanie płatów siedliska ekspansywnymi gatunkami rodzimymi (I02). – Sukcesja naturalna (K02.01). – Brak koszenia (A03.03). – Nielegalne wysypiska śmieci (H05.01). – Fragmentacja siedliska (J03.02). Potencjalne: – Eksploatacja piasku (C01.01).
7.	6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie)	Istniejące: – Brak wypasu (A04.03). – Sukcesja naturalna (K02.01). – Zmiana sposobu użytkowania (A02.03, E01.03). Potencjalne: – Zalocowanie (R01).
8.	6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	Istniejące: – Zaprzestanie koszenia (A03.03). – Intensyfikacja użytkowania rolniczego (A02.01). – Melioracje osuszające (J02.01). Potencjalne: – Nie zidentyfikowano (X).
9.	6430 Ziolorośla górskie (<i>Adenostylin alliariae</i>) i ziolorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	Istniejące: – Nie zidentyfikowano (X). Potencjalne: – Wycinanie drzew w lasach łęgowych i zadrzewieniach (B02.02). – Obecne gatunki inwazyjne (I01).

Lp.	Przedmiot ochrony	Opis zagrożenia
10.	6440 Łąki selernicowe (<i>Cnidion dubii</i>)	Istniejące: – Intensyfikacja użytkowania rolniczego (A02.01). – Brak zalewów rzecznych (J02.04.02). Potencjalne: – Nie zidentyfikowano (X).
11.	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	Istniejące: – Intensyfikacja użytkowania rolniczego (A02.01). Potencjalne: – Zaprzeszanie koszenia (A03.03). – Zmiana łąk na grunty orne (A02.03). – Zalesianie (B01).
12.	7210 Torfowiska nakredowe (<i>Cladietum marisci</i> , <i>Caricetum buxbaumii</i> , <i>Schoenetum nigricantis</i>)	Istniejące: – Ekspansja trzciny (I02). – Niski poziom wody w zbiorniku powodujący przesuszenie płatów siedliska (J02.01). Potencjalne: – Nie zidentyfikowano (X).
13.	7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	Istniejące: – Intensyfikacja użytkowania rolniczego (A02.01). Potencjalne: – Melioracje osuszające (J02.01). – Zaprzeszanie koszenia (A03.03).
14.	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	Istniejące: – Brak zalewów rzecznych (J02.04.02). – Obecne gatunki inwazyjne (I01). – Gatunki obecne geograficznie w drzewostanie (B07). – Fragmentacja siedliska (J03.02). Potencjalne: – Wycinanie drzew w obrębie płatów siedliska (B02.02). – Melioracje osuszające (J02.01).
15.	91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	Istniejące: – Fragmentacja siedliska (J03.02). – Gatunki obecne geograficznie w drzewostanie (B07). – Brak zalewów rzecznych (J02.04.02). – Wydeptywanie (G05.01). Potencjalne: – Wycinka lasu (B02.02).
16.	1617 Starodub łąkowy <i>Angelica palustris</i>	Istniejące: – Melioracje osuszające (J02.01). – Zaprzeszanie koszenia łąk (A03.03). Potencjalne: – Nie zidentyfikowano (X).
17.	1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Istniejące: – Brak informacji o zagrożeniach (U). Potencjalne: – Brak informacji o zagrożeniach (U).
18.	1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	Istniejące: – Nie zidentyfikowano (X). Potencjalne: – Nie zidentyfikowano (X).
19.	1355 Wydra <i>Lutra lutra</i>	Istniejące: – Nie zidentyfikowano (X). Potencjalne: – Nie zidentyfikowano (X).
20.	1188 Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	Istniejące: – Brak informacji o zagrożeniach (U). Potencjalne: – Brak informacji o zagrożeniach (U).

Źródło: Zarządzenie RDOŚ

21.	1166 Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	Istniejące: – Brak informacji o zagrożeniach (U).
		Potencjalne: – Brak informacji o zagrożeniach (U).
22.	1134 Różanka <i>Rhodeus sericeus amarus</i>	Istniejące: – Eutrofizacja naturalna (K02.03).
		Potencjalne: – Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (H01). – Regulacja koryt rzecznych (J02.03). – Wędkarstwo (F02.03).
23.	1145 Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	Istniejące: – Eutrofizacja naturalna (K02.03).
		Potencjalne: – Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (H01). – Regulacja koryt rzecznych (J02.03). – Wędkarstwo (F02.03).
24.	1149 Koza <i>Cobitis taenia</i>	Istniejące: – Eutrofizacja naturalna (K02.03).
		Potencjalne: – Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (H01). – Regulacja koryt rzecznych (J02.03).
25.	1037 Trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i>	Istniejące: – Brak informacji o zagrożeniach (U).
		Potencjalne: – Brak informacji o zagrożeniach (U).

Źródło: Zarządzenie RDOŚ

Negatywnie na stan fauny i flory mogą także wpływać procesy przestrzenne przemian krajobrazu, w tym najbardziej rozpowszechniony - fragmentacja siedlisk. Fragmentacja polega na rozpadzie zwartego dotychczas obszaru (siedlisk, ekosystemów lub typów użytkowania gruntu) na mniejsze części (fragmenty). W jej efekcie zdecydowanie zwiększa się liczba płątów i długość granic krajobrazowych, zmniejsza natomiast zwartość krajobrazu.

Fragmentacja jest jednym z najbardziej rozpowszechnionych procesów transformacji, prowadzącym do zmniejszania bioróżnorodności oraz przyspieszenia lokalnego zanikania roślin i zwierząt. Ze wzrostem fragmentacji ze względu na zanik siedlisk oraz bariery przestrzenne zmniejsza się także rozproszenie zwierząt i ich migracje, co przyczynia się do redukcji gatunków, powodując zmniejszenie bioróżnorodności gatunkowej wśród fauny.

Także wszelkie prace modernizacyjne związane z budynkami np. termomodernizacje, mogą stanowić zagrożenie dla fauny. Prace modernizacyjne, w tym planowane termomodernizacje muszą być prowadzone z uwzględnieniem potencjalnie występujących na terenie obiektów chronionych gatunków ptaków i nietoperzy. Jak podaje Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska „przed rozpoczęciem prac remontowych zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy wdanym obiekcie budowlanym”. W przypadku planowanych prac modernizacyjnych budynków należy pamiętać, że stanowią one potencjalne siedlisko chronionych gatunków ptaków, w tym jerzyka (*Apus apus*) i wróbla (*Passer domesticus*). Są to również potencjalne siedliska nietoperzy. Termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów lęgowych.

W przypadku zadań dotyczących budowy urządzeń melioracyjnych oraz konserwacji, modernizacji i odbudowy urządzeń wodnych, rowów i przepustów konieczne jest rozpoznanie zasobów biotycznych przed przystąpieniem do prac, ponieważ niewłaściwe przeprowadzone mogą zagrozić gatunkom chronionym lub cennym siedliskom.

III. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU STRATEGII

Strategia rozwoju do roku 2030 jest dokumentem, którego głównym celem jest wskazanie kierunków rozwoju dla gminy Pyzdry osiągnięcia celów, o których mowa zarówno w wizji, jak i w misji gminy. Jako dokument nadrzędny nad innymi lokalnymi opracowaniami gminy jest on powiązany z podobnymi dokumentami opracowanymi na szczeblu powiatowym regionalnym, krajowym i międzynarodowym.

Odstąpienie od wdrażania zapisów tego dokumentu będzie oznaczać zaprzestanie obowiązku realizacji strategicznych celów, w tym dotyczących ochrony środowiska na terenie gminy. Strategia rozwoju jako dokument praktycznym, bazujący na szczegółowej diagnozie stanu gminy, który powinien służyć realizacji celów, kierunków, programów oraz projektów inwestycyjnych w ścisłym powiązaniu z realizacją polityki przestrzennej na tym terenie.

Celem strategii rozwoju jest także przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata między innymi w zakresie poprawy stanu środowiska przyrodniczego. Cele takie zapisane w strategii rozwoju dają podstawę do występowania z wnioskami o dofinansowanie inwestycji proekologicznych.

W przypadku braku realizacji strategii rozwoju dla gminy Pyzdry, przeprowadzona analiza i ocena stanu istniejącego pozwalają wykazać, że może nastąpić pogorszenie stanu środowiska.

Brak realizacji założeń tego dokumentu najprawdopodobniej przyczyniać się będzie do utrwalania i występowania negatywnych tendencji w zakresie korzystania ze środowiska. Potencjalne zmiany aktualnego stanu środowiska zależą od:

- ❖ czasu,
- ❖ nakładów finansowych, jakimi dysponują: budżet państwa, samorząd i podmioty gospodarcze,
- ❖ aktywności w pozyskiwaniu środków pozabudżetowych w tym dotacji z UE, przeznaczanych na cele rozwojowe infrastruktury i ochronę środowiska.

Brak realizacji strategii rozwoju przyczyniać się będzie do utrwalania oraz występowania negatywnych tendencji w środowisku, zwłaszcza w zakresie: jakości wód podziemnych i powierzchniowych, terenów pozostających pod presją szkodliwego oddziaływania ruchu komunikacyjnego, zagrożenia dla obszarów objętych ochroną prawną.

Nie bez znaczenia są również oddziaływania inne niż środowiskowe, choć jednak mające wpływ na stan ochrony środowiska w sposób pośredni. Przewiduje się, iż w przypadku braku realizacji omawianego dokumentu może dojść do następujących skutków:

- ❖ niezgodność z przepisami krajowymi i międzynarodowymi, skutkująca, m.in. konsekwencjami finansowymi,
- ❖ konieczność ponoszenia wysokich (i stale wzrastających) opłat za korzystanie ze środowiska,
- ❖ uniknięcie zysków możliwych do osiągnięcia w wyniku stosowania nowoczesnych i odnawialnych technologii,
- ❖ dalsze pobłażliwe traktowanie obowiązujących przepisów o ochronie środowiska,
- ❖ postępujący zanik świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Ocenia się, że w wariantcie braku realizacji ustaleń strategii rozwoju, w szczególności dotyczących określenia kierunków ochrony cennych zasobów przyrodniczych oraz kierunków rozwoju infrastruktury technicznej, poprawa stanu środowiska oraz utrzymanie i ochrona walorów przyrodniczych byłaby trudna do realizacji. Zaniechanie realizacji zapisów strategii rozwoju, w odniesieniu do zaniechania realizacji planowanych inwestycji spowoduje dalszy rozwój i miejscowe zanieczyszczanie środowiska, co najmniej na poziomie takim, jaki to ma miejsce obecnie.

Brak realizacji inwestycji w zakresie poprawy systemu komunikacyjnego będzie prowadziło do dalszego pogarszania się klimatu akustycznego i spadku jakości życia na pewnych terenach gminy, gdzie funkcjonują jeszcze braki w tym zakresie. Brak kontroli nad prowadzeniem gospodarki odpadami bezpośrednio na terenie nieruchomości, prowadzi będzie do nieprawidłowości w tym zakresie, np. spalania odpadów w piecach centralnego ogrzewania czy powstawania „dzikich składowisk odpadów”. To w konsekwencji spowoduje trwałe pogorszenie się jakości powietrza atmosferycznego (w przypadku spalania) oraz gleb i wód powierzchniowych.

Realizacja strategii rozwoju do 2030 roku ma na celu poprawę stanu środowiska, to jednak w krótszych okresach mogą zachodzić pewne negatywne oddziaływania i uciążliwości związane z realizacją inwestycji, które mogą w pewnym stopniu pogarszać stan środowiska w stosunku do jego stanu obecnego, przed realizacją zapisów tego dokumentu.

Mając jednak na uwadze efekt ekologiczny planowanych działań, ocenia się, że brak realizacji zapisów strategii rozwoju spowoduje pogorszenie lub co najmniej utrzymywanie się stanu środowiska na obecnym poziomie, co w niektórych przypadkach oznacza utrzymywanie się stanu środowiska i jakości poszczególnych komponentów na niskim poziomie.

IV. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE W REALIZACJI PROJEKTU STRATEGII, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

Na terenie gminy Pyzdry znajdują się następujące obszary chronione na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478, z późn. zm.), tj.: Nadwarciański Park Krajobrazowy, Obszar chronionego krajobrazu „Pyzdrowski”, specjalny obszar ochrony siedlisk Ostoja Nadwarciańska PLH300009 i obszar specjalnej ochrony ptaków Dolina Środkowej Warty PLB300002, a także pomniki przyrody. Taki stan rzeczy sprawia, że zapisy strategii rozwoju muszą uwzględniać ograniczenia wynikające z ustawy dotyczące postępowania w przypadku form ochrony przyrody.

Z punktu widzenia ochrony środowiska należy zwrócić uwagę również na inne istniejące problemy. Przeprowadzona analiza uwarunkowań środowiska przyrodniczego pozwala na sformułowanie głównych problemów:

- ❖ emisja zanieczyszczeń związana z funkcjonowaniem ciągów komunikacyjnych, w związku z dużym ruchem tranzytowym;
- ❖ możliwość zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych;
- ❖ wprowadzanie energii odnawialnej na terenie gminy,
- ❖ oddziaływanie składowiska odpadów komunalnych.

Powyższe sprawia, że przebiegające przez teren gminy ciągi komunikacyjne, obszar składowiska odpadów, a także obszary zwartej zabudowy mieszkaniowej i rozwiniętego rolnictwa mogą stanowić obszary problemowe na terenie gminy. Związane ze wskazanymi obszarami zanieczyszczenia mogą powodować niedotrzymanie standardów jakości środowiska.

W związku z powyższym zapisy działań w ramach harmonogramu realizacji strategii rozwoju zwracać szczególną uwagę na kwestie związane z modernizacją dróg, ochroną zasobów wód powierzchniowych i podziemnych, ochroną powietrza atmosferycznego przed zanieczyszczeniami oraz ochroną cennych walorów przyrodniczych oraz powierzchni ziemi.

Istotnym problemem w analizie i ocenie projektu strategii rozwoju w odniesieniu do planowanych działań i uwarunkowań przyrodniczych jest fakt, że na tym etapie planowania trudno jest niejednokrotnie konkretnie określić wszystkie oddziaływania, w szczególności przy braku danych i projektów technicznych poszczególnych przedsięwzięć. Każda inwestycja mogąca zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub mogąca potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko będzie podlegać procedurze oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Strategia rozwoju, często mimo ogólności swoich zapisów, odnosi się do planowanych inwestycji, a zgodnie z ustawą OOS, przeprowadzenia oceny oddziaływania wymaga właśnie również realizacja dopiero planowanych przedsięwzięć mogących znacząco, lub też potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Tak więc mimo braków w posiadanej wiedzy z zakresu planowanych inwestycji, na etapie analizowanego projektu dokumentu, zostaną w ogólnym i często teoretycznym zakresie określone oddziaływania planowanych działań w odniesieniu do głównych problemów wymienionych powyżej.

V. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Przeprowadzenie analizy przewidywanego znaczącego oddziaływania na środowisko wymaga przedstawienia charakterystyki założeń do „Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry 2026 - 2030”.

„Strategia rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030” stanowi nadrzędny dokument planistyczny gminy w zakresie wytyczania kierunków rozwojowych na poziomie wizji, wyznaczenia obszarów planowania strategicznego i przypisanych im celów.

Dokument określa również priorytety operacyjne jako najbardziej szczegółowe elementy strategii. Budowanie wzrostu społeczno-gospodarczego w oparciu o poszczególne obszary planowania strategicznego wynika z identyfikacji konkretnych problemów w diagnozie gminy. Założenia planistyczne zmierzają do urzeczywistnienia pożądanej zmiany społeczno-gospodarczej, która ma wymiar mierzalny czemu będzie służył katalog wskaźników. W ujęciu przestrzennym Strategia obejmuje swoim zakresem obszar w granicach administracyjnych gminy Pyzdry.

Nowelizacja Ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, obowiązująca od 24 września 2023 roku, postawiła przed jednostkami samorządu terytorialnego nowe wyzwania związane z procedurą dokumentów planistycznych, wprowadzając m.in. nowy instrument, którym jest plan ogólny.

Wraz z nowelizacją ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawodawca wprowadził także wymóg obligatoryjnego przygotowania strategii rozwoju gminy, która jest podstawowym dokumentem zarządzania strategicznego rozwojem gminy oraz stanowi punkt odniesienia dla kompleksowego zarządzania polityką przestrzenną.

Ustawodawca wprowadzając obligatoryjność przyjęcia takiej strategii wskazał na istnienie zgodności z pozostałymi aktami planowania przestrzennego, które stanowią jej uszczegółowienie. Plan ogólny musi więc odzwierciedlać przyjętą strategię rozwoju gminy.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy zostanie zastąpione „Planem Ogólnym”, który określi zasady wydawania decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzji o warunkach zabudowy wynikające z uwarunkowań rozwojowych gminy określonych w strategii rozwoju, a w szczególności z modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz ustaleń w zakresie kształtowania polityki przestrzennej gminy.

Model docelowej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Pyzdry jest zobrazowaniem spodziewanych i zaplanowanych w strategii gminy procesów rozwojowych i ich wpływu na kształtowanie się struktur przestrzennych.

Z jednej strony, ze względu na ukształtowanie terenu, historycznie ugruntowane użytkowanie przestrzeni (w tym sieć osadniczą), powiązania komunikacyjne, występujące zasoby naturalne i obszary cenne przyrodniczo, a także wiele innych uwarunkowań zastanych, a z drugiej strony w wyniku zdiagnozowanych w strategii problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, wyodrębniono rozmieszczenie planowanych inwestycji i planowane zmiany w przestrzeni gminy Pyzdry

Strategia jest odpowiedzią na stojące przed gminą Pyzdry wyzwania, które wiążą się z globalizacją i rewolucją gospodarczo-technologiczną, ponieważ zmieniają one sposób funkcjonowania gospodarki lokalnej i społeczeństwa. Dzięki nowoczesnym technologiom wzrasta wydajność i produktywność gospodarki lokalnej, ale pojawiają się nowe formy wykluczeń lub marginalizacji, takie jak wykluczenia cyfrowe, „bezrobocie technologiczne”. Wyzwaniem jest podnoszenie jakości i efektywne wykorzystanie kapitału ludzkiego.

Kluczowe staje się także przeciwdziałanie negatywnym skutkom procesów demograficznych i dezintegracji społecznej, konieczność wzmacniania tożsamości i dążenie do większej spójności społecznej. Proces starzenia się społeczeństwa lokalnego wpływa na stabilność systemów zabezpieczenia społecznego, popytu i wydatków na świadczenia zdrowotne, których niezaspokojenie nasila napięcia i osłabia spójność społeczną. Potencjalne zagrożenie niedoboru mieszkańców aktywnych zawodowo może skłonić do podjęcia przemyślanej polityki migracyjnej. Wyzwaniem jest także poprawa warunków życia mieszkańców oraz warunków dla rozwoju gospodarki lokalnej. Działania te muszą przebiegać z poszanowaniem środowiska przyrodniczego.

Strategia jest szansą na stworzenie długofalowej wizji rozwoju gminy oraz koordynację i hierarchizację działań, które pozwolą dodatkowo na właściwe i w odpowiedniej kolejności rozwiązywanie i przewidywanie problemów. Dokument ten zwiększy wiarygodność gminy wobec partnerów zewnętrznych oraz przygotowuje lokalną społeczność do nadchodzących zmian.

Przy opracowywaniu „Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry 2026 – 2030” wzięto pod uwagę zmiany ustaw: o samorządzie gminnym oraz o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, wprowadzających obowiązek przygotowania zintegrowanego dokumentu strategicznego, zawierającego zarówno problematykę społeczno-gospodarczą, jak i przestrzenną.

Gmina Pyzdry w 2030 roku będzie w pełni korzystać ze swojego położenia wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 442, (klasa G) Września – Pyzdry (ul. Wrzesińska i Mostowa) - Gizałki - Kalisz – stanowi połączenie miasta i gminy Pyzdry z ośrodkami wyższego rzędu Poznaniem, Wrześnią i Kaliszem oraz z węzłem autostradowym „Września” na autostradzie A-2 oraz drogą wojewódzką nr 466 (klasa G) Słupca - Ciążęń – Pyzdry (ul. Niepodległości) stanowi połączenie miasta i gminy Pyzdry z sąsiednim powiatem Słupca oraz z węzłem „Słupca” na autostradzie A-2.

Bogate walory przyrodniczo – krajobrazowe oraz zasoby materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz bazująca na nich zróżnicowana oferta turystyczna przyciągają turystów oraz gości z Polski i zagranicy. Rozwijać się będzie konkurencyjna gospodarka lokalna, powiązana z efektywnym systemem edukacji i aktywnością zawodową mieszkańców oraz nowe funkcje usługowe i handlowe, a także zarządzanie publiczne.

Aktywna współpraca samorządów powiatu wrzesińskiego, przedstawicieli sektora biznesu i organizacji pozarządowych będą zapewniać wysoką jakość i dostępność usług publicznych. Przyjęty zrównoważony model rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry z dbałością o środowisko i ład przestrzenny będzie procentował tym, że gmina Pyzdry będzie miejscem przyjaznym i atrakcyjnym do życia, pracy oraz rekreacji i wypoczynku.

Projekt „Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry 2026-2030” obejmuje:

- ❖ Diagnozę stanu gminy Pyzdry sporządzoną w oparciu o analizę silnych i słabych stron gminy oraz szans i zagrożeń jej rozwoju, w tym ich korelację w celu określenia właściwego modelu strategii. Dodatkowo w ramach konsultacji przeprowadzona ankietę społeczną oraz opracowano jej wyniki.
- ❖ Zapis planu działania zawierający cele strategiczne i operacyjne określające główne kierunki rozwoju gminy oraz działania i projekty, na których przede wszystkim powinny koncentrować się wszystkie podmioty życia społecznego realizujące zamierzenia Strategii.

Poniżej przedstawiono **Strategiczne obszary interwencji, cele strategiczne i operacyjne, programy operacyjne oraz projekty „Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026 – 2030”**:

STRATEGICZNY OBSZAR INTERWENCJI: 1 GOSPODARKA I RYNEK PRACY

CEL STRATEGICZNY 1.1

Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka lokalna, wykorzystująca uwarunkowania, tradycje i specjalizacje lokalne oraz przedsiębiorczość mieszkańców.

CEL OPERACYJNY 1.1

Rozwój i kształtowanie nowych obszarów inwestycyjnych w przestrzeni miasta i gminy.

PROGRAM OPERACYJNY 1.1

Rozwój obszarów aktywności gospodarczej i inwestycyjnej (tworzenie i aktualizowanie dokumentów planistycznych, pozyskiwanie i scalanie terenów, uzbrojenie oraz zagospodarowanie).

Działanie / Projekt:

1.1.1 Zwiększenie arealu terenów inwestycyjnych w gminie. Pozyskanie nowych inwestorów.

1.1.2 Wzrost zainteresowania inwestorów ofertą gminy i miasta.

CEL OPERACYJNY 1.2

Rozwój i promocja lokalnej przedsiębiorczości, handlu i usług

Program operacyjny 1.2

Rozwój i promocja lokalnej przedsiębiorczości, handlu i usług:

Działanie / Projekt:

1.2.1 Wzrost integracji lokalnego środowiska biznesowego i zyskanie partnera dla samorządu do projektów gospodarczych.

Cel operacyjny 1.3

Rozwój obszarów wiejskich, rolnictwa i branż powiązanych.

Program operacyjny 1.3

Inicjowanie i wspieranie projektów z zakresu poprawy struktury obszarowej gospodarstw rolnych oraz rozwój rolnictwa u branż powiązanych:

Działanie / Projekt:

1.3.1 Wzrost zainteresowania ofertą produktów lokalnych. Wzrost obrotów lokalnych producentów, hodowców, sprzedawców i przedsiębiorców.
Cel operacyjny 1.4 Wspieranie aktywności zawodowej mieszkańców
Program operacyjny 1.4 Współpraca międzysektorowa i międzyinstytucjonalna, wspieranie aktywności zawodowej mieszkańców na terenie gminy i miasta:
Działanie / Projekt:
1.4.1 Zwiększenie odporności lokalnej przedsiębiorczości na kryzys. Minimalizacja strat dla budżetu gminy.
1.4.2 Wzrost przedsiębiorczości lokalnej.
1.4.3 Wzrost aktywności edukacyjnej osób dorosłych, System podnoszenia kompetencji mieszkańców miasta i gminy w różnych specjalnościach.

STRATEGICZNY OBSZAR INTERWENCJI: 2 DZIEDZICTWO, TURYSTYKA I OFERTA WOLNEGO CZASU

CEL STRATEGICZNY 2.1 Atrakcyjna i rozwijająca oferta wykorzystania wolnego czasu, bazująca na bogatym dziedzictwie kulturowym oraz walorach przyrodniczo – krajobrazowych gminy i miasta
CEL OPERACYJNY 2.1 Ochrona dziedzictwa historycznego oraz wzmocnienie roli kultury w procesach rozwoju społecznego i gospodarczego gminy i miasta i jej mieszkańców.
PROGRAM OPERACYJNY 2.1 Działania na rzecz ochrony dziedzictwa historycznego poprzez wzmacnianie roli kultury w procesach rozwoju społecznego i gospodarczego gminy
Działanie / Projekt:
2.1.1 Zwiększenie oferty kulturalnej i rozrywkowej skierowanej do różnych grup mieszkańców. Poprawa jakości oferty kulturalnej i rozrywkowej skierowanej do różnych grup mieszkańców. Wzrost aktywności kulturalnej mieszkańców.
2.1.2 Modernizacja i rozbudowa bazy społeczno- kulturalnej. Poprawa dostępności miejsc z ofertą kulturalną dla osób z niepełnosprawnościami. Zmniejszenie kosztów utrzymania (energia) budynków infrastruktury społeczno-kulturalnej. Profesjonalizacja obsługi ruchu turystycznego.
2.1.3 Ochrona krajobrazu kulturowego gminy i miasta. Poprawa stanu technicznego obiektów zabytkowych.
CEL OPERACYJNY 2.2 Rozwój infrastruktury oraz kreowanie spójnej oferty w zakresie sportu, rekreacji i wypoczynku wzmocniającej atrakcyjność osadniczą i turystyczną gminy i miasta
Program operacyjny 2.2 Działania w zakresie rozwoju infrastruktury sportu, rekreacji i wypoczynku w powiązaniu z wzmocnianiem atrakcyjności osadniczej i turystycznej gminy i miasta.
Działanie / Projekt:
2.2.1 Wzrost aktywności ruchowej mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży.
2.2.2 Modernizacja i rozbudowa bazy sportowej. Stworzenie oferty sportowej w gminie dla różnych grup odbiorców.
2.2.3 Modernizacja i rozbudowa bazy rekreacyjnej. Poszerzenie oferty aktywnego spędzania wolnego czasu.
2.2.4 Rozwój infrastruktury rowerowej i pieszo- rowerowej na terenie gminy i miasta. Poszerzenie oferty aktywnego spędzania czasu wolnego.

2.2.5 Wzmocnienie potencjału turystycznego gminy i miasta. Poszerzenie oferty aktywnego spędzania wolnego czasu

STRATEGICZNY OBSZAR INTERWENCJI: 3 PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

CEL STRATEGICZNY 3.1

Komfort i bezpieczeństwo mieszkańców w wymiarze środowiskowym, przestrzennym i komunikacyjnym

CEL OPERACYJNY 3.1

Zapewnienie powszechnego dostępu do systemu infrastruktury technicznej wykorzystującej technologie adekwatne do warunków osadniczych i przyrodniczych.

PROGRAM OPERACYJNY 3.1

Działania w zakresie zapewnienia powszechnego dostępu do systemu infrastruktury technicznej z zastosowaniem technologii dostosowanej do warunków osadniczych i przyrodniczych.

Działanie / Projekt:

3.1.1 Zwiększenie dostępności usług kanalizacyjnych i wodociągowych w gminie.

3.1.2 Poprawa systemów odprowadzania i zagospodarowania wód deszczowych w gminie

3.1.3 Zwiększenie dostępności usług w zakresie zbiorowego dostarczania wody i odprowadzania ścieków z uwzględnieniem sytuacji kryzysowych.

3.1.4 Zwiększenie dostępności usług w zakresie dostarczania wody – modernizacja studni głębinowych i zbiorowych ujęć wody.

CEL OPERACYJNY 3.2

Ochrona zasobów środowiskowych i adaptacja do zmian klimatu

PROGRAM OPERACYJNY 3.2

Działania w zakresie ochrony zasobów środowiskowych gminy połączone z adaptacją do zmian klimatu.

Działanie / Projekt:

3.2.1 Poprawa retencji. Poprawa warunków aerosanitarnych powietrza

3.2.2 Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej. Dywersyfikacja źródeł ciepła.

3.2.3 Likwidacja nieekologicznych źródeł ciepła na terenie gminy i miasta. Poprawa jakości powietrza.

3.2.4 Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców.

3.2.5 Wzrost poziomu czystości środowiska. Wzmocnienie kondycji środowiska naturalnego na terenie gminy i miasta.

3.2.1.6 Rozwój ratownictwa i systemów prognozowania ostrzegania środowiska

CEL OPERACYJNY 3.3

Program operacyjny 3.3 Działania w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu oraz funkcjonalnego zarządzania przestrzenią gminy i miasta

Działania/projekty

3.3.1 Opracowanie audytu krajobrazowego Gminy i Miasta Pyzdry w ścisłym powiązaniu z audytem krajobrazowym Wielkopolski

3.3.2 Funkcjonalne zarządzanie przestrzenią Gminy i Miasta Pyzdry z uwzględnieniem audytu krajobrazowego tego terenu

CEL OPERACYJNY 3.4
Zwiększenie dostępności komunikacyjnej oraz mobilności mieszkańców
PROGRAM OPERACYJNY 3.4
Działania w zakresie zwiększenia dostępności komunikacyjnej oraz mobilności mieszkańców gminy i miasta.
Działanie / Projekt:
3.4.1 Poprawa wewnętrznej dostępności komunikacyjnej.
3.4.2 Wzrost liczby użytkowników transportu publicznego. Wzrost liczby użytkowników rowerów
CEL OPERACYJNY 3.5
Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym
PROGRAM OPERACYJNY 3.5
Działania w zakresie wsparcia systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym
Działanie / Projekt:
3.5.1 Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie unikania zagrożeń i reagowania w sytuacji zagrożeń
3.5.2 Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Realizacja zadań w obszarze bezpieczeństwa ludności

**STRATEGICZNY OBSZAR INTERWENCJI:
4 KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY**

CEL STRATEGICZNY 4.1
System usług publicznych wysokiej jakości, dostosowany do potrzeb i oczekiwań, odpowiadający wyzwaniom współczesności, gwarantujący rozwój wspólnoty samorządowej.

CEL OPERACYJNY 4.1
Skuteczna i efektywna polityka oświatowa odpowiadająca na wyzwania XXI wieku
PROGRAM OPERACYJNY 4.1
Działania w zakresie uzyskania w gminie skutecznej i efektywnej polityki oświatowej.
Działanie / Projekt:
4.1.1 Poprawa warunków nauki. Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej. Dywersyfikacja źródeł ciepła w kierunku bardziej ekologicznych.
4.1.2 Rozwój przyszkolnej infrastruktury rekreacyjnej i sportowej. Poszerzenie oferty aktywnego spędzania czasu dla dzieci i młodzieży szkolnej.
4.1.3 Wzrost aktywności ruchowej dzieci i młodzieży szkolnej. Poprawa zdrowia i kondycji fizycznej dzieci i młodzieży szkolnej.
CEL OPERACYJNY 4.2
Zapewnienie dostępności i wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych
PROGRAM OPERACYJNY 4.2
Działania w zakresie zapewnienia w gminie dla mieszkańców dostępności do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych.
Działanie / Projekt:
4.2.1 Zwiększenie dostępności i jakości usług z zakresu ochrony zdrowia.
4.2.2 Poprawa stanu technicznego gminnych zasobów mieszkaniowych. Optymalizacja kosztów utrzymania gminnych zasobów mieszkaniowych, w tym zwiększenie wydajności energetycznej. Poprawa warunków mieszkaniowych osób korzystających z lokali komunalnych.

CEL OPERACYJNY 4.3

Strategiczne zarządzanie rozwojem gminy i miasta, służące wzrostowi i włączeniu społecznemu i gospodarczemu

PROGRAM OPERACYJNY 4.3

Działania służące wzrostowi i włączeniu społecznemu i gospodarczemu ściśle powiązane ze strategicznym zarządzaniem rozwojem gminy i miasta.

Działanie / Projekt:

4.3.1 Doskonalenie administracji i zarządzania. Podniesienie jakości usług publicznych.

4.3.2 Wzrost atrakcyjności osadniczej i turystycznej gminy i miasta. Zwiększenie liczby mieszkańców gminy i miasta. Zwiększenie liczby turystów odwiedzających gminę.

Jak wynika z powyższego zestawienia działań w formie projektów wszystkie one znajdują się dopiero w fazie przed inwestycyjnej, a więc planowania i programowania ich realizacji do 2030 roku. Na tym etapie nie można uzyskać dla nich pozwoleń na ich realizację, nie można wydać decyzje o warunkach np. zabudowy, przygotować projekt inwestycyjny itd. Dopiero zakończenie fazy przed inwestycyjnej umożliwia realizację fazy kontraktowania zadań oraz fazy inwestycyjnej, a w przypadku niektórych inwestycji realizowanych w obrębie Natura 2000 również określenia ich ewentualnego oddziaływania na środowisko i uzyskania wymaganych pozwoleń przez uprawnione instytucje.

Opracowywany dokument ukierunkowuje politykę zrównoważonego rozwoju tworząc szerokie ramy realizacji poszczególnych zadań i przedsięwzięć poprzez ogólną liczbę projektów, których realizacja w kolejnym etapie pozwoli określić szczegółowo ich oddziaływanie na środowisko.

Należy zwrócić uwagę, że konkretne oddziaływania środowiskowe będzie można ocenić dopiero w oparciu o konkretne dane projektowe i lokalizacyjne na etapie procedury oceny oddziaływania na środowisko poszczególnych inwestycji. Na obecnym etapie projektu strategii rozwoju takich danych nie można przedstawić, ponieważ jest to dokument ogólny, strategiczny, zawierający ogólne wytyczne dla gminy, określający ogólne ramy przedsięwzięć planowanych do realizacji na tym terenie.

5.1. W ZAKRESIE CEŁÓW I PRZEDMIOTU OCHRONY, DLA KTÓRYCH POWOŁANO OBSZARY NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚCI TYCH OBSZARÓW

W gminie Pyzdry występują tereny należące do obszaru Natura 2000, a więc należy przewidzieć i określić możliwe znaczące oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji zapisów projektu Strategii. W odniesieniu do obszaru Natura 2000 zgodnie z ustawą o ochronie przyrody (Dz. U., poz. 1478 ze zmianami art. 33 i 36) oraz aktów ustanawiających te obszary obowiązują zakazy działań, które mogłyby naruszać cele ochrony określone dla tych terenów, w miejscu ich lokalizacji takie jak:

- ❖ zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura2000, w tym w szczególności: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 lub pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami,
- ❖ na obszarach Natura 2000 nie podlega ograniczeniu działalność związana z utrzymaniem urządzeń i obiektów służących bezpieczeństwu przeciwpowodziowemu oraz działalność gospodarcza, rolna, leśna, łowiecka i rybacka, a także amatorski połów ryb, jeżeli nie oddziałuje znacząco negatywnie na cele ochrony obszaru Natura 2000.

Ogólne zapisy projektu Strategii wpłyną pozytywnie na obiekty prawnie chronione na tym terenie. Strategia nie zawiera propozycji działań, które byłyby sprzeczne lub zagrażające tym obszarom. Wszystkie działania proponowane w harmonogramie realizacyjnym Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry 2026 – 2030 mają na celu służyć ochronie przyrody, nawet jeżeli będzie konieczne krótkotrwałe przekształcenie jednego z komponentów środowiska, np. podczas prac inwestycyjnych, budowlanych. Będą one przeprowadzane z uwzględnieniem wszystkich zasad ustawy o ochronie przyrody.

Tab.23: Zmodyfikowana macierz oddziaływań „Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry do roku 2030”.

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE (cele strategiczne, operacyjne oraz projekty)	Ludzie	Różnorodność biologiczna	Zwierzęta i rośliny	Klimat akustyczny	Wody powierzchniowe i podziemne	Krajobraz	Klimat, powietrze atmosferyczne	Zabytki i dobra materialne
Cel strategiczny 1 [C.1]: Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka lokalna, wykorzystująca uwarunkowania, tradycje i specjalizacje lokalne oraz przedsiębiorczość									
1.1	Rozwój i kształtowanie nowych obszarów inwestycyjnych w przestrzeni gminy	+	0	0	0	0	0	0	0
	Zwiększenie areалу terenów inwestycyjnych w gminie i mieście na podstawie planu ogólnego. Pozyskanie nowych inwestorów	+	0	0	0	0	0	0	0
	Wzrost zainteresowania inwestorów ofertą gminy i miasta	+	0	0	0	0	0	0	0
1.2	Rozwój i promocja lokalnej przedsiębiorczości, handlu i usług	+	0	0	0	0	0	0	0
	Wzrost integracji lokalnego środowiska biznesowego i zyskanie partnera dla samorządu do projektów gospodarczych	+	0	0	0	0	0	0	0
1.3	Rozwój obszarów wiejskich i branż powiązanych	+	+/0	+/0	+/ 0	0	N+/0	N+/ 0	N/0
	Wzrost zainteresowania ofertą produktów lokalnych. Wzrost obrotów lokalnych producentów, hodowców, sprzedawców, przedsiębiorców	+	+	+	+	0	+	+	0
1.4	Wspieranie aktywności zawodowej mieszkańców	+	0	0	0	0	0	0	0
	Zwiększenie odporności lokalnej przedsiębiorczości na kryzys. Minimalizacja strat dla budżety gminy	+	0	0	0	0	0	0	0
	Wzrost przedsiębiorczości lokalnej	+	0	0	0	0	0	0	0
	Wzrost aktywności edukacyjnej osób dorosłych. System podnoszenia kompetencji mieszkańców w różnych specjalnościach	+	0	0	0	0	0	0	0
Cel strategiczny 2 [C.2]: Atrakcyjna i rozwijająca się oferta wykorzystania wolnego czasu, bazująca na historii i bogatym dziedzictwie kulturowym oraz walorach przyrodniczo – krajobrazowych gminy									
2.1	Ochrona dziedzictwa historycznego oraz wzmocnienie roli kultury w procesach rozwoju społecznego	+	0	0	0	0	0	0	+/0
	Zwiększenie oferty kulturalnej i rozrywkowej skierowanej do różnych grup mieszkańców na terenach wiejskich. Poprawa jakości oferty kulturalnej i rozrywkowej skierowanej do różnych grup mieszkańców. Wzrost aktywności kulturalnej mieszkańców.	+	0	0	0	0	0	0	+
	Modernizacja i rozbudowa bazy społeczno-kulturalnej. Poprawa dostępności miejsc z ofertą kulturalną dla osób niepełnosprawnych. Zmniejszenie kosztów utrzymania (energia) budynków infrastruktury społeczno kulturalnej. Profesjonalizacja obsługi ruchu turystycznego..	+	0	0	0	0	0	0	+
	Ochrona krajobrazu kulturowego gminy i miasta. Poprawa stanu technicznego obiektów zabytkowych	+	0	0	0	0	0	0	+

2.2	Rozwój infrastruktury oraz kreowanie spójnej oferty w zakresie sportu, rekreacji i wypoczynku	+	0	0	0	0	N/0	N/0	0
	Wzrost aktywności ruchowej mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży.	+	0	0	0	0	0	0	0
	Modernizacja i rozbudowa bazy sportowej. Stworzenie oferty sportowej w gminie i mieście dla różnych grup odbiorców.	+	0	0	0	0	0	0	0
	Modernizacja i rozbudowa bazy rekreacyjnej. Poszerzenie oferty aktywnego spędzania wolnego czasu.	+	0	0	0	0	0	0	0
	Rozwój infrastruktury rowerowej i pieszo- rowerowej na terenie gminy i miasta. Poszerzenie oferty aktywnego spędzania czasu wolnego.	+	0	0	0	0	0	0	0
	Wzmacnianie potencjału turystycznego gminy i miasta. Poszerzenie oferty spędzania wolnego czasu.	+	0	0	0	0	+	0	0
Cel strategiczny 3 [C.3]: Komfort i bezpieczeństwo mieszkańców w wymiarze środowiskowym, przestrzennym i komunikacyjnym									
3.1	Zapewnienie powszechnego dostępu do systemów infrastruktury technicznej wykorzystującym technologie adekwatne do warunków osadniczych i przyrodniczych	+	0	0	0	+	N/0	+/0	0
	Zwiększenie dostępności usług kanalizacyjnych i wodociągowych w gminie i mieście.	+	0	0	0	+	N	+	0
	Poprawa systemów odprowadzania i zagospodarowania wód deszczowych w gminie	+	0	0	0	+	0	0	0
	Zwiększenie dostępności usług w zakresie zbiorowego dostarczania wody i odprowadzania ścieków z uwzględnieniem sytuacji kryzysowych.								
	Zwiększenie dostępności usług w zakresie dostarczania wody – modernizacja studni głębinowych i zbiorowych ujęć wody.	+	0	0	0	+	0	0	0
3.2	Ochrona zasobów środowiskowych i adaptacja do zmian klimatu	+	+/0	+/N	+/0/ N	+/0	+/0	+/0/ N	0
	Poprawa retencji. Poprawa warunków aerosanitarnych powietrza	+	+	N	N	+	+	+	0
	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej. Dywersyfikacja źródeł ciepła.	+	0	0	0	0	0	+	0
	Likwidacja nieekologicznych źródeł ciepła na terenie gminy i miasta. Poprawa jakości powietrza.	+	0	0	0	0	0	+	0
	Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców	+	0	0	0	0	0	N	0
	Wzrost poziomu czystości środowiska. Wzmocnienie kondycji środowiska naturalnego na terenie gminy i miasta.	+	0	0	0	0	N	+	0
	Rozwój ratownictwa i systemów prognozowania ostrzegania środowiska	+	0	0	0	0	0	0	0
3.3	Ochrona i kształtowanie krajobrazu oraz funkcjonalne zarządzanie przestrzenią	+	0	0	0	0	+/0	0	0
	Opracowanie audytu krajobrazowego Gminy i Miasta Pyzdry w ścisłym powiązaniu z audytem krajobrazowym Wielkopolski	+	0	0	0	0	+	0	0
	Funkcjonalne zarządzanie przestrzenią Gminy i Miasta Pyzdry z uwzględnieniem audytu krajobrazowego tego terenu	+	0	0	0	0	0	0	0
3.4	Zwiększenie dostępności komunikacyjnej oraz mobilności mieszkańców	+	0	0	0	0	+/0	+/0	0
	Poprawa wewnętrznej dostępności komunikacyjnej	+	0	0	0	0	0	0	0
	Wzrost liczby użytkowników transportu publicznego. Wzrost liczby użytkowników rowerów.	+	0	0	0	0	0	0	0
3.5	Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym	+	0	0	0	0	+/0	0	0
	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie unikania zagrożeń i reagowania w sytuacji zagrożeń.	+	0	0	0	0	0	0	0

	Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Realizacja zadań w obszarze bezpieczeństwa ludności	+	0	0	0	0	0	0	0
Cel strategiczny 4 [C.4]: System usług publicznych wysokiej jakości społecznych									
4.1	Skuteczna i efektywna polityka oświatowa	+	0	0	0	0	+0	0	0
	Poprawa warunków nauki. Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej. Dywersyfikacja źródeł ciepła w kierunku bardziej ekologicznych.	+	0	0	0	0	0	0	0
	Rozwój przyszkolonej infrastruktury rekreacyjnej i sportowej. Poszerzenie oferty aktywnego spędzania czasu dla dzieci i młodzieży szkolnej.	+	0	0	0	0	+	0	0
	Wzrost aktywności ruchowej dzieci i młodzieży szkolnej. Poprawa zdrowia i kondycji fizycznej dzieci i młodzieży szkolnej.	+	0	0	0	0	0	0	0
4.2	Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych	+	0	0	0	0	0	+0	0
	Zwiększenie dostępności i jakości usług z zakresu ochrony zdrowia.	+	0	0	0	0	0	0	0
	Poprawa stanu technicznego gminnych zasobów mieszkaniowych. Optymalizacja kosztów utrzymania gminnych zasobów mieszkaniowych, w tym zwiększenie wydajności energetycznej. Poprawa warunków mieszkaniowych osób korzystających z lokali komunalnych.	+	0	0	0	0	0	0	0
4.3	Strategiczne zarządzanie rozwojem gminy, służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu oraz gospodarczemu	+	0	0	0	0	0	0	0
	Doskonalenie administracji i zarządzania. Podniesienie jakości usług publicznych	+	0	0	0	0	0	0	0
	Wzrost atrakcyjności osadniczej i turystycznej gminy i miasta. Zwiększenie liczby mieszkańców gminy i miasta. Zwiększenie liczby turystów odwiedzających gminę.	+	0	0	0	0	0	0	0

Zastosowano następujące oznaczenia:

- (0) - brak zauważalnego oddziaływania w zakresie analizowanego przedsięwzięcia;
- (+) - potencjalnie pozytywne oddziaływanie;
- (-/+) - realizacja zadania może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływanie;
- (-) - potencjalnie negatywne oddziaływanie;
- (N) - brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania

Jak wynika z zestawienia z rozdziału 2.4.6, wszelkie przedsięwzięcia podejmowane w celu realizacji założeń Strategii muszą uwzględniać właściwe prowadzenie prac infrastrukturalnych (związanych z rozwojem urbanizacji, sieci energetycznych, obszarów działalności gospodarczej o funkcji rekreacyjnej, hodowli zwierząt, prowadzenia działań utrzymaniowych dróg wodnych i melioracji), aby w skali regionu nie powodować negatywnych zmian, w tym zmian stosunków wodnych, żyzności siedliska, warunków siedliskowych na obszarach Natura 2000 położonych też poza terenem danej inwestycji (oddziaływania skumulowane i pośrednie). Zwraca się też uwagę na właściwy dobór roślinności podczas prowadzenia jakichkolwiek nasadzeń, gdyż gatunki obce chronionym siedliskom mogą się rozsiewać poza teren inwestycji i zagrażać obszarom Natura 2000.

Dodatkowo realizacja założeń analizowanego projektu Strategii nie powinna negatywnie wpływać na stan koryta rzek i dolin cieków wodnych, ich eutrofizacji. Stąd ważne są rozważnie prowadzone działania rolnicze, zgodnie z kodeksem dobrej praktyki rolniczej, stosowanie nawozów sztucznych, zachowanie zadrzewień śródpolnych jako elementów buforowych.

Gmina powinna w sposób przemyślany prowadzić proces zagospodarowania obszarów cennych pod względem przyrodniczym, także pod kątem ich rekreacyjnego użytkowania, aby zapobiegać składowaniu odpadów, odprowadzaniu ścieków, niszczeniu roślinności i siedlisk, miejsc łęgowych oraz dzielnemu rozwojowi ścieżek rekreacyjnych.

Kumulowanie funkcji mieszkaniowej wokół miejscowości, ograniczanie jej rozproszeniu także będzie pozytywnie wpływać na zasoby przyrodnicze, gdyż nie będzie to wymuszać konieczności zajmowania nowych terenów pod zabudowę, budowy nowych ciągów komunikacyjnych stanowiących bariery migracji gatunków i źródła potrażeń, będzie to ograniczać hałas i emisję zanieczyszczeń punktowych.

Dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Warty PLB300002 jak dotąd nie został przyjęty plan zadań ochronnych. Plan taki obowiązuje na razie dla obszaru Ostoja Nadwarciańska, w którym szczegółowo zdiagnozowane zagrożenia dla tego obszaru oraz przewidywane działania ochronne czy minimalizujące.

Dokument strategii zawiera wiele zapisów, które na terenie gminy będą skutkować poprawą bioróżnorodności na tym obszarze i ochroną najbardziej cennych pod względem przyrodniczym i edukacyjnym obszarów, wiążąc je z terenami otaczającymi jednostkę i tworząc w ten sposób zwarte korytarze ekologiczne. Przy wykorzystywanych do celów rekreacyjnych i wypoczynkowych miejsc atrakcyjnych pod kątem przyrodniczym, rozwój zasobów przyrodniczych ma tym bardziej ważne znaczenie, ich kształtowanie i prawidłowe udostępnianie człowiekowi, pozwoli ukierunkować ich wykorzystanie i ochronić punkty najbardziej cenne pod kątem przyrodniczym. W Strategii są zapisy inwestycji związanych z ochroną terenów zielonych w dolinach rzek, co przy ich wędkarskim użytkowaniu powinno zachować ich stan i nie doprowadzać, co ich pogorszenia bądź cofania się siedlisk.

Ogólne zapisy Strategii wpłyną pozytywnie na obiekty prawnie chronione na tym terenie. Strategia nie zawiera propozycji działań, w tym projektów, które byłyby sprzeczne lub zagrażające tym obszarom.

Ze względu na to, że obszary Natura 2000 związane są z rzeką Wartą oraz jej doliną, szczególnie ważne są działania związane z utrzymaniem koryta rzeki: bieżąca konserwacja oraz remonty urządzeń wodnych w zakresie melioracji podstawowych i szczegółowych oraz usuwanie awarii drenarskich, realizacja programu wycinki drzew i krzewów w miejscach przepływu wód powodziowych, utwardzenie skarpy nadwarciańskiej, udroźnienie i regulacja rzeki Warty, budowa i remont budowli regulacyjnych na Warcie w celu poprawy bezpieczeństwa żeglugi. Działania te wynikają z zadań określonych m.in. w Planie utrzymania wód w regionie wodnym Warty (PUW⁹), a także z planów inwestycyjnych GSW, ZMiUW, RZGW.

9 /źródło analiz: Projekt Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Planu Utrzymania Wód w regionie wodnym Warty

Planowane w ramach PUW działania utrzymaniowe w obszarze regionu wodnego Warty przyniosą istotne skutki środowiskowe dla obszarów chronionych i ekosystemów zależnych od wód. Działania planowane na przekształconych ciekach, a jednolite części wód powierzchniowych obejmujące gminę i związane z Wartą określone są jako sztuczne JCWP, w obrębie obszarów zurbanizowanych w oczywisty sposób skutkują najmniejszymi negatywnymi oddziaływaniami, jednak w ich przypadku należy stale mieć na uwadze funkcję "tranzytową" jaką mogą pełnić przekształcone cieki dla fauny wodnej.

W obrębie terenów użytkowanych rolniczo (zwykle w obrębie różnego rodzaju użytków zielonych) istnieje gęsta sieć rowów i kanałów, będących składnikami rozwiniętej sieci melioracyjnej. Prace obejmujące kanały i rowy podlegające stałemu, regularnemu utrzymaniu nie powinny powodować z reguły drastycznych zmian w warunkach wodnych otoczenia, ich wpływ na otoczenie generalnie jest umiarkowany. Dotyczy to przypadków, kiedy działania służą utrzymaniu pewnego poziomu drożności cieków, zapobiegają nadmiernemu zabagnianiu otoczenia, ale uwzględniają jednocześnie potrzebę retencjonowania wody w ich obrębie, tzn. nie służą wyłącznie do ukierunkowanego, jak najszybszego odprowadzenia wody.

W odniesieniu do działań z zakresu utrzymania wód, stwierdzono możliwość wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na obszary chronione (głównie obszary Natura 2000) i ekosystemy zależne od wód (siedliska przyrodnicze, gatunki powiązane bezpośrednio lub pośrednio ze stanem wód). Analiza oddziaływania realizacji prac utrzymaniowych zakładających maksymalnie efektywne wykorzystanie wszelkich środków technicznych do ich przeprowadzenia oraz przyjmujących rozwiązania minimalizujące negatywny wpływ na środowisko wskazuje się na możliwość znacznego ograniczenia spodziewanych oddziaływań przez zastosowanie przyjaznych środowisku rozwiązań.

Przeprowadzona analiza środowiskowa dla PUW wskazuje, że nie wystąpią istotne oddziaływania na środowisko w zakresie takich elementów jak: powietrze (w rozumieniu „czystości atmosfery” tj. ilości unoszonych zanieczyszczeń atmosferycznych), klimat czy powierzchnia ziemi. Spodziewać się można zmian warunków jedynie w miejscu realizacji zadania i obszarze bezpośrednio przyległym.

W większości przypadków oddziaływania na obszary chronione i ekosystemy zależne od wód obejmują także strefę przyległą do koryta rzeki, tj. siedliska przyrodnicze w obrębie których warunki wodne powiązane są z korytem cieku.

Wszystkie działania, w tym projekty proponowane w Strategii mają na celu służyć ochronie przyrody, nawet jeżeli będzie konieczne krótkotrwale przekształcenie jednego z komponentów środowiska, np. podczas prac inwestycyjnych, budowlanych. Będą one przeprowadzane z uwzględnieniem wszystkich zasad ustawy o ochronie przyrody.

Przewiduje się możliwość wystąpienia reakcji ze strony organizacji ekologicznych na plany realizacji działań utrzymaniowych na obszarach cennych przyrodniczo. Konflikty powinny być łagodzone na etapie konsultacji społecznych, poprzez udostępnienie rzetelnych i wyczerpujących informacji na temat PUW oraz responsywną postawę RZGW w Poznaniu wobec wątpliwości przedstawionych w trakcie konsultacji przez interesariuszy.

Działania inwestycyjne prowadzone na terenach objętych formami ochrony przyrody muszą być tak prowadzone, aby nie naruszać przedmiotu ich ochrony oraz nie wpływać znacząco negatywnie na integralność tych obszarów, także w skali ponadregionalnej.

Wszystkie plany i inwestycje, które nie będą wywierały istotnie negatywnego wpływu na obszary chronione, są dopuszczalne. Nawet w razie stwierdzenia znacząco negatywnego oddziaływania na obszary chronione nie wyklucza się w bezwzględny sposób możliwości zrealizowania przedsięwzięcia czy przyjęcia planu.

Odpowiednie władze mogą zezwolić na takie przedsięwzięcie lub plan, jeśli realizuje on wymogi nadrzędnego interesu publicznego, a interes ten nie może być osiągnięty w inny sposób. Każde działanie, które powodowałoby znaczący negatywny wpływ musi uwzględniać konieczność przeprowadzenia działań kompensacyjnych lub przynajmniej działania mające zminimalizować to oddziaływanie.

Dla przedstawienia obszarów, które należy w szczególności chronić, ze względu na występującą w ich rejonie faunę i florę oraz ze względu na to, że stanowią cenne siedliska (np. kompleksy leśne, doliny cieków), żerowiska lub trasy przelotów, zamieszczono schematyczne ryciny z zaznaczeniem tych terenów (w rozdziale 2.3.8.1. - 2.3.8.5.). Wszelkie inwestycje na tych terenach powinny być szczegółowo przeanalizowane pod kątem ich wpływu na faunę i florę w ujęciu lokalnym i regionalnym.

Celem opracowania obszarów ważnych dla migracji i gniazdowania ptaków, które objęto również gminę Pyzdry było wyznaczenie miejsc cennych dla ptaków (zarówno w okresie lęgowym, jak i podczas wędrówek) na terenie województwa wielkopolskiego. Wyznaczona sieć ostoj powinna być uwzględniana przy planowaniu inwestycji, mogących negatywnie oddziaływać na ptaki, głównie farm wiatrowych oraz inwestycji liniowych (drogi, linie energetyczne). Należy pamiętać, że planując inwestycje, każdorazowo trzeba wykonać inwentaryzację przyrodniczą, a na jej podstawie ewentualny raport oddziaływania na środowisko.

Ze względu na wzmożone wykorzystywanie przez ptaki przestrzeni powietrznej wokół miejsc, w których się gromadzą (miejsca odpoczynku, żerowiska, noclegowiska) wyznaczono wokół nich strefy buforowe o szerokości do około 2 km. Zgodnie ze wskazanym opracowaniem, poprowadzono je wzdłuż łatwo identyfikowalnych w terenie linii (drogi, cieki, granica lasu). W sytuacji, w której lokalizacja żerowisk ptaków została dobrze rozpoznana i stwierdzono, że znajduje się ona dalej niż 2 km od zbiornika wodnego będącego noclegowiskiem, wyznaczono strefę o większej szerokości obejmującej także żerowiska.

Zasadniczo strefy buforowe wyznaczano w przypadku zbiorników wodnych. W niektórych przypadkach dla zabezpieczenia miejsc dolotowych bądź żerowisk ptaków, wyznaczano je również wokół obszaru Natura 2000 (najczęściej tylko w przypadku jego fragmentu). Dotyczy to głównie fragmentów, gdzie granica obszaru biegnie po zbiornikach wodnych bądź po granicy lasu. Ostoje ptaków wyznaczano niezależnie od istniejących już obszarowych form ochrony przyrody.

Wskazanych powyżej danych nie można jednak traktować jako wytycznych do obszarów koniecznych do wyłączenia z jakiegokolwiek zainwestowania. Zwraca się jedynie uwagę na tereny, które charakteryzują się dużą bioróżnorodnością i dlatego każde działanie w ich rejonie musi być dokładnie przeanalizowane pod kątem oddziaływań środowiskowych.

W przypadku obszaru Natura 2000 może on być chroniony w różny sposób – gospodarka człowieka nie musi być w ogóle ograniczana, a niekiedy nawet dla zachowania ekosystemów półnaturalnych, wspiera się pewne jej formy. Ochrona musi być po prostu skuteczna, co jest weryfikowane w ramach obowiązkowego monitoringu. Zgodnie z zapisami art. 33, ust. 1 ustawy o ochronie przyrody na obszarach Natura 2000 są zabronione działania, które mogą w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w istotny sposób mogą wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000.

Lokalizację każdego nowego systemu energetycznego należy dostosowywać do lokalnych uwarunkowań, zgodnie z prowadzoną oceną oddziaływania inwestycji na środowisko na etapie sporządzania raportu. Planowane lokalizacje mogą w trakcie tej oceny ulegać zmianie na skutek prowadzonych ocen faunistycznych, analiz, opinii jednostek oraz konsultacji.

Należy stwierdzić, że oddziaływanie instalacji fotowoltaicznej w małej skali jest niewielkie. Związane jest to z lokalizowaniem paneli fotowoltaicznych w niewielkiej skali, wyłącznie w sąsiedztwie budynków istniejących w skali niezbędnej do zaopatrzenia w energię elektryczną / ciepłą wodę gospodarstw domowych. Mogą to być również instalacje na potrzeby przedsiębiorstw lub instytucji, jednak nie powodujące szerszego oddziaływania na środowisko, w szczególności na obszary chronione.

Obiektów, które mogą być zagrożeniem dla ptaków są linie energetyczne, szczególnie dotyczy to: pustulek, myszołowów, orłów, sępów, gołębi, szpaków, bocianów, kruków i sów. Wykorzystując jednak nowoczesne urządzenia ochronne można zredukować w znaczny sposób, zarówno obrażenia zwierząt, jak i uszkodzenia zasilania powstające na skutek kolizji. W tym celu można stosować zabezpieczenia linii energetycznych, kulowe oznaczniki linii (oznakowanie dzienne i nocne światła ostrzegawcze) lub odstraszacze, które obniżają liczbę ginących ptaków. Można również budować tzw. podesty, które zapewniają bezpieczeństwo dla korzystających ze słupów elektrycznych ptaków i jednocześnie eliminują przyczynę awarii i zakłóceń w przepływie prądu oraz grzebienie.

Wskazana jest również ocena oddziaływania funkcjonujących ciągów komunikacyjnych na środowisko oraz zaplanowanie ewentualnych działań kompensacyjnych. Wszystkie plany i inwestycje, które nie będą wywierały istotnie negatywnego wpływu na chronione gatunki i siedliska przyrodnicze, są dopuszczalne. Nawet w razie stwierdzenia znacząco negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000 nie wyklucza się w bezwzględny sposób możliwości zrealizowania przedsięwzięcia czy przyjęcia planu. Odpowiednie władze mogą zezwolić na takie przedsięwzięcie lub plan, jeśli realizuje on wymogi nadrzędnego interesu publicznego, a interes ten nie może być osiągnięty w inny sposób.

W takiej sytuacji konieczne jest jednak skompensowanie szkód poniesionych przez przyrodę, tak aby utrzymać spójność i integralność sieci (np. poprzez stworzenie w innym miejscu siedlisk dogodnych dla chronionych gatunków). Jeśli negatywne oddziaływanie dotyczy siedlisk lub gatunków priorytetowych, zgoda może być wydana tylko jeżeli nadrzędny interes publiczny wiąże się z ochroną zdrowia i życia ludzi, zapewnieniem bezpieczeństwa publicznego albo uzyskaniem korzystnych następstw o pierwszorzędym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego. W innych, wyjątkowych przypadkach przed udzieleniem zgody, państwo członkowskie musi wystąpić o opinię do Komisji Europejskiej (www.gdos.gov.pl).

Szerokość strefy oddziaływania drogi na strukturę, skład i kluczowe procesy ekologiczne kształtujące dane siedlisko uzależniona jest od zasięgu zmian stosunków wodnych, dyspersji biogenów, zanieczyszczeń i wrażliwości siedlisk.

5.2. W ZAKRESIE SKUTECZNOŚCI OCHRONY BIORÓŻNORODNOŚCI (FAUNY I FLORY)

Proponowane działania ochronne i wzbogacające bioróżnorodność gminy Pyzdry nie wpłyną negatywnie na środowisko przyrodnicze obszaru. Przede wszystkim zgodnie z planowanymi działaniami będzie następował wzrost obszarów zalesionych lub zadrzewionych. Będzie to skutkowało nie tylko ogólnym wzrostem powierzchni zielonych, ale również lepszą retencją wody, ochroną gleb, poprawą lokalnych warunków. Zachowanie i ochrona istniejących kompleksów leśnych wzmocnią ekologiczną stabilność obszarów leśnych, co będzie przeciwdziałać fragmentacji lasów (siedlisk).

Konieczne jest jednak każdorazowe dostosowanie gatunków roślinności do siedliska oraz klasy gleb, aby nie zubażać zasobów glebowych gminy, ani nie wprowadzać gatunków obcych florze rodzimej, mogących wypierać rodzime gatunki.

Projekt Strategii został tak zaplanowany, aby uwzględniał zakazy, jakie obowiązują w stosunku do poszczególnych form ochrony przyrody, wynikające z ustawy o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 2134 ze zmianami) oraz aktów ustanawiających te obszary, w związku z tym nie planuje się działań, które mogłyby naruszać cele ochrony określone dla tych terenów, w miejscu ich lokalizacji.

W granicach terenów objętych ochroną w ramach **parku krajobrazowego** mogą być wprowadzone następujące zakazy:

- ❖ realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- ❖ umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej,
- ❖ likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
- ❖ pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu, - wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciw osuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
- ❖ dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej,
- ❖ budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od: linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne – z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej,
- ❖ likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych,
- ❖ wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych,
- ❖ prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową,
- ❖ utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych,
- ❖ organizowania rajdów motorowych i samochodowych, używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

W parku krajobrazowym, w strefach, o których mowa w art. 20 ust. 4 pkt 7, dla terenów objętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego wprowadza się zakazy: lokalizowania nowych obiektów budowlanych oraz zalesiania. Natomiast dla terenów nieobjętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego wprowadza się zakazy:

- ❖ lokalizowania nowych obiektów budowlanych,
- ❖ lokalizowania nowych obiektów budowlanych odbiegających od lokalnej formy architektonicznej,
- ❖ lokalizowania nowych obiektów budowlanych o wysokości przekraczającej 2 kondygnacje lub 7 m,
- ❖ zalesiania.

W parku krajobrazowym zakazuje się niszczenia i uszkodzania obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym wskazanych w planie ochrony dla parku krajobrazowego.

Na obszarze chronionego krajobrazu mogą być wprowadzone następujące zakazy:

- ❖ zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- ❖ realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- ❖ likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
- ❖ wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
- ❖ wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciw osuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych,
- ❖ dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka,
- ❖ likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodnoblotnych,
- ❖ budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od: linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej,
- ❖ lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 200 m od linii brzegów klifowych oraz w pasie technicznym brzegu morskiego,

Na obszarze chronionego krajobrazu, dla terenów objętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego i położonych w strefach, o których mowa w art. 23a ust. 1 pkt 1 (ustawy o ochronie przyrody), wprowadza się zakazy: lokalizowania nowych obiektów budowlanych, zalesiania oraz nieobjętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego położonych w strefach, o których mowa w art. 23a ust. 1 pkt 1, wprowadza się zakazy: lokalizowania nowych obiektów budowlanych, lokalizowania nowych obiektów budowlanych odbiegających od lokalnej formy architektonicznej, lokalizowania nowych obiektów budowlanych o wysokości przekraczającej 2 kondygnacje lub 7 m, zalesiania. Na terenie obszaru chronionego krajobrazu zakazuje się niszczenia i uszkodzania obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym wskazanych w uchwale, o której mowa w art. 23a ust. 1.

W stosunku do **pomników przyrody** mogą być wprowadzone następujące zakazy, które odzwierciedlają najważniejsze presje związane z tymi formami ochrony przyrody:

- ❖ niszczenia, uszkodzania lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- ❖ wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;

- ❖ uszkodzania i zanieczyszczania gleby;
- ❖ dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- ❖ likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- ❖ wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- ❖ zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- ❖ wydobywania do celów gospodarczych skał;
- ❖ umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- ❖ zbioru, niszczenia, uszkodzania roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych.

Bezwzględnie wszelkie inwestycje i zagospodarowanie terenów gminy należy prowadzić mając na uwadze zapisy planów ochrony i planów zadań ochronnych. Konieczne jest również zwrócenie uwagi nie tylko na ochronę obszarów, ale także na ochronę gatunkową. Kierując się rozporządzeniami:

- ❖ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2016, poz. 2183),
- ❖ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014, poz. 1409),
- ❖ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. 2014, poz. 1408).

W kontekście chronionych prawem gatunków roślin, grzybów i zwierząt, w stosunku do dziko występujących gatunków należących do gatunków objętych ochroną ścisłą oraz częściową, wprowadza się następujące zakazy: umyślnego niszczenia, zrywania lub uszkodzania, niszczenia ich siedlisk, pozyskiwania lub zbioru, przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków, umyślnego przemieszczania w środowisku przyrodniczym i wprowadzania do środowiska przyrodniczego. Natomiast w celu ich ochrony stosuje się następujące sposoby:

- ❖ zabezpieczanie ostoi, stanowisk i siedlisk roślin,
- ❖ ustalanie stref ochrony ostoi lub stanowisk gatunków,
- ❖ wykonywanie zabiegów ochronnych utrzymujących właściwy stan siedliska roślin,
- ❖ zabezpieczanie reprezentatywnej części populacji przez ochronę ex situ;
- ❖ zasilanie lub odtwarzanie populacji przez wprowadzenie osobników z innych pobliskich stanowisk naturalnych lub z hodowli prowadzonej w ramach ochrony ex situ;
- ❖ przenoszenie roślin z zagrożonych stanowisk na nowe stanowiska;
- ❖ promowanie ochrony różnorodności biologicznej;
- ❖ promowanie niezagrażających gatunkom i ich siedliskom metod zbioru i pozyskiwania roślin;
- ❖ edukacja społeczeństwa w zakresie rozpoznawania gatunków objętych ochroną i sposobów ich ochrony;
- ❖ prowadzenie upraw roślin wykorzystywanych do celów gospodarczych, w celu zmniejszenia presji wynikającej z pozyskania ich ze środowiska;
- ❖ kontrola pozyskania roślin gatunków objętych ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane, i związanych z tym skutków;
- ❖ promowanie technologii prac związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, wodnej i rybackiej, umożliwiających zachowanie stanowisk, siedlisk i ostoi gatunków, oraz dostosowywanie sposobów i terminów prowadzenia tej gospodarki do potrzeb ochrony tych gatunków;
- ❖ realizacja programów ochrony zagrożonych wyginięciem gatunków roślin.

Wszelkie działania na terenach leśnych powinny być prowadzone zgodnie z nadrzędnymi planami nadleśnictwa. Muszą być one objęte ochroną polegającą na przemyślanych zabiegach hodowlanych gwarantujących zachowanie i dostosowanie drzewostanów do warunków siedliska i presji zewnętrznych. Gospodarka leśna musi być podporządkowana wymogom ochrony wynikającym z ustanowionych obszarów chronionych oraz Planu Urządzania Lasu. Właściwa hodowla lasu oraz pielęgnacja pozwoli na odtwarzanie naturalnych biocenoz, ochronę bioróżnorodności oraz będzie regulowała wprowadzanie ewentualnych zmian siedliskowych i gatunkowych (należy podkreślić, że wprowadzać powinno się rodzime gatunki, zgodne z siedliskiem). Należałoby również przeprowadzić inwentaryzację przyrodniczą gminy, w celu wyznaczenia obszarów cennych przyrodniczo, w celu uniknięcia zniszczenia siedlisk i stanowisk chronionych gatunków na skutek prowadzenia zalesień.

Tereny leśne to jeden z elementów systemu przyrodniczego gminy. Ważną część stanowią również tereny rolnicze oraz obszary wód śródlądowych, wokół których również koncentruje się fauna i flora. Elementami łączącymi te wszystkie węzły i korytarze ekologiczne są także wszelkiego rodzaju zadrzewienia śródpolne, przydrożne, parkowe. Wszelkie zadrzewienia zwiększają retencję wody i stanowią siedliska fauny. Rozpraszanie zabudowy z jednej strony powoduje zajmowanie i przekształcanie terenów dotąd biologicznie czynnych, jednak z drugiej powstawanie wielu nowych nasadzeń, które uzupełniają system przyrodniczy.

Ochrona i rozwój systemu biologicznego gminy spowoduje nie tylko ochronę zasobów przyrodniczych, ale także wpłynie na poprawę walorów krajobrazowych i warunków topoklimatycznych. Chronić należy tereny łąk i pastwisk zlokalizowane wzdłuż cieków wodnych, gdyż są one naturalnymi ciągami ekologicznymi stanowiącymi wraz z innymi terenami szkielet przyrodniczy gminy. Zagrożeniem dla tych terenów jest zabudowa terenów zalewowych oraz zaprzestanie tradycyjnego użytkowania.

W celu zapobiegania, ograniczania lub kompensacji przyrodniczej oddziaływań na środowisko zaleca się także zastosowanie proekologicznej technologii prac budowlanych, dobór technologii oraz parametrów technicznych planowanych elektrowni ograniczający wpływ na środowisko

W dobie globalnej walki ze zmianami klimatycznymi i nowym kierunkiem rozwoju branży energetycznej konieczne jest wspieranie rozwoju bezemisyjnych technologii wytwarzania energii. Promowanie odnawialnych źródeł energii sprzyja trwałemu i zrównoważonemu rozwojowi gmin. Rozbudowana sieć obszarów chronionych i rozproszona zabudowa na obszarach wiejskich powodują konieczność bardzo wnikliwego wyboru terenu dla lokalizacji instalacji OZE (elektrowni wiatrowych, słonecznych, wodnych oraz biogazowni). Ważne są więc analizy prowadzone na etapie przygotowywania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, w którym należy określać tereny predysponowane i wykluczone dla tego typu inwestycji.

Działania w Strategii, które dotyczą ochrony i wzbogacenia bioróżnorodności gminy Pyzdry, które są planowane nie wpłyną negatywnie na środowisko przyrodnicze obszaru. Przede wszystkim zgodnie z planowanymi działaniami będzie następował wzrost obszarów zalesionych lub zadrzewionych. Będzie to skutkowało nie tylko ogólnym wzrostem powierzchni zielonych, ale również lepszą retencją wody, ochroną gleb, poprawą lokalnych warunków klimatycznych. Przewidywane oddziaływanie projektów Strategii z realizacją określonych celów ilustruje w zakresie ochrony bioróżnorodności (fauny i flory) zmodyfikowana macierz tego dokumentu w tabeli 14.

Ekologiczną stabilność obszarów leśnych wzmocnią zalesienia planowane w Strategii, co będzie przeciwdziałać fragmentacji lasów (siedlisk). Konieczne jest jednak każdorazowe dostosowanie gatunków roślinności do siedliska oraz klasy gleb, aby nie zubażać zasobów

glebowych gminy, ani nie wprowadzać gatunków obcych florze rodzimej, mogących wypierać rodzime gatunki.

W stosunku do poszczególnych form ochrony przyrody, wynikające z ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r., poz. 1478 ze zmianami) oraz aktów ustanawiających te obszary, w związku z tym nie planuje się działań, które mogłyby naruszać cele ochrony określone dla tych terenów, w miejscu ich lokalizacji projekt Strategii uwzględnia zakazy, jakie obowiązują.

W czasie modernizacji ciągów komunikacyjnych może dojść jednak do naruszenia systemów przyrodniczych zlokalizowanych wzdłuż tych tras komunikacyjnych. W tym przypadku zarządca i wykonawca robót budowlanych będą zobowiązani do przeprowadzenia działań kompensacyjnych, o których w sposób ogólny jest mowa w rozdziale VIII. Szerokość strefy oddziaływania drogi na strukturę, skład i kluczowe procesy ekologiczne kształtujące dane siedlisko uzależniona jest od zasięgu zmian stosunków wodnych, dyspersji biogenów, zanieczyszczeń i wrażliwości siedlisk. Negatywne skutki funkcjonowania ciągów komunikacyjnych to:

- ❖ utrudnienie przemieszczania się zwierząt i roślin,
- ❖ wypadki i kolizje drogowe z dzikimi zwierzętami,
- ❖ zniszczenie siedlisk w zasięgu przebiegu i oddziaływania drogi,
- ❖ przekształcanie terenu przyległego do drogi (osiedlanie się człowieka wzdłuż dróg),
- ❖ ekspansja gatunków obcych na danym terenie, związanych z człowiekiem.

W czasie modernizacji ciągów komunikacyjnych proponowane działania minimalizujące oddziaływania na człowieka, ale również na środowisko, można pogrupować na następujące części:

- ❖ ekrany akustyczne,
- ❖ urządzenia podczyszczające wody opadowe,
- ❖ ogrodzenia,
- ❖ przejścia dla zwierząt,
- ❖ przekrycia ochronne,
- ❖ pasy zieleni izolacyjnej.

W budynkach przy okazji przeprowadzania modernizacji należy również wykonywać ocenę stwierdzenia siedlisk ptaków. Wszelkie prace należy dostosowywać do terminów lęgowych i migracyjnych zwierząt i ptaków, aby każda inwestycja czy prace budowlane nie powodowały negatywnego oddziaływania na faunę, na siedliska rozrodcze.

Wszelkie prace ograniczające dostęp ptaków objętych ochroną gatunkową do miejsc ich regularnego przebywania i rozrodu należy traktować jako niszczenie ich siedlisk. W stosunku do dziko występujących zwierząt obowiązuje zakaz niszczenia ich siedlisk i ostoi. Według wskazań Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska „przed rozpoczęciem prac remontowych zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Na odstępstwa od zakazów należy uzyskać zezwolenie GDOŚ lub RDOŚ w razie konieczności. Poza tym termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów lęgowych zwierząt.

Z zakresu inwestycji w energię odnawialną jaka może być wprowadzona na terenie gminy w postaci instalacji solarnych i ogniw fotowoltaicznych też może dochodzić do bezpośredniej utraty siedlisk naturalnych, fragmentacji siedlisk i/lub ich modyfikacji. Dobra lokalizacja elektrowni słonecznych nie musi powodować negatywnego wpływu na populacje ptaków.

Przy budowie instalacji solarnych niezbędne jest przestrzeganie zasad mogących zminimalizować wpływ inwestycji, zwłaszcza tych zajmujących większe obszary krajobrazu, należy zatem:

- ❖ unikać lokalizacji parków słonecznych na obszarach stanowiących miejsce rozrodu lub intensywnego wykorzystania przez gatunki rzadkie i średnioliczne;

- ❖ pomiędzy sektorami paneli sadzić niskopienne żywopłoty, co zmniejsza ryzyko kolizji ptactwa wodnego;
- ❖ umieszczać pod ziemią przewody elektryczne odprowadzające energię z parku;
- ❖ unikać budowy w szczycie sezonu lęgowego. Również naprawy eksploatacyjne o większej skali należy wykonywać, poza tym okresem;
- ❖ fragmentów trawiastych pomiędzy ogniwami uprawiać z wykorzystaniem sztucznego nawożenia, herbicydów i pestycydów. Najlepiej je wykaszać ręcznie bądź poprzez wypas np. owiec,
- ❖ zezwolić na spontaniczną sukcesję roślinności pomiędzy pasami, np. ziół i chwastów, ponieważ stanowią one doskonałe miejsca żerowania ptaków.

W celu zapobiegania, ograniczania lub kompensacji przyrodniczej oddziaływań na środowisko zaleca się dodatkowo także zastosowanie proekologicznej technologii prac budowlanych, dobór technologii oraz parametrów technicznych planowanych elektrowni ograniczający wpływ na środowisko. Przy aktualnym sposobie użytkowania gruntów ornych należy dążyć do utrzymania mozaikowego charakteru w strukturze pól uprawnych, łąk, zadrzewień. Pod kątem wpływu rolnictwa zachowanie mozaikowości użytkowania stworzy warunki ostojowe dla zwierząt i roślin. Zaleca się wręcz zachowanie rolniczego charakteru wsi szczególnie na obszarach o korzystnych uwarunkowaniach środowiskowych.

Obszary najbardziej cennych pod względem bioróżnorodności wymagają opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które w szczególności będą określać wymogi zagospodarowania terenu gminy pod względem wymogów ochrony środowiska (doliny rzeczne, tereny leśne).

5.3. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA LUDZI

Strategia rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry do roku 2030 zawiera wykaz projektów, które dotyczą planowanych czterech obszarów interwencji, a przewidywane oddziaływanie w tych obszarach między innymi na ludzi ilustruje poprzez realizację określonych celów zmodyfikowana macierz tego dokumentu w tabeli 14.

Ogólnie realizacja wszystkich celów Strategii ma potencjalnie (+) oddziaływanie na ludzi w każdym analizowanym obszarze:

- ❖ I Gospodarka i Rynek Pracy,
- ❖ II Dziedzictwo, Turystyka i Oferta Czasu Wolnego,
- ❖ III Przestrzeń i Środowisko,
- ❖ IV Kapitał Ludzki i Społeczny.

Zapisy Strategii w III obszarze interwencji „Przestrzeń i Środowisko” odnoszą się tematycznie zarówno do przestrzeni, jak i do ochrony środowiska. Ochrony tej nie można rozpatrywać bez zwrócenia uwagi na rolę i kondycję człowieka w tym środowisku.

Ochrona poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego oraz infrastruktury, która te komponenty będzie chronić bądź oczyszczać wpłynie niewątpliwie na zdrowie i bezpieczeństwo człowieka. Modernizacja infrastruktury wodno - kanalizacyjnej, remonty dróg, rozwój energetyki odnawialnej oraz rozwinięta gospodarka odpadami pozwoli w efekcie zapewnić mieszkańcom gminy Pyzdry bezpieczeństwo, komfort funkcjonowania i coraz bardziej sprzyjające warunki środowiskowe.

Zapobieganie oraz wychwytywanie w odpowiednim czasie ewentualnych zagrożeń jakie różne instalacje wraz z ich rozwojem mogą powodować w środowisku wiąże się z koniecznością stosowania monitoringu środowiska.

Analizując bezpieczeństwo mieszkańców i komfort ich życia należy zwrócić uwagę na oddziaływania związane z funkcjonowaniem instalacji i obiektów powodujących emisję hałasu,

promieniowania niejonizującego, zanieczyszczeń wód i powietrza. Również w tym obszarze konieczne są działania kontrolne oraz monitoring.

Tworzenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego stref wolnych od zabudowy, towarzyszących przesyłowym liniom energetycznym, zabezpiecza środowisko przed elektromagnetycznym promieniowaniem.

Ogólnie cele i projekty zapisane w Strategii w zakresie ochrony przed hałasem i polami elektromagnetycznymi będą pozytywnie oddziaływać na środowisko i człowieka, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mają znacznie mniejszą skalę.

W procesie inwestycyjnym wzmożony powinien być nadzór nad respektowaniem przepisów ochrony środowiska. Realizując Strategię powinno zostać przeanalizowane środowiskowe oddziaływanie przedsięwzięć takim są: remonty dróg, lokalizowanie stacji bazowych telefonii komórkowej, linii energetycznych itp. Część z tych inwestycji może mieć uboczne, negatywne skutki dla środowiska, możliwa jest jednak ocena i minimalizacja tego wpływu poprzez wybór odpowiednich projektów oraz nadzór wykonania.

Realizacja Planu ogólnego gminy Pyzdry umożliwi zwiększenie stopnia pokrycia terenu całej gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. W Planie ogólnym powinny zostać określone warunki dotyczące minimalizacji hałasu, co będzie ograniczało powstawanie obiektów, które mogłyby ponadnormatywnie oddziaływać na obszary wymagające ochrony pod kątem narażenia na emisję hałasu, czy też innych emisji i czynników negatywnie wpływających na zdrowie i bezpieczeństwo człowieka.

W Strategii nie ma ograniczeń możliwości lokalizacji stacji bazowych telefonii komórkowej. Lokalizacja wież i anten telefonii komórkowej musi wykluczać miejsca, gdzie mogłyby negatywnie oddziaływać na zdrowie ludzi, przede wszystkim w zakresie emitowanego promieniowania elektromagnetycznego. Ewentualna lokalizacja powinna minimalizować negatywny wpływ na samopoczucie mieszkańców. Wpływ stacji bazowych telefonii komórkowej na zdrowie i samopoczucie człowieka nie jest jeszcze dokładnie rozpoznany, jednak traktuje się je jako obiekty potencjalnie niebezpieczne.

Lokalnie i w krótkim okresie czasu modernizacja ciągów komunikacyjnych (oraz wszelkie prace związane z ich budową) może negatywnie wpływać na jakość środowiska, powierzchnię ziemi, roślinność, powietrze, hałas, to w efekcie ma doprowadzić również do zmniejszenia natężenia hałasu na drogach poprzez stosowanie np. cichych nawierzchni. Nie ulega jednak wątpliwości, że hałas komunikacyjny będzie wzrastał, ponieważ na drogach pojawia się coraz więcej samochodów.

Przy eksploatacji linii energetycznych zachodzi również emisja pól elektromagnetycznych. Można przyjąć, iż norma polska określająca bezpieczne warunki przebywania ludzi w polu o częstotliwości 50 Hz (natężenie pola elektrycznego na poziomie 1 kV/m) zapewnia bezpieczeństwo. Natomiast w sąsiedztwie linii napowietrznej 400 kV, natężenie pola elektrycznego pod przewodami skrajnymi wynosi średnio 4 kV/m, a w odległości ok. 25 m spada do poziomu 1 kV/m, tym samym linia nie zagraża bezpośrednio zdrowiu mieszkańców, jeśli wokół linii będą ustanowione strefy wolne od zabudowy w Planie ogólnym gminy.

Pewne zagrożenie ze strony linii energetycznych może wystąpić dla rolników pracujących na użytkach rolnych zlokalizowanych pod przewodami w przypadku nieuziemia traktorów i maszyn rolniczych, bądź uciążliwość z tytułu generowanego hałasu. Linia może powodować także zakłócenia w odbiorze stacji radiowo-telewizyjnych do kilkudziesięciu metrów. Wartość natężenia pola elektrycznego jest w znacznej mierze warunkowana wysokością zawieszenia przewodów nad ziemią, wynikającą z konfiguracji terenu (przy niskim zawieszeniu wynosi w granicach 10–14 kV/m pod przewodami) oraz występowaniem zieleni wysokiej, która wycisza pole elektromagnetyczne.

W Planie ogólnym gminy powinno znaleźć się zalecenie ograniczenia do minimum zabudowy terenów dolin cieków wodnych. Ograniczy to w znacznym stopniu zagrożenie jakie stanowi dla ludzi powódź. Pozostawienie dolin rzecznych jako naturalnych stref buforowych dla podnoszącego się poziomu wód w rzekach w czasie roztopów lub nawałnych deszczy jest rozwiązaniem bardziej efektywnym niż często nieprzemyślana budowa wałów przeciwpowodziowych, dla których brakuje następnie środków finansowych na ich utrzymanie i konserwację.

Ze względu na rolniczy charakter gminy, mimo rozwoju innych funkcji na tym terenie, jego funkcjonowanie będzie miało wpływ na mieszkańców tego obszaru. Nie tylko ze względu na potencjalny wpływ rolnictwa na środowisko przyrodnicze, w którym żyją mieszkańcy, ale także na możliwość wykorzystania zasobów gleb i innych uwarunkowań przyrodniczych do rozwoju rolnictwa ekologicznego.

Gmina Pyzdry posiada cenne walory przyrodnicze, które są jedną z coraz ważniejszych funkcji turystycznej i rekreacyjnej tego terenu. Jest to funkcja mająca wpływ na samopoczucie mieszkańców i ich zadowolenie z funkcjonowania na danym terenie, ale z drugiej strony mająca wpływ na środowisko przyrodnicze. Rozwój usług rekreacji powinien być zrównoważony i zharmonizowany ze środowiskiem przyrodniczym, ponieważ rekreacja rozwija się głównie w oparciu o zasoby przyrodnicze. Każda forma zagospodarowania turystycznego oraz zaplanowanie wykorzystania konkretnych miejsc pod rekreację musi być szczegółowo ocenione pod kątem wpływu na środowisko.

Obszary chronione są często narażone na wydeptywanie, niszczenie roślinności, co powoduje cofanie się lub zanikanie siedlisk, przebywanie turystów w niewłaściwych miejscach również może negatywnie wpływać na tereny cenne pod względem przyrodniczym, a położone w miejscach o największych walorach.

5.4. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA KLIMAT AKUSTYCZNY

Strategia rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry do roku 2030 zawiera wykaz projektów, które dotyczą planowanych czterech obszarów interwencji, a przewidywane oddziaływanie w tych obszarach między innymi na klimat akustyczny ilustruje poprzez realizację określonych celów zmodyfikowana macierz tego dokumentu w tabeli 14.

Hałas jest obecnie traktowany jako jeden z czynników zanieczyszczających środowisko. Do oceny akustycznej środowiska stosuje się w odniesieniu do jednej doby poziom równoważny hałasu (LAeq D dla pory dnia i Laeq N dla pory nocy), natomiast w przypadku wskaźników oceny hałasu stosowanych w polityce długookresowej (poziom dziennie-wieczorno-nocny LDWN i długookresowy poziom nocny LN).

Poziomy te mierzone są w decybelach. Dopuszczalne poziomy hałas w środowisku uzależnione są od źródła hałasu, przedziału czasowego oraz przeznaczenia terenu. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 01.08.2012 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2024 r. poz. 255 ze zmianami), na terenach:

- ❖ zabudowy zagrodowej i wielorodzinnej dopuszczalny poziom dźwięku w porze dziennej (LAeq D) wynosi wzdłuż dróg 65 dB (w porze nocnej Laeq N 56 dB), a od pozostałych obiektów w porze dziennej (LAeq D) 55 dB, a w porze nocnej Laeq N 45 dB;
- ❖ zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (w tym także na terenach związanych z pobytem dzieci, szpitalami) dopuszczalny poziom dźwięku w porze dziennej (LAeq D) wynosi wzdłuż dróg 61 dB (w porze nocnej Laeq N 56 dB), a od pozostałych obiektów w porze dziennej (LAeq D) 50 dB, a w porze nocnej Laeq N 40 dB;

- ❖ zabudowy zagrodowej i wielorodzinnej dopuszczalny poziom dźwięku LDWN wynosi wzdłuż dróg 68 dB (LN 59 dB), a od pozostałych obiektów LDWN 55 dB, a LN 45 dB;
- ❖ zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (w tym także na terenach związanych z pobytem dzieci, szpitalami) dopuszczalny poziom dźwięku LDWN wynosi wzdłuż dróg 64 dB (LN 59 dB), a od pozostałych obiektów LDWN 50 dB, a LN 40 dB.

Określając przewidywane znaczące oddziaływania na klimat akustyczny, należy zwrócić uwagę głównie na przebiegające przez jednostkę ciągi komunikacyjne, gdyż klimat akustyczny na tym terenie kształtują przede wszystkim źródła komunikacyjne - główne trasy ruchu samochodowego.

Głównym powodem uciążliwej emisji hałasu, ogólnie, obok stosunkowo wysokiego natężenia ruchu pojazdów, jest wysoki udział w potoku ruchu pojazdów ciężkich, który w szczególności negatywnie oddziałuje na terenach zabudowy śródmiejskiej. Na drogach krajowych, jak wynika z danych GDDKiA, zwłaszcza wśród zabudowy często obserwuje się lokalne i chwilowe przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu. Przekroczenia obserwuje się w bezpośrednim sąsiedztwie dróg. Polepszenie stanu klimatu akustycznego, jak również zmniejszenie obszarów narażonych na hałas powinno nastąpić głównie poprzez:

- ❖ odciążanie ciągów komunikacyjnych (budowa alternatywnych odcinków dróg),
- ❖ metody organizacyjne (np. kontrole i/lub ograniczanie prędkości pojazdów),
- ❖ zapewnienie odpowiedniej odległości nowych obiektów podlegających ochronie przed hałasem, od drogi,
- ❖ stosowanie nawierzchni SMA (Stone Mastic Asphalt),
- ❖ wprowadzenie ekranów akustycznych (w ostateczności),
- ❖ strefy ograniczonego użytkowania (wprowadzane, gdy wszystkie środki i metody redukcji hałasu zawiodą).

Wartość dopuszczalna równoważnego poziomu hałasu kolejowego dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, zamieszkania zbiorowego, mieszkaniowo - usługowej i zagrodowej wynosi w porze dziennej 65 dB, w porze nocnej natomiast 56 dB (wg norm rozporządzenia z roku 2024). Bardziej rygorystyczne kryteria poprawności klimatu akustycznego w środowisku obowiązują jedynie dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów szpitali i stref ochronnych „A” uzdrowisk. Na trasie kolejowej nie prowadzono pomiarów hałasu.

Zaznaczyć należy, że subiektywnie mniejsza jest dokuczliwość hałasów kolejowych niż drogowych, a także ograniczona częstotliwość kursowania pociągów sprawiają, że problem hałasów kolejowych ma mniejsze znaczenie.

Uciążliwość ze strony zakładów produkcyjnych czy usługowych może wynikać z braku zachowania standardów i dopuszczalnych norm, odpowiedzialność za negatywne oddziaływania należy przede wszystkim do użytkowników urządzeń, instalacji będących źródłami hałasu. Źródła te nie mogą powodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego zarządzający ma tytuł prawny. Raporty WIOŚ nie przedstawiają zakładów, w których prowadzone były badania kontrolne.

5.5. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO WODNE

Zasoby wodne jednostki są cennym zasobem przyrodniczym, a jednocześnie są narażone na degradację ze względu na zanieczyszczenia oraz wyczerpywanie się tych zasobów.

Stanem docelowym jest dobry stan wód podziemnych, co w myśl Ramowej Dyrektywy Wodnej oznacza stan osiągnięty przez część wód podziemnych, jeżeli zarówno jej stan ilościowy, jak i chemiczny jest określony, jako co najmniej „dobry”. RDW w art. 4 przewiduje dla wód podziemnych następujące główne cele środowiskowe:

- ❖ zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- ❖ zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych (z zastrzeżeniami wymienionymi w RDW),
- ❖ zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- ❖ wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

Dla spełnienia wymogu niepogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu.

Strategia rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry do roku 2030 zawiera wykaz projektów, które dotyczą planowanych czterech obszarów interwencji, a przewidywane oddziaływanie w tych obszarach między innymi na środowisko wodne ilustruje poprzez realizację określonych celów zmodyfikowana macierz tego dokumentu w tabeli 14.

Zapisy Strategii, wykluczają możliwość wzrostu zagrożenia dla wód i ziemi, powodowanego modernizacją i rozbudową infrastruktury wodno-ściekowej, przeciwnie – ich realizacja powinna spowodować uzyskanie oczekiwanych standardów ilości i jakości wód powierzchniowych i podziemnych obszaru. Realizacja zadań związanych z gospodarowaniem wodami, a także pośrednio z ochroną powierzchni, gleb, jak również zasobów przyrodniczych, będzie wpływać pozytywnie na realizację celów Planu gospodarowania wodami.

Eksploatację ujęć wód należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi pozwoleniami wodnoprawnymi. Konieczne jest przeanalizowanie i ewentualne skorygowanie zapisów poszczególnych decyzji, zgodnie z aktualnymi potrzebami oraz możliwościami. W zakresie gospodarki ściekowej zadaniami są nadzór nad stanem przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych lub podłączenie do systemu kanalizacji zbiorczej. Wybór rozwiązania zależy od analizy wpływu poszczególnych działań na stan środowiska przyrodniczego z uwzględnieniem uzasadnienia ekonomicznego poszczególnych przedsięwzięć.

Wszelkie zaplanowane budowy, rozbudowy i modernizacje odcinków sieci wodociągowych i kanalizacyjnych będą miały z pewnością długotrwałe pozytywne oddziaływanie zarówno na wody powierzchniowe, jak i podziemne. Nowe oraz zmodernizowane odcinki sieci wodno-kanalizacyjnej ograniczą w znaczny sposób straty wody powstające na skutek przesyłu. Woda docierając do mieszkańców w dużej mierze trafia następnie do sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków, gdzie zostają przywrócone jej parametry jakościowe. Budowa sieci wodociągowej zapewni mieszkańcom wodę do spożycia o lepszej jakości, a realizacja budowy kanalizacji sanitarnej ograniczy przenikanie zanieczyszczeń do środowiska.

Gmina Pyzdry zlokalizowana jest na obszarze dorzecza Odry, dla którego opracowano Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, przyjęty Uchwałą Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 335).

W planie tym określone zostały cele środowiskowe dla wód powierzchniowych i podziemnych zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną. Zgodnie z definicją umieszczoną w RDW dobry stan wód podziemnych oznacza stan osiągnięty przez część wód podziemnych, jeżeli zarówno jej stan ilościowy, jak i chemiczny jest określony, jako co najmniej „dobry”. RDW przewiduje dla wód podziemnych następujące główne cele środowiskowe:

- ❖ zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- ❖ zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych (z zastrzeżeniami wymienionymi w RDW),
- ❖ zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- ❖ wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

Dla spełnienia wymogu niepogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu. Założenia Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry do roku 2030 nie wpłyną na zakłócenie realizacji tych celów.

Dla naturalnych części wód powierzchniowych (JCWP) celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego. Ponadto w celu osiągnięcia tego stanu konieczne będzie dodatkowo utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego. Realizacja działań określonych w Strategii nie wpłynie na pogorszenie stanu jakości wód powierzchniowych i podziemnych, w tym nie pogorszy poszczególnych wskaźników fizykochemicznych, biologicznych i hydromorficznych określających stan ekologiczny wód powierzchniowych oraz wskaźników chemicznych świadczących o stanie chemicznym wody, odpowiadającym warunkom osiągnięcia przez te wody dobrego stanu.

Celem środowiskowym w stosunku do wód powierzchniowych jest właśnie nie przekraczanie wartości granicznych. Realizacja Strategii nie będzie prowadziła do pogorszenia stanu wód, wszelkie działania inwestycyjne będą tak realizowane, aby nie wpływać negatywnie na stan wód powierzchniowych, czyli, zgodnie z celem środowiskowym dla wód określanych jako naturalne.

Zadania inwestycyjno-organizacyjne (budowa kanalizacji, odpowiednia melioracja, kontrola zbiorników bezodpływowych, właściwe prowadzenie upraw, współpraca z gminami ościennymi, kompleksowość podejmowanych działań na różnych szczeblach i w różnych miejscach) mają na celu polepszenie stanu jakości wód, tym bardziej, że na terenie gminy jakość wód jest niezadowalająca, co potwierdzają od lat pogarszające się wyniki badań jakości tych wód.

Jednym z głównych założeń Strategii jest więc poprawa stanu wód powierzchniowych i realizacji europejskich założeń Dyrektywy przeniesionych do polskiego prawa poprzez Plan gospodarowania wodami, a szerzej, ustawę Prawo wodne. W efekcie długoterminowym, realizacja działań na poziomie gminy (ale również gmin okolicznych, wchodzących w granice jednolitych części wód, dalej dorzecza) ma przenieść efekt w postaci poprawy jakości wód, co będzie regularnie monitorowane na poziomie raportów z realizacji niniejszej Strategii.

Zapisy Strategii, wykluczają możliwość wzrostu zagrożenia dla wód i ziemi, powodowanego modernizacją i rozbudową infrastruktury wodno-ściekowej, przeciwnie – ich realizacja powinna spowodować uzyskanie oczekiwanych standardów ilości i jakości wód powierzchniowych i podziemnych obszaru.

Eksploatację ujęć wód należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi pozwoleniami wodnoprawnymi. Konieczne jest przeanalizowanie i ewentualne skorygowanie zapisów poszczególnych decyzji, zgodnie z aktualnymi potrzebami oraz możliwościami.

W zakresie gospodarki ściekowej zadaniami są nadzór nad stanem przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych lub podłączenie do systemu kanalizacji zbiorczej. Wybór rozwiązania zależy jest od analizy wpływu poszczególnych działań na stan środowiska przyrodniczego z uwzględnieniem uzasadnienia ekonomicznego poszczególnych przedsięwzięć.

Rozbudowa sieci kanalizacyjnej podlega najczęściej analizie jej opłacalności, jednak dla ochrony środowiska jest ona rozwiązaniem bardziej korzystnym. W przypadku obszarów, na których występuje zagrożenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych, a tym samym także gruntowych, budowa indywidualnych rozwiązań gospodarki ściekowej nie jest korzystnym podejściem do problemu odprowadzania ścieków. Właściciele takich urządzeń nie są w stanie zagwarantować właściwego oczyszczenia ścieków lub prawidłowego eksploataowania urządzenia.

Budowa sieci wyeliminuje przedostawanie się zanieczyszczeń z możliwych nieszczelnych zbiorników bezodpływowych do gruntu. W ten sposób zmniejszy się zagrożenie mikrobiologiczne i eutrofizacji. Ograniczy to także rozproszone zanieczyszczanie gleb i wód podziemnych. Problemem mogą natomiast być przydomowe oczyszczalnie ścieków. W odpowiedni sposób zaprojektowane i wykonane, z rozbudowanym systemem przelewowym zapewniają dobrą jakość wód wprowadzanych do gruntu.

Niestety najczęściej na rynku są instalowane oczyszczalnie nie spełniające wszystkich wymogów, jednakże posiadające stosowne certyfikaty (na szczelność zbiornika, a nie na jakość oczyszczonych wód). Jest to jeden z nielicznych elementów, który może z jednej strony pozytywnie, ale z drugiej negatywnie wpływać na środowisko. Konieczna jest ostrożność przy wydawaniu pozwoleń na instalację urządzeń tego typu. Ponadto zaleca się sporządzenie aktualnej ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków oraz wprowadzić kontrole częstotliwości opróżniania zbiorników, a także prawidłowości eksploatacji przydomowych oczyszczalni ścieków.

Zagrożeniem dla wód może być każdy rodzaj zabudowy bez właściwie zaprojektowanej i eksploatowanej infrastruktury. Może być nim także rozwijająca się rekreacja, co wiąże się z wykorzystaniem cieków wodnych. Może zachodzić zagrożenie dla naturalnych brzegów cieków oraz okolicznych terenów ze względu na penetrację turystyczną tych terenów.

Podmioty wprowadzające ścieki do wód lub do ziemi muszą zapewnić ochronę wód przed zanieczyszczeniem, w szczególności przez budowę i eksploatację urządzeń służących tej ochronie. Wybór miejsca i sposobu wykorzystania albo usuwania ścieków powinien minimalizować negatywne oddziaływania na środowisko. Obiekty budowlane, których użytkowanie jest związane z wprowadzaniem ścieków do wód lub do ziemi, nie mogą zostać oddane do użytkowania, jeżeli nie zostały spełnione wymagania ochrony środowiska.

Jednocześnie należy podkreślić, że budowę urządzeń służących do zaopatrzenia w wodę realizować się powinno jednocześnie z rozwiązaniem spraw gospodarki ściekowej, w szczególności przez budowę systemów kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków. Natomiast w miejscach, gdzie budowa systemów kanalizacji zbiorczej nie przyniosłaby korzyści dla środowiska lub powodowałaby nadmierne koszty, należy stosować systemy indywidualne lub inne rozwiązania zapewniające ochronę środowiska.

Cele oraz działania zapisane w Strategii w zakresie ochrony wód będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mogą wystąpić na mniejszą skalę, występować raczej lokalnie, w krótkiej skali czasowej. Przedsięwzięcia w zakresie budowy i modernizacji infrastruktury komunalnej są niewątpliwie proekologiczne i służą ochronie zasobów wód.

Zapisy Strategii dotyczące ochrony zasobów wodnych w efekcie długofalowym nie będą powodowały negatywnych oddziaływań na środowisko, a także są zgodne z wymogami określonymi w ustawie Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 216 ze zmianami).

Zwraca się uwagę na analizę wpływu na środowisko działań w zakresie regulacji koryt cieków oraz melioracji wodnych. Regulacja cieków nie zawsze jest konieczna dla właściwego funkcjonowania cieków w środowisku. Z kolei melioracje wodne mają wpływ na odpływ wód oraz zachowanie odpowiedniej wilgotności gleb na terenie całej gminy.

Zasoby wodne gminy są cennym zasobem przyrodniczym, a jednocześnie są narażone na degradację ze względu na zanieczyszczenia oraz wyczerpywanie się tych zasobów.

5.6. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA POWIETRZE

Strategia rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry do roku 2030 zawiera wykaz projektów, które dotyczą planowanych czterech obszarów interwencji, a przewidywane oddziaływanie w tych obszarach między innymi na powietrze atmosferyczne ilustruje zmodyfikowana macierz tego dokumentu w tabeli 14 poprzez realizację określonych celów.

Ustalenia realizacji Strategii wskazują, że ona nie powinna wpłynąć na pogorszenie stanu zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy, a także jej otoczenia. Ograniczając emisję zanieczyszczeń, także niską w pojedynczych punktach, która miejscowo jest jeszcze problemem, spowoduje się również zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w ramach oddziaływania ponadlokalnego. Planowane w Strategii działania zmierzające do zmniejszenia niskiej emisji i jej uciążliwości będą zdecydowanie pozytywnie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska.

Takie skutki przyniesie też promocja alternatywnych źródeł energii, a także energooszczędności, będących elementem realizacji tzw. pakietu neutralności klimatycznej Fit for 55, który zakłada dla Europy m. in. zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych do 45 % w 2030 roku. Przyczyni się to do zmniejszenia emisji związków cieplarnianych powodujących w skali regionalnej zwiększenie się efektu cieplarnianego, weryfikowanego przez pomiary ozonu w strefach na poziomie wojewódzkiego monitoringu powietrza prowadzonego przez WIOŚ.

Ważnym zadaniem jest także planowanie termomodernizacji budynków, zwiększenie energetycznej efektywności budynków powinno w efekcie długofalowym zmniejszyć zapotrzebowanie na dostarczane ciepło, a tym samym ilość emitowanych substancji pochodzących ze spalania w celu ogrzania budynków.

Na terenie gminy Pyzdry podstawowymi źródłami zanieczyszczeń powietrza jest emisja niska z zabudowy, z zakładów produkcyjnych oraz emisja ze źródeł komunikacyjnych. W Strategii przewiduje się rozwój alternatywnych źródeł ogrzewania. Strategia wprowadza zapisy dotyczące rozwoju alternatywnych źródeł ogrzewania, takich jak: energia elektryczna, biomasa, energia słoneczna, a co za tym idzie ograniczenie zanieczyszczeń z emisji niskiej.

Na zdrowie mieszkańców może negatywnie wpływać emisja z obszarów zabudowanych w przypadku, kiedy istniejąca zabudowa stwarza niekorzystne warunki pod względem warunków przewietrzania. Ważne jest zatem planowanie nowej zabudowy pod kątem zapewnienia odpowiednich warunków sanitarnych, co powinno mieć odzwierciedlenie w poszczególnych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Komunikacja także stanowi źródło zanieczyszczeń na terenie gminy, co powoduje, że konieczne jest podjęcie działań w zakresie reorganizacji i upłynnienia ruchu samochodowego. Zaplanowane w Strategii inwestycje w zakresie ciągów komunikacyjnych powinny poprawić

ruch na terenie gminy, a tym samym także zmniejszyć emisję zanieczyszczeń wynikającą z dużego natężenia ruchu pojazdów oraz złej jakości dróg w niektórych miejscach. Ponadto przy planowaniu przebiegu dróg zwraca się uwagę na fakt, że odcinki drogowe powinny być wyprowadzone poza tereny zabudowane.

W zakresie budowy dróg każda inwestycja będzie podlegać osobnej ocenie oddziaływania na środowisko, jeżeli będzie się ona kwalifikować do przedsięwzięć mogących znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Przy ocenie oddziaływania ciągów komunikacyjnych na środowisko, należy przede wszystkim przeanalizować ich wpływ na zdrowie ludzi oraz tereny mieszkaniowe pod kątem emisji zanieczyszczeń oraz hałasu.

Na terenie gminy innym ważnym źródłem zanieczyszczeń atmosferycznych są tereny rolnicze, które często mogą emitować niebezpieczne oraz uciążliwe związki i substancje. Konieczne jest egzekwowanie od podmiotów gospodarczych przestrzegania limitów emisyjnych i stosowania nowoczesnych technologii.

5.7. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI

Proces urbanizacji i zagospodarowania terenu prowadzi niezmiennie do zajmowania przez zabudowę i tereny nieprzepuszczalne coraz większych powierzchni, będących dotąd terenami biologicznie czynnymi. Program zapewnia ochronę gleb oraz powierzchni szczególnie cennych pod względem przyrodniczym przed nadmiernym zainwestowaniem.

Właściwie prowadzone działania minimalizujące negatywne oddziaływania na powierzchnię ziemi i gleby ograniczą również niekorzystny wpływ złych praktyk rolniczych na komponenty środowiska. Prawidłowe użytkowanie zasobów ziemi (gleb) powinno dodatkowo pozytywnie wpłynąć na środowisko. Jednak nadmierne nawożenie gleb może spowodować przedostawanie się zanieczyszczeń do głębszych warstw wód gruntowych, eutrofizację wód, na co trzeba zwrócić szczególną uwagę.

Negatywnie na powierzchnię ziemi może oddziaływać wyłączone z eksploatacji składowisko odpadów. W przypadku zaistnienia przekroczeń prowadzony monitoring pozwala na szybkie reagowanie i podejmowanie działań mających na celu poprawę stanu składowiska i jakości zasobów glebowych, wodnych oraz roślinności znajdujących się w sąsiedztwie obiektu.

Strategia rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry do roku 2030 zawiera wykaz projektów, które dotyczą planowanych czterech obszarów interwencji, a przewidywane oddziaływanie w tych obszarach między innymi na powierzchnię ziemi ilustruje zmodyfikowana macierz tego dokumentu w tabeli 14 poprzez realizację określonych celów.

Właściwie prowadzone działania minimalizujące negatywne oddziaływania na powierzchnię ziemi i gleby ograniczą również niekorzystny wpływ złych praktyk rolniczych na komponenty środowiska. Prawidłowe użytkowanie zasobów ziemi (gleb) powinno dodatkowo pozytywnie wpłynąć na środowisko. Jednak nadmierne nawożenie gleb może spowodować przedostawanie się zanieczyszczeń do głębszych warstw wód gruntowych, eutrofizację wód, na co trzeba zwrócić szczególną uwagę.

Na powierzchnię ziemi negatywnie może także oddziaływać składowisko odpadów w miejscowości Komorowo. W przypadku zaistnienia przekroczeń prowadzony monitoring pozwala na szybkie reagowanie i podejmowanie działań mających na celu poprawę stanu składowiska i jakości zasobów glebowych, wodnych oraz roślinności znajdujących się w sąsiedztwie składowiska odpadów.

Przywrócenie terenów zanieczyszczonych (także miejsc dzikiego składowania odpadów) do stanu zadowalającego, powinno pozytywnie wpłynąć zarówno na powierzchnię ziemi, gleby, stosunki wodne, szatę roślinną i faunę oraz na krajobraz.

Prace budowlane związanych z powstawaniem infrastruktury technicznej, sieci komunikacyjnej stanowią największą ingerencję w strukturę ukształtowania terenu. Tego typu zmiany są związane z realizacją każdego rodzaju inwestycji budowlanych, uznaje się je więc za nieuniknione w procesie zagospodarowania i postępującej urbanizacji. Negatywne oddziaływanie na powierzchnię ziemi będzie zatem miało miejsce w krótkim okresie czasu.

W gminie Pyzdry dużą powierzchnię zajmują również tereny użytkowane rolniczo, dlatego ważne jest również jak zapisy Strategii wpłyną na zasoby gruntów rolniczych. Część gleb, ze względu na swoją jakość, musi być chroniona przed degradacją. Gleby wysokich klas wskazuje się do objęcia ochroną przed zmianą użytkowania. Najślabsze grunty i nieużytki proponuje się natomiast pod zalesienie, w celu poprawienia jakości tych terenów i zaprzestania rozwoju rolnictwa na terenach do tego nieopłacalnych. Użytkowanie gruntów ornych powinno odbywać się również z zachowaniem zasad ograniczających degradację gleb na skutek działań agrotechnicznych, np. planowanie upraw poprzecznie do kierunku spływu powierzchniowego, ograniczanie wyjąłowania gleby. W miejscach występowania większych spadków, w obrębie dolin rzecznych, należy zastosować środki zapobiegające osuwaniu brzegów, np. poprzez ich umocnienie roślinnością. W niektórych przypadkach metodą zabezpieczającą może być również wyprofilowanie brzegów.

Na terenie gminy Pyzdry występują zasoby złóż mineralnych. Wydobycie kopalin na ogół powoduje niekorzystny wpływ na środowisko, co powoduje konieczność prowadzenia działań monitorujących i prowadzących do zrównoważonego rozwoju poprzez racjonalne wydobycie i użytkowanie kopalin oraz rekultywację wyrobisk.

5.8. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA KRAJOBRAZ

Strategia rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry do roku 2030 zawiera wykaz projektów, które dotyczą planowanych czterech obszarów interwencji, a przewidywane oddziaływanie w tych obszarach między innymi na krajobraz ilustruje zmodyfikowana macierz tego dokumentu w tabeli 14 poprzez realizację określonych celów.

Właściwie przeprowadzone prace, projekty określone w Strategii wkomponowane w lokalny krajobraz nie powinny negatywnie wpłynąć na wygląd estetyczny obszaru gminy. Elementami, które mogą zaburzyć krajobraz poszczególnych części gminy mogą być ewentualnie mogące powstać w przyszłości elektrownie wiatrowe oraz maszty stacji bazowych telefonii komórkowej. Należy dążyć do takiego ustalania ich lokalizacji, aby ograniczyć do minimum negatywny wpływ nie tylko na zdrowie ludzi, ale także na krajobraz przyrodniczy i kulturowy (na zasadzie kompromisu pomiędzy racjami inwestorów, a subiektywnymi odczuciami mieszkańców). Szczegóły lokalizacji tego typu obiektów ustalane będą w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w planie ogólnym.

5.9. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA KLIMAT

Strategia rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry do roku 2030 zawiera wykaz projektów, które dotyczą planowanych czterech obszarów interwencji, a przewidywane oddziaływanie w tych obszarach między innymi na klimat ilustruje zmodyfikowana macierz tego dokumentu w tabeli 14 poprzez realizację określonych celów.

Realizacja zapisów Dyrektywy UE wpłynie pozytywnie na klimat z uwagi na eliminację zagrożenia wzrostu żyzności wód, skutkujący eutrofizacją, co spowoduje spadek emisji gazów do atmosfery oraz zachowanie aktualnego bilansu energetycznego powierzchni czynnej. Podjęcie realizacji działań, w tym tych o stwierdzonej wrażliwości klimatycznej, nie będzie wpływać bezpośrednio na warunki klimatyczne lub wpływ ten będzie kompensowany korzyściami środowiska.

Pozytywnie na klimat (podobnie jak na powietrze) wpłynie także promocja alternatywnych dla spalania źródeł energii, gdyż zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pośrednio wpływa na ograniczenie zmian klimatu. Poza tym rodzajem planowanych działań nie przewiduje się zmian klimatu lokalnego.

Ustalenia wprowadzone w Strategii nie będą negatywnie oddziaływać na klimat lokalny.

Terenów gminy, może jednak nieco je modyfikować, ze względu na rozwój zabudowy, rozwój obszarów leśnych, zielonych. Występowanie przeszkód w postaci zabudowy może powodować problemy z nawietrzaniem i przewietrzaniem terenu gminy. Pozytywnie na klimat (podobnie jak na powietrze) wpłynie także promocja stosowania alternatywnych źródeł energii, gdyż może ona zmniejszyć poziom emisji zanieczyszczeń, a pośrednio wpłynie na ograniczenie zmian klimatu.

5.10. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ZABYTKI

Strategia rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry do roku 2030 zawiera wykaz projektów, które dotyczą planowanych czterech obszarów interwencji, a przewidywane oddziaływanie w tych obszarach między innymi na zabytki ilustruje zmodyfikowana macierz tego dokumentu w tabeli 14 poprzez realizację określonych celów.

Planowane w Strategii działania pozwolą utrzymać i wyeksponować zachowane zasoby krajobrazu kulturowego i jego struktury, a także kształtować wysokiej jakości środowisko antropogeniczne.

Na terenie gminy Pyzdry znajdują się zabytki oraz cenne walory architektoniczne. Strategia w obszarze „Dziedzictwo, turystyka i oferta czasu wolnego” nie zawiera specjalnych, osobnych zapisów dotyczących ochrony dziedzictwa materialnego gminy (do tego celu służą osobne opracowania, między innymi Program opieki nad zabytkami, który powinien być ciągle aktualizowany).

Pozytywnie na zabytki wpływać będzie poprawa stanu powietrza atmosferycznego, ograniczenie niskiej emisji, oczyszczanie powietrza i opady atmosferyczne z zanieczyszczeń. Podwyższanie standardów mieszkaniowych oraz jakości zasobów przyrodniczych, w tym w infrastrukturę techniczną (wodociągi, kanalizację, infrastrukturę drogową) cieków i jezior, będzie niewątpliwie przyciągać turystów.

Działania związane z pracami budowlanymi czy też remontowymi na obiektach traktowanych jako dobra materialne, np. termomodernizacja budynków, również wpłyną pozytywnie na strukturę zabudowy oraz poprawią wygląd estetyczny jednostki. Należy jednak przy każdym działaniu inwestycyjnym w tym zakresie pamiętać o ochronie przyrody (zagadnienie to poruszone zostało w rozdziale 5.2.). Podobnie, przy lokalizowaniu urządzeń produkujących energię odnawialną (kolektory słoneczne lub ogniwa fotowoltaiczne) na dachach budynków należy mieć na względzie ochronę gniazd ptaków.

Wszelkie prace budowlane polegające na remontach i konserwacji powinny być uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, a także szczegółowo określone na poziomie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego o raz w planie ogólnym gminy.

Ustalenia projektu Strategii wpłyną więc neutralnie lub korzystnie na dobra materialne, w tym zabytki

5.11. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ZASOBY NATURALNE

Strategia rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry do roku 2030 zawiera wykaz projektów, które dotyczą planowanych czterech obszarów interwencji, a przewidywane oddziaływanie w tych obszarach między innymi na zasoby naturalne ilustruje zmodyfikowana macierz tego dokumentu w tabeli 14 poprzez realizację określonych celów.

Realizacja Strategii nie będzie miała negatywnego wpływu na zasoby naturalne, gdyż wszystkie inwestycje zostaną docelowo dostosowane do lokalnych warunków środowiskowych uwzględniając ich odporność i chłonność. Oddziaływań na środowisko nie da się jednak uniknąć, jednak wszelkie działania i przedsięwzięcia będą prowadzone w sposób minimalizujący lub zabezpieczający (prewencyjny) przed negatywnymi oddziaływaniami, w szczególności tymi znaczącymi, długotrwałymi, czy też skumulowanymi i nieodwracalnymi, mogącymi zdegradować zasoby naturalne gminy.

VI. MOŻLIWE TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Obowiązek oszacowania transgranicznego oddziaływania projektu Strategii wynika z zapisów Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w EXPO dnia 25 lutego 1991 r. (Dz. U. z 1999 r., Nr 96, poz. 1110).

Przez takie oddziaływanie „rozumie się” jakiekolwiek oddziaływanie, które nie ma wyłącznie charakteru globalnego, na terenie podlegające jurysdykcji Strony, spowodowane planowaną działalnością, której fizyczna przyczyna jest w całości lub częściowo położona na terenie podlegającym jurysdykcji innej Strony; przy czym "oddziaływanie" oznacza jakikolwiek skutek planowanej działalności dla środowiska z uwzględnieniem: zdrowia i bezpieczeństwa ludzi, flory, fauny, gleby, powietrza, wody, klimatu, krajobrazu i pomników historii lub innych budowli albo wzajemnych oddziaływań między tymi czynnikami; obejmuje ono również skutki dla dziedzictwa kultury lub dla warunków społeczno-gospodarczych spowodowane zmianami tych czynników.

W Konwencji podano katalog rodzajów działalności podlegających ocenie pod kątem transgranicznego oddziaływania. Zaprezentowane działania do realizacji w Strategii mają charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie, które może wystąpić będzie miało charakter lokalny, a nie globalny czy też transgraniczny.

Na etapie przygotowywania prognozy stwierdzono, iż realizacja przedsięwzięć zapisanych w projekcie Strategii nie wskazuje na możliwość negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, które może objąć terytorium innych państw.

Można jednak spodziewać się oddziaływania ponadlokalnego, obejmującego nie tylko gminę Pyzdry, ale również okoliczne gminy czy powiaty. Przede wszystkim oddziaływanie ponadlokalne będą miały skutki realizacji zadań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej.

Rozbudowa sieci kanalizacyjnej, likwidacja zbiorników bezodpływowych poprawi stan wód podziemnych i powierzchniowych, nie tylko w rejonie gminy Pyzdry, ponieważ wód nie można rozpatrywać jako komponentu posiadającego administracyjne granice. Podobne skutki będą miały zadania z zakresu ochrony powietrza atmosferycznego.

Proponowane działania dotyczące utrzymania standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów gazów, w tym wprowadzanie odnawialnych źródeł energii przyczyni się do ograniczania emisji wpływającej także na jakość powietrza otaczających jednostkę terenów.

VII. PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU STRATEGII GMINY I MIASTAPYZDRY 2026 – 2030

Obowiązek cyklicznej oceny i monitorowania skutków realizacji postanowień projektu Strategii gmina Pyzdry ma nie tylko w odniesieniu do jego wpływu na środowisko. Zgodnie z art. 51, ust. 2, pkt 1, lit. c ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.) proponuje się, aby wymagany monitoring skutków realizacji omawianego projektu Strategii był przeprowadzany corocznie przy okazji przygotowywania Raportu o stanie gminy za rok ubiegły.

Analiza wpływu zapisów Strategii i jego realizacji na środowisko oraz zdrowie człowieka powinna opierać się na przeprowadzeniu wizji lokalnej i inwentaryzacji obszaru gminy. Weryfikacja istniejącego stanu wykorzystania terenu, eksploatacji sieci i instalacji oraz obiektów, a także opis wpływu przedsięwzięć na otoczenie pozwoli określić i ocenić ewentualne niekorzystne działania na środowisko, a także przewidzieć w jakim kierunku będą zachodzić dalsze zmiany w środowisku.

Taką analizę jakości poszczególnych komponentów środowiska na terenie gminy, powinno prowadzić się w szczególności, w stosunku do: wód powierzchniowych i podziemnych (aby określić czy właściwie jest rozwijana sieć infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, aby stwierdzić czy zachodzi oddziaływanie składowiska odpadów), powietrza i klimatu akustycznego (w celu określenia jak rozwijają się tereny potencjalnie narażone na emisję hałasu i wysokie natężenie ruchu pojazdów), gleb oraz roślinności (ocena zagospodarowania terenu, zachowania roślinności i form ochrony przyrody).

W trakcie przeprowadzanych analiz można wykorzystywać wyniki państwowego monitoringu środowiska przyrodniczego prowadzonego przez Generalną i Wojewódzką Inspekcję Ochrony Środowiska, Państwową Inspekcję Sanitarną, Państwowy Instytut Geologiczny, zapisy strategicznych dokumentów gminnych, powiatowych, wojewódzkich oraz badania prowadzone przez zarządców infrastruktury technicznej. Monitorowanie realizacji projektu Strategii powinno obejmować także: analizę i ocenę działań podejmowanych na obszarach wrażliwych i występowania potencjalnych konfliktów.

W dokumencie Strategii zaproponowano wskaźniki ilościowe i jakościowe, które pozwolą określić stopień realizacji poszczególnych działań i związane z tym zmiany w środowisku. Dla każdego wskaźnika określono także źródło pozyskiwania danych do weryfikacji. Ocena realizacji ocenianego dokumentu na podstawie wyznaczonych wskaźników dokonywana będzie corocznie, w ramach wykonywanych raportów z realizacji Strategii.

Co cztery lata, w ramach aktualizacji dokumentu Strategii proponowane zadania będą również aktualizowane i dostosowywane do stale zmieniającej się sytuacji w jednostce i regionie w zakresie między innymi stanu i jakości środowiska przyrodniczego oraz do aktualnych problemów w tym zakresie. Prognozując wpływ projektu na środowisko przyrodnicze, a w efekcie na zrównoważony rozwój gminy, można stwierdzić, że zamieszczone propozycje wskaźników monitorowania jej realizacji są właściwe, dość szczegółowe oraz mierzalne, i pozwalają w pełni ocenić zmiany jakie nastąpią w środowisku w wyniku jego realizacji.

Zaproponowane zakresy monitoringu: monitoring środowiska, monitoring projektu Strategii oraz monitoring odczuć społecznych pozwolą na aktywne zarządzanie tym dokumentem, jego modyfikację i wdrażanie zapisów w odniesieniu do aktualnej sytuacji.

Tak więc dokument Strategii wpłynie pozytywnie na rozwój gminy oraz pozwoli na ciągłe monitorowanie stanu środowiska i realizacji zadań, które będą miały doprowadzić do tego pozytywnego rozwoju.

VIII. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ ORAZ PROPONOWANE ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE

Kwestie rozwiązań alternatywnych w odniesieniu do analizowanego projektu „Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030” można zasadniczo rozpatrywać na trzech poziomach:

- ❖ analizy prawidłowości sformułowania celów i ich ewentualnych modyfikacji,
- ❖ analizy doboru sposobów i środków osiągania tak określonych celów,
- ❖ rodzaju, lokalizacji i skali przedsięwzięć inwestycyjnych, służących osiągnięciu celów projektu Strategii.

Kierunek działań wyznaczony w projekcie dokumentu dąży do osiągnięcia celów spełniających kryteria zrównoważonego rozwoju i jest istotny dla zwiększenia efektywności działań w zakresie poprawy stanu środowiska przyrodniczego. Misja, wizja i cele strategiczne dokumentu ukierunkowane są bezpośrednio na rozwój gminy z uwzględnieniem przede wszystkim aspektów społeczno-gospodarczych, ale także w kontekście zachowania dobrego stanu poszczególnych komponentów środowiska.

Niemniej jednak na tym etapie prac wdrożeniowych nie można jeszcze określić z dostatecznym prawdopodobieństwem, realizacja których zadań będzie miała najbardziej niekorzystny wpływ na środowisko przyrodnicze zwłaszcza w dłuższym horyzoncie czasowym.

Wybór poszczególnych celów i działań poprzedzony był szczegółową analizą SWOT oraz identyfikacją obszarów problemowych. Z tej perspektywy wybór poszczególnych rozwiązań odpowiada zidentyfikowanemu zapotrzebowaniu na określony rodzaj interwencji. Oznacza to optymalny dobór rodzaju interwencji zarówno pod względem kierunków działań jak i zakresu przestrzennego i lokalizacji.

Rozważając warianty alternatywne przedsięwzięć wynikających z zapisów Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry, mogą to być działania związane z wyborem innej lokalizacji (warianty lokalizacji), innego sposobu prowadzenia inwestycji (warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne), a także wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”.

Należy jednak pamiętać, że nawet wybór wariantu „0”, może wiązać się z pewnymi konsekwencjami, ponieważ brak realizacji inwestycji może powodować negatywny oddźwięk środowiskowy np. niepodejmowanie rozbudowy i modernizacji kanalizacji sanitarnej, brak realizacji przedsięwzięć ograniczających niską emisję itp.

Zaniechanie podejmowania pewnych działań wpłynie niekorzystnie na rozwój społeczno-gospodarczy gminy. Bez potrzebnych działań stan środowiska oraz jakość życia mieszkańców może ulec pogorszeniu.

Dokładne określanie alternatywnych rozwiązań oznaczałoby konieczność opracowania Prognozy na poziomie szczegółowości, który adekwatny jest dla wymaganych przez prawo raportów dla poszczególnych przedsięwzięć inwestycyjnych.

Na obecnym etapie programowym, ze względu na ilość zadań inwestycyjnych oraz różny stopień zaawansowania procesu inwestycyjnego dla poszczególnych zadań (część zadań jest w trakcie realizacji, a niektóre zadania nie zostały jeszcze rozpoczęte) nie jest możliwe przeprowadzenie rzetelnej oceny wpływu wszystkich poszczególnych działań wymienionych w aktualizacji Strategii na środowisko oraz wyodrębnienie oddziaływań nadmiernych i wskazanie wariantów alternatywnych.

W tej sytuacji wybór optymalnej lokalizacji lub warunków realizacji poszczególnych zadań należy przeprowadzić w drodze indywidualnych postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć.

Niezależnie od powyższych stwierdzeń do przedsięwzięć realizowanych w ramach Strategii, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim na etapie rozbudowy inwestycje w zakresie infrastruktury wodno-ściekowej.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, każda instalacja spełniać musi określone wymagania w stosunku do środowiska, standardy budowlane i konstrukcyjne, wykorzystywać najlepszą dostępną technikę funkcjonowania.

Negatywne oddziaływanie ww. inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji oraz odpowiedni dobór rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych, ponieważ skala wywoływanych przez nie oddziaływań środowiskowych zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań i zastosowanych rozwiązań ograniczających negatywny wpływ na środowisko.

Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy, jak i w fazie eksploatacji inwestycji, także pozwoli istotnie ograniczyć te oddziaływania.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt. Niemniej na obecnym etapie projektowania ogólnego dokumentu Strategii nie przewiduje się zaistnienia szkód w środowisku wywołanych jej realizacją, które wymagałyby kompensacji.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań silnie zależą od lokalnych warunków środowiska. Dlatego przy realizacji nowych inwestycji już na etapie ich projektowania należy rozważać warianty alternatywne, tak aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać: warianty lokalizacji inwestycji, warianty konstrukcyjne i technologiczne obiektów, warianty organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji (wariant 0). Ostatni wariant nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może również powodować konsekwencje środowiskowe.

IX. ZGODNOŚĆ CELÓW PROJEKTU STRATEGII ROZWOJU GMINY I MIASTAPYZDRY 2026-2030 W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA Z CELAMI USTANOWIONYMI NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM I KRAJOWYM

AGENDA NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU 2030

Agenda 2030 została przyjęta przez 193 państwa członkowskie ONZ podczas Zgromadzenia Ogólnego ONZ w Nowym Jorku we wrześniu 2015 r. W jej ramach zdefiniowano 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju. Strategia rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry wpisuje się w następujące cele dotyczące środowiska naturalnego:

- ❖ cel 2: Eliminacja głodu, osiągnięcie bezpieczeństwa żywnościowego i lepszego odżywiania oraz promowanie zrównoważonego rolnictwa:
- ❖ utworzenie systemów zrównoważonej produkcji żywności oraz wdrożenie praktyk odpornego rolnictwa mające zwiększyć wydajność i produkcję, podtrzymywać

ekosystemy, wzmocnić zdolność przystosowania się do zmian klimatycznych, ekstremalnych zjawisk pogodowych, suszy, powodzi i innych katastrof, a także mające stopniowo poprawiać jakość gleby i gruntów;

- ❖ cel 3: Zapewnienie wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowego życia oraz promowanie dobrobytu;
- ❖ znaczące obniżenie liczby zgonów i chorób spowodowanych przez niebezpieczne substancje chemiczne oraz zanieczyszczenie i skażenie powietrza, wody i gleby;
- ❖ cel 6: Zapewnienie wszystkim ludziom dostępu do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi;
- ❖ poprawienie jakości wody poprzez redukcję zanieczyszczeń, likwidowanie wysypisk śmieci, ograniczenie stosowania szkodliwych substancji chemicznych i innych szkodliwych materiałów; zmniejszenie o połowę ilości nieoczyszczonych ścieków oraz znaczące podniesienie poziomu recyklingu i bezpiecznego ponownego użytkowania materiałów w skali globalnej;
- ❖ cel 7: Zapewnienie wszystkim dostępu do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie;
- ❖ znaczące zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii;
- ❖ cel 11: Uczynienie miast i osiedli ludzkich bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu;
- ❖ cel 13: Podjęcie pilnych działań w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom;
- ❖ cel 15: Ochrona, przywracanie oraz promowanie zrównoważonego użytkowania ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczanie pustoszczenia, powstrzymanie i odwracanie procesu degradacji gleby oraz powstrzymywanie utraty różnorodności biologicznej.

W Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030 zaplanowano projekty wspierające wysoko efektywne i nowoczesne rolnictwo oraz kształtujące świadomość obywatelską o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa, co przyczyni się do realizacji celu 2. Postawiono także za cel ochronę atmosfery poprzez termomodernizację budynków, montaż instalacji odnawialnych źródeł energii, działania podnoszące świadomość ekologiczną mieszkańców, optymalizację funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi co przyczyni się do realizacji celu 7 oraz celu 13.

W Strategii zaplanowano także działania regulujące politykę przestrzenną i zachowanie ładu przestrzennego, zapewniające atrakcyjną, estetyczną i bezpieczną przestrzeń publiczną, dzięki czemu także realizowany będzie cel 11.

Z kolei działania redukujące poziom występujących w powietrzu zanieczyszczeń i utrzymanie wysokiej jakości powietrza na terenie gminy przyczynią się do realizacji celu 11, 13 i 15.

Generalnie realizacja kierunków działań określone w celu operacyjnym 3.2 przyczynią się do realizacji wyżej wymienionych celów Agendy 2030. W związku z powyższym oba dokumenty wykazują ze sobą zgodność i wpłyną na poprawę środowiska naturalnego.

EUROPEJSKA KONWENCJA KRAJOBRAZOWA

Europejska Konwencja Krajobrazowa została sporządzona we Florencji 20 października 2000 r. Jest częścią działań Rady Europy w zakresie ochrony naturalnego i kulturowego dziedzictwa, planowania przestrzennego i kształtowania środowiska. Konwencja została ratyfikowana przez Polskę 27 września 2004 r., a weszła w życie 1 stycznia 2005 r.

Podstawowym celem Konwencji jest promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu, a także organizowanie współpracy europejskiej w tym obszarze, opartej na wymianie doświadczeń, specjalistów i tworzeniu dobrej praktyki krajobrazowej. W ramach konwencji podejmowane są działania na rzecz ochrony, planowania i gospodarowania krajobrazem. Do środków ogólnych zaliczamy prawne uznanie krajobrazu jako istotnego komponentu otoczenia ludzi, ustanowienie i wdrożenie polityki krajobrazowej, stworzenie

procedur udziału społeczeństwa w kreowaniu tej polityki oraz uwzględnienie kwestii krajobrazowych we wszelkich innych politykach, które bezpośrednio lub pośrednio oddziałują na krajobraz. Wśród środków specjalnych (określonych w art. 6 Konwencji) istotnym elementem działań na rzecz ochrony krajobrazu jest podnoszenie świadomości społeczeństwa oraz innych podmiotów w zakresie wartości krajobrazów, ich roli i wprowadzanych w nich zmian.

Zadania uwzględnione w Strategii, m.in. wzmocnienie edukacji ekologicznej mieszkańców oraz przedsiębiorców, wspieranie działań i inicjatyw proekologicznych, przyczyniają się do ochrony zasobów przyrody w tym ochrony krajobrazu. Stąd niniejszy dokument realizuje wyżej wskazane założenia.

EUROPEJSKI ZIELONY ŁAD

Europejski Zielony Ład to plan działania na rzecz zrównoważonej gospodarki UE, która zobowiązała się do 2050 r. osiągnąć neutralność klimatyczną. Realizacja tego celu będzie wymagała transformacji społeczno-gospodarczej w Europie: racjonalnej kosztowo, sprawiedliwej i zrównoważonej społecznie. Działania zostały wyznaczone w następujących obszarach: Klimat, Energia, Rolnictwo, Przemysł, Środowisko i oceany, Transport, Finanse i rozwój regionalny, Badania naukowe i innowacje.

Strategia rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry uwzględnia w swoich założeniach działania z zakresu poprawy klimatu, środowiska oraz zrównoważonego gospodarowania energią, m.in.: ochrona atmosfery poprzez dotację do wymiany starych pieców, termomodernizacji budynków oraz montażu instalacji odnawialnych źródeł energii, dzięki czemu dokument jest spójny z Europejskim Zielonym Ładem i wpływa na realizację założeń w nim określonych.

RAMY POLITYKI KLIMATYCZNO-ENERGETYCZNEJ DO ROKU 2030

Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 zawierają ogólnie unijne założenia i cele polityki na lata 2021-2030. Do najważniejszych celów na rok 2030 należą:

- ❖ ograniczenie o co najmniej 40 proc. emisji gazów cieplarnianych (w stosunku do poziomu z 1990 r.),
- ❖ zwiększenie do co najmniej 32 proc. udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii,
- ❖ zwiększenie o co najmniej 32,5 proc. efektywności energetycznej

W październiku 2014 r. ramy polityki zostały przyjęte przez Radę UE. Sprzyjają one zmianom w kierunku gospodarki niskoemisyjnej i tworzeniu efektywnego i bezpiecznego systemu energetycznego. Należy podkreślić, że dokumenty na szczeblu krajowym oraz wojewódzkim uwzględniają szereg zobowiązań międzynarodowych związanych z wdrażaniem Dyrektyw UE, a także są spójne ze wspólnotowymi dokumentami programowymi. W związku z tym, dokumenty szczebla lokalnego, takie jak strategie rozwoju dla gmin są zgodne z poniższymi dokumentami wyższego rzędu.

Zaplanowane do realizacji zadania w Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030 wpływają na realizację celów środowiskowych określonych w dokumencie w zakresie ograniczenia emisji gazów cieplarnianych oraz wzrostu efektywności energetycznej budynków na terenie gminy (przede wszystkim cel strategiczny 3, cel operacyjny 3.2). W związku z tym, Strategia jest spójna z określonymi Ramami polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030.

POLITYKA EKOLOGICZNA PAŃSTWA 2030 – STRATEGIA ROZWOJU W OBSZARZE ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

Polityka ekologiczna państwa 2030 to dokument przyjęty uchwałą nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r. w sprawie przyjęcia „Polityki ekologicznej państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej” (M.P. z 2019 r. poz. 794). Celem głównym określonym w dokumencie jest: Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorstw. W jego ramach wyznaczono następujące cele szczegółowe:

- ❖ cel szczegółowy I: środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.
- ❖ cel szczegółowy II: środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska
- ❖ cel szczegółowy III: środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

Realizacja celów środowiskowych będzie wspierana przez następujące cele horyzontalne:

- ❖ środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa.
- ❖ środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

Strategia rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry za lata 2026-2030 wpisuje się w powyższe cele. Priorytetem obu dokumentów jest ochrona środowiska przyrodniczego poprzez podejmowanie działań w zakresie ochrony przyrody i powiązanie jej z rozwojem społecznym i gospodarczym na szczeblu krajowym i lokalnym. W związku z tym oba dokumenty są ze sobą spójne.

POLITYKA ENERGETYCZNA POLSKI DO 2030 ROKU

Dokument ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 10 listopada 2009 r. uchwałą nr 202/2009 (Obwieszczenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2030 r.; M.P. z 2010 r. nr 2 poz. 11) i przedstawia strategię państwa, mającą na celu odpowiedzenie na najważniejsze wyzwania stojące przed polską energetyką, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i w perspektywie do 2030 roku. W ramach wskazanego dokumentu przewidziano:

- ❖ w zakresie poprawy efektywności energetycznej:
 - ❖ dążenie do utrzymania zero energetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną,
 - ❖ konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE 15,
- ❖ w zakresie wzrostu bezpieczeństwa dostaw paliw i energii:
 - ❖ racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - ❖ dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego,
 - ❖ zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw ropy naftowej, rozumianej jako uzyskiwanie ropy naftowej z różnych regionów świata, od różnych dostawców z wykorzystaniem alternatywnych szlaków transportowych,
 - ❖ budowę magazynów ropy naftowej i paliw płynnych o pojemnościach zapewniających utrzymanie ciągłości dostaw, w szczególności w sytuacjach kryzysowych,
 - ❖ zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii,
- ❖ w zakresie rozwoju wykorzystania OZE:
 - ❖ wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do

- poziomu 15% w 2020 r. oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych,
- ❖ osiągnięcie w 2020 r. 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji,
- ❖ ochronę lasów przed nadmiernym eksploatowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw tak, aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną,
- ❖ wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa,
- ❖ zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach,
- ❖ w zakresie rozwoju konkurencyjnych rynków:
 - ❖ zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania rynków paliw i energii, a przez to przeciwdziałanie nadmiernemu wzrostowi cen,
- ❖ w zakresie ograniczenia oddziaływania energetyki na środowisko:
 - ❖ ograniczenie emisji CO₂ do 2020 r. przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego,
 - ❖ ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych,
 - ❖ ograniczenie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych,
 - ❖ minimalizację składowania odpadów przez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce,
 - ❖ zmianę struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

Wobec powyższego, Strategia rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030 jest zgodna z Polityką energetyczną Polski do 2030, gdyż realizuje zaplanowane w nim kierunki działań z zakresu poprawy efektywności energetycznej oraz wprowadzania niskoemisyjnych rozwiązań (cel operacyjny 3.2 oraz 3.3).

POLITYKA ENERGETYCZNA POLSKI DO 2040 ROKU

Dokument ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 2 lutego 2021 r. uchwałą nr 22/2021 (Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2040 r. M.P. z 2021 r. poz. 264). Celem polityki energetycznej państwa jest: bezpieczeństwo energetyczne przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych. W ramach celów szczegółowych wyznaczono:

1. Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych;
2. Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej;
3. Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw ciekłych;
4. Rozwój rynków energii;
5. Wdrożenie energetyki jądrowej.
6. Rozwój odnawialnych źródeł energii;
7. Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji;
8. Poprawa efektywności energetycznej.

Strategia rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030 wpłynie na realizację celu w zakresie rozwoju OZE i poprawy efektywności energetycznej, które zostały wyznaczone w ww. dokumencie. W Strategii uwzględniono zadania z tego zakresu w Celu Operacyjnym 3.2 Ochrona zasobów środowiskowych i adaptacja do zmian klimatu oraz 3.3. Ochrona i kształtowanie krajobrazu oraz funkcjonalne zarządzanie przestrzenią.

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030

Dokument przyjęty został uchwałą Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 roku (M.P. 2019 poz. 1060). Celem głównym polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Cel główny realizowany będzie przez uzupełniające go trzy cele szczegółowe:

- ❖ Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;
- ❖ Wzmacniania regionalnych przewag konkurencyjnych;
- ❖ Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Założenia Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030 są spójne z założeniami celu 4, gdyż jego realizacja przyczynia się do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, przede wszystkim w wymiarze środowiskowym i przestrzennym (poprzez realizację wszystkich celów strategiczny gminy).

STRATEGIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO 2030

Dokument przyjęty został uchwałą Rady Ministrów nr 184/2020 z dnia 14 grudnia 2020 r. (M.P. 2020 poz. 1060). Celem głównym Strategii jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Natomiast wyznaczonymi celami szczegółowymi są:

- ❖ Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych,
- ❖ Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej,
- ❖ Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy,
- ❖ Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Strategia rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030 wpisuje się w realizację celu szczegółowego 4. Większość kierunków działań wyznaczonych w Strategii wpisuje się w założenia celów szczegółowych określonych w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU WSI, ROLNICTWA I RYBACTWA 2030

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030 została przyjęta uchwałą nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1150). Wizja polskiej wsi 2050 brzmi następująco: Obszary wiejskie w 2050 r. to atrakcyjne miejsce pracy, zamieszkania, wypoczynku i prowadzenia działalności rolniczej lub pozarolniczej. To również obszary dostarczające dóbr publicznych i rynkowych, z zachowaniem unikalnych walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych dla przyszłych pokoleń, dzięki zrównoważonemu rozwojowi konkurencyjnego rolnictwa i rybactwa. Na obszarach wiejskich zatrzymano niekorzystne zmiany demograficzne oraz znacząco zwiększono pozytywne efekty środowiskowe produkcji rolnej i rybackiej.

Podstawą ustroju rolnego są gospodarstwa rodzinne rozwijające się w sposób zrównoważony i odpowiedzialny, wykorzystujące nowoczesne technologie. Zapewniono zwiększenie się wkładu małych i średnich gospodarstw rolnych w zapewnienie zrównoważonego rozwoju rolnictwa.

Celem głównym Strategii jest: Rozwój gospodarczy wsi umożliwiający trwały wzrost dochodów jej mieszkańców przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego, społecznego i terytorialnego oraz poprawie stanu środowiska naturalnego. W strategii wyznaczono następujące cele szczegółowe:

- I. Zwiększenie opłacalności produkcji rolnej i rybnej,
- II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska,
- III. Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa.

Strategia rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2025-2034 wpisuje się w szczególności w cel I, II i III a konkretnie kierunki działań określone w ramach Celu Strategicznego 1 i Celu Strategicznego 2. Zgodnie z tym, dokument jest spójny ze Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030. Jego założenia oddziałują również na poprawę jakości życia oraz ochronę środowiska na terenie gminy Pyzdry.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO DO ROK 2030

W 12 obszarach interwencji określono 22 cele strategiczne:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza – cele:
 - 1.1. Dobra jakość powietrza atmosferycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm w strefach
 - 1.2. Adaptacja do zmian klimatu;
 - 1.3. Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych;
2. Zagrożenie hałasem – cele:
 - 2.1. Dobry stan klimatu akustycznego, brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu;
 - 2.2. Zmniejszenie liczby osób narażonych na ponadnormatywny hałas;
3. Pola elektromagnetyczne – cel:
 - 3.1. Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych na poziomach nieprzekraczających wartości dopuszczalnych;
4. Gospodarowanie wodami – cele:
 - 4.1. Zwiększenie retencji wodnej województwa;
 - 4.2. Racjonalizacja i ograniczenie zużycia wody;
 - 4.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy;
 - 4.4. Osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód;
5. Gospodarka wodno-ściekowa, - cele:
 - 5.1. Poprawa jakości wody;
 - 5.2. Wyrównanie dysproporcji pomiędzy stopniem zwodociągowania i skanalizowania na terenach wiejskich;
6. Zasoby geologiczne – cele:
 - 6.1. Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas wydobywania kopalin;
 - 6.2. Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych;
7. Gleby – cele:
 - 7.1. Ochrona gleb przed degradacją, utrzymanie dobrej jakości gleb;
 - 7.2. Rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych;
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów – cele:
 - 8.1. Redukcja ilości wytwarzanych odpadów, w szczególności zmieszanych odpadów komunalnych;
 - 8.2. Ograniczenie ilości odpadów komunalnych przekazywanych do składowania;
 - 8.3. Ograniczenie nielegalnego obrotu odpadami;
9. Zasoby przyrodnicze – cel:
 - 9.1. Zwiększenie lesistości województwa i zachowanie dobrego stanu terenów leśnych;
 - 9.2. Zachowanie różnorodności biologicznej;
10. Zagrożenie poważnymi awariami – cel:
 - 10.1. Brak incydentów o znamionach poważnej awarii.

Poza głównymi obszarami interwencji w strategii ochrony środowiska uwzględniono również zagadnienia horyzontalne takie, jak działania edukacyjne, czy monitoring środowiska:

11. Edukacja – cel:

11.1. Świadome ekologicznie społeczeństwo;

12. Monitoring środowiska – cel:

12.1. Zapewnienie aktualnych i wiarygodnych informacji o stanie środowiska.

Ww. cele wpisują się obszary strategiczne środowiskowe ujęte w Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pызdry na lata 2026-2030.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO DO ROKU 2030

Wielkopolska w 2030 roku to region przodujący w kraju, liczący się w Europie i szanujący jej uniwersalne wartości, świadomy swojego dziedzictwa przyrodniczego i cywilizacyjnego, spójny, zrównoważony i dostępny terytorialnie, otwarty na nowe idee i ludzi, silny nowoczesną gospodarką, aspiracjami i wiedzą swoich mieszkańców, zapewniający im bardzo dobre warunki życia, pracy i wypoczynku na całym obszarze województwa.

Cel generalny będzie możliwy do zrealizowania poprzez realizację poniższych czterech celów strategicznych:

1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców

Cele operacyjne:

- 1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu,
- 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia,
- 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy.

Cele strategiczne i kierunki działań zapisane w Strategii (obszar gospodarczy -cel strategiczny: Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka wykorzystująca uwarunkowania, tradycje i specjalizacje lokalne oraz przedsiębiorczość) będą miały na uwadze działania wzmacniające konkurencyjności lokalnych firm

2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu

Cele operacyjne:

- 2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie,
- 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom,
- 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu.

Cele strategiczne i kierunki działań zapisane w Strategii (obszar kapitał ludzki i społeczny: cel strategiczny: System usług publicznych wysokiej jakości, dostosowany do potrzeb i oczekiwań społecznych, odpowiadający wyzwaniom współczesności) będą miały na uwadze działania aktywizacji społecznej i podniesienia kompetencji mieszkańców gminy Pызdry.

3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski

Cele operacyjne:

- 3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa
- 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski
- 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej

Cele strategiczne i kierunki działań zapisane w Strategii (obszar przestrzeń i środowisko: cel strategiczny: Komfort i bezpieczeństwo mieszkańców w wymiarze środowiskowym, przestrzennym i komunikacyjnym) będą miały na uwadze działania poprawiające stan i ochronę środowiska gminy Pызdry.

4. Wzrost skuteczności Wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem

Cele operacyjne:

- 4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług
- 4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju

Cele strategiczne i kierunki działań zapisane w Strategii (obszar dziedzictwo, turystyka i oferta wolnego czasu: cel strategiczny:

Atrakcyjna i rozwijająca się oferta wykorzystania wolnego czasu bazująca na historii i bogatym dziedzictwie kulturowym oraz walorach przyrodniczo – krajobrazowych gminy) będą miały na uwadze działania aktywizujące rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług oraz wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju gminy Pyzdry.

Do projektu Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2030 została wykonana Prognoza oddziaływania na środowisko (będąca elementem Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko) z dnia 20 stycznia 2020 roku.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO, WIELKOPOLSKA 2020+

Zgodnie z ustaleniami Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku na obszarze województwa zidentyfikowano różnego rodzaju obszary interwencji, do których zaadresowano część celów operacyjnych z zastrzeżeniem, że docelowo ich zasięg oraz kryteria wyznaczania określone będą w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.

Obszary strategicznej interwencji (OSI), które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji.

Projektowanie interwencji przebiegać będzie zgodnie z zasadami wielopoziomowego zarządzania, subsydiarności, partycypacji społecznej, w dialogu z partnerami społeczno-gospodarczymi.

Na podstawie przeprowadzonej delimitacji w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego [Wielkopolska 2020+] wyznaczono cztery podstawowe typy obszarów funkcjonalnych, obejmujące łącznie wszystkie gminy położone w granicach województwa wielkopolskiego:

Gmina i Miasto Pyzdry w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego [Wielkopolska 2020+] załącznik nr 1.0 do Uchwały nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r. znalazły się w granicach Wiejskiego Obszaru Funkcjonalnego [WOF], wśród 59 gmin miejsko-wiejskich, w tym: Września, Nekla, Miłosław oraz wśród 71 gmin wiejskich, w tym: Kołaczkowo.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego [Wielkopolska 2020+] określa się granice obszarów interwencji wraz ze szczegółowymi celami polityki regionalnej. gmina Pyzdry klasyfikuje się do następujących obszarów interwencji:

- ❖ obszaru wiejskiego wymagającego wsparcia procesów rozwojowych (oddalenie od dużych ośrodków miejskich powodujące ograniczony dostęp do nich, a tym samym mniejsze możliwości rozwojowe i odpływ mieszkańców na tereny bardziej atrakcyjne pod względem gospodarczym i społecznym),
- ❖ obszaru ochrony gleb dla celów produkcji rolnej (dotyczy gleb wysokiej jakości, niezbędnych do zachowania ich w użytkowaniu rolniczym jako elementu bezpieczeństwa żywnościowego kraju oraz szeregu innych funkcji powiązanych z szeroko rozumianym rolnictwem),

- ❖ obszaru cennego przyrodniczo (jego kształtowanie ma priorytetowe znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania środowiska i zachowania różnorodności biologicznej – obejmuje wszystkie gminy w województwie wielkopolskim),
- ❖ obszaru ochrony krajobrazów kulturowych (ze względu na historyczne założenie urbanistyczne gminy Pyzdry)
- ❖ obszaru o najniższym rozwoju, pogarszających się perspektywach rozwojowych,
- ❖ obszaru o najniższym dostępie do ośrodków o znaczeniu wojewódzkim
- ❖ obszaru o najniższym dostępie do usług warunkujących możliwości rozwojowe.

X. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Przedmiotem opracowania jest Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu dokumentu Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030.

Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu Strategii obejmuje szeroką tematykę związaną z analizą skutków realizacji działań, jakie zostały zaproponowane dla gminy Pyzdry w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego w przestrzeni tej gminy.

Jest ona dokumentem wskazującym na możliwe negatywne skutki oraz formułującym zalecenia dotyczące minimalizacji oraz przeciwdziałania tym negatywnym oddziaływaniom na środowisko przyrodnicze. Prognoza sporządzana dla potrzeb postępowania w sprawie procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Strategii określa ogólne ramy realizacji dla kolejnych przedsięwzięć (projektów), powinna określać i oceniać skutki wpływu realizacji ustaleń tego dokumentu na elementy środowiska przyrodniczego oraz dobra materialne, a także skutki dla stanu środowiska, które mogą wynikać ze zmian istniejącego przeznaczenia lub wykorzystywania terenów, wskutek realizacji ustaleń Strategii.

Celem opracowania jest określenie rodzaju, stopnia oraz zasięgu przestrzennego zmian środowiska, wywołanych przez zakres oraz tempo realizacji zadań i działań, sprecyzowanych w treści dokumentu strategicznego.

Przy sporządzaniu Strategii posługiwano się metodą opisową, która polegała na charakterystyce stanu poszczególnych dziedzin działalności gminy Pyzdry, określeniu stanu środowiska przyrodniczego i jego zagrożeń. Do opisu posłużono się danymi pochodzącymi ze Urzędu Miejskiego w Pyzdrach oraz z innych jednostek i podmiotów działających na tym terenie.

Do przeprowadzenia analizy zostały wykorzystane również dane z przeprowadzonej wśród mieszkańców ankiety społecznej, dane zgromadzone przez WIOS, GUS, dostępną literaturę tematu oraz ustalenia własne. Zastosowano również metodę analityczną, która polegała na analizie proponowanych kierunków działań w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego z uwzględnieniem przestrzennych uwarunkowań, w tym dotyczących ochrony środowiska.

Gmina Pyzdry jest gminą miejsko-wiejską, położoną w powiecie wrzesińskim, we wschodniej części województwa wielkopolskiego. Sąsiaduje ona z pięcioma gminami: Kołaczkowo (powiat wrzesiński), Żerków (powiat jarociński), Gizałki (powiat pleszewski), Łądek (powiat słupecki) i Zagórz (powiat słupecki), wchodzącymi w skład województwa wielkopolskiego.

Holendry, Zamość, Zapowiednia oraz Miasto Pyzdry. Administracyjnie dzieli się na 20 sołectw i 35 miejscowości, w tym: Białobrzeg, Ciemierów, Ciemierów Kolonia, Dłusk, Dolne Grądy, Górne Grądy, Kruszyny, Ksawerów, Lisewo, Pietrzyków, Pietrzyków-Kolonia, Rataje, Ruda Komorska, Tarnowa, Trzcianki, Walga, Wrąbczynek, Wrąbczynkowskie. Obszar gminy zajmuje 13782 ha (138 km², w tym miasto 12 km²), co stanowi 0,46% powierzchni województwa i 19,57% powierzchni powiatu wrzesińskiego.

Działalność rolnicza jest podstawową formą użytkowania terenu gminy Pyzdry. Z innych form działalności na terenie gminy najbardziej rozwiniętą jest działalność gospodarcza, w tym: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Istotne znaczenie mają również takie działalności, jak budownictwo.

Pod względem podziału fizycznogeograficznego wg J. Kondrackiego teren gminy Pyzdry znajduje się w prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego. Opisywany obszar mieści się w podprowincji Nizin Środkowopolskich, w makroregionie Niziny Wielkopolskiej. Gmina Pyzdry w układzie mezoregionalnym mieści się w zasięgu jednostki Doliny Konińskiej i Równiny Rychwalskiej.

Obszar gminy pod względem geologicznym leży w obrębie Niecki Szczecińsko – Łódzko – Nidziańskiej należącej do Wału Kujawsko-Pomorskiego. Cechuje go wspólne zaleganie trzeciorzędu i kredy jako efekt wypiętrzenia antyklinorium oraz de fałdujących i post-organicznych ruchów, które trwały jeszcze w trzeciorzędzie.

Teren gminy Pyzdry położony jest na Głównym Zbiorniku Wód Podziemnych (GZWP nr 150 i 311) i na obszarze Jednolitej Części Wód Podziemnych, JCWPd nr 81 61). Przez teren gminy przepływa rzeka Warta wraz z jej dopływami Prosną i Wrześnicą. Warta dzieli obszar gminy na dwie części: mniejszą północą z Wrześnicą i Flisą oraz zasobną w wody powierzchniowe część południową ze zlewnią rzeki Prosną i jej dopływami: Bartosz i Rów Mąkowski.

Występujące kompleksy leśne obejmują 30,4 % (4189,2 ha) ogólnego obszaru gminy z tym, że ich położenie w obszarze gminy nie jest równomierne. Największe kompleksy leśne występują we wschodniej i południowo-wschodniej części gminy. Dominujące drzewostany to sosnowce stanowiące ponad 90%. W gospodarce leśnej głównym zadaniem jest zmniejszenie udziału drzewostanu sosnowego na drzewostan drzew liściastych. Gospodarka leśna prowadzona jest przez Nadleśnictwo Grodziec.

Czynnikiem, który może zagrażać jakości środowiska jest składowisko odpadów w Komorowie oraz oczyszczalnia ścieków komunalnych (nie tylko na terenie gminy, ale także poza nią).

Charakter omawianego dokumentu z założenia jest strategiczny. Jednak realizacja niektórych zamierzeń, szczególnie w obszarze „Przestrzeń i Środowisko” jakkolwiek w skali lokalnej uzasadnionych pod względem ekologicznym może skutkować wystąpieniem chwilowych, negatywnych oddziaływań środowiskowych.

Zapisy Strategii, wykluczają możliwość wzrostu zagrożenia dla wód i ziemi, z powodu rozbudową sieci wodno - ściekowej. Cele oraz działania zapisane w Strategii zakresie ochrony wód będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mogą wystąpić na mniejszą skalę, występować raczej lokalnie, w krótkiej skali czasowej.

Ogólne ustalenia Strategii wskazują, że jego realizacja nie powinna wpłynąć na pogorszenie stanu zanieczyszczenia powietrza ani obszaru gminy, ani jego otoczenia. Proces urbanizacji i zagospodarowania terenu prowadzi niezmiennie do zajmowania przez zabudowę i tereny inwestycyjne coraz większych powierzchni, będących dotąd terenami użytkowanych rolniczo.

Strategii zapewnia także ochronę gleb oraz powierzchni szczególnie cennych pod względem przyrodniczym przed nadmiernym zainwestowaniem, zabezpiecza przed wpływem hałasu i pól elektroenergetycznych poprzez głównie działania kontrolne, monitoring i przestrzeganie obszarów wolnych od zagospodarowania wokół miejsc narażonych na ekspozycję na te zagrożenia. Tym samym cele i zadania zapisane w Strategii w zakresie ochrony przed hałasem i polami elektromagnetycznymi będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mają znacznie mniejszą skalę.

Na terenie gminy wśród głównych zagrożeń środowiska przyrodniczego wskazać należy lokalną i w coraz mniejszym stopniu emisję niezorganizowaną związaną ze spalaniem paliw w gospodarstwach domowych, zanieczyszczenia powstałe w transporcie oraz lokalizację stacji paliw. Podkreślić należy także zagrożenia płynące z nieuregulowanej miejscami gospodarki ściekowej, funkcjonujących w zlewniach rzek oczyszczalni ścieków oraz rozwiniętego rolnictwa.

Proponowane działania ochronne i wzbogacające bioróżnorodność gminy nie wpłyną negatywnie na środowisko przyrodnicze obszaru. Strategia zawiera wiele zapisów dotyczących ochrony obszarów prawnie chronionych i cennych pod względem przyrodniczym.

Będzie to skutkować poprawą bioróżnorodności na tym obszarze i ochroną najbardziej cennych pod względem przyrodniczym i edukacyjnym obszarów, wiążąc je z terenami otaczającymi gminę i tworząc w ten sposób zwarte korytarze ekologiczne.

Ogólne zapisy Strategii wpłyną pozytywnie na obiekty prawnie chronione. Program nie zawiera propozycji działań, które byłyby sprzeczne lub zagrażające tym obiektom.

Wszystkie działania proponowane w do realizacji w Strategii mają na celu służyć między innymi także ochronie przyrody, nawet jeżeli będzie konieczne krótkotrwałe przekształcenie jednego z komponentów środowiska, np. podczas prac inwestycyjnych, budowlanych. Będą one przeprowadzane z uwzględnieniem wszystkich zasad ustawy o ochronie przyrody.

Jedynymi inwestycjami, których realizacja wymaga szczegółowej analizy wpływu na środowisko są modernizacje ciągów komunikacyjnych, budowa infrastruktury wodno-ściekowej, czyli przedsięwzięcia związane z podejmowaniem robót budowlanych, mogących naruszać stabilność poszczególnych komponentów środowiska oraz wywoływać uciążliwości odczuwalne dla mieszkańców.

Strategia nie zawiera specjalnych, osobnych zapisów dotyczących ochrony dziedzictwa materialnego. Działania mające na celu poprawę stanu ogólnego środowiska wpłyną jednak pośrednio także na stan dóbr materialnych. Należy zwrócić uwagę, że konkretne oddziaływania środowiskowe będzie można ocenić dopiero w oparciu o konkretne dane projektowe i lokalizacyjne na etapie procedury oceny oddziaływania na środowisko poszczególnych inwestycji.

Na obecnym etapie projektu Strategii, takich danych nie można przedstawić, ponieważ jest to dokument ogólny i strategiczny, zawierający ogólne wytyczne dla gminy, określający ogólne ramy planowanych projektów do realizacji na tym terenie.

Należy pamiętać, że działanie na jeden komponent środowiska nie powoduje zmian tylko w tym komponencie. Środowisko należy traktować jako system wzajemnie ze sobą powiązanych elementów, w którym zmiana jednej części wpływa na inną lub na całość systemu.

Zapisy Strategii odnoszą się tematycznie do rozwoju społeczno-gospodarczego, z uwzględnieniem aspektu przestrzennego, w tym także do ochrony środowiska. Ochrony tej nie można rozpatrywać bez zwrócenia uwagi na rolę i kondycję człowieka w tym środowisku.

Ochrona poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego oraz infrastruktury, która te komponenty będzie chronić bądź oczyszczać wpłynie niewątpliwie na zdrowie i bezpieczeństwo człowieka.

Biorąc pod uwagę lokalizację gminy Pyzdry, nie przewiduje się transgranicznego (w znaczeniu poza granice kraju) oddziaływania na środowisko. Strategia, nie zawiera zapisów (ani nie stwarzają możliwości), w wyniku których mogłoby wystąpić transgraniczne oddziaływanie na środowisko.

Strategia jest dokumentem, którego głównym celem jest określenie dla gminy Pyzdry drogi do osiągnięcia celów w zakresie zrównoważonego rozwoju, w tym do ochrony środowiska na ustalonych wcześniej regionalnym, krajowym i międzynarodowym poziomie. Odstąpienie od wdrażania zapisów tych dokumentów oznaczać będzie odstąpienie od obowiązku realizacji strategicznych celów, w tym dotyczących ochrony środowiska. W przypadku braku realizacji Strategii gminy Pyzdry, przeprowadzona analiza i ocena stanu istniejącego pozwalają wykazać, że może nastąpić pogorszenie stanu środowiska. Brak realizacji Strategii przyczyniać się będzie do utrwalania oraz występowania negatywnych tendencji w środowisku.

Biorąc pod uwagę cel w jakim jest sporządzana i realizowana Strategia, należy uznać, że środkami zapobiegającymi negatywnemu oddziaływaniu na środowisko są w rzeczywistości rozwiązania zaproponowane w aktualizacji tego dokumentu. Realizacja Strategii nie przewiduje skutków czy oddziaływań środowiskowych wymagających przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej, w związku z czym nie przewiduje się podjęcia takich działań, choć można przypuszczać, że szczegółowe raporty oddziaływania na środowisko planowanych inwestycji będą wymagać podjęcia takich działań.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii wskazuje na ewentualne zagrożenia wynikające z niepełnej ich realizacji. Sugerowane do realizacji projekty w ramach Strategii mają zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko. Proponowanie działań alternatywnych dla podanych rozwiązań nie ma zatem uzasadnienia z formalnego i ekologicznego punktu widzenia. Na etapie sporządzania projektów do planowanych inwestycji można prowadzić wariantowanie przy wyborze technologii, zastosowanych materiałów, sposobu wykonania, terminu bądź konkretnego przebiegu prac inwestycyjnych.

Wdrażanie w życie rozwiązań przewidzianych w projekcie Strategii wymaga stałego monitorowania realizacji zapisanych w tych dokumentach zadań oraz szybkiej reakcji w przypadku pojawiania się rozbieżności pomiędzy projektowanymi rezultatami, a stanem rzeczywistym. Monitorowanie to winno stać się stałym zadaniem, przede wszystkim, władz gminy, które są odpowiedzialne za nadzorowanie wdrażania Strategii.

Projekt Strategii określa zasady oceny i monitorowania efektów jego realizacji. W dokumencie tym zaproponowano wskaźniki ilościowe i jakościowe, które pozwolą określić stopień realizacji poszczególnych działań i związane z tym zmiany w środowisku. Ocena realizacji ocenianych dokumentów na podstawie wyznaczonych wskaźników dokonywana będzie corocznie, w ramach wykonywanych raportów oceny stanu gminy za rok ubiegły.

Zapisy Strategii odnoszą się do zapisów dotyczących ochrony środowiska dokumentów w skali regionu i kraju. Przy opracowywaniu Strategii korzystano i nawiązywano między innymi do zapisów zawartych w dokumentach strategicznych wyższego szczebla, takich jak:

- ❖ Agenda na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030
- ❖ Europejska Konwencja krajobrazowa,
- ❖ Europejski Zielony Ład 2050
- ❖ Ramy Polityki Klimatyczno – Energetycznej do roku 2030
- ❖ Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – Strategia Rozwoju w Obszarze Środowiska i Gospodarki Wodnej
- ❖ Polityka Energetyczna Polski do roku 2030
- ❖ Polityka Energetyczna Polski do roku 2040
- ❖ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
- ❖ Koncepcja Rozwoju Kraju 2050
- ❖ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030
- ❖ Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030
- ❖ Program Ochrony Środowisk Województwa Wielkopolskiego do roku 2030
- ❖ Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2030
- ❖ Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego 2020+

BIBLIOGRAFIA

PODSTAWY PRAWNE:

- ❖ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 ze zmianami),
- ❖ Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zmianami),
- ❖ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 627 ze zmianami),
- ❖ Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo Wodne (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 469 ze zmianami).

OPRACOWANIA I LITERATURA:

- ❖ Światowy Program Rozwoju Zrównoważonego „Agenda 21” (1992 r.),
- ❖ Protokół z Kioto w sprawie zmian klimatu (1997 r.),
- ❖ Traktat Ustanawiający WE Tytuł XIX - Środowisko Naturalne,
- ❖ Unijny program działań w zakresie środowiska do 2030 r. Decyzja (UE)2022/591
- ❖ Polityka Ekologiczna Państwa 2030 (PEP2030),
- ❖ Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych – AKPOŚK 2025,
- ❖ Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- ❖ Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego do roku 2030,
- ❖ Programu Ochrony Środowiska dla powiatu wrzesińskiego na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025 – 2028,
- ❖ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pyzdry na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2025,
- ❖ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) do 2020(z perspektywą do 2030 r.),
- ❖ Koncepcja Rozwoju Kraju 2050
- ❖ Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020,
- ❖ Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025,
- ❖ Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Pyzdry,
- ❖ Raporty o stanie środowiska Województwa Wielkopolskiego, WIOŚ Poznań,
- ❖ Plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych Zakładu Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej i Usług Wodno-Kanalizacyjnych w Pyzdrach 2025-2028,

XI. OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY

Zgodnie z wymogiem art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. g oraz art. 74 ustawy ooś, jako autor prognozy oddziaływania na środowisko projektu Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030 – oświadczam, że spełniam wymagania, o których mowa w art. 74 ust. 2 ww. ustawy.

1. Posiadam prawie 30 – letnie doświadczenie w zakresie opracowywania strategii rozwoju dla jednostek samorządu terytorialnego, w tym również w zakresie prognoz oddziaływania na środowisko.
2. Posiadam certyfikaty Amerykańskiego Programu Partnerstwa dla Samorządu Terytorialnego w Polsce z 2000 r., które uprawniają mnie do opracowywania tego typu dokumentów.
3. Jestem członkiem zarządu Wielkopolskiej Fundacji Edukacji Ekologicznej – Nr KRS 0000019948

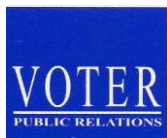
Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia

Poznań, dnia 17 listopada 2025 r.

Kryspin Wiśniewski
/podpis elektroniczny/

Załącznik 1.

Oświadczenie autora o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust.2

ul. J.J. Żniniewiczów 3, 60-475 Poznań, Tel. 505 431 612 email: voterpr@wp.pl;
<https://www.voterpr.pl/>; biuro@voterpr.pl

Poznań, dnia 17 listopada 2025 r.

OŚWIADCZENIE AUTORA O SPEŁNIENIU WYMAGAŃ, O KTÓRYCH MOWA W ART. 74a UST. 2

Niniejszym oświadczam, że jako osoba kierująca w/w firmą potwierdzam spełnienie w pełni wymogów określonych w art. 74 a Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństw w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022.r, poz.1029) w zakresie opracowania „Prognozy oddziaływania na środowisko” projektu „Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026 – 2030”.

Dodatkowo oświadczam, że jestem członkiem zarządu Wielkopolskiej Fundacji Edukacji Ekologicznej w Poznaniu – Numer KRS 0000019948

Kryspin Wiśniewski
Dyrektor VOTER PR Poznań
/ podpis elektroniczny

Do wiadomości:

1. Urząd Miejski w Pyzdrach

SPIS RYSUNKÓW:

Nr. Rys.		Nr. Strony
1	Mapa gminy Pyzdry	10
2	Mapa powiatu wrzesińskiego	10
3	Mapa drogowa Gminy i Miasta Pyzdry	11
4	Sieć elektroenergetyczna na terenie gminy Pyzdry	14
5	Mapa połączeń sieci ciepłowniczej na terenie wspólnoty Mieszkaniowej przy ulicy Nowoogrodowej	15
6	Orientacyjna lokalizacja obszarów ochrony ptasiej	25
7	Orientacyjna lokalizacja obszarów ochrony siedliskowej	26
8	Orientacyjna lokalizacja parku krajobrazowego	27
9	Orientacyjna lokalizacja obszaru chronionego krajobrazu	28
10	Lokalizacja obszaru ważnego dla ptaków nr 53	29
11	Lokalizacja obszaru ważnego dla ptaków nr 37	30
12	Jednolite Części Wód Powierzchniowych gminy Pyzdry	34
13	Charakterystyka JCWPd 81 na terenie gminy Pyzdry	35
14	Charakterystyka JCWPd 61 na terenie gminy Pyzdry	39
15	Zasięg terytorialny zbiorników podziemnych nr 150 i 311 na terenie gminy Pyzdry	43
16	Zagrożenie powodziowe (kolor jasnoniebieski)	44
17	Zagrożenie powodziowe w sytuacji przerwania wału przeciwpowodziowego (kolor jasnoniebieski)	44
18	Rozkład źródeł emisji pyłu SO _x z emitorów punktowych na obszarze województwa wielkopolskiego w 2024 roku	52
19	Rozkład źródeł emisji pyłu PM ₁₀ z emitorów punktowych na obszarze województwa wielkopolskiego w 2024 roku	52
20	Rozkład źródeł emisji tlenków azotu z emitorów punktowych na obszarze województwa wielkopolskiego w 2022 roku	53

SPIS TABEL:

Nr. Tab.		Nr. Strony
1	Sieć wodociągowa na terenie Gminy i Miasta Pyzdry w 2023 r.	12
2	Sieć kanalizacyjna na terenie Gminy i Miasta Pyzdry w 2023 r.	12
3	Sieć rozdzielcza średniego napięcia SN 15kV	14
4	Sieć rozdzielcza niskiego napięcia Nn 0,4 KV	14
5	Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków Gminy i Miasta Pyzdry	31
6	Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych	34
7	Charakterystyka JCWPd 81 na terenie gminy Pyzdry	35
8	Charakterystyka JCWPd 61 na terenie gminy Pyzdry	40
9	Charakterystyka GZWP 150 i 311 na terenie gminy Pyzdry	43
10	Zestawienie udziałów źródeł emisji w poszczególnych zanieczyszczeniach powietrza w województwie wielkopolskim [źródło: KOBiZE/IOŚ-PIB]	49
11	Zestawienie wielkości emisji tlenków siarki na obszarze stref województwa wielkopolskiego [źródło danych: KOBiZE/IOŚ-PIB]	49
12	Zestawienie wielkości emisji tlenków azotu na obszarze stref województwa wielkopolskiego [źródło danych: KOBiZE/IOŚ-PIB]	50
13	Zestawienie wielkości emisji pyłu PM ₁₀ na obszarze stref województwa wielkopolskiego [źródło danych: KOBiZE/IOŚ-PIB]	50

14	Zestawienie wielkości emisji pyłu P2,5 na obszarze stref województwa wielkopolskiego [źródło danych: KOBiZE/IOŚ-PIB]	50
15	Zestawienie wielkości emisji benzo(a)pirenu na obszarze stref województwa wielkopolskiego [źródło danych: KOBiZE/IOŚ-PIB]	50
16	Wyniki klasyfikacji stref w ocenie za 2024 rok dotyczącej SO ₂ - ochrona zdrowia ludzi [źródło: GIOŚ]	51
17	Wyniki klasyfikacji stref w ocenie za 2024 rok dotyczącej NO ₂ - ochrona zdrowia ludzi [źródło: GIOŚ]	51
18	Wyniki klasyfikacji stref w ocenie za 2024 rok dotyczącej NO ₂ - ochrona zdrowia ludzi [źródło: GIOŚ]	51
19	Wyniki klasyfikacji stref w ocenie za 2024 rok dotyczącej pyłu zawieszonego PM _{2,5} , z uwzględnieniem poziomu dopuszczalnego II fazy - ochrona zdrowia ludzi [źródło: GIOŚ]	51
20	Wyniki klasyfikacji stref w ocenie za 2024 rok dotyczącej Benzenu C ₆ H ₆ - ochrona zdrowia ludzi [źródło: GIOŚ]	51
21	Wyniki badań natężenia ruchu GDDKiA Oddział w Poznaniu w 2020/2021 r.	54
22	Istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja nadwarciańska	59
23	Zmodyfikowana macierz oddziaływań „Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry do roku 2030”.	72

UZASADNIENIE

„Strategia rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030” jest dokumentem określającym kierunki rozwoju Gminy na najbliższe lata i planowanie rozwoju lokalnego. Wskazuje misję, wizję i cele strategiczne. Zaplanowane w dokumencie działania mają służyć długotrwałej poprawie warunków społecznych, gospodarczych, środowiskowych, klimatycznych i demograficznych. Prognoza oddziaływania na środowisko określa możliwe skutki w środowisku gminy Pyzdry, jakie mogą ewentualnie wystąpić w wyniku realizacji „Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030”. Prognoza przedstawia zalecenia dotyczące przeciwdziałania ewentualnym negatywnym skutkom oraz przedstawia sposoby ich minimalizacji.

Dokumenty te stanowią będą podstawę do prowadzenia długookresowej polityki rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry. Będą służyć także jako punkt odniesienia dla działań o charakterze rozwojowym, podejmowanych ze środków własnych, ze środków Unii Europejskiej oraz innych zewnętrznych źródeł finansowych.

„Strategia rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2026-2030” bazuje na faktycznym stanie gminnych zasobów i stanowi kontynuację dotychczasowego jej rozwoju. Wyznaczone w dokumencie plany realizacyjne będą modyfikowane przez zmieniające się warunki wewnętrzne i zewnętrzne z zachowaniem głównych kierunków rozwoju Gminy. Konieczność opracowania dokumentu jest warunkowana przez dynamiczne zmiany zachodzące w polityce społeczno-gospodarczo-przestrzennej gminy. Opracowanie Strategii rozwoju pozwala określić najbardziej efektywne działania gwarantujące skuteczny rozwój całego obszaru.

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

Przewodnicząca Rady

Justyna Sosnowska